

Başlıırken

Sevgili Okuyucularımız!

Yeni yılın ikinci dergisini sizlerle paylaşmanın mutluluğunu yaşıyoruz.

Partilerin, Mart ayının sonunda yapılacak yerel seçimle ilgili olarak aday belirleme çalışmaları hızlanırken, gündemimizi sebze ve meyve fiyatları ile büyük ölçüde Suriye ile ilgili gelişmeler meşgul etti.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın gerek Moskova'da Rusya lideri Putin ile gerekse Soci'de Putin ve İran lideri Ruhani'nin de katılımıyla yaptığı görüşmelerde Suriye konusunda önemli sonuçlara ulaşıldı. Bu görüşmelerde, Suriye'de oluşturulması planlanan güvenli bölge, İdlib ve iç savaşın sonlandırılmasına yönelik siyasi çabalar ele alındı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, güvenli bölge ile ilgili olarak Rusya ile herhangi bir sıkıntının olmadığını, Suriye ile 1998'de imzalanan "Adana Mutabakatının" Türkiye'nin bölgedeki ağırlığını hissettirebilecek bir anlaşma olduğunu ifade etti. Diğer taraftan, Soçi'de yapılan üçlü zirve sonrasında yayımlanan ortak bildirimde, Suriye'nin egemenliği, birliği ve toprak bütünlüğünün korunacağı ve İdlib'te terör örgütü olduğu vurgulanan Heyet Tahrir Şam ile mücadele edileceği açıklandı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın sebze ve meyve fiyatlarındaki artışın önüne geçeceğini duyurduğu tanzim satışları İstanbul ve Ankara'da başladı. Belediyeler aracılığıyla yapılan ve vatandaşların yoğun ilgi gösterdiği satışlara, Türkiye düzeyinde hizmet veren zincir marketler de, tanzim noktasındaki fiyatlara dahil oldular.

Sevgili okuyucularımız, ekonomiyle ilgili bazı gelişmelerden de sizleri haberdar etmek isteriz.

*Merkez Bankasının sıkı duruş sürdürecek açıklamasının ardından, ABD Merkez Bankasının (FED) faiz artışı için sabırlı davranacağını duyurması, Türk Lirası'nı güçlendirdi ve Dolar 5,20 TL'nin altına inerek, 29 Kasım'dan bu yana en düşük seviyeye geldi.

*Türkiye'yi DAVOS zirvesinde temsil eden Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak; Türkiye ekonomisinde toparlanmanın hızlandığını, verilerin normalleştiğini ve Türkiye'nin bölgedeki tek istikrarlı ülke olduğunu belirterek, DAVOS'ta gerçekleştirilen başarılı zirvenin olumlu sonuçlarının piyasalara yansıtıldığını ifade etti.

* Ocak ayında ihracatın 13,9 milyar dolar olarak gerçekleştiği ve döviz kurlarında görülen düşüşle beraber, yabancı yatırımcıların borsada 798 milyon dolarlık net alım yaptığı açıklandı.

Sevgili okuyucularımız, Dünya'daki önemli siyasi ve ekonomik olayları da sizlerle paylaşmak isteriz.

*Güney Amerika ülkesi Venezuela'da onbinlerce kişi Nicolas Maduro'ya karşı sokaklara çıkarken, ABD Başkanı Donald Trump muhalefet lideri Guaido'yu geçici başkan olarak tanıdı. Bir dizi batı ve Latin Amerika ülkesi, Washington'un yanında yer alırken, Rusya, Çin, İran ve Türkiye, seçimlerin bu yıl yenileneceğini açıklayan Maduro'ya destek verdi.

*İngiltere'nin AB'den ayrılması (Brexit) için hazırlanan anlaşmanın Avam Kamarası'nda tarihi farkla reddedilmesi ülkede bölünmüşlüğü gözler önüne serdi.

*İngiltere'nin AB'den çıkmaya hazırlandığı bir ortamda topluluğun iki motor ülkesi Almanya ve Fransa, 1963 yılındaki "Dostluk Anlaşmasını" tazelediler. Anlaşmaya Fransa Cumhurbaşkanı Macron ile birlikte imza atan Almanya Başbakanı Merkel, bunun "Avrupa Ordusuna" doğru atılmış doğru bir adım olduğunu söyledi.

*ABD Başkanı Trump, ulusa sesleniş konuşmasında, Meksika sınırına duvar yapılması hususunda ısrarını sürdürürken, Suriye ve Afganistan'dan asker çekeceklerini açıkladı.

* Her yıl Davos Zirvesi öncesi rapor açıklayan İngiliz Yardım Kuruluşu (OXFAM), Dünya'da en zengin 26 kişinin servetinin, Dünya nüfusunun (en fakirini oluşturan) yarısının servetine eşit olduğunu açıkladı.

Gelecek sayıda buluşmak üzere mutlu ve sağlıklı günler dileriz.

İçindekiler

MAKALE ADI	YAZAR	SAYFA
Belediyelerce Faaliyet Raporu Hazırlanması, Görüşülmesi ve Sonuçları	Mustafa DÖNMEZ	3
Emekli İken Belediye Başkanlığına Seçilenlerin Sigortalılığı	Akın ŞİMŞEK	17
Son Değişiklikler Kapsamında Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Eski Hükümlü ile Terör Mağduru İşçi Alımı	Cumhur Sinan ÖZDEMİR	21
7161 Sayılı "Vergi Kanunları ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" (Sözleşmelerin Devir ve Tasfiyesi) Hakkındaki Eleştirilerimiz	Halûk NALÇAKAR	27
İmar Barışı, Taşınmaz Kültür Varlıklarını Da Kapsıyor Mu?	Cüneyd ALTIPARMAK	33
Kamu İhale Kanunu ve Sözleşme Feshine İlişkin	Av. Necati TORUN	42
7161 Sayılı Kanunun Getirdikleri	Salih ÇALAL	47
Belediyeden Kiralanan Pazar Yerlerine Ait Ücretlerin Ödenmesi	Dr. Hüseyin BİLGİN	52
7153 Sayılı Kanunla 3194 ve 6306 Sayılı Kanunlarda Yapılan Değişiklikler Üzerine Bir İnceleme	Ahmet ARSLAN	70
Kendi Ürettiği Elektrik Tüketen Belediye Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisine Tabi Mi?	Ufuk ÜNLÜ	73
Belediye Şirketlerinde Sermaye Koyma Borcunu Yerine Getirmeme Eyleminin Yaptırımları	Hamdi ÇİYLTEPE	78
Ekonomik Dalgalanma ve Döviz Kurundaki Aşırı Artış Gerçek Gösterilerek İstekli Sözleşme İmzalamaktan Kaçınabilir Mi?	Suat ŞİMŞEK	83
Ayrırma-Birleştirme (İfraz-Tevhit) İşlemlerinde Yapılan Önemli Hatalar Ve Muhtemel Hukuka Aykırılık Nedenleri	Erdogan DEDEOĞLU	89
Harcırah Ödemesinde Yer Değiştirme Masrafının Değişken Unsuru Hangi Halde Eşlere Tam Olarak Ödenebilir?	Gürkan GÜVEN	96
Yapım İşi İhalelerinde Sözleşmesi Feshedilen İşlerde İş Deneyim Belgesi Düzenlenebilir Mi?	Taner ERASLAN	101
7101 Sayılı Kanunla Elektronik Tebligat İşlemlerinde Yapılan Değişiklikler	M. Lamih ÇELİK	106
Anayasa Mahkemesinin "Zabıtaya Verilen Meslekten Çıkarma Cezası"Na İlişkin İptal Kararı Üzerine	Sedi Kavak & Engin KÜKRER	112
Belediyelerde Stratejik Plan Hazırlık Süreci		
Mevzuat Fihristi		119
Yargı Kararları		124
Genelge, Görüşler ve Tebliğler		139
Soru - Cevap		145

PRATİK BİLGİLER

657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNA TABİ OLARAK ÇALIŞANLAR İÇİN MAAS KATSAYILARI	148	BASIT USULE TABİ OLMANIN GENEL ŞARTLARINDAN OLAN İŞYERİ KİRA BEDELİNE İLİŞKİN TUTAR	166
DEVLET MEMURLARINA SAĞLANAN SOSYAL YARDIMLAR	149	GENELİLER İÇİN VERGİ İNDİRİMİ	166
BELEDİYE BAŞKAN ÖDENEĞİ	149	YENİDEN DEĞERLEME ORANLARI	166
BELEDİYE MECLİS ÜYELERİ HUZUR HAKKI	150	GÖREVDEN UZAKLAŞTIRMA HALİNDE ÖDENECEK ÜCRET	167
BELEDİYE ENCÜMEN ÜYELERİ ÖDENEĞİ	150	ÜCRETLİ YILLIK İZİNLER	167
İL GENEL MECLİS ÜYELERİNİN HUZUR HAKLARI	151	İŞ AKDİNİN FESHİNDE İHBAR TAZMİNATI TUTARLARI	167
İL ENCÜMEN BRÜT ÖDENEKLERİ	151	MEMUR ÖDEMELERİNDE YAPILAN KESİNTİLER	168
GELİR VERGİSİNE TABİ GELİRLERİN VERGİLENDİRİLMESİNDE ESAS ALINAN TARİFE	151	DEVLET MEMURLARINA HASTALIK VE REFAKAT İZNI	169
ASGARİ ÜCRETİN NET HESABI VE İŞVEREN MALİYETİ	152	MEMURLARDA AÇIKTAN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET	170
2019 YILI ASGARİ GECİM İNDİRİMİ	152	DEVLET MEMURLARINDA KURUM DIŞINDAN VEKALETTE ÜCRET	170
2019 YILI KABAHATLER KANUNUNA GÖRE 2019 YILI BELEDİYE PARA CEZALARI	153	KURUM İÇİNDEN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET	171
1608 SAYILI KANUNUNA GÖRE BELEDİYE İDARI PARA CEZALARI	155	3194 SAYILI İMAR KANUNUNA GÖRE VERİLECEK İDARI PARA CEZALARI	172
4207 SAYILI TUTUN URUNLERİNİN ZARARLARININ ÖNLENMESİ VE KONTROLÜ HAKKINDA KANUN İLE DÜZENLENEN KABAHATLER VE SUÇLAR İLE BUNLAR İÇİN ÖNGÖRÜLEN YAPTIRIMLAR	156	DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR	175
2559 SAYILI POLİS VAZİFE VE SELAHİYET KANUNUNA GÖRE 2019 YILI BELEDİYE İDARI PARA CEZALARI	159	5844 SAYILI FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNU	177
KAMU KONUTLARININ 2019 YILI AYLIK KİRA BEDELLERİ	160	7126 SİVİL SAVUNMA KANUNU	177
2886 SAYILI DEVLET İHALE KANUNUNDAKİ PARASAL LİMİTLER	161	VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 1/1/2019 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR	178
YURTDIŞI HARCIRAKLAR	162	SULAR HAKKINDA KANUN	180
BÜTÇE KANUNUNDAKİ 5018 SAYILI KAMU MALİ YÖNETİMİ VE KONTROL KANUNU LİMİTLERİ	164	TANSHILDARLARIN ÜZERİNDE TUTABİLECEKLERİ PARA LİMİTİ	180
DEĞERLİ KAĞITLAR	165	CEVRE TEMİZLİK VERGİSİ	181
AMORTİSMANA TABİ TUTULMADAN DOĞRUDAN GİDER YAZILACAK TUTAR	165	2019 YILINA AİT EMLAK (BİNA, ARSA VE ARAZİ) VERGİ DEĞERLERİ	183
GAYRİMENKUL SERMAYE İRATLARINDA UYGULANAN KİRA İSTİSNA TUTARI	166	MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ	185
HİZMET ERBABINA İŞYERİ VEYA İŞYERİNİN MUŞTEMİLİATİ DİŞİNDA KALAN YERLERDE YEMEK VERİLMEK SURETİYLE SAĞLANAN MENFAATLERE İLİŞKİN İSTİSNA TUTARI	166	KİK ESİK DEĞERLER VE PARASAL LİMİTLER	188
		6331 SAYILI İSG KANUNUNA GÖRE 2019 YILINDA UYGULANACAK İDARI PARA CEZALARI İLGİLİ BİLGİLER	190
		4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK PARA CEZALARI	194
		4925 SAYILI KARAYOLU TAŞIMA KANUNU	196
		6301 SAYILI ÖĞLE DİNLENMESİ KANUNU	197
		1593 SAYILI UMUMİ HIFZISSİHHA KANUNU	197
		PARASAL SINIRLAR	198

Mustafa DÖNMEZ

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Yerel Yönetimler Gn. Md. Şb. Md.

BELEDİYELERCE FAALİYET RAPORU HAZIRLANMASI, GÖRÜŞÜLMESİ VE SONUÇLARI

1. GİRİŞ

Kamu idarelerince hazırlanması gereken temel raporlardan biri de faaliyet raporlarıdır. Bu idarelerden biri de, belediyelerdir.

Faaliyet raporları, kamu idarelerince stratejik plan ve performans hedeflerine göre yürütülen faaliyetleri, belirlenmiş performans ölçütlerine göre hedef ve gerçekleşme durumu ile meydana gelen sapmaların nedenlerini açıklamak üzere hazırlanan temel raporlardan biridir.

Faaliyet raporlarının hazırlanması ve içeriği 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 41 inci maddesinin dördüncü fıkrasında, aynı zamanda 5393 sayılı Belediye Kanununun 56 ncı maddesinde düzenlenmiştir.

Belediye faaliyet raporları, nisan ayı toplantısında belediye başkanı tarafından meclise sunulmaktadır.

Faaliyet raporları belediye faaliyetlerinin kamuoyuna duyurulması ve bilgilendirilmesi yanında, aynı zamanda bu idarelerde uygulanan bir denetim sistemidir.

Bu yazımızda, belediyelerce faaliyet raporlarının hazırlanması, görüşülmesi, kabul edilmesi ve sonuçları çeşitli yönleriyle değerlendirilecektir.

2. KONU İLE İLGİLİ YASAL HÜKÜMLER

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu

Madde 41 - Üst yöneticiler ve bütçeyle ödenek tahsis edilen harcama yetkilileri tarafından idari sorumlulukları çerçevesinde her yıl faaliyet raporları düzenlenir. Bu raporlar, stratejik planlama ve performans programları uyarınca yürütülen faaliyetleri, belirlenmiş performans göstergelerine göre hedef ve gerçekleşme durumu ile meydana gelen

sapmaların nedenlerini açıklayacak şekilde hazırlanır.

Harcama yetkilisi, birim faaliyet raporunu üst yöneticiye verir. Üst yönetici, birim faaliyet raporlarını esas alarak, idaresinin faaliyet sonuçlarını gösteren idare faaliyet raporunu hazırlar. İdare faaliyet raporu, Sayıştay'a verilir ve üst yönetici tarafından kamuoyuna açıklanır. Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumları, idare faaliyet raporlarının bir örneğini Hazine ve Maliye Bakanlığı'na, mahallî idareler ise Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na gönderir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, mahallî idare faaliyet raporları üzerine değerlendirme raporu hazırlar, Sayıştay'a gönderir ve kamuoyuna açıklar. Bu Raporun bir örneği de Maliye Bakanlığı'na gönderilir.

5393 sayılı Belediye Kanunu

Meclisin bilgi edinme ve denetim yolları

Madde 26 - Belediye meclisi, bilgi edinme ve denetim yetkisini faaliyet raporunu değerlendirme, denetim komisyonu, soru, genel görüşme ve gensoru yoluyla kullanır.

....

Belediye başkanınca meclise sunulan bir önceki yıla ait faaliyet raporundaki açıklamalar, meclis üye tam sayısının dörtte üç çoğunluğuyla yeterli görülmezse, yetersizlik kararıyla görüşmeleri kapsayan tutanak, meclis başkan vekili tarafından mahallin mülkî idare amirine gönderilir.

Vali, dosyayı gerekçeli görüşüyle birlikte Danıştaya gönderir.

Yetersizlik kararı, Danıştayca uygun görüldüğü takdirde belediye başkanı, başkandan düşer....

Faaliyet raporu

Madde 56 - Belediye başkanı, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun

41 inci maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen biçimde; stratejik plân ve performans programına göre yürütülen faaliyetleri, belirlenmiş performans ölçütlerine göre hedef ve gerçekleştirme durumu ile meydana gelen sapmaların nedenlerini ve belediye borçlarının durumunu açıklayan faaliyet raporunu hazırlar. Faaliyet raporunda, bağlı kuruluş ve işletmeler ile belediye ortaklıklarına ilişkin söz konusu bilgi ve değerlendirmelere de yer verilir.

Faaliyet raporu nisan ayı toplantısında belediye başkanı tarafından meclise sunulur. Raporun bir örneği Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gönderilir ve kamuoyuna da açıklanır. Faaliyet raporlarının düzenlenmesi, ilgili idarelere verilmesi, bu işlemlere ilişkin süreler, diğer usul ve esaslar, ilgili idareler ve Sayıştay'ın görüşü alınarak Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yönetmelikle belirlenir.

3. YARGI KARARLARI

** Belediye başkanının çalışmasının yetersiz olduğuna ilişkin savların, genellikle başkanının kişiliğine yönelik soyut nitelikte olması ve somut belgelere dayanmadığının anlaşılması nedeniyle ilgilinin belediye başkanlığından düşürülme isteminin reddi gerekceği hk.*

(Danıştay 8. D.13.5.1987; E.1987/262, K.1987/236)

** Görevini gereği gibi yerine getirmede, kötüye kullandığı veya kamu yararı gözetmediğine ilişkin hiçbir ciddi kanıt bulunmayan belediye başkanının düşürülmesinin yerinde olmadığı hk.*

(Danıştay İd. Dava Daireleri Gn. Kurulu 11. 1.1990; E.1990/768, K.1991/1)

** Belediye başkanının çalışmasının yetersiz olduğuna ilişkin savların, genellikle başkanının kişiliğine yönelik soyut nitelikte*

olması ve somut belgelere dayanmadığının anlaşılması nedeniyle ilgilinin belediye başkanlığından düşürülme isteminin reddi gerekeceği hk.

(Danıştay 8. D.13.5.1987; E.1987/262, K.1987/236)

** Yıllık çalışma raporunun yetersiz bulunarak belediye başkanının düşürülebilmesi için, hizmetleri kasıtlı olarak aksattığı, kişisel yararlar sağladığı, yöre halkının yararına olmayan işlemler yaptığı gibi önemli belirtilerin bulunması gerekir.*

... Oysa 23.6.1997 günlü Belediye Meclis oturumunda belediye başkanınca hizmetlerin olanaklar ölçüsünde yürütüldüğünün ayrıntılı bir biçimde açıklandığı, meclis üyelerince bu rapor hakkında somut olaylara dayalı, gerçekten hatalı uygulamaları ortaya koyan kanıtlar öne sürülmediği görülmüştür.

Yapılan eleştirilerin ise seçilmiş bir organın düşürülmesini gerektirecek nitelikte ciddi savlar olarak kabulüne olanak bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle ... belediye başkanının... belediye başkanlığından düşürülmesi isteminin reddine oybirliği ile karar verildi.

(Danıştay 8. D.13.5.1987; E.1987/262, K.1987/236)

** Görevini kötüye kullandığına, kişisel yarar sağladığına ve belediyeyi zarara uğrattığına ilişkin herhangi bir mahkeme kararı veya somut bilgi bulunmadığı anlaşılan belediye başkanının düşürülmesine gerek bulunmamaktadır.*

(Danıştay 8. D. 20.08.1998; E.1998/4166, K.1998/2530)

4. KONUNUN İNCELENMESİ

Faaliyet raporlarının düzenlenmesi, ilgili idarelere verilmesi, bu işlemlere ilişkin süreler, diğer usul ve esaslar, ilgili idareler ve

Sayıştay'ın görüşü alınarak Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yönetmelikle belirlenir.

4.1. Faaliyet Raporunun Hazırlanması

Kamu idarelerince (belediyelerce) faaliyet raporu hazırlanmasına ilişkin esas ve usuller, Maliye Bakanlığı'nca hazırlanan ve 17.03.2006 tarih ve 26111 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Kamu İdarelerince Hazırlanacak Faaliyet Raporları Hakkında Yönetmelik"te ayrıntılı biçimde açıklanmıştır.

4.1.1. Birim Faaliyet Raporu

Belediye birim faaliyet raporunun ne şekilde hazırlanacağı, anılan Yönetmeliğin 10 uncu maddesinde gösterilmiştir. Buna göre;

- Belediyenin bütçelerinde kendisine ödenek tahsis edilen harcama yetkilileri tarafından hazırlanır.
- Belediye harcama yetkililerince hazırlanan birim faaliyet raporları, izleyen mali yılın **en geç Şubat ayı sonuna** kadar üst yöneticiye (belediye başkanı) sunulur.
- Üst yönetici, harcama birimlerinin faaliyetlerini ve performansını izleyebilmek amacıyla, harcama yetkililerinden üç veya altı aylık birim faaliyet raporları isteyebilir.
- Birim faaliyet raporu hazırlayan harcama yetkilileri, raporun içeriğinden ve raporda yer alan bilgilerin doğruluğundan üst yöneticiye karşı sorumludur.

4.1.2. İdare Faaliyet Raporu

İdare (belediye) faaliyet raporunun ne şekilde hazırlanacağı, Yönetmeliğin 11 inci maddesinde gösterilmiştir. Buna göre;

- İdare faaliyet raporu, birim faaliyet raporları esas alınarak, idarenin fa-

aliyet sonuçlarını gösterecek şekilde üst yönetici tarafından hazırlanır.

- Belediyelerce hazırlanan idare faaliyet raporu **Nisan** ayı toplantısında belediye başkanı tarafından belediye meclisine sunulur.
- Belediyelerin faaliyet raporları, Nisan ayı sonuna kadar üst yöneticileri tarafından kamuoyuna açıklanır. Bu raporların birer örneği aynı süreler içinde Sayıştay'a ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na gönderilir.
- Sayıştay, Hazine ve Maliye Bakanlığı veya Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca istenilmesi halinde faaliyet raporları ayrıca elektronik ortamda da gönderilir.
- Üst yönetici (belediye başkanı), idare faaliyet raporlarının içeriğinden ve raporlarda yer alan bilgilerin doğruluğundan belediye meclisine karşı sorumludur.

4.1.3. Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu

Mahalli idareler genel faaliyet raporu, mahalli idarelerin idare faaliyet raporları esas alınarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından hazırlanır (Yön., md.12).

Mahalli idareler genel faaliyet raporu Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından izleyen mali yılın Haziran ayının onbeşine kadar kamuoyuna açıklanır. Bu raporun birer örneği aynı süre içerisinde Sayıştay'a ve Hazine ve Maliye Bakanlığı'na gönderilir.

4.1.4. Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporunun Kapsamı

Mahalli idareler genel faaliyet raporun neleri kapsayacağı, anılan Yönetmeliğin 13 üncü maddesinde gösterilmiştir. Söz konusu maddeye göre, mahalli idarelerin genel duru-

munu ortaya koymak üzere hazırlanacak mahalli idareler genel faaliyet raporunda;

- Mahalli idare bütçeleri gelir ve gider hedefleri ile gerçekleştirmelerine ilişkin bilgi ve değerlendirmeler,
- Mahalli idareler, mahalli idarelere bağlı kuruluş ve işletmeler ile belediye ortaklıklarının iç ve dış borçlarına ilişkin bilgi ve değerlendirmeler,
- Mahalli idarelerin insan kaynakları ile fiziki kaynaklarına ilişkin bilgi ve değerlendirmeler,
- Mahalli idare bütçelerinden yapılan yardımlar ile sosyal hizmet harcamalarına ilişkin bilgi ve değerlendirmeler,
- Mahalli idarelerin stratejik planlama ve performans esaslı bütçeleme uygulamaları hakkında genel değerlendirmeler,
- Mahalli idarelere ilişkin iç denetim sonuçları hakkında bilgi ve değerlendirmeler,
- Mahalli idarelere ilişkin olarak İçişleri Bakanlığınca yürütülen denetim ve gözetim faaliyetleri hakkında özet bilgiler,
- Mahalli idarelerin yıl içinde yapmış olduğu yatırımlar ile gelecek yıllara yaygın yüklenmelerine ilişkin bilgiler,
- Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca gerekli görülen diğer bilgiler,

yer alacaktır.

4.1.5. Birim ve İdare Faaliyet Raporlarının Kapsamı

Belediyelerce hazırlanması gereken faa-

liyet raporunun kapsamı ve şekli, anılan Yönetmeliğin 18 inci maddesinde açıklanmıştır. Buna göre; idarelerin (belediyelerin) faaliyet raporları; genel bilgiler, amaç ve hedefler, faaliyetlere ilişkin bilgi ve değerlendirmeler, kurumsal kabiliyet ve kapasitenin değerlendirilmesi ile öneri ve tedbirler bölümlerinden oluşur.

a) Genel bilgiler bölümü

Bu bölümde, idarenin misyon ve vizyona, teşkilat yapısına ve mevzuatına ilişkin bilgilere, yılı faaliyetleri hakkında bilgi ve değerlendirmelere, insan kaynakları ve fiziki kaynakları ile ilgili bilgilere, iç ve dış denetim raporlarında yer alan tespit ve değerlendirmelere kısaca yer verilir.

b) Amaç ve hedefler

Bu bölümde, idarenin stratejik amaç ve hedeflerine, faaliyet yılı önceliklerine ve izlenen temel ilke ve politikalarına yer verilir.

c) Faaliyetlere ilişkin bilgi ve değerlendirmeler

Bu bölümde, mali bilgiler ile performans bilgilerine detaylı olarak yer verilir.

1. Mali bilgiler

Bu başlık altında; kullanılan kaynaklara, bütçe hedef ve gerçekleşmeleri ile meydana gelen sapmaların nedenlerine, varlık ve yükümlülükler ile yardım yapılan birlik, kurum ve kuruluşların faaliyetlerine ilişkin bilgilere, temel mali tablolara ve bu tablolara ilişkin açıklamalara yer verilir. Ayrıca, iç ve dış mali denetim sonuçları hakkındaki özet bilgiler yer alır.

2. Performans bilgileri

Bu başlık altında; idarenin stratejik plan ve performans programı uyarınca yürütülen faaliyet ve projelerine, performans progra-

mında yer alan performans hedef ve göstergelerinin gerçekleşme durumu ile meydana gelen sapmaların nedenlerine, diğer performans bilgilerine ve bunlara ilişkin değerlendirmelere yer verilir.

Yönetmeliğin **geçici 2 nci maddesine** göre; Kamu idareleri (belediyeler) ilk performans programlarını hazırladıkları yıla kadar, faaliyet raporlarının performans bilgileri bölümünde sadece faaliyet ve projelere ilişkin bilgilere yer verirler.

ç) Kurumsal kabiliyet ve kapasitenin değerlendirilmesi

Bu bölümde, orta ve uzun vadeli hedeflere ulaşılabilmesi sürecinde teşkilat yapısı, organizasyon yeteneği, teknolojik kapasite gibi unsurlar açısından içsel bir durum değerlendirmesi yapılarak idarenin üstün ve zayıf yanlarına yer verilir.

d) Öneri ve tedbirler

Faaliyet yılı sonuçları ile genel ekonomik koşullar, bütçe imkânları ve beklentiler göz önüne alınarak, idarenin gelecek yıllarda faaliyetlerinde yapmayı planladığı değişiklik önerilerine, hedeflerinde meydana gelecek değişiklikler ile karşılaşılabileceği risklere ve bunlara yönelik alınması gereken tedbirlere bu bölümde yer verilir.

4.1.6. Birim ve İdare Faaliyet Raporlarının Şekli

Birim ve idare faaliyet raporlarının şekli, anılan Yönetmeliğin 19 uncu maddesinde açıklanmıştır. Buna göre; birim ve idare faaliyet raporları, Ek-1'de yer alan şekle uygun olarak hazırlanır. Söz konusu madde hükmüne göre faaliyet raporu aşağıdaki formata uygun olarak hazırlanacaktır:

Ek - 1 : Birim ve İdare Faaliyet Raporlarının Şekli

.....YILI

..... FAALİYET RAPORU

ÜST YÖNETİCİ SUNUŞU

İÇİNDEKİLER

I - GENEL BİLGİLER

- A - Misyon ve Vizyon¹
- B - Yetki, Görev ve Sorumluluklar
- C - İdareye İlişkin Bilgiler
 - 1- Fiziksel Yapı
 - 2- Örgüt Yapısı
 - 3- Bilgi ve Teknolojik Kaynaklar
 - 4- İnsan Kaynakları
 - 5- Sunulan Hizmetler
 - 6- Yönetim ve İç Kontrol Sistemi

D - Diğer Hususlar

II - AMAÇ ve HEDEFLER

- A - İdarenin Amaç ve Hedefleri
- B - Temel Politikalar ve Öncelikler
- C - Diğer Hususlar

III - FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

A - Mali Bilgiler

- 1 - Bütçe Uygulama Sonuçları
- 2 - Temel Mali Tablolara İlişkin Açıklamalar
- 3 - Mali Denetim Sonuçları
- 4 - Diğer Hususlar

B - Performans Bilgileri

- 1 - Faaliyet ve Proje Bilgileri
- 2 - Performans Sonuçları Tablosu
- 3 - Performans Sonuçlarının Değerlendirilmesi
- 4 - Performans Bilgi Sisteminin Değerlendirilmesi
- 5 - Diğer Hususlar

IV - KURUMSAL KABİLİYET ve KAPASİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ

- A - Üstünlükler
- B - Zayıflıklar
- C - Değerlendirme

V - ÖNERİ VE TEDBİRLER

EKLER

1 Belediye idareleri, "misyon ve vizyon" alt bölümüne ilk stratejik planlarını hazırladıkları yıldan itibaren yer verirler.

Birim faaliyet raporlarında, sadece har-cama birimine ilişkin bilgilere yer verilir. Bi-rim faaliyet raporlarında birim yöneticisinin; idare faaliyet raporlarında ise üst yöneticinin (belediye başkanı) sunuş metni yer alır.

İdare faaliyet raporlarına; Yönetmeliğin ekindeki Ek-2 ve Ek-4'te örnekleri yer alan üst yönetici tarafından imzalanan “**İç Kontrol Güvence Beyanı**” ile mali hizmetler birim yöneticisi tarafından imzalanan “**Mali Hiz-metler Birim Yöneticisinin Beyanı**” eklenir.

Söz konusu beyanlar için, “**Kamu İda-relerince Hazırlanacak Faaliyet Raporları Hakkında Yönetmelik**” eklerine bakılabilir.

Kamu yönetiminde uygulama birliğini sağlamak ve birim faaliyet raporlarından ha-reketle idare faaliyet raporlarının hazırlan-masını kolaylaştırmak amacıyla, raporlarda yer alması gereken diğer hususlar ve ekler, Hazine ve Maliye Bakanlığı'nca hazırlanan performans esaslı bütçeleme rehberinde be-lirlenir.

4.2. Faaliyet Raporunun Meclise Sunul-ması ve Kamuoyuna Açıklanması

Hazırlanan faaliyet raporu **Nisan Ayı** toplantısında belediye başkanı tarafından meclise sunulur. Faaliyet raporunun meclise sunulmaması başkanlıktan düşürülme sebebi sayılabileceği göz önünde bulundurularak, faaliyet raporunun mutlaka nisan ayı toplan-tısında meclise sunulmasına dikkat edilecek-tir.

Faaliyet raporunun nisan ayında günde-me alınmamış olması, rapor sunma yüküm-lülüğünü ortadan kaldırmaz. Meclis olağ-a-nüstü toplanarak faaliyet raporunu görüşür ve karar alır. Bu mümkün olmazsa, izleyen aydaki meclis toplantısına sunulması ve kara-ra bağlanması uygundur.

Bu konuyla ilgili Danıştay'ın önceki yıllar-a ait bir görüşünde; “*Ayrıca, hiç çalışma rapo-ru hazırlamayan ve meclisin toplantı dönemi başında raporunu meclise sunmayan belediye başkanı hakkında öncelikle düşürülme nedeni olacaktır*” hükmüne bağlanmıştır (Danıştay 2. D. 16.07.1974 gün ve E.1974/3334, K.1974/1876 sayılı Karar).

Meclise sunulan faaliyet raporunun bir örneği Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na gön-derilir ve kamuoyuna da açıklanır. Yönet-meliğin 20 nci maddesinde; idare faaliyet ra-porlarının Yönetmeliğin ilgili maddelerinde belirlenmiş olan sürelerle uyularak (belediye-ler Nisan ayında) basın açıklaması yapılmak suretiyle kamuoyuna duyurulması ve ilgili idarenin internet sayfasında yayımlanması öngörülmektedir. İnternet sayfası bulunma-yan idareler, faaliyet raporlarına kamuoyu-nun erişimini sağlamak üzere gerekli önlem-leri alırlar.

➤ **Mahalli idareler seçiminde belediye başkanının değişmesi durumunda, faaliyet raporu yeni seçilen mecliste görüşülüp oylanır mı?**

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 56 ncı maddesinin ikinci fıkrasına göre; “*Faaliyet raporu nisan ayı toplantısında belediye baş-kanı tarafından meclise sunulur. Raporun bir örneği Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gön-derilir ve kamuoyuna da açıklanır.*” hükmünü öngörmektedir.

Söz konusu fıkra hükmüne göre; faaliyet raporunun nisan ayı toplantısında belediye başkanınca meclise sunulması gerekmektedir.

Buraya kadar bir sorun yok. Başka bir deyişle, belediye başkanları her yıl kendi dö-nemlerine ait faaliyet raporunu meclisin de-ğerlendirmesine ve onayına sunmaktadır.

Ancak, beş yılda bir mahalli idareler genel seçimi yapılmakta ve seçim sonucunda belediye başkanının aday olmaması veya seçilememesi durumunda, yeni seçilen başkan daha göreve başlar başlamaz bir önceki döneme ait faaliyet raporunun yeni mecliste görüşülmesi ve karara bağlanmasıyla karşı karşıya kalmaktadır. Bu durumda, bazı belediyelerde önceki döneme ait faaliyet raporlarının, yeni belediye başkanının kendi dönemini ilgilendirmedeği gerekçesiyle mecliste görüşülüp görüşülmemesi noktasında duraksamalar yaşanmaktadır.

Hemen belirtelim ki, faaliyet raporunun bir önceki döneme ait olduğu gerekçesiyle görüşülmemesi söz konusu olamaz. İdarede süreklilik ilkesi gereği faaliyet raporunun görüşülmesi ve karara bağlanması şarttır. Ancak, raporda konusu suç teşkil eden hususlar varsa, bunların ilgili mercilere intikal ettirilmesi gerekir.

5. FAALİYET RAPORUNUN YETERSİZLİĞİ HALİNDE BELEDİYE BAŞKANININ GÖREVDEN DÜŞÜRÜLMESİ

Yıllık faaliyet raporu, belediye başkanı faaliyetlerinin belediye meclisince değerlendirilmesini sağlayan en önemli denetim yollarından biridir.

Nitekim, Belediye Kanunu'nun "Meclisin bilgi edinme ve denetim yolları" başlıklı 26 ncı maddesinde; "Belediye meclisi, bilgi edinme ve denetim yetkisini faaliyet raporunu değerlendirme, denetim komisyonu, soru, genel görüşme ve gensoru yoluyla kullanır.

.....

Belediye başkanınca meclise sunulan bir önceki yıla ait faaliyet raporundaki açıklamalar, meclis üye tam sayısının dörtte üç çoğunluğuyla yeterli görülmezse, yetersizlik kararıyla görüşmeleri kapsayan tutanak, meclis başkan vekili tarafından mahallin mülki idare amirine gönderilir.

Vali, dosyayı gerekçeli görüşüyle birlikte Danıştaya gönderir.

Yetersizlik kararı, Danıştayca uygun görülmediği takdirde belediye başkanı, başkanlıktan düşer." hükmünü amirdir.

Bu nedenle, söz konusu raporun yetersizliği, belediye başkanının düşürülmesi sonucunu doğuran kararlardan biridir.

Ancak, bu madde hükmü çerçevesinde belediye başkanının düşürülmesi için bazı koşulların gerçekleşmiş olması gerekmektedir.

5.1. Faaliyet Raporunun Hangi Dönemi Kapsayacağı

Belediye Kanunu'nun 56 ncı maddesinde; faaliyet raporunun Nisan ayı toplantısında belediye başkanınca meclise sunulacağı öngörülmüş, ancak faaliyet raporunun hangi dönemi kapsamı gerektiğine ilişkin bir hükme yer verilmemiştir.

Anılan Yasa'nın 58 inci maddesinde ise, faaliyet raporunun hazırlanması hususunda bu yasa hüküm bulunmayan durumlarda 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile diğer kanunların ilgili hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

5018 sayılı Yasa'nın 'faaliyet raporu' başlıklı 41 inci maddesine konu bağlamında göz atıldığında; faaliyet raporunun, ilgili idarenin bütçe hedef ve gerçekleştirmeleri ile stratejik plan ve performans programı uyarınca yürütülen faaliyetleri ve performans bilgilerini içerecek şekilde düzenlenmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda 41 inci maddeye dayanılarak hazırlanan "Kamu İdarelerince Hazırlanacak Faaliyet Raporları Hakkında Yönetmelik" in 9 uncu maddesi gereğince, faaliyet raporlarının yıllık olması gerekmektedir. Bu durumda faaliyet raporlarının **1 Ocak - 31**

Aralık dönemini, yani mali yıl esas alınarak hazırlanması gerekir.

5.2. Faaliyet Raporunun Sunulacağı Meclis Toplantısı

Yıllık faaliyet raporunun meclisin hangi toplantısında sunulacağı ve görüşüleceği, Belediye Kanunu'nun 56 ncı maddesinde belirtilmektedir. Sözü edilen maddenin ikinci fıkrası; faaliyet raporunun Nisan ayı toplantısında belediye başkanı tarafından meclise sunulacağı hükmünü taşımaktadır. Bu nedenle, faaliyet raporunun sadece **Nisan** ayı olağan toplantısında (büyükşehir belediyeleri dahil) belediye başkanınca hazırlanarak meclise sunulması gerekir. Bunun dışında belediye başkanından meclisin diğer toplantılarında faaliyet raporu sunması istenemez.

Çalışma raporu vermemenin yaptırımının başkanlıktan düşürülme olabileceği düşünülmüş, çalışma raporunun her halükarda Nisan toplantısına sunulmasında yarar görülmektedir.

5.3. Faaliyet Raporunun İçeriği

Belediye başkanının hazırlayacağı yıllık faaliyet raporunda, nelerin yer alacağı Belediye Kanunu'nun 56 ncı maddesinde belirtilmektedir. Buna göre; belediye başkanınca hazırlanacak faaliyet raporunda 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 41 inci maddesinin beşinci fıkrasında belirtilen biçimde;

Belediyelerce hazırlanacak faaliyet raporunda;

1. Bütçe gelir ve gider hedefleri ve gerçekleştirmeleri ile meydana gelen sapmaların nedenleri,

2. Borç stokundaki gelişmeler ve borçlanmaya ilişkin diğer bilgiler,

3. Yıl sonundaki varlık ve yükümlülüklerin durumunu gösterir cetvel ile bunlara ilişkin bilgiler,

4. Ödenek aktarmaları ve diğer ödenek işlemlerini gösteren cetvel,

5. Stratejik planlama ve performans programları uyarınca yürütülen faaliyetler ile belirlenmiş performans kriterlerine göre hedef ve gerçekleşme durumları hakkında genel değerlendirmeler,

yer alacaktır.

Ayrıca faaliyet raporunda, bağlı kuruluş ve işletmeler ile belediye ortaklıklarına ilişkin söz konusu bilgi ve değerlendirmelere de yer verilecektir.

Bu nedenle, belediye başkanları bir yıl içerisinde yasada belirtilen faaliyetlerin hangilerini yerine getirip, hangilerini yapamadıklarını ve bunların nedenlerini raporda göstereceklerdir.

Ayrıca, belirlenmiş performans ölçütlerine göre hedef ve gerçekleşme durumu ile meydana gelen sapmaların nedenleri, belediyenin iç ve dış borçlarının durumunu, borçlanma yoluyla sağlanan kaynaklarla yapılan hizmet ve yatırımlar da bu raporda gösterilir.

Faaliyet raporunun yetersizliği konusuna gelince; belediye meclisinin yetersizlik kararlarına ilişkin iddia ve görüşlerin ciddi, tutarlı, somut, önemli ve belgeye dayalı olması gerekmektedir.

Nitekim, Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu'nun E.1990/768, K.1991/1 sayılı Kararında, "*Belediye başkanının görevini gereği gibi yerine getirmediği, kötüye kullandığı veya kamu yararı gözetmediğine ilişkin hiçbir ciddi kanıt bulunmadığından; belediye başkanının, belediye başkanlığından düşürülmesine ilişkin kararın kaldırılmasına*" karar verildiği görülmektedir.

Meclis üyelerinin faaliyet raporuna ilişkin eleştirileri mahkemece değerlendirilirken,

belediyenin mali olanakları, önceden hazırlanan plan ve programların bulunup bulunmadığı, personelin yeterli ve nitelikli olup olmadığı, beldenin nüfusunun göz önünde bulundurulup bulundurulmadığına bakılmaktadır.¹

Faaliyet raporuna ilişkin olarak, belediye başkanının soru ve eleştirilere verdiği cevaplarda, yeterli bilgi ve belgeye dayalı olup olmadığı mahkemelerce değerlendirilmektedir. Yani, meclis üyelerince yapılan eleştiri ve yöneltilen sorulara karşı verilen cevaplar tatmin edici, belgeye dayalı ise, yıl içinde yapılamayan hizmetlerin neden yapılmadığı ortaya konulabiliyorsa, düşürülme istemi mahkemece kabul edilmemektedir.

5.4. Faaliyet Raporu Görüşülürken Meclise Kimin Başkanlık Edeceği

Belediye Kanunu'nun 19 uncu maddesi; belediye meclisinin, seçim sonuçlarının ilânını izleyen beşinci gün belediye başkanının başkanlığında kendiliğinden toplanacağını, meclisin bu toplantıda, üyeleri arasından, gizli oyla meclis birinci ve ikinci başkan vekili ile en az iki kâtip üyeyi ilk iki yıl için görev yapmak üzere seçeceğini, ilk iki yıldan sonra seçilecek başkanlık divanının yapılacak ilk mahalli idareler seçimlerine kadar görev yapacağını öngörmektedir.

Aynı maddenin üçüncü fıkrasında ise, yıllık faaliyet raporunun görüşüldüğü meclis toplantısı meclis başkanvekilinin başkanlığında yapılacağı belirtilmektedir. Belediye başkanının çalışmalarının objektif ve tarafsız olarak değerlendirilmesi bakımından belediye başkanının bu toplantıya başkanlık etmesi yasa koyucu tarafından sakıncalı görülmektedir.

1 Selçuk Hondu, "Belediye Başkanlarının Düşürülmeleri ve Belediye Meclislerinin Feshi Konularında Bir İnceleme", *Danıştay Dergisi*, Sayı 66-67, (1987), s.19

Ancak, belediye başkanının toplantıya başkanlık edemeyecek olması, faaliyet raporunun görüşüleceği toplantıya katılamayacağı anlamına gelmez. Başkan bu toplantıya katılacağı gibi, oy da kullanacaktır.

5.5. Faaliyet Raporunun Oylanması

Her yıl Nisan ayı olağan toplantısında belediye başkanı tarafından hazırlanan faaliyet raporu mecliste okunduktan ve üyelerce eleştirildi, öneri ve sorular yöneltildikten ve yanıtlar alındıktan sonra, Başkanın çalışmalarının yeterli olup, olmadığı oya sunulur. Oylama sonucunda meclis üye tam sayısının 3/4'ü çalışmaların yetersizliği yolunda oy kullanırsa konu yargıya intikal ettirilir.²

Belediye meclisinde görüşülen yıllık faaliyet raporu, belediye meclisi üye tamsayısının dörtte üç (3/4) çoğunluğu ile reddedilmemişse, rapor kabul edilmiş (yeterli görülmüş) sayılacaktır.

Meclis üye tam sayısına belediye başkanının kendisi de dahildir. 3/4 oranı hesap edilirken kesirler tam rakam olarak değerlendirilmektedir (BMÇY, md.10).

2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun'un 5/b maddesinde belediye meclisi üyelikleri belde nüfusuna göre belirlenmiştir.

2 Görevinden ayrılmış bulunan belediye başkanı hakkında yetersizlik sebebiyle düşürülme kararı verilemez (Danıştay 8. Dairesi'nin 12.6.1989 gün ve E.1989/528, K.1989/519 sayılı Kararı). Bilindiği üzere, her yıl nisan ayında bir önceki yılın faaliyet raporu oylanmaktadır. Bu nedenle, örneğin 2009 Yılı Mart ayında Mahalli İdareler Genel Seçimi yapılmış ve belediye başkanlarının bazıları aday olmamış ya da seçilemediğinden görevinden ayrılmıştır. Bu durumda 2009 Yılı Nisan ayında 2008 yılının, dolayısıyla 2008 yılında belediye başkanı olan kimsenin faaliyet raporu oylanmıştır. Buna göre, **2008 yılında başkan olan kimse 2009 yılında görev başında değilse, bu başkan hakkında yetersizlik kararı verilemeyecektir.**

Buna göre, meclis üye tam sayısının 3/4'ü şöyledir:

Nüfus Grubu	Meclis Üye Tam Sayısı	Üye tam sayısının 3/4'ü
10.000'e kadar olan beldelerde	9 + 1	8
10.000 - 20.000'e kadar olan beldelerde	11 + 1	9
20.001 - 50.000'e kadar olan beldelerde	15 + 1	12
50.001 - 100.000'e kadar olan beldelerde	25 + 1	20
100.001 - 250.000'e kadar olan beldelerde	31 + 1	24
250.001 - 500.000'e kadar olan beldelerde	37 + 1	29
500.001 - 1.000.000'a kadar olan beldelerde	45 + 1	35
1.000.001'dan fazla olan beldelerde	55 + 1	42

(+ 1 : Belediye başkanı)

Bu durumda örneğin 80.000 nüfuslu 25 üyeli bir belediye meclisinde başkan ile birlikte meclis üye tam sayısı 26 kişi olmaktadır. Başkanın düşürülmesi için gerekli 3/4 oranı ise 19.5 dir. Yani 20 üyenin faaliyet raporuna red oyu vermesi gerekmektedir.

Örnek 1 : (31) üyeli bir belediye meclisinde başkan ile birlikte meclis üye tam sayısı (32)'dir. Bu mecliste faaliyet raporunun yetersizliği için en az (24) üyenin ret oyu vermesi gerekmektedir. Şayet (24) oydan daha az ret oyu, örneğin (23) ret oyu çıkmış ise, faaliyet raporu reddedilmemiş (yetersiz görülmemiş), yani kabul edilmiş sayılır.

Örnek 2 : Üye tam sayısı (16) olan (belediye başkanı dahil) bir belediye meclisinin faaliyet raporunu görüşmek üzere (12) üye ile toplandığını varsayalım. Oylamada sadece belediye başkanı kabul, diğer tüm üyeler (11) ret oyu vermiş olsa bile, (11) oy, üye tam sayısı olan (16)'nın 3/4'ünden az olduğu için faaliyet raporu yetersiz görülmüş sayılmaz.

Danıştay 8. Dairesi'nin 01.10.1997 gün ve E.1997/3087, K.1997/2543 sayılı Kararı'nda; belediye başkanı hakkında öne sürülen ne-

denler başkanlıktan düşürme sebebi ise de, belediye başkanının düşürülmesi için Yasada aranılan oy oranı sağlanamadığından, yıllık çalışma raporunun yetersiz görülerek, belediye başkanlığından düşürülmesi isteminin bu nedenle reddine hükmedilmiştir.

Burada bir kez daha hatırlatalım ki, faaliyet raporunun reddedilmesi, dolayısıyla belediye başkanının düşürülebilmesi için en az 3/4 oranına ulaşılması gerekir. Aksi halde faaliyet raporu yüksek bir çoğunlukla reddedilse bile, faaliyet raporu zımnen kabul edilmiş sayılır. Örneğin, belediye başkanı dahil (10) üyeli bir belediye meclisinde 3 üyenin kabul, 7 üyenin red oyu vermesi durumunda bile, bu açık ara farka karşın **faaliyet raporu kabul edilmiş sayılır.** İlginç, ama olası bir durum !..

Uygulamaya ilişkin örnekler:

Bir kez daha anımsatalım ki, belediye meclisinde görüşülen yıllık faaliyet raporu belediye meclisinin üye tamsayısının **dörtte üç (3/4)** çoğunluğu ile reddedilmemiş ise **kabul edilmiş** (yeterli görülmüş) sayılacaktır.

Örnek: 1

Belde Nüfusu	Başkan dahil Meclis Üye Sayısı
Üye tam sayısı	16
Katılım	16
¾ çoğunluk	12
Yetersiz	11
Kabul	5

Bu örnekte meclis üye tamsayısının 3/4 çoğunluğu olan 12 yetersiz oyuna ulaşamadığından, faaliyet raporu **yeterli** görülmüştür.

Örnek : 1

Belde Nüfusu	Başkan dahil Meclis Üye Sayısı
Üye tam sayısı	16
¾ çoğunluk	12
Katılım	15
Yetersiz	12
Kabul	3

Bu örnekte meclis üye tamsayısının 3/4 çoğunluğu olan 12 yetersiz oyuna ulaşıldığından, faaliyet raporu **yetersiz** görülmüştür.

Belde Nüfusu	O/1	O/2
Üye tam sayısı	16	16
Katılım	16	15
¾ çoğunluk	12	12
Yetersiz	11	12
Kabul	5	3

Birinci örnekte meclis üye tamsayısının 3/4 çoğunluğu olan 12 yetersiz oyuna ulaşamamış, faaliyet raporu **yeterli** görülmüş; ikinci örnekte ise meclis üye tamsayısının 3/4 çoğunluğu olan 12 yetersiz oyuna ulaşılmış ve faaliyet raporu **yetersiz** görülmüştür.

5.6. Yetersizlik Kararı Üzerine Yapılacak İşlem

Belediye meclisinin yetersizlik kararından sonra faaliyet raporunun reddine neden olan konulara ilişkin görüşme tutanakları ile yetersizlik kararı, meclis başkan vekili tarafından ilçe ve ilçeye bağlı kasaba belediyelerinde kaymakamlığa, il ve ilçe bağlı belediyelerde valiliğe gönderilir. **Vali, dosyayı gerekçeli görüşüyle birlikte Danıştay'a gönderir.**

Vali ve kaymakamların yönetsel vesayet merci olarak hazırlayacağı görüşler, yargısal denetim sırasında mahkemelerin karar vermesi bakımından yarar sağlayacaktır. Vali veya kaymakamın görüşünün olmaması du-

rumunda, mahkemelerce ara karar verilerek tamamlattırılması mümkündür.³

Örneğin, 2009 Yılı Mart Ayında Mahalli İdareler Genel Seçimi yapılmış ve belediye başkanlarının bazıları aday olmamış ya da seçilemediğinden görevinden ayrılmıştır. Bu durumda 2009 Yılı Nisan ayında 2008 yılının, dolayısıyla 2008 yılında belediye başkanı olan kimsenin faaliyet raporu oylanmıştır. Buna göre, 2008 yılında başkan olan kimse 2009 yılında görev başında değilse, bu başkan hakkında yetersizlik kararı verilemeyecektir.

5.7. Başkanlıktan Düşürülme Kararına İtiraz

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının "Mahalli İdareler" başlıklı 127 nci maddesinin 4 üncü fıkrası ile mahalli idarelerin seçilmiş organlarının organlık sıfatını kaybetmeleri konusundaki denetimin yargı yoluyla olacağı hükme bağlanmıştır.

³ Selçuk Hondu, a.g.m., s. 20

2575 sayılı Danıştay Kanunu'nun 24 üncü maddesinde ise ilk derece mahkemesi olarak Danıştay'da görülecek davaların neler olduğu belirtilmiştir. Yasa'nın anılan maddesinin ikinci fıkrasında, belediyeler ile belediyelerin seçimle gelen organlarının organlık sıfatlarını kaybetmeleri hakkındaki talepleri incelemek ve karara bağlamak Danıştay'ın görevleri arasında sayılmıştır. Aynı Yasa'nın 32 nci maddesi ile de bu görevin Danıştay 8. Dairesi'nce yerine getirileceği belirtilmiştir. Yasal düzenlemeye uygun olarak günümüzde mahkumiyet nedeniyle başkanlıktan düşürülme talepleri Danıştay 8. Dairesi'nce incelenmekte ve karara bağlanmaktadır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 5.4.1990 tarih ve 3622 sayılı Yasa ile eklenen Ek 2 nci maddesinde, "Belediyeler ile il özel idarelerinin seçilmiş organlarının organlık sıfatlarını kaybetmelerine ilişkin olarak yetkili mercilerce Danıştaya gönderilen dosyalar; belediye başkanlarının düşmesi istemine dair ise belediye başkanlarının, belediye meclislerinin veya il genel meclislerinin feshi istemine ilişkin ise meclis başkanvekilinin savunması onbeş gün içinde alındıktan sonra veya bu süre içerisinde savunma verilmediği takdirde sürenin bittiği tarihte tekemmül etmiş sayılır ve kanunlarda gösterilen karar süreleri bu tarihten itibaren işlemeye başlar. Karar dosya üzerinden verilir.

Bu kararlara karşı tebliğini izleyen günden itibaren onbeş gün içerisinde İdari Dava Daireleri Genel Kuruluna itiraz edilebilir. İtiraz bir ay içerisinde sonuçlandırılır. İtiraz üzerine verilen karar kesindir." hükmüne yer verilmiştir.

Buna göre, belediye başkanları hakkındaki başkanlıktan düşürme talepleri İçişleri Bakanlığı'nca Danıştay 8. Dairesi'ne yapılmaktadır. Talep üzerine bu Dairece onbeş gün içerisinde belediye başkanından

savunma alınmaktadır. Savunmasını bu süre içerisinde vermeyen belediye başkanı bu haktan imtina etmiş ve sürenin bitmesi ile de dosyası tamamlanmış kabul edilmektedir. Başkanlıktan düşürme kararı Danıştay'ca dosya üzerinde karara bağlanmaktadır. Düşürme kararlarına karşı belediye başkanları kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kuruluna itiraz edebilmektedirler. İtiraz vaki olmuş ise bu itiraz bir ay içerisinde karara bağlanmakta ve verilen kararlar kesin olup, bu kararlara karşı kararın düzeltilmesi yoluna gidilememektedir.

Nitekim, Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu verdiği 2.4.1993 tarih ve E.1993/86 ve K.1993/73 sayılı Kararında, "Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulunun, itiraz üzerine vermiş olduğu karara karşı, kararın düzeltilmesi istemiyle yapılan başvurunun incelenme olanağı bulunmadığı"na karar vermek suretiyle bu kararların kesin olduğu belirtilmiştir.

6. SONUÇ

Faaliyet raporları, diğer kamu idarelerinin olduğu gibi, belediyelerce de hazırlanması gereken temel raporlardan biridir.

Faaliyet raporları, belediyelerce;

- **Stratejik plan ve performans hedeflerine göre yürütülen faaliyetleri,**
- **Belirlenmiş performans ölçütlerine göre hedef ve gerçekleşme durumu,**
- **Meydana gelen sapsmaların nedenlerini**

açıklamak üzere hazırlanmaktadır.

Belediye faaliyet raporları, nisan ayı toplantısında belediye başkanı tarafından meclise sunulmaktadır. Faaliyet raporunun görüşüleceği toplantıya, meclis 1. Başkan vekili, katılmaması durumunda meclis 2. Başkan vekili başkanlık eder.

Belediye başkanınca meclise sunulan bir önceki yıla ait faaliyet raporundaki açıklamalar, meclis üye tam sayısının 3/4 çoğunluğuyla yeterli görülmezse, yetersizlik kararıyla görüşmeleri kapsayan tutanak, meclis başkan vekili tarafından mahallin mülki idare amirine gönderilir.

Vali, dosyayı gerekçeli görüşüyle birlikte Danıştay'a gönderir. Yetersizlik kararı, Danıştay'ca uygun görüldüğü takdirde belediye başkanı, başkanlıktan düşer.

Faaliyet raporları belediye faaliyetlerinin kamuoyuna duyurulması ve bilgilendirilmesi yanında, aynı zamanda bu idarelerde uygulanan bir denetim sistemidir.

Faaliyet raporu hakkında yetersizlik kararı verilmesi, belediye başkanının, başkanlıktan düşürülmesini doğuracak kadar ağır sonuçları olan bir kurumdur. Bu nedenle, faaliyet raporunun karara bağlanması sırasında belediye meclisinin yetersizlik kararlarına ilişkin iddia ve görüşlerin ciddi, tutarlı, somut, önemli ve belgeye dayalı olması, hissi

ve siyasi mülahazalardan uzak durulması temenni edilir.

KAYNAKÇA

Hondu, Selçuk, "Belediye Başkanlarının Düşürülmeleri ve Belediye Meclislerinin Feshi Konularında Bir İnceleme", **Danıştay Dergisi**, (1987), Sayı 66-67

Dönmez, Mustafa; Belediye Başkanının Yargı Kararıyla Düşürülmesi, **Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi**, Sayı 4, Ekim 1998, s.104-112

Dönmez, Mustafa, Belediye Başkanlarının Faaliyet Raporları, **Yerel Yönetim ve Denetim**, Cilt: 11, Sayı: 3, 23-26, (2006).

Dönmez, Mustafa, Belediye Yönetimi, Ankara Mevzuat Yayınları, 4. Baskı Ankara 2018

Dönmez, Mustafa, Açıklamalı İçtihatlı Belediye Kanunu ve Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Ankara Mevzuat Yayınları, 9. Baskı Ankara 2019

Akın ŞİMŞEK

*Kamu Yönetimi Uzmanı
Rekabet Kurumu, İdari Koordinatör*

EMEKLİ İKEN BELEDİYE BAŞKANLIĞINA SEÇİLENLERİN SİGORTALILIĞI

1. GİRİŞ

Belediye başkanlarının sosyal güvenlik hakları, bu kapsamda da sigortalılıkları yıllardır farklı mevzuatların çıkarılması ve bu mevzuatların dönemsel olarak etkileri nedeniyle konu karmaşık bir hal almıştır. Bu karmaşık hal de özellikle uygulayıcıların tereddütlerine yol açmakta ve yanlış işlem yapmalarına dahi sebep olabilmektedir. Sigortalılık tescili yanlış yapılmış bir belediye başkanının durumun yanlış olduğunun fark edilmesi ile birlikte ilk seçildiği ve tescilinin yapıldığı tarihe geri gidilmek suretiyle işlem düzeltilmesi yapılması gerektiğinden bazen de idari veya mali yaptırımlarla karşı karşıya kalınabilmektedir. Özellikle SSK, Bağ-Kur veya Emekli Sandığı emeklisi iken belediye başkanı seçilenlerin bazı özel haklarının bilinçli kullanılmaması kişilerin maddi olarak büyük kayıplarına da neden olabilmektedir.

Emekli iken belediye başkanlığına seçilenlerin durumu 2008 yılı Ekim ayından önce SSK, Bağ-Kur sigortalılığı veya Emekli Sandığı iştirakçiliği bulunanlardan emekli olanlar

ile ilk defa 5510 sayılı Kanuna göre sigortalı olanların emeklileri açısından değişiklik arz etmektedir.

Bu makalede özellikle SSK, Bağ-Kur veya Emekli Sandığı emeklisi iken belediye başkanını seçilenlerin sigortalılıklarından ve tekrar aktif sigortalı olmalarının veya olmamalarının sosyal güvenlik haklarına etkilerinden bahsedilecektir.

2. 2008 YILI EKİM AYI BAŞINDAN ÖNCE SİGORTALILIĞI/İŞTİRAKÇİLİĞİ BULUNANLARDAN EMEKLİ İKEN BELEDİYE BAŞKANI OLANLARIN SİGORTALILIĞI

Emekli Sandığı iştirakçisi veya SSK, Bağ-Kur sigortalılarından 2008 yılı Ekim ayı başından önce bu kurumlardan veya bu tarihten sonra 5510 sayılı Kanunun geçici maddeleri kapsamında sigortalı sayılanlardan bu statülerden emekli iken belediye başkanı olanlar istekleri halinde emeklilik/yaşlılık aylıkları kesilerek 4/1-c kapsamında sigortalı olabilmektedirler.

Bu durumda olanlardan 2008 yılı Ekim ayı başından önce vekil öğretmen, yedek subay gibi geçici görevler de dahil olmak üzere Emekli Sandığı iştirakçiliği olanlar 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre 4/1-c sigortalısı, bu tarihten önce SSK ve Bağ-Kur sigortalılığı bulunmakla birlikte Emekli Sandığı iştirakçiliği bulunmayanlar ise ilk defa 4/1-c sigortalısı olacaklar ve haklarında 5510 sayılı Kanun hükümleri uygulanacaktır.

Burada özellik arz eden husus Emekli Sandığı iştirakçiliği bulunanlardan durumuna göre belediye başkanı ek göstergesinden daha düşük ek göstergelerden emekli olanlar, emekli aylıklarını kestirmek suretiyle bir ay belediye başkanı olarak 4/1-c sigortalısı olduktan sonra emeklilik talebinde bulunurlarsa son yedi yıl şartı aranmadan¹ Emekli Sandığı statüsünde 4/1-c sigortalısı emeklisi olacak ve yüksek ek göstergeden emekli aylığı almaya başlayacaktır.

Bu durumdaki bir belediye başkanı görev aylığı ile birlikte emekli aylığını da alacak ve bu şekilde belediye başkanlığında iki yıl görev süresini de tamamlayınca (belediye başkanlığı görevi öncesinde makam tazminatına müstahak görevlerde bulunmuşsa iki yıl belediye başkanlığı görevinde bulunmuş olma şartı aranmadan önceki görevleri ile birlikte iki yıllık süreyi doldurdukları tarihten itibaren) durumuna göre makam tazminatını da almaya başlayacaktır. Belediye başkanlığı görevi bitince de makam tazminatına bağlı temsil veya görev tazminatı da ödenmeye başlanacaktır.

1 2829 sayılı Kanununun 8 inci maddesine göre, birleştirilmiş hizmet süreleri toplamı üzerinden, ilgililere; son yedi yıllık fiili hizmet süresi içinde fiili hizmet süresi fazla olan kurumca, hizmet sürelerinin eşit olması halinde ise eşit hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca, kendi mevzuatına göre aylık bağlanır ve ödenir. Ancak, malullük, ölüm, 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununa göre yaş haddinden reşen emekli olma, süresi kanunla belirlenen vazifelere atanma veya seçilme ve bağlı oldukları kurumun kanunla değiştirilmesi hallerinde ilgililere hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca, kendi mevzuatına göre aylık bağlanır.

Belediye başkanlarından 2008 yılından önce seçimler neticesinde göreve gelenlerden SSK veya Bağ-Kur'dan emekli olanlara da Emekli Sandığı emeklisi belediye başkanlarına ödenen makam, temsil veya görev tazminatının ödenmesine de imkan sağlanmıştır.

Bu tazminatlardan yararlanabilmek için kişilerin ya 15 yıl hizmet 61 yaş şartını tamamlamış olmaları ya da tamamlamaları gerekmektedir. Ya da erkeklerde 9000 gün prim 60 yaş, kadınlarda ise 9000 gün prim 58 yaş şartlarını tamamlamış olmaları gerekmektedir.

Burada dikkat edilmesi gereken en önemli husus SSK emeklisi iken belediye başkanı seçilenlerin emeklilikten vazgeçerek 4/1-c sigortalısı olmaları doğrudan Emekli Sandığına tabi olmalarını gerektirmeyecek ve Emekli Sandığından emeklilik hakkı da vermeyecektir. SSK emeklisi bir belediye başkanınının 15 Ekim 2008 tarihinden önce Emekli Sandığına tabi çalışması yoksa emekli aylığını kestirerek sigortalılık tescili yapılmasında ilk defa 4/1-c sigortalısı olarak tescili yapılacak bu kişinin tekrar emekliliğinde ise bu sigortalılık tescilinin emekli aylığına önemli bir katkısı da olmayacaktır. Hatta bu kişi yeniden emeklilik için bazı şartlara tabi olacak tekrar emekli olmak isterse prim gününü 9000 güne de tamamlamak zorunda kalabilecektir.

Emekli Sandığına tabi belediye başkanları ile dul ve yetimlerine emekli aylıkları ile birlikte ödenecek makam tazminatı ile bu tazminata bağlı olarak ödenecek temsil veya görev tazminatlarının ödeme usullerine 5434 sayılı Kanununun Ek 68 inci maddesinde yer verilmiştir. Bu düzenleme gereğince, **makam tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde toplam iki yıl bulunduktan sonra emeliye ayrılanlara makam ve temsil veya görev tazminatları buldukları en üst görevleri esas alınarak ödenmektedir.**

Makam tazminatı ödenmesi için öngörülen iki yıllık sürenin hesabında bir ay iştirakçilik yeterli olup iki yılın tamamında iştirakçi olup olmadıklarına bakılmaksızın belediye başkanı olarak geçen sürelerin tamamı dikkate alınmaktadır. Temsil veya görev tazminatları kamu kesiminde her ne suretle olursa olsun aylık veya ücret alıp almadıklarına bakılmaksızın görev alanlara bu durumları

devam ettiği sürece ödenmemektedir. Dolayısıyla, emekli iken belediye başkanlığı yapanlara temsil ve görev tazminatları ödenmemekte, belediye başkanlığı görevi sona erince ödenmeye başlanmaktadır. Bu tazminatlar vefat edenlerin 5434 sayılı Kanuna göre aylığa müstahak dul ve yetimlerine de aylık bağlama oranları üzerinden ödenmektedir.

EMEKLİ SANDIĞINA TABİ BELEDİYE BAŞKANLARINA ÖDENEN TAZMİNATLAR (1 Ocak-30 Haziran 2019 döneminde)

Seçimle Gelen Başkanlar	Makam Tazminatı Göstergesi	Temsil/Görev Tazminatı Göstergesi
Büyükşehir Belediye Başkanları	7.000 (914,18 TL)	17.000 (2.220,15 TL)
İl Belediye Başkanları	6.000(783,58 TL)	15.000(1.985,96 TL)
İlçe ve İlk Kademe Belediye Başkanları (*)	3.000 (391,79 TL)	9.000 (1.175,37 TL)
Belde Belediye Başkanları	1.500 (195,90 TL)	7.500 (979,48 TL)

(*) İlk kademe belediye başkanları, 5434 sayılı Kanununun Ek 68 inci maddesine, 5393 sayılı Kanunun 85 inci maddesiyle eklenen fıkra hükmü gereğince, 01.08.2005 tarihinden itibaren ilçe belediye başkanları ile aynı düzeyde makam tazminatından yararlandırılmaktadırlar.

Belediye başkanlarından görevde iken emekliliğe hak kazananlardan istekleri ile emekli olanlar emekli aylıklarını da görev ödenekleri ile birlikte almaya devam edebilmekte ve emekli olduktan sonra görevlerinden ayrılmalarına da gerek bulunmamaktadır.

5434 sayılı Kanununun Ek 68 inci maddesi uyarınca da temsil ve görev tazminatları yönetim ve denetim kurulu üyelikleri dahil olmak üzere kamu kesiminde her ne suretle olursa olsun aylık veya ücret alıp almadıklarına bakılmaksızın görev alanlara bu durumları devam ettiği sürece ödenmemekte dolayısıyla emekli iken belediye başkanlığı **görevine devam edenlere temsil ve görev tazminatları ödenmemekte, emekli aylıkları ile birlikte sadece makam tazminatları ödenmektedir.** Belediye başkanlığı görevi sona erince kamu kurum ve kuruluşlarında da çalışmamak şartıyla ödenmeye temsil veya görev tazminatları ödenmeye başlanmaktadır.

Bu kapsamda 2008 yılından önce seçimler neticesinde belediye başkanlığı yapmış olanlardan Emekli Sandığına tabi belediye başkanları gibi makam, temsil veya görev tazminatı alan SSK veya Bağ-Kur'dan emekli olanların 31 Mart 2019 mahalli idareler seçimlerinde belediye başkanı seçilmesi halinde de temsil veya görev tazminatları kesilecektir.

3. İLK DEFA 4/1-c SİGORTALISI OLANLARDAN EMEKLİ İKEN BELEDİYE BAŞKANLIĞINA SEÇİLENLERİN SİGORTALILIĞI

İlk defa 5510 sayılı Kanuna göre sigortalı olanlardan emekli olanların 5510 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendi (Tarımsal faaliyette bulunanlar) hariç olmak üzere 5510 sayılı Kanuna göre veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaya başlayanların yaşlılık aylıkları, çalışmaya başladıkları tarihi takip eden ödeme dönemi başında kesilecektir.

Yine, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendi (Tarımsal faaliyette bulunanlar) hariç olmak üzere diğer alt bentlerine tabi çalışmaya başlayanlardan aylıklarının kesilmemesi için yazılı istekte bulunanların yaşlılık aylıklarının ödenmesine devam edilecektir. Bunlardan, almakta oldukları aylıklarının % 15 i oranında sosyal güvenlik destek primi kesilmesi öngörülmektedir. Ancak, 5510 sayılı Kanunun 105 inci maddesinin; “21/04/2005 tarihli ve 5335 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi, hariç olmak üzere, diğer kanunların bu Kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz.” hükmü uyarınca ilk defa 4/1-c sigortalısı olanlardan yaşlılık aylığı alanların, belediye başkanlığına seçilmeleri halinde aylıkları kesilmeksizin ödenmeye devam edilecektir.

4. SONUÇ

Emekli belediye başkanlarından Emekli Sandığı emeklisi belediye başkanları ile 2008 yılından önce seçimler neticesinde belediye başkanı olanlardan SSK veya Bağ-Kur emeklisi olanlara ödenen tazminatların

bütün belediye başkanlarına ödenmesi hakkaniyetli olacaktır. Esasen belediye başkanı emekli aylıklarında sigortalılık statülerine göre çok farklılık hatta iki katı üç katına kadar tutarlar söz konusu olduğundan bu haksızlığın giderilmesi ve belediye başkanı emekli aylıklarının sigortalılık statüsüne göre belirlenen en yüksek emeklilik haklarında birleştirilmesi en uygunu olacaktır.

Belediye başkanlığına seçilenlerden 65 yaşını tamamlamış olanların 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olma talebinde bulunsalar dahi sigortalı sayılmaları mümkün değildir. Bu görevlere seçildikten sonra 65 yaşını tamamlanmış olanların da 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılığının 65 yaşını tamamladığı tarihi takip eden aybaşından itibaren sona erdirilmesi gerekmektedir.

Emekli iken belediye başkanlığına seçilenlerin emekli aylıklarından sosyal güvenlik destek primi kesilmesi gibi bir uygulama da söz konusu olmamaktadır.

Cumhur Sinan ÖZDEMİR

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
İş Başmüfettişi

SON DEĞİŞİKLİKLER KAPSAMINDA KAMU KURUM VE KURULUŞLARINA ESKİ HÜKÜMLÜ İLE TERÖR MAĞDURU İŞÇİ ALIMI

1. GİRİŞ

Kamu kurum ve kuruluşlarına iş kanunları hükümlerine göre çalıştırılmak üzere, sürekli veya geçici eski hükümlü veya terörle mücadelede malul sayılmayacak şekilde yaralanan işçi alınmasına ilişkin usul ve esaslar, 19.09.2009 tarih ve 27354 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Eski Hükümlü veya Terörle Mücadelede Malul Sayılmayacak Şekilde Yaralananların İşçi Olarak Alınmasında Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" ile düzenlenmiş, son olarak 09.11.2018 tarih ve 30590 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Eski Hükümlü veya Terörle Mücadelede Malul Sayılmayacak Şekilde Yaralananların İşçi Olarak Alınmasında Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile önemli değişiklikler yapılmıştır.

2. ESKİ HÜKÜMLÜ VE TERÖR MAĞDURU İŞÇİ

Affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, cinsel saldırı veya çocuğun cinsel istismarı suçlarından mahkûm olmamak şartıyla; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezası alan ya da ceza süresine bakılmaksızın zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından hüküm giyenlerden cezasını tamamlayanlar, cezası ertelenenler, koşullu salıverilenler, denetimli serbestlikten yararlananlardan eski hükümlü belgesi ile durumlarını belgelendirenlere, eski hükümlü denir. 1111 sayılı Askerlik Kanunu veya 1076 sayılı Yedek Subaylar ve

Yedek Askeri Memurlar Kanunu kapsamına giren ve askerlik hizmetini yaparken 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 21 inci maddesinde sayılan terör olaylarının sebep ve tesiri sonucu malul sayılmayacak şekilde yaralananlardan sağlık raporu ve terörle mücadelede yaralandığını gösteren komutanlık yazısı ile belgelendirenlere, terörle mücadelede malul sayılmayacak şekilde yaralanan denir.

2.1. Sürekli İşçi – Geçici İşçi

Kamu kurum ve kuruluşlarının mevsimlik ve kampanya işleri ile orman yangınıyla mücadele hizmetlerinde bir malî yılda altı aydan az olmak üzere vize edilecek geçici iş pozisyonlarında çalıştırılacak eski hükümlü veya terörle mücadelede malul sayılmayacak şekilde yaralanan kişilere, geçici işçi denir. Kamu kurum ve kuruluşlarında belirsiz süreli iş sözleşmesine göre çalıştırılan eski hükümlü veya terörle mücadelede malul sayılmayacak şekilde yaralanan kişilere, sürekli işçi denir.

2.2. Kapsama Giren Kamu Kurum ve Kuruluşları

Sürekli veya geçici eski hükümlü veya terörle mücadelede malul sayılmayacak şekilde yaralanan işçi alımı aşağıdaki kamu kurum ve kuruluşlarını kapsar.

- 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idareler, (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumlar ve (IV) sayılı cetvelde yer alan sosyal güvenlik kurumları ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar, kanunlarla kurulan fonlar ve kefalet sandıkları, özel kanunlarla kurulan kuruluş ve teşekküller ile hizmetlerini genel bütçenin transfer tertiplerinden yardım olarak yürüten kamu kurum ve kuruluşlar.

- İştirakler hariç olmak üzere, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıkları ile müesseseleri, 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun çerçevesinde özelleştirme kapsamında veya programında bulunan kuruluşlardan sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait olanlar ile 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanunuyla kurulmuş ve sermayesinin tamamı Hazineye ait kuruluşlar.
- **İl özel idareleri, belediyeler, bunların kurdukları veya üye oldukları mahallî idare birlikleri ile bağlı kuruluşları, müessese ve işletmeler.**
- **Diğer kamu kurum ve kuruluşlar.**

2.3. Kapsama Girmeyen Kamu Kurum ve Kuruluşları

Sürekli veya geçici eski hükümlü veya terörle mücadelede malul sayılmayacak şekilde yaralanan işçi alımı aşağıdaki kamu kurum ve kuruluşlarını kapsamaz.

- **Kamu kurum ve kuruluşlarının, il özel idarelerinin, belediyelerin ve bunların kurdukları veya üye oldukları mahallî idare birlikleri ile bağlı kuruluşlarının Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurdukları şirketler ile kooperatifler.**
- 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununa göre kurulan sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları.

3. ESKİ HÜKÜMLÜ VE TERÖR MAĞDURU İŞÇİ ALIMI

Kamu kurum ve kuruluşlarında işçi olarak istihdam edileceklerde; 2527 sayılı Türk Soylu Yabancıların Türkiye'de Meslek ve Sanatlarını Serbestçe Yapabilmelerine, Kamu, Özel Kuruluş veya İşyerlerinde Çalıştırılabilmelerine İlişkin Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla Türk vatandaşı olmak, 18

yaşını tamamlamış olmak, kamu kurum ve kuruluşlarının özel kanunlarında yer alan özel şartları taşımak, eski hükümlü veya terörle mücadelede malul sayılmayacak şekilde yaralanan olmak, ortaöğretim ve üstü eğitim düzeyindeki işçi talepleri için KPSS sınavına girmiş olmak şartları aranır.

3.1. İşçi Talebinde Bulunma

Kamu kurum ve kuruluşları işçi ihtiyaçlarını, iş kolu, meslek pozisyonu, öğrenim, iş tecrübesi, ücret, sosyal yardımlar gibi ayrıntılarla yazılı veya elektronik ortamda Türkiye İş Kurumundan talep etmek ve kurum tarafından gönderilenler arasından karşılamak zorundadır. İş kurumu tarafından yapılan inceleme sonucunda mevzuata uygun olmadığına karar verilen talepler, kamu kurum ve kuruluşuna iade edilerek düzeltildikten sonra ilan edilir. İşçi taleplerinin hangi düzeyde karşılanacağı kamu kurum ve kuruluşlarınca belirlenir. Kamu kurum ve kuruluşları işçi taleplerini işçi alımını yapacakları yerdeki Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğüne/Hizmet Merkezine verir. Ancak, aynı anda birden fazla ilde işçi alımı yapacak olan kamu kurum ve kuruluşları işçi taleplerini bölge veya merkez teşkilatının bulunduğu yerdeki Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğüne/Hizmet Merkezine verirler. Kamu kurum ve kuruluşlarının ilçe düzeyinde verilen işçi taleplerinin karşılanamaması hâlinde il düzeyinde veya ulusal düzeyde; il düzeyinde verilen işçi taleplerinin karşılanamaması hâlinde ise ulusal düzeyde karşılanması yoluna gidilir. Teşkilat yapıları veya faaliyetleri bölge düzeyinde olan kamu kurum ve kuruluşlarının ilçe düzeyinde verilen işçi taleplerinin karşılanamaması hâlinde il veya bölge düzeyinde ya da ulusal düzeyde; il düzeyinde verilen işçi taleplerinin karşılanamaması hâlinde bölge düzeyinde veya ulusal düzeyde; bölge düzeyinde verilen işçi taleplerinin karşılanamaması hâlinde ise ulusal düzeyde karşılanması yoluna gidilir.

3.2. İşçi Talebinde Dikkat Edilecek Hususlar

İşçi talep eden kamu kurum ve kuruluşu tarafından, işçinin alınacağı mesleğin niteliğine göre özel şartlar belirlenebilir. Bu şartlar belirlenirken;

- Sınava tabi taleplerin; önlisans ve lisans düzeylerinden yalnızca birinden yapılması,
- Eğitim durumlarının, belirli bir eğitim kurumu ismi ifade edilmeksizin, sadece mesleğe uygun bölümlerin belirtilmesi,
- 4857 sayılı İş Kanununun 5 inci maddesi gereği biyolojik veya işin niteliğine ilişkin sebepler saklı kalmak kaydıyla cinsiyet ayırımına yer verilmemesi,
- İşçinin istihdam edileceği meslek ile işçide aranan şartlar ve istenen belgeler arasında tutarlılık bulunması,
- Kamu güvenliğine ilişkin hizmetlere yönelik olarak ilgili mevzuatlarda yer alan özel hükümler saklı kalmak kaydıyla, suç tasnifine göre eski hükümlüler arasında ayırım yapılmaması hususlarına dikkat edilir.

3.3. İşçi Talebinin İlanı ve İş Başvurusu

Kamu kurum ve kuruluşlarının işçi talepleri Türkiye İş Kurumu internet sayfasında ilan edilir. Söz konusu talepler iş kurumu tarafından uygun görülen diğer iletişim araçları ile de kamuoyuna duyurulabilir. Talebin ilanından itibaren, adaylara beş günlük başvuru süresi tanınır. Kamu kurum ve kuruluşlarının işgücü taleplerine yapılan başvurularda kişilerin adrese dayalı nüfus kayıt sisteminde kayıtlı olan adresleri dikkate alınır. İlçe, il veya bölge düzeyinde yayımlanan işçi taleplerinin başvuru süresi içerisinde ikametini talebin karşılanacağı yere taşıyan adayların başvuruları kabul edilmez. Kamu kurum ve kuruluşlarının talebi hâlinde, ku-

raya tabi işgücü taleplerine, eğitim düzeyi kısıtlanması yapılmaksızın talep koşullarını taşıyanların tamamı başvurabilir. İş başvurularında; adayın T.C. kimlik numarası beyanı, adli sicil kaydına ve askerlikle ilişkisi olmadığına dair beyanı ve kamu kurum ve kuruluşlarının ilgili mevzuat gereği adaylardan talep ettikleri belgelerin aslı veya aslını görmek kaydıyla iş kurumunca onaylı suretleri tasdik edilerek işleme alınır. Gerekli hallerde, ilgili kamu kurum ve kuruluşu, adayın T.C. kimlik numarasıyla ilgili beyanının teyidi amacıyla, T.C. kimlik numarasının da yer aldığı nüfus cüzdanının aslını göstermesini talep edebilir.

3.4. İşçi Taleplerinin İş Kurumu Tarafından Karşılama Esasları

Kamu kurum ve kuruluşlarının önlisans ve lisans eğitim düzeyindeki işçi talepleri KPSS (Kamu Personel Seçme Sınavı) puanıyla; ortaöğretim ve daha alt eğitim düzeyindeki işçi talepleri ile temizlik hizmetlerinde, güvenlik ve koruma hizmetlerinde, bakım onarım hizmetlerinde, eğitim şartı aranmaksızın kömür ve maden işletmelerinin yeraltı işlerinde çalıştırılacaklara ilişkin taleplere gönderilecek adaylar ise noter huzurunda çekilecek kura ile belirlenir. Önlisans ve lisans eğitim düzeyindeki işçi taleplerine başvurabilmesi için KPSS'ye girmiş olmaları yeterlidir; bunlar için herhangi bir puan barajı aranmaz. KPSS'ye girmiş veya öncelikli gönderme hakkına sahip olmak, işe yerleştirmede tek başına bir hak teşkil etmez. Kamu kurum ve kuruluşlarına sürekli işçi olarak girmiş olanların, deneme süresi sonunda da çalışmaya devam etmeleri hâlinde, aynı tarihli KPSS puanları ile bir başka kamu kurum ve kuruluşunun sürekli işçi talebine başvuruları kabul edilmez. Kamu kurum ve kuruluşlarının işçi taleplerine, talep edilen açık iş sayısından daha az aday gönderilmesi hâlinde, açık işlerin karşılanamayan kısmı, ilçe düzeyinde verilen işçi taleplerinin karşılanamaması hâlinde il düzeyinde veya ulusal düzeyde; il dü-

zeyinde verilen işçi taleplerinin karşılanamaması hâlinde ise ulusal düzeyde karşılanması yoluna gidilerek karşılanır. Ulusal düzeyde yayımlanan KPSS kapsamındaki işçi taleplerinin karşılanamaması hâlinde, KPSS şartı aranmaksızın ulusal düzeyde yeniden ilana çıkarılır. Talebe başvuru yapan adaylardan iş kurumuna kayıt tarihi esas alınarak açık iş sayısının dört katına kadar aday başvuru süresinin sonunda kamu kurum ve kuruluşuna gönderilir. İş kurumu tarafından yapılan çalışmalara rağmen karşılanamayan talepler için, talep sahibi kamu kurum ve kuruluşu ile görüşülerek, talep şartları değiştirilmek suretiyle yeniden talepte bulunulması sağlanır.

3.5. Kamu Personel Seçme Sınavı (KPSS) Kapsamındaki Taleplerle İlgili Aday Listelerinin Belirlenmesi

KPSS kapsamındaki taleplerle ilgili aday listeleri belirlenirken; Önlisans ve lisans eğitim düzeyindeki taleplere, KPSS puanıyla başvuran talep şartlarına uygun adaylar arasından, en yüksek KPSS puanından başlamak üzere açık iş sayısının dört katı; Kamu kurum ve kuruluşlarının özel kanunlarında yer alan özel şartları taşıyanlar Yönetmelik uygulamasında öncelik hakkına sahip kişiler olarak tanımlanmıştır. Öncelik hakkına sahip olarak başvuran adaylardan talep şartlarına uygun olanlar arasından, öncelik hakkı sahipliğine ilişkin belgenin tarihi esas alınarak ve eski tarihli belgelerden başlanmak suretiyle, açık iş sayısının dört katı; ayrı listeler hâlinde kamu kurum ve kuruluşuna gönderilir. Kamu kurum ve kuruluşlarının özel kanunlarında yer alan özel şartları taşıyan ve talep şartlarına uygun adaylardan başvuranların tamamı öncelik hakkı sahiplerine ilişkin listelere dahil edilir. Oluşturulan listelere, açık iş sayısı oranlarına bakılmaksızın en son adayın KPSS'de almış olduğu puanla aynı puana sahip olan adaylar ile öncelik hakkı sahipliğine ilişkin belge tarihi ile aynı tarihli belgeye sahip olan başvuru sahipleri de eklenir.

3.6. Kura Usulüne Tabi Taleplerle İlgili Aday Listelerinin Belirlenmesi

Kamu kurum ve kuruluşlarınca, ortaöğretim ve daha alt eğitim düzeyinde istihdam edilecek işçilerle, temizlik hizmetlerinde, güvenlik ve koruma hizmetlerinde, bakım onarım hizmetlerinde, eğitim şartı aranmaksızın kömür ve maden işletmelerinin yeraltı işlerinde çalıştırılacak işçilerle ilgili listeler, başvuranlar arasından çekilecek kura ile belirlenir. Kura çekimi, talebi veren kamu kurum ve kuruluşu tarafından iş ilanında belirtilen gün, saat ve adreste noter huzurunda yapılır. Adaylar, istemeleri hâlinde kura çekimini izleyebilir. Kamu kurum ve kuruluşlarınca, sınava alınacak asıl adayların listesi; iş kurumunun gönderdiği ve başvuruda bulunanların tamamının yer aldığı listeler esas alınmak suretiyle, açık iş sayısının dört katı, öncelik hakkına sahip olarak iş kurumu tarafından gönderilenler arasından, açık iş sayısının dört katı olarak kura çekimi sonucu belirlenir. Kura ile ayrıca, açık iş sayısının üç katı oranında da yedek liste oluşturulur. Kamu kurum ve kuruluşlarının özel kanunlarında yer alan özel şartları taşıyan ve talep şartlarına uygun adaylardan başvuranların tamamı öncelik hakkı sahiplerine ilişkin listelere dahil edilir. Ancak, temizlik hizmetleri, güvenlik ve koruma hizmetleri ile bakım onarım hizmetleri için yapılacak alımlar hariç olmak üzere kamu kurum ve kuruluşlarının kuraya tabi işgücü taleplerinde, işe alınacak işçiler sadece noter kurusuyla da belirlenebilir. Bu durumda, öncelikliler de dahil olmak üzere talep şartlarına uygun tüm başvuru sahipleri arasından açık iş sayısı kadar asıl ve ihtiyaç duyulacak sayıda yedek, doğrudan kurayla belirlenir.

3.7. Listelerin Kamu Kurum ve Kuruluşuna Gönderilmesi

İş kurumu tarafından oluşturulan listeler, son başvuru tarihini izleyen günden itibaren iki iş günü içinde, sınav yapmak ve/veya kura

çekmek üzere ilgili kamu kurum ve kuruluşuna gönderilir. Talepte bulunan kamu kurum ve kuruluşları, KPSS kapsamındaki taleplerde iş kurumu tarafından gönderilen listelerdeki adayların genel ve özel şartları taşıyıp taşımadığını, sınavdan önce inceler; başvuru sahiplerine ilişkin ispatlayıcı belgeleri saklar. Kamu kurum ve kuruluşları, durumu talep şartlarına uymayan adayları, isimleri ve belgeleriyle birlikte iş kurumuna ileterek, aynı sayıda ve aynı listeden, sıra gözetilerek bir defaya mahsus olmak üzere ek liste gönderilmesi talebinde bulunabilir. Kamu kurum veya kuruluşlarının yaptığı sınava, iş kurumu tarafından gönderilenlerden, açık iş sayısının altında katılım olması hâlinde, kamu kurum ve kuruluşlarının talebi üzerine, başvuru yaptığı hâlde gönderilen listelere giremeyen en yüksek puanlı kişiden başlanmak suretiyle, iş kurumu tarafından kalan açık iş sayısının dört katını tamamlayacak şekilde yeni bir liste gönderilir. Durumu talepte belirtilen şartlara uygun olanlar arasından, iş kurumu tarafından en az açık iş sayısı kadar aday bildirilmesine rağmen, kamu kurum ve kuruluşlarınca yerleştirme yapılmayarak iptal edilen talepler için, aynı şartlarda ve aynı yıl içinde yeniden iş kurumundan işçi talebinde bulunulamaz.

3.8. Sınav Duyurusu

Sınav gün, saat ve yeri ile sınava katılmaya hak kazanan adaylar, kamu kurum ve kuruluşunun internet sitesinde duyurulur. Bu duyuru tebliğ mahiyetinde kabul edilir ve ilgililerin adresine posta yolu ile ayrıca tebliğat yapılmaz.

3.9. Sınav ve İşe Alım Süreci

Kamu kurum ve kuruluşları işe yerleştirilecek kişileri, iş kurumu tarafından gönderilen listelerdeki adaylar arasında yapacağı sınav ile belirler. Sınav; yazılı veya sözlü yöntemlerinden biri veya ikisi kullanılarak, meslekî bilgi ve becerilere ilişkin konulardan yapılır. Ancak; temizlik hizmetleri, güvenlik ve koruma hizmetleri, bakım onarım hizmet-

leri için yapılacak alımlarda kura sonrası sadece sözlü yöntem kullanılarak sınav yapılır. İşe alım sürecinin; kamu kurum ve kuruluşlarınınca, iş kurumu tarafından gönderilen listelerin ulaşmasını müteakip yirmi gün içinde tamamlanması esastır. Sınavların gerçekleştirilmesi ile işe alım sürecinde uygulanacak diğer usul ve esaslar yönetmelikte düzenlenen genel çerçeveye aykırı olmamak kaydıyla kamu kurum ve kuruluşlarınca belirlenir. Belirlenen usul ve esaslar; adayların daveti, sınavın yöntemi ve sonuçların değerlendirilmesi, asil ve yedek adayların belirlenmesi, yedeklerden yerleştirme yapılması ile adaylara sonuçlarının duyurulması hususlarını da kapsar. Kamu kurum ve kuruluşları, sınavı asıl ve yedek olarak kazananlar ile başarısız olanları ve varsa sınava katılmayanları, sınav sonucunun açıklanmasını izleyen beş gün içinde liste hâlinde iş kurumuna bildirir. Asıl ve yedek listeden işe yerleştirilenler, yerleştirmeyi takip eden beş gün içinde iş kurumuna yazılı olarak bildirilir.

4. SONUÇ

Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerde, bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlarda, kanunla kurulan fonlarda, özel kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulan kamu kurum ve kuruluşlarında, kefalet sandıklarında, sosyal güvenlik kuruluşlarında, genel ve katma bütçelerin transfer tertiplerinden yardım alan kuruluşlarda, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bunların bağlı ortaklıklarında, **il özel idareleri ve belediye-lerle bunların kurdukları birlik ve müesseselerde ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarında aylık ve ücret alan ve işçi statüsünde çalışanlar hakkında 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.** Kamu kurum ve kuruluşlarına iş kanunları hükümlerine göre çalıştırılmak üzere, sürekli veya geçici eski hükümlü veya terörle mücadelede malul sayılmayacak şekilde yaralanan işçi alınmasına ilişkin usul ve esasları 19.09.2009

tarikh ve 27354 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Eski Hükümlü veya Terörle Mücadelede Malul Sayılmayacak Şekilde Yaralananların İşçi Olarak Alınmasında Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” ile düzenlenmiş, son olarak 09.11.2018 tarih ve 30590 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Eski Hükümlü veya Terörle Mücadelede Malul Sayılmayacak Şekilde Yaralananların İşçi Olarak Alınmasında Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ile önemli değişiklikler yapılmıştır.

KAYNAKÇA

4904 sayılı Türkiye İş Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun
4857 sayılı İş Kanunu
5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu
3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu
1076 sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askeri Memurlar Kanunu
1111 sayılı Askerlik Kanunu
4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun
406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanunu
3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu
2527 sayılı Türk Soylu Yabancıların Türkiye’de Meslek ve Sanatlarını Serbestçe Yapabilmelerine, Kamu, Özel Kuruluş veya İşyerlerinde Çalıştırılabilmelerine İlişkin Kanun
Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Eski Hükümlü veya Terörle Mücadelede Malul Sayılmayacak Şekilde Yaralananların İşçi Olarak Alınmasında Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik
Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Eski Hükümlü veya Terörle Mücadelede Malul Sayılmayacak Şekilde Yaralananların İşçi Olarak Alınmasında Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Haluk NALÇAKAR

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler E. Başkontrolörü
İş İnsanı - Multiclair Artırma Sistemleri A.Ş. Ortağı

7161 SAYILI “VERGİ KANUNLARI İLE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN” (SÖZLEŞMELERİN DEVİR VE TASFİYESİ) HAKKINDAKİ ELEŞTİRİLERİMİZ

17.01.2019 tarihinde kabul edilen 7161 sayılı “Vergi Kanunları ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” 18.01.2019 tarih ve 30659 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Kanunun 32 nci maddesiyle 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanuna eklenen “Sözleşmelerin tasfiyesi veya devri” başlıklı geçici madde 4 ile **imalat girdilerinin fiyatlarında beklenmeyen artışlar meydana gelmesi nedeniyle** mevcut sözleşmelerin devri ve tasfiyesine yönelik düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenleme yayımlandığı tarihte yürürlüğe girmiştir.

7161 sayılı Kanunla 4735 sayılı Kanuna eklenen madde şöyledir:

“Sözleşmelerin tasfiyesi veya devri

GEÇİCİ MADDE 4- 31/08/2018 tarihinden önce 4734 sayılı Kanuna göre ihalesi yapılan (3 üncü maddesindeki istisnalar dahil) ve bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla devam eden sözleşmeler, imalat girdilerinin fiyatlarında beklenmeyen artışlar meydana gelmesi nedeniyle, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonraki 60 gün içinde yüklenicinin idareye yazılı olarak başvurması kaydıyla, Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak idarenin onayına bağlı olarak feshedilip tasfiye edilebilir veya devredilebilir. Bu durumda devir alacaklarda ilk ihaledeki şartlar, devir tarihi itibarıyla aranacak olup devirden veya fesihden kaynak-

lanan kısıtlama ve yaptırımlar uygulanmaz. Yüklenimi ortak girişim tarafından yürütülen sözleşmelerde ortaklar arasında devir veya hisse devirlerinde ilk ihaledeki yeterlik şartları aranmaz. Sözleşmesi feshedilen veya sözleşmeyi devreden yüklenicinin teminatı iade edilir. Bu fıkra kapsamında girmekle birlikte devredilmeyen sözleşmelerde, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonraki 60 gün içinde yüklenicinin idareye yazılı olarak başvurusu kaydıyla süre uzatımına ilişkin kısıtlama ve şartlara tabi olunmaksızın Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak idare tarafından süre uzatılabilir.

Sözleşmenin bu madde kapsamında feshedilerek tasfiye edilmesi veya devredilmesi durumunda yüklenici, fesih veya devir tarihine kadar gerçekleştirdiği imalatlar dışında idareden herhangi bir hak talebinde bulunamaz. Yüklenici tarafından, işin idarece uygun görülecek can ve mal güvenliği ile yapı güvenliğine yönelik tedbirlerin alınması şarttır. Bu kapsamda düzenlenecek fesihnamelerden ve devredilecek sözleşmelerden damga vergisi alınmaz."

Yukarıda yer alan düzenleme çok uzun zaman kamuoyunu ve özellikle de reel sektörü yakından ilgilendirmiş, ciddi bir beklenti meydana getirmiştir. Bu husus görsel ve yazılı basında da uzun süre işlenmiştir.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun "Mücbir sebepler" başlıklı 10. maddesinde;

"Mücbir sebep olarak kabul edilebilecek haller aşağıda belirtilmiştir:

- a) Doğal afetler.
- b) Kanuni grev.
- c) Genel salgın hastalık.
- d) Kısmi veya genel seferberlik ilânı.
- e) Gerektiğinde Kurum tarafından belirlenecek benzeri diğer haller.

Süre uzatımı verilmesi, sözleşmenin feshi gibi durumlar da dahil olmak üzere, idare tarafından yukarıda belirtilen hallerin mücbir sebep olarak kabul edilebilmesi için; yükleniciden kaynaklanan bir kusurdan ileri gelmemiş olması, taahhüdün yerine getirilmesine engel nitelikte olması, yüklenicinin bu engeli ortadan kaldırmaya gücünün yetmemiş bulunması, mücbir sebebin meydana geldiği tarihi izleyen yirmi gün içinde yüklenicinin idareye yazılı olarak bildirimde bulunması ve yetkili merciler tarafından belgelendirilmesi zorunludur." hükmü yer almaktadır.

Maddede yer alan hükme baktığımızda döviz kurlarında meydana gelen öngörülemez yükselişler nedeniyle imalat girdilerinde ciddi artışların olmasının mücbir sebep hali olarak sayılmadığı görülecektir.

Yine 4735 sayılı Kanunun 23. maddesinde yer alan *"Mücbir sebeplerden dolayı sözleşmenin feshedilmesi halinde, hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilerek, kesin teminat ve varsa ek kesin teminatlar iade edilir."* düzenlenmesinde yer alan mücbir sebeplere

Yapılan yasal düzenleme ile **imalat girdilerinin fiyatlarında beklenmeyen artışlar meydana gelmesi** hali mücbir sebep olarak kabul edilmiştir.

Bu durumda 4735 sayılı Kanunun 10. maddesinde de paralel bir düzenlemenin yapılarak **imalat girdilerinin fiyatlarında beklenmeyen artışlar meydana gelmesi** hali de (f) bendi olarak maddeye eklenmelidir.

Yapılan yeni yasal düzenleme aynı zamanda; 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun "Aşırı ifa güçlüğü" başlıklı 138. maddesine somut bir açıklık getirmekte, hakimden sözleşmenin yeni koşullara uyarlanmasını isteyebilmenin koşullarından biri olan **sözleşmenin yapıldığı sırada taraflarca öngörülmeyen veya öngörülmesi de beklenmeyen olağanüs-**

tü bir durum ortaya çıkmış olması, şartını açık yasal bir zemine oturtmaktadır.

Neticede ortaya çıkan metin belli ölçülerde son zamanlarda yaşanan yüksek maliyet artışları nedeniyle yüklenicilerin karşı karşıya oldukları sorunlara çözüm üretebilmiştir. Ancak, mevcut şartları ve reel sektörün içinde bulunduğu hâli biraz daha yakından incelediğimizde yetersiz kaldığı aşikardır. Düzenleme beklentilere tam manasıyla cevap verememiştir.

Bu makalemizde “sözleşmelerin devri ve tasfiyesi” ile ilgili yapılan düzenleme hakkında ki görüş ve kanaatlerimizi ortaya koymaya gayret gösterecek, görebildiğimiz eksiklikler hakkındaki düşüncelerimizi ortaya koyacağız.

Düzenleme hakkındaki eleştirilerimizi şu ana başlıklar altında aşağıda belirtilen şekilde sıralamak mümkündür:

**1. Düzenlemenin sadece 4734 sayılı Kanuna göre ihalesi yapılan ve bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla devam eden sözleşmelerle sınırlı tutulması yeter-
siz kalmıştır;**

1.a) Bilindiği üzere son yıllarda başta Merkezi İdare olmak üzere, mahalli idarelerimizin de yap-ışlet-devret, yap-ışlet veya mülkiyetin gayri aynı hak tesisi uygulaması yollarına başvurmak suretiyle yatırımlarını gerçekleştirdiklerini görmekteyiz.

Bu tür yatırımlar hayata geçirilirken takip edilen ve uygulanan ihale yöntemi ise mevzuat gereğince, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu değil, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 3996 sayılı Bazı Yatırım Ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yapılması Hakkında Kanun olmaktadır.

Bu tür usullerle (3996 ve 2886 sayılı kanunlar ile) yatırımlar gerçekleştiren / işletme-

yi üstlenen yüklenicilerin **imalat girdilerinin fiyatlarında beklenmeyen artışlar meydana gelmesi nedeniyle** karşı karşıya kaldıkları fesih ve devir ile ilgili hiç mi sorunları bulunmamaktadır? 4734 sayılı Kanuna göre yapılan ihaleler neticesinde imzalanan sözleşme sahibi yüklenicilere sözleşmelerinin devir ve tasfiyesi ile ilgili kolaylaştırıcı haklar tanınırken, 3996 ve 2886 sayılı Kanunlar neticesinde idareler ile aralarında sözleşme aktedilmiş bulunan yüklenicilere bu hakkın tanınmaması ciddi bir eksikliklerdir.

1.b) Yukarıda yapılan düzenleme ile mücbir bir sebep olarak kabul edilen **imalat girdilerinin fiyatlarında beklenmeyen artışlar meydana gelmesi nedeniyle** yükümlülüklerini yerine getiremediği için 7161 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikten önce idarelerce sözleşmeleri fesih edilen yükleniciler ciddi bir mağduriyete uğratılmışlardır. Sözleşme yükümlülüklerini belirtilen sebeple yerine getiremediği, ortaya konulacak objektif kriterlerle belirlenen yüklenicilerin, Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla sözleşmelerinin devam etmediği öngörüsü ile düzenleme kapsamı dışına tutulmaları hakkaniyet kuralı ile bağdaşmamaktadır.

Yapılan ilave düzenlemenin başlığı da (Sözleşmelerin tasfiyesi veya devri) bu sebeple çok dar ve kapsamı daraltan bir manada kalmıştır.

2. Devir ve tasfiye ile ilgili düzenlemenin sadece sözleşme imzalanmış yükleniciler hakkında geçerli olması, sözleşme imzalanma aşamasında imalat girdilerinin fiyatlarında beklenmeyen artışlar meydana gelmesi nedeniyle sözleşmeyi imzalamayan istekliler hakkında uygulanmaması da bir eksiklik olarak ortaya çıkmaktadır.

Bilindiği üzere; idarelerin açmış oldukları ihalelere katılan ve verdiği fiyat idarelerce ekonomik açıdan geçerli teklif/uygun teklif

olarak kabul edilerek sözleşme yapılmaya davet edilen isteklilerden önemli bir kısmı, sözleşme imzalanması aşamasında **imalat girdilerinin fiyatlarında beklenmeyen artışların meydana gelmesi nedeniyle** sözleşmeyi imzalamayan, ihaleye verdiği teklifin esasını teşkil eden (özellikle mal alımı ihalelerinde) girdi fiyatlarında meydana gelen artışı, yapılan bir düzenlemeye uygun olarak belgelendirerek ortaya koyabilecek isteklilerin de bu düzenlemeden yararlandırılması yerinde olacaktır.

Ekonomik açıdan en avantajlı teklif sahibi, diğer yasal prosedür tamamlandıktan sonra ihaleyi yapan İdarece 4734 sayılı Kanununun 42. maddesi gereğince **sözleşmeye davet edilir**, İstekli 4734 sayılı Kanununun 43. maddesinde yapılan açıklamalara uygun olarak kesin teminatını yatırmak ve 44. maddede ki görev ve sorumluluklarını yerine getirerek sözleşmeyi imzalamak zorundadır. **İsteklinin sözleşme imzalamaktan kaçınma hakkı sadece**, Kanununun "Sözleşme yapılmasında idarenin görev ve sorumluluğu" başlıklı 45. maddesinde yer alan, "İdare, 42 ve 44 üncü maddede yazılı süre içinde sözleşme yapılması hususunda kendisine düşen görevleri yapmakla yükümlüdür. İdarenin bu yükümlülüğü yerine getirmemesi halinde, istekli sürenin bitmesini izleyen günden itibaren en geç beş gün içinde, on gün süreli bir noter ihbarnamesi ile bildirmek şartıyla, taahhüdünden vazgeçebilir. Bu takdirde geçici teminat geri verilir ve istekli teminat vermek için yaptığı belgelendirilmiş giderleri istemeye hak kazanır. Bu zarar, sebep olanlara tazmin ettirilir ve ayrıca haklarında 60 ncu *madde hükümleri uygulanır.*" hükmü gereğince, **idarenin, Kanununun 42 ve 44 üncü maddelerinde yazılı süre içinde sözleşme yapılması hususunda kendisine düşen görevleri yapmama** durumudur.

Yukarıda yer alan düzenlemelere bakıldığında **imalat girdilerinin fiyatlarında**

beklenmeyen artışların meydana gelmesi nedeniyle sözleşme imzalanmasının istekli açısından imkansız hale geldiği durumlarda, yani teklif edilen fiyatın belirtilen neden sebebiyle yüklenicinin yapacağı giderleri karşılayamaz hale gelmesi hali 7161 sayılı Kanunun bahsedilen düzenlemesinde dikkate alınmamıştır. Halbuki, bu durumdaki reel sektör mensuplarının sorunlarının da kapsama alınması daha doğru ve tamamlayıcı bir yaklaşım olacaktır.

Özellikle yurtdışı ve döviz endeksli, idarelere mal teslimlerini içeren ihalelerde ortaya çıkan gerçek durum budur. Bu durumun ortaya çıktığı hallerde, idareler istekli sözleşme imzalamaya gelmediği veya durumlarını ortaya koyarak, teklif ettikleri fiyatlarının belirtilen neden sebebiyle yapacakları giderlerini karşılayamaz hale geldiğini dile getirmelerine rağmen, doğal olarak bu talepleri mevcut yasal düzenlemeler nedeniyle idarelerce dikkate alınamamaktadır. Sonuç olarak ta geçici teminatları gelir kaydedilmekte ve ihalelere katılmaktan geçici yasaklanma işlemleri yapılmaktadır.

Bu durumda olan ve bu duruma düşmüş olan isteklilerin de bu düzenleme kapsamında dikkate alınması daha doğru, kapsayıcı ve hakkaniyet kurallarına daha uygun olacaktır.

3. Sözleşmeyi devir alan yeni yüklenicinin, geri kalan işi tamamlamasında yeni bir fiyat belirlenip belirlenmeyeceği de düzenlemede yer almamaktadır.

Bilindiği üzere, ihaleyi kazanan yüklenicilerle idare arasında Anahtar Teslimi Götürü Bedel veya Birim Fiyat Sözleşme yapılır. Bu sözleşmelerde genel olarak; yapılan sözleşme Anahtar Teslimi Götürü Bedel Sözleşme ise % 10; Birim Fiyat Sözleşme ise % 20 oranında iş artışı yapılabilir, dolayısıyla sözleşme bedeli bu oranlarda artırılabilir,

Konunun önemli bir boyutu da fiyat farkı ile ilgili olan kısımdır:

1- “4734 Sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhale Edilen Mal Alımlarında Uygulanacak Fiyat Farkına İlişkin Esaslar” ile ilgili Bakanlar Kurulu Kararı, 31 Ağustos 2013 tarihli ve 28751 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış olup, 29 Kasım 2013 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Bu Esaslar uyarınca mal alımlarında uygulanacak fiyat farkının Kapsamı 2. maddede;

“(1) 4734 sayılı Kanuna göre ihale edilen ve 5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa göre Türk parası üzerinden sözleşmeye bağlanan elektrik, doğal gaz, ilaç, petrol ürünleri ve sıvılaştırılmış petrol gazı ürünleri alımlarında uygulanacak fiyat farkı bu Esaslara göre hesaplanır.

(2) 4734 sayılı Kanun kapsamındaki idarelerin, bu Kanundan istisna olan ve birinci fıkrada sayılan mal alımlarının ihale dokümanlarında bu Esaslara uygun şekilde hazırlanmış açık bir düzenleme bulunması halinde bu Esaslar uygulanabilir.

(3) 4734 sayılı Kanunun 22 nci maddesi çerçevesinde doğrudan temin usulüyle yapılan birinci fıkra kapsamındaki mal alım sözleşmelerinde bu Esaslara uygun şekilde hazırlanmış açık bir düzenleme bulunması halinde bu Esaslar uygulanabilir.”

şeklinde açıklanmıştır.

Fiyat farkı ise Esasların 4. maddesinin (ç) bendinde; “Birim fiyat sözleşmelerde idareye teslim edilen mal kalemleri için; götürü bedel sözleşmelerde ise toplam teslim yüzdelerine göre teslim edilen mal miktarları için bu esaslara göre ödenecek veya kesilecek bedeli” şeklinde tanımlanmıştır.

2- “4734 Sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhale Edilen Hizmet Alımlarında Uygulanacak Fiyat Farkına İlişkin Esaslar” ile ilgili Bakanlar Kurulu Kararı, 31 Ağustos 2013 tarihli ve 28751 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış olup, 29 Kasım 2013 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Bu Esaslar uyarınca hizmet alımlarında uygulanacak fiyat farkının Kapsamı 2. maddede;

“(1) 4734 sayılı Kanuna göre ihale edilen ve 5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa göre Türk parası üzerinden sözleşmeye bağlanan hizmet alımlarında uygulanacak fiyat farkı bu Esaslara göre hesaplanır. Ancak, 4734 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde sayılan hizmetlerden; araştırma ve geliştirme, piyasaca araştırması ve anket, tanıtım, toplantı, organizasyon, sergileme, mesleki eğitim, fotoğraf, film, fikri ve güzel sanatlar gibi nitelikleri itibarıyla kısa süreli hizmetler ile sigorta, muhasebe ve 4734 sayılı Kanunun 48 inci maddesinde yer alan danışmanlık hizmetlerinden mali ve hukuki nitelikteki hizmetlere fiyat farkı ödenmez.

(2) 4734 sayılı Kanun kapsamındaki idarelerin, bu Kanundan istisna olmakla birlikte birinci fıkra kapsamında fiyat farkı hesaplanabileceği öngörülen hizmet alımlarının ihale dokümanlarında bu Esaslara uygun şekilde hazırlanmış açık bir düzenleme bulunması halinde bu Esaslar uygulanabilir.

(3) 4734 sayılı Kanunun 22 nci maddesi çerçevesinde doğrudan temin usulüyle yapılan birinci fıkrada fiyat farkı hesaplanabileceği öngörülen hizmet alım sözleşmelerinde bu Esaslara uygun şekilde hazırlanmış açık bir düzenleme bulunması halinde bu Esaslar uygulanabilir.”

şeklinde açıklanmıştır.

Fiyat farkı ise Esasların 4. maddesinin (b) bendinde; “Birim fiyat sözleşmelerde, uygulama ayı içinde ilerleme yüzdelerine göre

gerçekleşen iş grupları için, bu esaslara göre ödenecek veya kesilecek bedeli" şeklinde tanımlanmıştır.

3- "4734 Sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhale Edilen Yapımlarında Uygulanacak Fiyat Farkına İlişkin Esaslar" ile ilgili Bakanlar Kurulu Kararı, 31 Ağustos 2013 tarihli ve 28751 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış olup, 29 Kasım 2013 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Bu Esaslar uyarınca yapımlarında uygulanacak fiyat farkının Kapsamı 2. maddede;

"(1) 4734 sayılı Kanuna göre ihale edilen ve 5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa göre Türk parası üzerinden sözleşmeye bağlanan yapım işlerinde uygulanacak fiyat farkı bu Esaslara göre hesaplanır.

(2) 4734 sayılı Kanun kapsamındaki idarelerin, bu Kanundan istisna olan yapım işlerinin ihale dokümanlarında bu Esaslara uygun şekilde hazırlanmış açık bir düzenleme bulunması halinde bu Esaslar uygulanabilir.

(3) 4734 sayılı Kanunun 22 nci maddesi çerçevesinde doğrudan temin usulüyle yapılan yapım işi sözleşmelerinde bu Esaslara uygun şekilde hazırlanmış açık bir düzenleme bulunması halinde bu Esaslar uygulanabilir."

şeklinde açıklanmıştır.

Fiyat farkı ise Esasların 4. maddesinin (e) bendinde; "Birim fiyatlı sözleşmelerde,

uygulama ayı içinde gerçekleşen iş kalemleri ve ihzarat için; anahtar teslimi götürü bedel sözleşmelerde ise uygulama ayı içinde ilerleme yüzdelerine göre gerçekleşen imalat iş grupları için, bu Esaslara göre ödenecek veya kesilecek bedeli" şeklinde tanımlanmıştır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ışığında şunları söylemek yerinde olacaktır:

Sözleşmeyi devir alacak yüklenici çok doğal olarak, sözleşmeyi devir almasına neden teşkil eden **imalat girdilerinin fiyatlarında beklenmeyen artışların meydana gelmesi nedeniyle** oluşan maliyet artışını idareden talep etmek zorundadır.

Yapılan düzenlemede bu konuda da yetersizlik ve belirsizlik bulunmaktadır. Fiyat farkı kararnamelerinde yer alan hükümlerin ve fiyat farkı verilebilecek değişkenlerin sayısı ve kapsamı bu talebi karşılamaktan uzak görülmektedir. Bu konuda bir eksiklik olarak görülmektedir.

Sonuç olarak; yukarıda izah etmeye çalıştığımız eksiklik ve yetersizlik olarak gördüğümüz hususlar şahsi kanaatlerimizi yansıtmaktadır. Böyle bir düzenlemenin bile düşünülerek, ortaya getirilmesi bir başarıdır. Ancak, sorunların çözümünde sadece yasal düzenlemeler yeterli olmamakta, bu sorunların çözümünde doğal partner olan (STK'lar, bankalar, finans örgütleri vb. gibi) kuruluşların da taşın altına ellerini koymaları gerekmektedir.

Cüneyd ALTIPARMAK

Türkiye Kent Konseyleri Birliği Hukuk Müşaviri

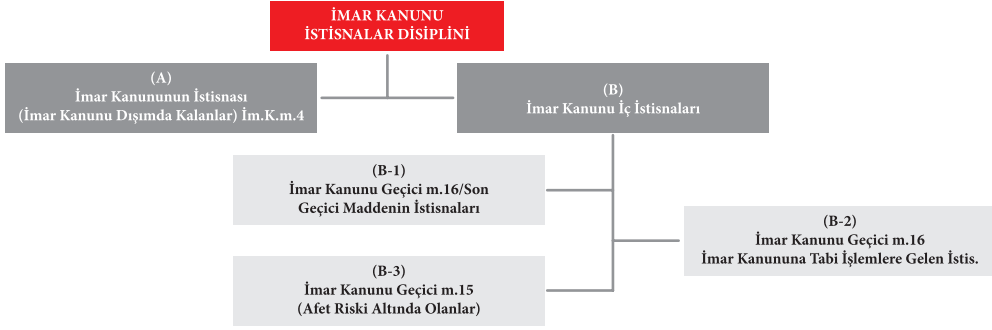
İMAR BARIŞI, TAŞINMAZ KÜLTÜR VARLIKLARINI DA KAPSIYOR MU?

1. GİRİŞ

Planlama, devletin en temel ödevi ve hakkıdır. Bu konu Anayasa'da düzenlenmiştir. Bu konunun önemli bir alanını ihata eden imardır. İmar hukuku, planlama, uygulama ve esasları ele alan bir süreci içerir. 3194 sayılı İmar Kanunu, yerleşme yerleri ile bu yerlerdeki yapılaşmaların; plan, fen, sağlık ve çevre şartlarına uygun teşekkülünü sağlamak amacıyla çıkarılmıştır. Bu Kanun, ülkemizdeki konusundaki imar iş ve işlemleri için temel düzenlemedir. Nitekim ikinci maddesinde kanunun, belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında kalan yerlerde yapılacak planlar ile inşa edilecek resmi ve özel bütün yapıların bu mevzuat hükümlerine tabi olduğunu zikretmektedir. Buna göre, imar planı, imar programları, imara konu kamu gayrimenkullerinin konumuna ilişkin hususlar, ifraz ve tevhit işlemleri, arazi ve arsa

düzenleme işlemleri, parselasyon planlarının hazırlanması, yapı ruhsatı, müelliflik, feni mesuliyet, müteahhitlik, proje, yapı kullanma izni, imar cezaları gibi konular İmar Kanunu ve ilgili mevzuatında düzenlenmiştir.

Ülkemizde imar barışı, İmar Kanununun geçici 16 ncı maddesindeki bir değişiklik ile yapıldı. Böylece doğmuş yapı ayrıklıkların, kayıt altına alınarak kullanılmasına imkan tanıdı. Bu mevzuat değişikliği beraberinde bir çok tartışmayı da gündeme getirdi. Bunlar içinde en fazla yer bulan bahis ise, **kültür varlıklarının imar barışı içinde değerlendirilip değerlendirilmeyeceğidir**. Mahkemelerin gündemini henüz meşgul etmeye başlayan bu konuyla ilgili olarak, önce İmar Kanununun mahiyetine ve istisnalarına, ardından imar barışına ve istisnalarına değineceğimiz bu yazıda, son olarak, başlıkta belirttiğimiz hususa dair değerlendirmemizi sunacağız.

2. İMAR KANUNUN İSTİSNALARI

İmar Kanunu denilince temel düzenlemenin 3194 sayılı İmar Kanunu olduğunu ve bu bağlamda tüm iş ve işlemleri düzenlediğini yukarıda zikrettik. Esasen bu konu, çok uzun sayfalar yazılabilecek ve bir bölümü başlı başına bir kitap olabilecek bir husustur. İmar mevzuatının bu “genel” durumunun yanında bir de istisnalar disiplini bulunmaktadır. Konunun düzenli bir biçimde aktarımı ve izahı için ilkin İmar Kanunun istisna disiplinin arz etmek gerekir.

İmar Kanunu 4 üncü maddesinde, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, bu Kanunun ilgili maddelerine uyulmak kaydı ile 2960 sayılı İstanbul Boğaziçi Kanunu ile diğer özel kanunlar ile belirlenen veya belirlenecek olan yerlerde, imar kanunun, iş bu özel kanunlara aykırı olmayan hükümleri uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. Nitekim, Kanun 4.maddesinin gerekçesinde **“Bu Kanunun kapsamı dışında mütalaa edilmesi gereken yerler ile yapılar tadat edilmesi bu madde ile sağlanmıştır”** şeklinde ifade bulunmaktadır. İmar Kanununun, **“İstisnalar” başlıklı 4 üncü maddesi ise şöyledir;** “2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, bu Kanunun ilgili maddelerine uyulmak kaydı ile 2960 sayılı İstanbul Boğaziçi Kanunu ve 3030 sayılı Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun

ile diğer özel kanunlar ile belirlenen veya belirlenecek olan yerlerde, bu Kanunun özel kanunlara aykırı olmayan hükümleri uygulanır. Türk Silahlı Kuvvetlerine, Sahil Güvenlik Komutanlığına, Jandarma Genel Komutanlığına ve Emniyet Genel Müdürlüğüne ait hareket, eğitim ve savunma amaçlı yapılar için bu Kanun hükümlerinden hangisinin ne şekilde uygulanacağı Millî Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından müştereken belirlenir.”

“2960 Sayılı Boğaziçi Kanunu ile İlgili Hükümler” başlıklı İmar Kanunu 46ncı maddesinde, 2960 sayılı Boğaziçi Kanununu ile kurulan Boğaziçi İmar Yüksek Koordinasyon Kurulu, Boğaziçi İmar İdare Heyeti ve Boğaziçi İmar Müdürlüğü kaldırılmıştır. Bu kuruluşların görev ve sorumlulukları İstanbul Büyükşehir ve ilgili İlçe Belediye Başkanlıklarınca yürütüleceği hükme bağlanmıştır. Şöyle ki; 2960 s. Kanununun 2 nci maddesinde belirlenen ve 22.7.1983 onay tarihli plana göre Boğaziçi alanında gösterilen ‘Boğaziçi Sahil Şeridi’ ve ‘Öngörünüm’ bölgelerindeki uygulamalar İstanbul Büyük Şehir Belediye Başkanlığınca, ‘gerigörünüm’ ve ‘etkilenme’ bölgelerindeki uygulamalar da ilgili İlçe Belediye Başkanlıklarınca yapılacağı düzenlenmiştir.

Boğaziçi Kanunu, İstanbul Boğaziçi Alanının kültürel ve tarihi değerlerini ve doğal güzelliklerini kamu yararı gözetilerek korumak ve geliştirmek ve bu alandaki nüfus yo-

ğunluğunu artıracak yapılanmayı sınırlamak için uygulanacak *imar mevzuatını* belirlemek ve düzenlemek amacıyla ihdas olunmuştur (m.1). Bu konundaki alanlar ve yerler çıkarılan imar planları ile belirtilerek, Kanun ile de buraya atıf yapılarak bir izah tekniği kullanılmıştır. Bu anlamıyla, bu Kanun, özel hükümler içeren ve düzenleniş itibarıyla da özel bir kanundur. Kanununun 17 nci maddesindeki “Bu Kanun hükümlerine göre yapı hakkı verilmeyip ticari geliri de olmayan arsalar ile üzerinde kültür ve tabiat varlığı bulunan arsalar emlak vergisinden muaftır”. Bu haliyle, Boğaziçi Kanunu, 2863 sayılı Kanununun bir parçası değil, bağımsız nitelik arz eden konum arz eder. Bu halde, bir eser, kültür varlığı ise, Boğaziçi’nde olsa bile, ona tabi hukuka uygun biçimde ele alınmak zorundadır. Yine bu kanununun 3nücümaddesinin “Boğaziçi Alanındaki kültür ve tabiat varlıklarının onarımına öncelik verilir” şeklindeki (b) maddesini bu bağlamda ele almak gerekir. Buna ek olarak her ne kadar mülga edilmiş de olsa, “Boğaziçi İmar Heyeti” kimlerden teşekkül edildiğinin tadat olunduğu 8 inci maddenin “Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Bölge Kurulu Başkanı” ifadesi bu bağlamda önemlidir. Bu alanın da içinde bulunan yerlere ilgili İstanbul Kurulu bakmaktadır.

Danıştay bir kararında, Boğaziçi alanında kalan alanlarda yapılacak plan ve plan tadilatlarında 2960 Sayılı Boğaziçi Kanunu hükümlerinin uygulanması gerektiği açık olup, uyuşmazlık konusu taşınmazın da yer aldığı Gerigörünüm/Etkilenme Bölgesinde plan yapma yetkisinin nazım imar planı açısından İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığına uygulama imar planı açısından ise ilgili ilçe belediye başkanlıklarına ait olmasına karşın, davalıBakanlıkça yapılan davaya konu planların idari işlemde yetki unsuru yönünden açıkça hukuka aykırı olduğu sonu-

cuna ulaşılmıştır¹. Danıştay 25.4.2008 tarih ve E.2007/4056 sayılı kararında ise 2960 sayılı Boğaziçi Kanunu kapsamında, Boğaziçi Alanında ve Etkilenme Bölgesinde kalan bir taşınmaz üzerinde ancak taban Alanı Kat Sayısının imar kanununa göre değil, bu kanuna göre belirlendiğini ve burada kurala bağlanan hükümleri geçmemek şartı ile konut yapılabileceğini belirtmiştir. Bir başka kararında ise Danıştay Boğaziçi etkilenme bölgesinin, metropoliten kentsel gelişmeden, Boğaziçi alanına geçiş bölgesi olarak sayılan Ortaköy vadisinin, metropoliten kentsel alan ile bulunduğu taç noktasında ki tampon bölgede yer alan, Boğaziçi alanına ait özellikleri taşıması ve vadi yeşil alanlar bütünselliğinin ve coğrafi ve doğal yapı sürekliliğinin korunması gereken bir alanda, belirtilen nitelikte ve yoğunlukta yapılaşma koşulları öngörülmesinde şehircilik ilkelerine, planlama esaslarına ve kamu yararına uygunluk bulunmadığını karara bağlamıştır².

6546 sayılı Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanı Hakkında Bazı Düzenlemeler Yapılmasına Dair Kanun Çanakkale deniz ve kara savaşlarının meydana geldiği Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanının tarihi, kültürel ve manevi değerleri ile doğal dokusunun korunması, yaşatılması, geliştirilmesi, tanıtılması, gelecek kuşaklara aktarılmasına ilişkin hususları düzenlemek için ihdas olunmuştur (m.1) . Bu Kanun uyarınca Tarihi alanlardaki 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununda belirtilen korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarına yönelik yapılacak plan, proje, uygulama, iş ve işlemler, doğal sitlerin yeniden değerlendirilmesi hariç, Bakanlıkça kurulacak “Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Komisyonu” kararları uyarınca ve bu kararlar doğrultusunda hazırlanacak tarihi

1 Ayrıca Bkz. Danıştay 6.Daire, E. 2014/1757 K. 2014/8975 T. 18.12.2014 ile Danıştay 6. Dairesi 15.12.2010 günlü, E.2009/4834, K:2010/11391 Sayılı Kararları.

2 Danıştay 6. Daire E. 2007/4055 T. 25.4.2008

alan planları esaslarına göre yürütülür. Tarihi alan planları yürürlüğe konulana kadar uyulacak esaslar Bakanlıkça belirlenir.(m.3/b)

Köy yerleşim alanlarının imar planları, tarihi alan planı esas alınmak kaydıyla imar mevzuatına göre, Başkanlığın uygun görüşü alınarak yapılır. İmar mevzuatına göre, Eceabat'ın belediye sınırları ile mücavir alanlara ilişkin imar planının hazırlanması ve revizyonu, bu Kanun ve tarihi alan planına aykırı olmamak üzere Başkanlığın uygun görüşü alınarak yapılır. (m.3/f-g). Kanuna göre, Tarihi Alanda bulunan ve 2863 sayılı Kanun hükümlerine aykırı olarak yapılmış her türlü yapı ve tesisler ile Kanun hükümlerine aykırı olarak yapılmış her türlü yapı ve tesisler, köy yerleşim alanları dışındaki inşaat ruhsatı olmayan yapı ve tesisler, apı ve tesisin, inşaat yapım ruhsatı ve eklerine ve yapı esaslarına aykırı yapılmış bölümleri, yapı ve tesislerde, kullanma izni verildikten sonra, yapı ve tesis esaslarına aykırı olarak yapılan değişiklikler ve ilave kısımları yıkılacaktır. Yine Tarihi Alanda, bu Kanunun hükümlerine uygun olarak yapılacak planlarda belirtilen yapı ve tesislerin dışında kalan altyapı ve üstyapı tesislerine izin ve irtifak hakkı verilmez. Tarihi Alan içinde ferdi veya kooperatifleşme yolu ile yapı yapılamaz. (m.8)

Bu kısımda, 4 üncü maddenin mahiyetini iyice belirtmek isteriz. Bu madde, İmar Kanununun dışında kalan hususları düzenlediği, hüküm altına aldığı maddedir. Bu maddenin hareketle, İmar Kanunu, kendisinin dışındaki hususları saymıştır. Nitekim, özel kanunlarda/hükümlerle yer alan plan yapma yetkisine ilişkin hükümler bir kanun hükmü ile yürürlükten kaldırılmadığı sürece özel kanunlarla yetkili kılınan kurum ve kuruluşların bu yetkilerinin devam ettiği açıktır³. Danıştay'ın anılan bu maddeye dayanarak verdiği kararda özetle **“...3194 sayılı Yasanın İstisnalar başlıklı 4. maddesi ile bu maddeye**

dayanılarak Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile Milli Savunma Bakanlığınca çıkarılan 16.12.1985, 16.03.1998 tarihli genelgelere göre Milli Savunma Bakanlığı tarafından tahsisli ve tahsissiz olarak kullanılan veya hizmette kullanılmak üzere muhafaza edilen yerlerde ve çevresinde yapılan plan değişikliklerinde Milli Savunma T.C. Bakanlığının görüşünün alınması gerekirken anılan Bakanlıktan bu yönde herhangi bir görüş alınmadığı anlaşıldığından Mahkemece dava konusu işlemlerin iptaline karar verilmesi gerekirken aksi yönde verilen kararda hukuki isabet bulunmamaktadır” demektir⁴. Bir başka kararında Danıştay; Turizm alanlarında ve turizm merkezlerinde nazım imar planı yapma yetkisi, turizm bakanlığının onayından geçerek Bayındırlık ve İskan Bakanlığına ait olduğunu vurgularken **“3194 sayılı Yasanın 8. ve 4. maddeleri ile 2634 sayılı Yasanın 7. maddesinin birlikte incelenmesi”** gerektiğini kayıtlı altına almıştır⁵.

3. İMAR BARIŞININ DOĞURDUĞU İSTİSNALAR

İmar Kanunu geçici 16 ncı madde ile, **afet risklerine hazırlık kapsamında** ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı yapıların kayıt altına alınması ve imar barışının sağlanması amacıyla, 31/12/2017 tarihinden önce yapılmış yapılar için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve yetkilendireceği kurum ve kuruluşlara

4 DANIŞTAY 6. DAİRE E. 2003/8098 K. 2005/5702 T. 22.11.2005

5 DANIŞTAY 6. DAİRE E. 1998/1282 K. 1999/950 T. 16.2.1999. Ayrıca bkz. DANIŞTAY 6. DAİRE E. 1997/6255 K. 1998/2345 T. 7.5.1998: Tarım yapılan taşınmazın planlamayla konut, sanayi vb. Amaçlarla imara açılması aşamasında, toprak ve arazi etüdünün, su analizinin, iklim araştırmasının ve topografik incelemenin yapılması ve bu konularla ilgili kuruluşlardan görüş alınması ve bunun ön koşul olarak değerlendirilmesi gerekir. DANIŞTAY 6. DAİRE E. 1995/6688 K. 1996/2487 T. 21.5.1996: Kat adedinin artırılması yolunda plan değişikliği yapılarak nüfus yoğunluğunun artırılmasına karşın sosyal ve teknik alt yapı alanlarının artırılmadığı imar planında görülen askeri alanın yeşil alana alındığı belirtilmiş ise de Milli Savunma Bakanlığından görüş alınmadığından usulüne uygun olarak ayrılmış sosyal ve teknik altyapı alanının varlığından söz edilemeyeceği bu nedenle değişiklikle mevzuata uyarlık bulunmadığı hakkında.

3 DANIŞTAY 1. DAİRE E. 2005/845 K. 2005/1534 T. 23.12.2005

başvurulması, şartların yerine getirilmesi ve kayıt bedelinin ödenmesi halinde yapı kayıt belgesi verilecektir. Başvuruya konu yapının ve arsasının mülkiyet durumu, yapı sınıf ve grubu ve diğer hususlar Bakanlık tarafından hazırlanan yapı kayıt sistemine yapı sahibinin beyanına göre kaydedilir. Yapı kayıt belgesi yapının kullanım amacına yöneliktir. Yapı kayıt belgesi alan yapılara, talep halinde ilgili mevzuatta tanımlanan ait olduğu abone grubu dikkate alınarak geçici olarak su, elektrik ve doğalgaz bağlanabilir. **Yapı kayıt belgesi verilen yapılara ilgili bu Kanun ve 2960 sayılı Kanun uyarınca alınmış yıkım kararları ile tahsil edilemeyen idari para cezaları iptal edilir.**

Yapı ruhsatı alıp da yapı kullanma izin belgesi almamış veya yapı ruhsatı bulunmayan yapılarda, Yapı kayıt belgesi ile maliklerin tamamının muvafakatinin bulunması ve imar planlarında umumi hizmet alanlarına denk gelen alanların terk edilmesi halinde yapı kullanma izin belgesi aranmaksızın cins değişikliği ve kat mülkiyeti tesis edilebilir.

Bu maddenin temel gayesi “afet riski” bağlamındadır. Kanunun bir önceki maddesi yani geçici 15 incimaddesi de 16/5/2012 tarihli ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun uyarınca riskli alan, 5393 sayılı Kanunun 73 üncü maddesi uyarınca kentsel dönüşüm ve gelişim alanı ve 16/6/2005 tarihli ve 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun uyarınca yenileme alanı olarak belirlenen alanlarda bulunan yapılardan yapı ruhsatı veya yapı kullanma izni bulunmayan yapılara, dönüşüm ve yenileme uygulamalarına muvafakat verilmesi koşuluyla, geçici olarak elektrik, su ve doğal gaz bağlantısı ve aboneliği yapılmasını mümkün kulan bir düzenlemeyi ihtiva etmektedir. Bu yapılara geçici olarak elekt-

rik, su ve doğal gaz bağlantısı ve aboneliği yapılması herhangi bir kazanılmış hak teşkil etmemekle birlikte, 1/11/2015 tarihinden önce yapılmış yapılara ilişkin olacağı kurala bağlanmıştır.

Bu bağlamda, iş bu geçici 16.maddenin İmar Kanuna tabi iş ve işlemler için cari olduğu açıktır. **Yani, salt İmar Kanununa tabi işlemler için geçerli bir bariş ortaya konmuştur. Bu maddenin yer aldığı kanunun, metnin yazılış biçimi, bu madde içinde (sonunda) tatad olunan istisnalardan anlaşılmaktadır.**

4. İMAR BARIŞININ İSTİSNALARI

Bu maddenin son fıkrasındaki şu ifade “...Bu madde hükümleri, 18.11.1983 tarihli ve 2960 sayılı Boğaziçi Kanununda tanımlanan Boğaziçi sahil şeridi ve öngörünüm bölgesi içinde ekli kroki ile listede sınır ve koordinatları gösterilen alan ile İstanbul tarihi yarımada içinde ekli kroki ile listede sınır ve koordinatları gösterilen alanlarda ve ayrıca 19.6.2014 tarihli ve 6546 sayılı Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde belirlenmiş Tarihi Alanda uygulanmaz. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık ve Maliye Bakanlığı tarafından müştereken belirlenir...” dikkat çekicidir. Buna göre iki istisna vardır bunlardan ilki; Boğaziçi Kanunu’ndan kaynaklı durum, diğeri de Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanunu’ndan kaynaklıdır. Bu iki kanunun ortak özelliği yukarıda arz ettiğimiz ve detaylı belirttiğimiz üzere “salt tarihi alan ve eserlere” dair bir koruma getirmemesi ve bir yapı veya plan türüne dair bir özel kanun değil de bir alana dair mevzuat oluşudur. Nitekim, 6546 sayılı Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde belirlenmiş “e) Tarihi Alan: Ekli harita ve koordinat listesinde sınırları belir-

tilen ve bu Kanunla Başkanlığa tahsis edilen Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanı” şeklinde tanımlanmıştır. Durum Boğaziçi Kanunu için de geçerlidir. Bu alanlarda salt imar kanununa tabi yapılar yapılmaktadır. Burada sayılma nedenleri buraların “kültür/ tabiat” alanı olmalarına ek olarak özel kanunla düzenlemiş yerler olmasıdır. Bir çok boyutta rejmin uygulandığı bu alanları, salt kültür varlığı, turizm teşvik alanı, milli savunma alanı gibi 4 üncü maddede sayılan istisnalar ile geçmek veya bu kapsamın bunlara şamil olacağını düşünmenin eksik olabileceği gözönüne alınarak belirtilme ihtiyacı duyulduğuna değerlendirmekteyiz.

5. İMAR BARIŞI VE KÜLTÜR VARLIKLARI

Kültür ve Turizm Bakanlığının, kültür ve koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm merkezleri içinde her ölçekteki planları yapmaya, yaptırmaya, re’sen onaylamaya ve tadil etmeye yetkili olduğu durumu yargı kararlarının da tasdik olunmuş bir durumdur.⁶ Şimdi gelelim, bir tarihi eserin inşaa faaliyetleri noktasına. Öncelikle bir tarihi eseri imar kanunu anlamında bir “yapım” işinden bahsedemeyiz. Burada bir koruma faaliyeti yürütülmektedir. Koruma⁷ taşınmaz kültür muhafaza edilmesi, bakımı, onarımı, restorasyonu, fonksiyon değiştirme işlemlerini, taşınır kültür varlıklarında ise muhafaza, bakım, onarım ve restorasyon işleri ihtiva eden sürece denmektedir. (KTVK m.3/a-4). Dolayısı ile buraya yapılan bir müdahalede “kaçak yapı” değil, koruma rejimine muhalefet sözkonusu olacaktır. Nitekim, 2863 sayılı Yasanın, ceza maddeleri ile imar yasanın ceza hükümleri karşılaştırılırsa, demek istediğimiz net biçimde anlaşılacaktır. Nitekim bu konuda özel bir mevzuat olan “Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının Yapı Esasları ve Denetimi-

ne Dair Yönetmelik” hükümlerine dikkat çekmek isteriz. Bu Yönetmelik; 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamında tescillenen korunması gerekli taşınmaz kültür varlıklarının gruplarının belirlenmesi, bakımı, onarımı, yapı esasları ile yapıya ilişkin proje ve uygulamaların denetim esaslarını kapsar. Bu meyanda tüm yapım faaliyetleri bu yönetmeliğe göre yürütülürken, Koruma Amaçlı İmar Planları ve Çevre Düzenleme Projelerinin Hazırlanması, Gösterimi, Uygulaması, Denetimi, Müelliflerine İlişkin Usul ve Esaslara Ait Yönetmelik ile de bu bağlamdaki planlama faaliyetleri düzenleme altına alınmıştır.

3194 s. Kanununun geçici 16ncı maddesine göre, 31.12.2017 tarihinden önceki yapılar imar barışı kapsamına dahil edilmiştir. Bu hususun ele alındığı ve istisna tanıdığı hususlar 3194 sayılı İmar Kanununa tabi iş ve işlemlerdir. Aynı maddenin 11 inci fıkrasında bu madde hükümleri, 2960 s. Boğaziçi Kanununda, 6546 s. Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanununda atfı yapılmış alanlar bu konunun istisnası olarak sayılmıştır. Bunun dışındaki özel kanunlarca ihdas olunan ve aranan şartlar doğal olarak istisna olarak kabul edilmelidir. Bu bağlamda, 2863 sayılı Kanun kapsamında öngörülen prosedür ikmal olunmadan, yapı kayıt belgesi ile tarihi eser vasfındaki taşınmazların imar edilmesi, alanlara müdahale edilmesi olanaklı değildir.

Nitekim, Milli Emlak Genel Müdürlüğünün 29.06.2018 tarih ve 20482 sayılı yazısı ve yine Çevre Şehircilik Bakanlığı (Hukuk Müşavirliğinin) 02.11.2018 tarih ve E.198469 sayılı yazısında da benzer mahiyetli durumlar olduğu da zikredilmiştir. Hukuk Müşavirliğinin görüş yazısındaki şu ifadeler dikkat çekmek isteriz: “İlgili yazınız ile 2863 sayılı Kanunun kapsamında kalan alanlarda yasalara aykırı şekilde 31.12.2017 tarihinden önce inşaa edilmiş yapıların 3194 sayılı

6 Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu E. 2011/1138 K. 2011/1564 T. 16.12.2011

7 “Korunma” kavramı da aynı anlamda kullanılmaktadır.

İmar Kanunu'nun geçici 16'ncı maddesi çerçevesinde ele alınamayacağı ve söz konusu hükmün 2863 sayılı kanunun kapsamında sayılan alanlarda yasa dışı yollarla inşaa edilen yapı ve tesisleri kapsamaması gerektiği ifade edilmiş olup bu konuda Müşavirliğimizden görüş talep edilmiştir. 3194 sayılı İmar Kanunu'nun Geçici 16ncı maddesi 'Afet risklerine hazırlık kapsamında ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı yapıların kayıt altına alınması ve imar barışının sağlanması amacıyla, 31/12/2017 tarihinden önce yapılmış yapılar' hakkında düzenleme getirmektedir. Ayrıca söz konusu düzenleme kapsamında verilen yapı kayıt belgesi, aynı maddenin üçüncü fıkrasında belirtildiği üzere yapının kullanım amacına yöneliktir. Yapının kullanım amacına yönelik düzenlenen işbu belge, yapının yeniden yapılmasına veya kentsel dönüşüm uygulamasına kadar geçerlidir. Yapı kayıt belgesi düzenlenen yapıların yenilenmesi durumunda yürürlükte olan mevzuat hükümlerinin uygulanmayacağı da ilgili düzenlemede açıkça ifade edilmiştir. Geçici 16 ncı maddede, yapı kayıt belgesi verilen yapılarla ilgili 3194 sayılı Kanun uyarınca alınmış yıkım kararları ile tahsil edilemeyen idari para cezalarının iptal edileceği de hüküm altına alınmıştır. 06.06.2018 tarihli ve 30433 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yapı Kayıt Belgesi Verilmesine İlişkin Usul ve Esasların 8 inci maddesi gereğince yapı kayıt belgesi düzenlemeyecek yapılar sayılmıştır. Şöyle ki "(1) Yapı Kayıt Belgesi; a) 18/11/1983 tarihli ve 2960 sayılı Boğaziçi Kanununda tanımlanan Boğaziçi sahil şeridi ve öngörünüm bölgesi içinde, 3194 sayılı Kanunun geçici 16 ncı maddesi uyarınca adı geçen Kanuna eklenmiş olan kroki ile listede sınır ve koordinatları gösterilen alanda, b) İstanbul tarihi yarımada içinde 3194 sayılı Kanunun geçici 16 ncı maddesi uyarınca adı geçen Kanuna eklenmiş olan kroki ile listede sınır ve koordinatları gösterilen alanlarda,

c) 19/5/2014 tarihli ve 6546 sayılı Çanakka- le Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde belirlenmiş Tarihi Alanda, ç) Üçüncü kişilere ait özel mülkiyete konu taşınmazlar üzerinde, d) Kesinleşmiş planlar neticesinde sosyal donatı alanı olarak belirlenmiş ve Maliye Bakanlığınca aynı amaçla değerlendirilmek üzere ilgili kurumlara tahsis edilmiş Hazineye ait taşınmazlar üzerinde, bulunan yapılar hakkında Yapı Kayıt Belgesi düzenlenemez. (2) Yapı Kayıt Belgesi düzenlenemeyecek yapılar için bu belgenin düzenlendiğinin tespit edilmesi durumunda, Yapı Kayıt Belgesi iptal edilir, bu belgenin sağlamış olduğu haklar geri alınır, Yapı Kayıt Belgesi bedeli olarak yatırılmış olan bedel iade edilmez ve belge düzenlenmesi safhasında yalan ve yanlış beyanda bulunulan müracaat sahibi hakkında 10 uncu maddenin ikinci fıkrası uyarınca suç duyurusunda bulunulur."

Bu bakımdan bir yapı, Kanundaki şartları taşıdığı sürece yapı kayıt belgesi alabilecektir. Ancak Yapı Kayıt Belgesi Verilmesine İlişkin Usul ve Esaslar'ın 7 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Yapı Kayıt Belgesi alınan yapıların Hazineye ait taşınmazlar üzerine inşa edilmiş olması halinde, bu taşınmazlardan özel kanunları kapsamında kalan ve bu özel kanunlara göre değerlendirilmesi gerekenler dışında kalanlar Bakanlığa tahsis edilir." Hüküm gereğince söz konusu yapı özel kanunun kapsamında kalan alanda ise taşınmazın, satışı gerçekleştirilmeyecektir.

Belirtilen düzenleme çerçevesinde Milli Emlak Genel Müdürlüğünden alınan 29.06.2018 tarihli ve 20482 sayılı yazıda; 6831 sayılı Orman Kanununun, 2873 sayılı Millî Parklar Kanununun, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ve belirtilen diğer kanunların özel kanun olduğunu bildirerek Usul ve Esasların 7 nci maddesinin birinci fıkrası hükmü gereğince

satışının gerçekleşmeyeceği ifade edilmiştir. Bu bağlamda, özel kanunlar kapsamında kalan alanlarda bulunan yapılar hakkında sadece yapının kullanım amacına yönelik yapı kayıt belgesinin verilebileceği, bunun da süreli bir kullanım sağlayacağı (yapının ortadan kalkması veya kentsel dönüşüm uygulamasına kadar) bildirilmektedir.

Aynı zamanda söz konusu düzenlemede açıkça belirtildiği üzere, 31.12.2017 tarihinden önce yapılmış yapılar düzenleme kapsamında kalmaktadır. İmar mevzuatımız açısından belirtilen tarih kesin hüküm olduğundan, bu tarihten sonra mevzuata aykırı şekilde yapılacak yeni yapılanmalara kesinlikle müsaade edilmeyeceğine aksi halde aykırı yapıyı inşaa edenler ve uygulamaya göz yuman devlet görevlileri hakkında Türk Ceza Kanununun ve İmar mevzuatının ilgili hükümlerinin uygulanacağına yönelik taşra teşkilatına ve yerel yönetimlere talimat verilmiştir. Daha önce de belirtildiği gibi yapı kayıt belgesi verilmesi sadece 3194 sayılı İmar Kanununa aykırılığının kayıt altına alınması amacıyla yapılmış bir düzenlemedir. Özel kanunlar kapsamında uygulanması gereken herhangi bir yükümlülüğü ve/veya idari para cezası, yıkım kararını ortadan kaldırmamaktadır. 2863 sayılı Kanunun uyarınca uyulması gereken izin/denetim faaliyetleri ortadan kalkmamaktadır.

Yapılan açıklamalar ışığında; yapı kayıt belgesinin alınması ile birlikte yapıdaki imar mevzuatına ilişkin aykırılıklardan dolayı 3194 sayılı Kanuna göre para cezası ve yıkım kararları verilememekte ve bir nevi yapının zikredilen Kanuna aykırı olarak yapılmasına rağmen bu yapının kullanılmasına müsaade edilmesi neticesini doğurmaktadır.

Hali hazırda yapı kayıt belgesi imar açısından ekstra bir hak salamaz, Müktesep bir hak oluşturmaz, yalnızca yapının kullanımını sağlar. Bu bağlamda; yapı kayıt belgesi

alınan yapılar hakkında yapılacak işlemlerde, İmar Kanununun 16 ncı maddesi gereğince Yapı Kayıt Belgesi esas olmakla birlikte taşınmazların niteliği açısından ilgili mevzuatları gereğince özel hükümler var ise bu hükümlerin de uygulanması gerekmektedir.

Bu konuda önemli bir karar Yargıtay 15. Hukuk Dairesi'nin 10.07.2018 tarihli, 2018/1552 E. ve 2018/2981 K. sayılı kararında ile "...imara aykırı ve kaçak yapılar için yapı kayıt belgesi alınarak yapının yeniden yapılmasına veya kentsel dönüşüm uygulamasında kadar geçerli olmak üzere geçici de olsa yasal hale getirilmesi imkanı getirildiğinden maddedeki süre içinde başvurulup gerekli işlemler tamamlanarak yapı kayıt belgesi alınmak suretiyle yapının yasal hale getirilip getirilmediği saptanmak suretiyle..." denilerek, yapı kayıt belgesi alınan taşınmazların hukuka uygun hale geleceği ifade edilmiştir. Bir başka kararında ise, koruma kurulunun kararı da dikkate alınarak yüklenici tarafından yapılan bu imalâtın imar mevzuatına uygun hale getirilip getirilemeyeceğinin araştırılması gerektiğini hükme bağlamıştır⁸.

Yeri gelmişken, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nda düzenlenen ceza hükümleri bağlamına da değinmek iyi olacaktır. İmar barışı bir (hukuka uygunluk sebebi oluşturmak suretiyle) ceza affi sonucu da doğurmaktadır. Nitekim, imar kirliliğine neden olma suçları için son dönem kararlarından "imar barışı yönünden değerlendirilmeli" diyerek kararları bozmaktadır. Ancak imar barışı, 2863 sayılı Kanun'da düzenlenen suçlar için bir düzenleme yapmamıştır. Nitekim, konu kültür varlığı olunca, "imar para cezasından", "imar kirliliğine

8 Yargıtay 15. HD E. 2018/1074 K. 2018/2079 T. 21.5.2018 Yargıtay'ın "imar barışı yönünden dosyaların resen bozulması" yönündeki içtihatları için bkz. Yargıtay 23. Hukuk Dairesi'nin 27.09.2018 tarihli 2016/2304 E., 2018/4341 K. Sayılı kararı ve Yargıtay CGK'nın 11.10.2018 tarihli ve E. 2017/4-813 K. 2018/425 K Sayılı kararı. Yargıtay 23. Hukuk Dairesinin 31.10.2018 tarih ve E. 2016/1780 K. 2018/5029 sayılı kararı, Y.23.HD.E.2016/149 K. 2018/4099 sayılı kararı.

neden olma” eyleminden değil, 2863 sayılı Kanuna muhalefetten işlem yapılmaktadır. Önce, imar barışı; İmar Kanunu kapsamında ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı yapıların hukuka uygun hale gelmesine ilişkin olup, imar barışından faydalanılması 2863 sayılı Kanun kapsamına giren taşınmazlarda ilgili koruma kurulundan izin alınmaması yönünden hukuka uygunluk sebebi olarak ele alınamaz. Kaldı ki; 2863 sayılı Kanuna tabi alanlarda inşaat/yapım faaliyet yapılabilmesi, ilgili koruma kurulunun iznine tabidir. Bu gerekli izin alınmadan ilgili belediyeden yapı ruhsatı alınması mevcut yasal düzenlemeler karşısında mümkün de değildir. Bu halde, imar barışı nedeniyle 2863 sayılı Kanunun bu hükümlerinin ortadan kalktığını ve yapı kayıt belgesinin “normal” yapılar gibi, kültür varlığı içinde geçerli olacağını düşünmek hatalı olacaktır. Böyle yorumların sebebi, yorum yaparken genel/özel, asli/tali, kural/istisna ve önceki/sonraki norm ilişkisi bağlamında ek-siki bağ kurulmasıdır.

6. SONUÇ

Tekil veya çoğul ve fakat yapı ölçeğindeki koruma, yukarıda bahsettiğimiz durumu içermekte iken, bazen de taşınmaz kültür varlıklarının muhafazaları veya tarihi çevre içinde korunmalarında etkinlik taşıyan korunması zorunlu olan alanların varlığı da mümkündür. Bunların genel ismi koruma alanlarıdır. (STTY⁹ m.3) Bunlar başlıca, sit alanları, ören yerleri olmak üzere mekânsal açıdan, alan yönetimi ve çevre düzenleme projeleri yönünden yönetim ve planlama açısından kabaca tasnife tabi tutulabilir¹⁰. Bunların bilinmesi 2863 sayılı yasanın kapsamının bilinmesi demektir. Bu konuda durumu biraz daha da derlemek adına 05.11.1999 tarih ve 658 sayılı Koruma Yüksek Kurulu ilke kararı-

9 Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının ve Sitlerin Tespit ve Tescili Hakkında Yönetmelik (STTY) 10 Bkz. Altıparmak, Cüneyd, “Taşınmaz Kültür Varlıkları Hukuku Yönünden, Koruma Amaçlı İmar Planları” Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 13, Sayı:143 | Temmuz 2018 Sayfa: 63-80

nın “Arkeolojik Sitler, Koruma ve Kullanma Koşulları” belirlediğini, bu ilke kararının önemli bir mihenk olduğunu belirtmek isteriz. 2863 sayılı yasanın amaç ve kapsam maddeleri uyarınca, tarih öncesi ve tarihi devirlere ait bilim, kültür, din ve güzel sanatlarla ilgili bulunan veya tarih öncesi ya da tarihi devirlerde sosyal yaşama konu olmuş bilimsel ve kültürel açıdan özgün değer taşıyan yer üstünde, yer altında veya su altındaki bütün taşınır ve taşınmaz varlıklar olan kültür varlıkları için, 3194 sayılı Kanun uyarınca 31.12.2017 tarihinden önceki yapılar için bu kanunla aranan şartlar yönünden imar barışının uygulanması mümkün değildir. İmar barışının, kültür varlıklarına dair rejimi ortadan kaldırmadığı, kapsamının kültür varlıkları dışındaki yapı ve alanlara tabi olduğu açıktır. Buna göre 2863 sayılı Kanunda belirtilen usuller takip edilmeden, 3194 sayılı Kanunun geçici 16 ncı maddesi uyarınca yapı kayıt belgesi alınmasının mümkün olmadığı değerlendirilmekteyiz.

KAYNAKÇA

Kalabalık, Halil, İmar Barışı - Başvuru Süreci ve Sonuçları, Seçkin Yayınları, Ankara-2018

Çelik, Lamih - Altıparmak, Cüneyd, 101 Soruda İmar Kirliliğine Neden Olma Suçu ve İmar Barışı, Seçkin Yayınları, Ankara-2018

Altıparmak, Cüneyd, “Taşınmaz Kültür Varlıkları Hukuku Yönünden, Koruma Amaçlı İmar Planları” Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 13, Sayı:143 | Temmuz 2018 Sayfa: 63-80

Günay, Erhan, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yasasındaki Suçlar, Seçkin Yayınları Ankara-2018

Çolak, Nusret İlker, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Hukuku, On İki Levha Yayıncılık - İstanbul - 2015

Av. Necati TORUN

Avukat

KAMU İHALE KANUNU VE SÖZLEŞME FESHİNE İLİŞKİN 7161 SAYILI KANUNUN GETİRDİKLERİ

1. GİRİŞ

Kamu ihaleleri idare ile istekli arasında kuralları 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda yer alan ve ihalelerin sonuçlanmasını müteakip 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeler Kanunundaki maddelerin öncelikli olarak uygulandığı ekonomik değeri 150 milyar TL'yi geçen bir alandır.

Bu alanın düzenlendiği ana mevzuat 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunudur. Ayrıca bu Kanunların hizmet, mal, yapım ve danışmanlık için ayrı ayrı ihale uygulama yönetmelikleri ve tebliğleri ile devasa bir alt mevzuatı bulunmaktadır.

Bu mevzuatta zaman zaman Danıştay kararları ile yeni içtihatların oluşması veyahut ihale süreçlerinde yeni ihtiyaçların ortaya çıkmasıyla değişiklikler olabilmektedir. Bu değişikliklerin sonucusu geçtiğimiz günlerde, 18 Ocak tarihinde gerçekleşmiştir.

18.01.2019 tarihli ve 30659 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7161 sayılı "Vergi Kanunları İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile gerçekleştirilen 4734 sayılı Kamu İhale Kanunundaki ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunundaki değişiklikler makalemizin konusunu teşkil edecektir.

2. 4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU'NDAKİ DEĞİŞİKLİKLER

7161 sayılı Kanun ile gerçekleştirilen değişikliklerden bazıları 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerinde aşağıdaki değişiklikleri getirmiştir;

2.1. Kamu İdarelerinin Çay ve çay ürünleri için Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğünden, faaliyet alanındaki mal ve hizmetler için Uluslararası Sağlık Hizmetleri Anonim Şirketten yapacakları alımlar istisna kapsamına alınmıştır.

7161 sayılı Kanununun 29 uncu maddesi ile 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendine “*et ve et ürünleri için Et ve Balık Kurumu Genel Müdürlüğünden,*” ibaresinden sonra gelmek üzere “*çay ve çay ürünleri için Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğünden, faaliyet alanındaki mal ve hizmetler için Uluslararası Sağlık Hizmetleri Anonim Şirketinden,*” ibaresi eklenmiştir.

Böylece, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki kamu idareleri çay ve çay ürünleri için Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğünden, faaliyet alanındaki mal ve hizmetler için Uluslararası Sağlık Hizmetleri Anonim Şirketinden herhangi bir bedel veya 4734 sayılı Kamu İhale Kanunundaki usul sınırlaması olmaksızın alım yapabileceklerdir.

2.2. Cumhurbaşkanlığı Tarafından Belirlenen Organizasyonlar İstisna Kapsamına Alınmıştır.

7161 sayılı Kanununun 29 uncu maddesi ile 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinde sayılan istisna kapsamındaki alımlara aşağıdaki alım eklenmiştir.

“*z) Türkiye Cumhuriyeti tarafından ter-
tiplenecek uluslararası organizasyonlar ve toplantılardan Cumhurbaşkanı tarafından belirlenenler için bu organizasyonların ve toplantıların yürütülmesine yönelik olarak sorumlu idare tarafından yapılacak mal ve hizmet alımları,*”

2.3. İhaleye Katılımda Yeterlilik Kurallarına İlişkin Önemli Değişiklikler Gerçekleştirilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun “İhaleye Katılımda Yeterlilik Kuralları” başlıklı 10'uncu maddesinde aşağıdaki değişiklikler gerçekleştirilmiştir.

2.3.1. Ekonomik ve Mali Yeterlilik Kriterlerindeki Değişiklikler

Bu maddedeki ilk değişiklik ekonomik ve mali yeterliliğin belirlenmesine ilişkin talep edilen belgelere ilişkindir.

7161 sayılı Kanununun 30 uncu maddesi ile 4734 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (3) numaralı alt bendinde yer alan

“*veya ihale konusu iş ile ilgili taahhüdü altındaki ve bitirdiği iş miktarını gösteren belgeler*” ibaresi

“*veya ihale konusu iş ile ilgili cirosunu gösteren belgeler*” şeklinde değiştirilmiştir.

Söz konusu değişiklik yerinde bir değişiklik olmuştur. Maddenin ilk halindeki bitirdiği iş miktarını gösteren belgeler ifadesi zaten iş bitirme belgeleri ile ispat edildiğinden bu hüküm değiştirilmiştir. Yeni durumda ihale konusu iş ile ilgili cirosunu gösteren belgeler isteklilerden ekonomik ve mali yeterlilik açısından talep edilebilecektir.

2.3.2. İş Bitirme Belgeleri İle İlgili Değişiklik

Kamu İhale Kurulu kararlarında da sıklıkla dava konusu olan Kanundaki bir düzenleme konusunda yeni bir ekleme yapılmıştır. Yeni düzenleme aşağıdaki şekildedir;

“Bu belge sahiplerinin kuracakları veya ortak olacakları tüzel kişilerin ihaleye girebilmesinde en az bir yıldır tüzel kişiliğin yarısından fazla hissesine sahip olması ve bu sürede bu Kanuna göre yapılacak ihalelere ilişkin sözleşmelerin yürütülmesi konusunda temsil ve yönetime yetkili olması, bu şartların her ihalede aranması ve teminat süresi sonuna kadar muhafaza edilmesi zorunludur.”

Görüleceği üzere, eski düzenlemeden farklı olarak yeni kurulan veya ortak olunan şirketlerde sahip olunan iş deneyim belgele-

rinin kullanılması için bu Kanuna göre yapılacak ihalelere ilişkin sözleşmelerin yürütülmesi konusunda temsile ve yönetime yetkili olunması şeklinde yeni bir kriter getirilmiştir.

2.3.3. Kamu İhale Kurumuna İş Deneyim Belgeleri İle İlgili Önemli Yetkiler Verilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 10 uncu maddesine aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

“Bir sözleşme kapsamında gerçekleştirilen iş dolayısıyla düzenlenecek iş deneyim belgelerinin toplam tutarına ve belge verilecek kişilere yönelik sınırlamalar getirmeye Kurum yetkilidir. Kanun kapsamındaki idarelere gerçekleştirilen işler için düzenlenen belgeler hariç yurt dışında gerçekleştirilen işler için düzenlenen belgelerden sadece iş bitirme belgeleri, belge sahipleri tarafından ve bunların bünyesinde buldukları şirketler topluluğu veya benzeri ortaklık ilişkisi içerisinde kullanılabilir. Bu belgelerin, şirketler topluluğu veya benzeri ortaklık ilişkisi içerisinde kullanılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Kurum yetkilidir. Ortak girişim olarak ihaleye teklif verilmesi hâlinde yurt dışında gerçekleştirilen işlerden alınan iş bitirme belgesini kullanan belge sahibinin ortak girişimdeki hissesi oranında geçici ve kesin teminat vermesi zorunludur.”

Bu düzenleme ile;

- Bir sözleşme kapsamında gerçekleştirilen iş dolayısıyla düzenlenecek iş deneyim belgelerinin toplam tutarına ve belge verilecek kişilere yönelik sınırlamalar getirmeye Kamu İhale Kurulu yetkili kılınmıştır.
- Yurtdışında gerçekleştirilen işler için düzenlenmesi gerekli iş bitirme belgelerine ilişkin Kamu İhale Kurulu yetkili kılınmıştır.

- Son olarak ortak girişim olarak ihaleye teklif verilmesi hâlinde yurt dışında gerçekleştirilen işlerden alınan iş bitirme belgesini kullanan belge sahibinin ortak girişimdeki hissesi oranında geçici ve kesin teminat vermesi zorunludur.

3. 4735 SAYILI KAMU İHALE SÖZLEŞMELERİ KANUNUNDAKİ DEĞİŞİKLİKLER

Bilindiği üzere 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu sadece ihale süreçlerindeki usul ve esasları düzenlerken; sözleşme düzenlendikten sonraki süreçle ilişkin usul ve esaslar 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununda düzenlenmektedir.

3.1. Sözleşmelerin Tasfiyesi veya Devrine İlişkin Değişiklik

Tasfiye Kararnamesi de diyebileceğimiz düzenleme uzun süredir gündemi meşgul ediyordu.

7161 sayılı Kanunun 32 nci maddesi ile 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Sözleşmelerin tasfiyesi veya devri

GEÇİCİ MADDE 4- 31/8/2018 tarihinden önce 4734 sayılı Kanuna göre ihalesi yapılan (3 üncü maddesindeki istisnalar dâhil) ve bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla devam eden sözleşmeler, imalat girdilerinin fiyatlarında beklenmeyen artışlar meydana gelmesi nedeniyle, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonraki 60 gün içinde yüklenicinin idareye yazılı olarak başvurması kaydıyla, Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak idarenin onayına bağlı olarak feshedilip tasfiye edilebilir veya devredilebilir. Bu durumda devir alacaklarda ilk ihaledeki şartlar, devir tarihi itibarıyla aranacak olup devirden veya fesihten kaynak-

lanan kısıtlama ve yaptırımlar uygulanmaz. Yüklenimi ortak girişim tarafından yürütülen sözleşmelerde ortaklar arasında devir veya hisse devirlerinde ilk ihaledeki yeterlik şartları aranmaz. Sözleşmesi feshedilen veya sözleşmeyi devreden yüklenicinin teminatı iade edilir. Bu fıkra kapsamında devredilen sözleşmeler ile bu fıkra kapsamına girmekle birlikte devredilmeyen sözleşmelerde, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonraki 60 gün içinde yüklenicinin idareye yazılı olarak başvurması kaydıyla süre uzatımına ilişkin kısıtlama ve şartlara tabi olunmaksızın Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak idare tarafından süre uzatılabilir.

Sözleşmenin bu madde kapsamında feshedilerek tasfiye edilmesi veya devredilmesi durumunda yüklenici, fesih veya devir tarihine kadar gerçekleştirdiği imalatlar dışında idareden herhangi bir hak talebinde bulunamaz. Yüklenici tarafından, işin idareye uygun görülecek can ve mal güvenliği ile yapı güvenliğine yönelik tedbirlerin alınması şarttır. Bu kapsamda düzenlenecek fesihnamelerden ve devredilecek sözleşmelerden damga vergisi alınmaz.”

3.2. Değişikliğin Açıklanması

İstekliler ihale dokümanları, sözleşme tasarıları ve projeleri görerek ihalelere katılmaktadırlar. 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 5 inci maddesinde belirtilen temel ilkelerden bir tanesi rekabet iken, bir diğer önemli ilke de eşitliktir.

Eğer ihale gerçekleştirildikten sonra yüklenici firma lehine ihaleyi gerçekleştiren kamu idaresi tek başına sözleşmede değişiklik yapabilirse bu ihalede eşitlik kuralına aykırılık teşkil edecektir.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun “İlkeler” başlıklı 4 üncü maddesinin de aşağıdaki hüküm bulunmaktadır:

“Bu Kanunda belirtilen haller dışında sözleşme hükümlerinde değişiklik yapılamaz ve ek sözleşme düzenlenemez.”

4735 sayılı Kanunda 15 inci maddesinde belirtilen şartlar ile sözleşme hükümlerinde değişiklik yapılabilecektir. İlgili düzenleme aşağıdaki gibidir;

“Sözleşme imzalandıktan sonra, sözleşme bedelinin aşılması ve idare ile yüklenicinin karşılıklı olarak anlaşması kaydıyla, aşağıda belirtilen hususlarda sözleşme hükümlerinde değişiklik yapılabilir:

a) İşin yapılma veya teslim yeri.

b) İşin süresinden önce yapılması veya teslim edilmesi kaydıyla işin süresi ve bu süreye uygun olarak ödeme şartları.”

Denilebilir ki, sözleşmede değişiklik yapılmasına imkan verilen haller 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununda sınırlı hallerde düzenlenmiştir. İhaleye diğer firmalar ile birlikte giren ve ihaleyi kazanan yüklenicinin yapacağı iki seçeneği bulunmaktadır. Ya ihale dokümanına uygun bir şekilde yüklenimi tamamlamak veya Kanundaki yaptırımlarla yüzleşmek

İhaleyi gerçekleştiren idarenin sözleşmeyi kendisi tarafından feshi dışında yükleniciden kaynaklı sebeplerle sözleşmenin feshedilmesi durumunda yüklenici firmanın karşılaşacağı yaptırımlar aşağıda belirtilmektedir.

a) Kesin Teminatın Gelir Olarak Kaydedilmesi:

b) İhalelerden Yasaklanma,

c) İdarenin uğradığı zarar ve ziyanın tazmini

Tasfiye kararname olarak adlandırılabilen bu düzenleme ile yüklenici firmalara aşağıdaki olanaklar sağlanmıştır.

- 31.08.2019 tarihinden önce ihalesi yapılan ve 18.01.2019 tarihinde devam eden sözleşmeler için bu düzenleme geçerlidir.
- Bu dönemden önce sözleşmesi feshedilen yükleniciler bu hükümden yararlanamayacaklardır.
- 18.01.2019 tarihinden itibaren 60 gün içinde yüklenici firmalar imalat girdilerinin beklenmeyen artışlar olması nedeniyle feshedilmesi veya devredilmesi talebiyle ihaleleri gerçekleştiren idarelere yazılı olarak başvuracaklardır.
- İhaleleri gerçekleştiren idareler fesih veya devir için tek başlarına yetkili olmayıp. Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşünü almak zorundadır.
- Sözleşmesi bu doğrultuda feshedilen yüklenici firmalar kamu ihalelerinden yasaklanmayacak ayrıca kesin teminatları da yüklenici firmalara iade edilecektir.
- Sözleşmeleri feshedilen firmalara fesih tarihine kadarki imalat bedelleri ödenecektir.
- Sözleşme feshnamelerinden ve devredilecek sözleşmelerde de damga vergisi alınmayacaktır.

4. SONUÇ

Bu alanın düzenlendiği ana mevzuat 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunudur. Ayrıca, bu Kanunların hizmet, mal, yapım ve danışmanlık için ayrı ayrı ihale uygulama yönetmelikleri ve tebliğleri ile devasa bir alt mevzuatı bulunmaktadır.

Bu mevzuatta zaman zaman Danıştay kararları ile yeni içtihatların oluşması veyahut ihale süreçlerinde yeni ihtiyaçların ortaya

çıkmasıyla değişiklikler olabilmektedir. Bu değişikliklerin sonuncusu geçtiğimiz günlerde, 18 Ocak tarihinde gerçekleşmiştir.

18.01.2019 tarihli ve 30659 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 7161 sayılı “Vergi Kanunları İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile 4734 sayılı Kamu İhale Kanunundaki ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunundaki değişiklikler yapılmıştır.

Ayrıntılarına makalemizde yer verdiğimiz değişiklikler özet olarak;

Kamu İdarelerinin çay ve çay ürünleri için Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğünden, faaliyet alanındaki mal ve hizmetler için Uluslararası Sağlık Hizmetleri Anonim Şirketinden yapacakları alımlar istisna kapsamına alınmıştır.

Cumhurbaşkanlığı Tarafından Belirlenen Organizasyonlar İstisna Kapsamına Alınmıştır.

İhaleye Katılımda Yeterlilik Kurallarına İlişkin Önemli Değişiklikler Gerçekleştirilmiştir.

Ve belki de en önemli değişiklik olan Tasfiye Kararnamesi adıyla kamuoyunda bilinen, imalat girdilerindeki beklenmeyen artışlar sebebiyle ihale sözleşmelerinin 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununda belirtilen yaptırımlar olmaksızın feshine veya devrine olanak veren değişikliklerin yürürlüğe konulmasıdır.

KAYNAKÇA

[www.kik.gov.tr/istatistikler/2017 Yılı İstatistikler](http://www.kik.gov.tr/istatistikler/2017%20Yılı%20Istatistikler)

www.resmigazete.gov.tr

Salih ÇALAL

Ticaret Bakanlığı Müfettişi

BELEDİYEDEN KİRALANAN PAZAR YERLERİNE AİT ÜCRETLERİN ÖDENMESİ

1. GİRİŞ

Belediyece tespit edilecek yer ve günlerde, belediyece müsaade edilmiş olan her türlü gıda, giyim ve ihtiyaç maddelerinin alışverişinin perakende olarak yapıldığı yerlere, pazar yeri denir. Pazarlar, insanların ihtiyaçlarını karşılayabilmek adına alışveriş yaptıkları uğrak noktalardan birisi olarak bilinir.

Semt ve üretici pazarlarının kurulması, işletilmesi, taşınması ve kapatılmasını, yönetim ve denetimini, bu yerlerde faaliyet gösteren üretici ve pazarıcılarda aranılacak nitelikleri, bunların çalışmalarını, yapacakları satışları, haklarını ve uymakla yükümlü buldukları kuralları, belediye ve diğer idarelerin görev, yetki ve sorumlulukları ile pazar yerlerine ilişkin diğer hususlar, 12.07.2012 tarih ve 28351 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Pazar Yerleri Hakkında Yönetmelik ile belirlenmiştir.

Bu çalışmada, belediyelerden kiralanan pazar yerlerinin bu yerlerde tezgâh açan üçüncü kişilere kiralınması sonucu elde edi-

lecek gelirin ödenmesi, işgal harcı olarak sayılması ve banka aracılığıyla tahsil edilmesi konularına değinilecektir.

2. BELEDİYE PAZAR YERLERİ

Pazarcılık belediyelere bağlı olarak halka sunulan hizmet sektörüne ait bir kavramdır. Bu nedenle, pazar satış yerlerinin alan büyüklüğü ve kullanımı ile buralardaki tezgâhların ebat ve biçimine ilişkin özellikler, mal teşhirini olumsuz etkilemeyecek, alışveriş için yeterli geçiş yolları bırakacak ve pazar yerlerine standart bir görünüm kazandıracak şekilde belediye encümenince belirlenir. Pazar yerleri, imar planında belirlenmiş veya asıl tahsis amacını engellemek kaydıyla ayrılmış diğer alanlarda asgari koşulları taşıyacak şekilde belediyeler veya yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları iştirakleri tarafından kurulur. Gerçek veya diğer tüzel kişiler tarafından pazar yeri kurulamaz.

Görüldüğü üzere pazar yerlerinde yetki ve görev encümene aittir. Pazar yeri yerleşim planı, pazar yeri kurulmasına ilişkin belediye

meclisi kararını takiben üç ay içinde hazırlanır ve belediye encümenince onaylanır. Yerleşim planının hazırlanmasında; toplam satış yeri sayısının en az yüzde yirmisinin özel satış yeri olarak üreticilere ayrılması ve sebze ve meyveler ile diğer gıda ve ihtiyaç maddelerinin birbirlerini olumsuz etkilemeyecek şekilde ayrı ayrı satışa sunulması hususuna dikkat edilir. Yerleşim planı, ihtiyaca göre belediye encümeni kararıyla değiştirilebilir. Yerleşim planının değiştirilmesinde, mevcut kişilerin hakları göz önünde bulundurulur. Pazar yerlerinin kuruluş günü, o yerdeki diğer pazar yerlerinin kurulduğu günler dikkate alınmak suretiyle, açılış ve kapanış saatleri ise mevsim şartları ve yöresel ihtiyaçlara göre belediye encümenince belirlenir. Pazar yerlerinde sebze ve meyveler ile belediye encümenince satışına izin verilen diğer gıda ve ihtiyaç maddeleri perakende olarak satılır. Diğer gıda ve ihtiyaç maddelerinin satışı, ilgili mevzuatına uygun şekilde yapılır.

Semt ve üretici pazarlarındaki satış yerleri tahsis yoluyla işletilir. Kapalı pazar yerlerindeki satış yerleri ile diğer yerler, belirli süreli sınırlı aynı hak tesisi yöntemi kullanılarak kiralama yoluyla da işletilebilir. Tesis edilen sınırlı aynı hak tapu kütüğüne tescil edilir ve süresi on yılı geçemez. Satış yerlerinin işletilmesine yönelik işlemler, belediye encümeni kararı ile yapılır. Tahsis işleminde ilgili belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan diğer pazar yerlerinde satış yeri bulunmayanlara, sınırlı aynı hak tesisi işleminde ise ilgili belediye sınırları ve mücavir alanları içinde ikamet edenlere öncelik verilir. Aynı pazar yerinde, bir kişiye doğrudan ya da dolaylı olarak en fazla iki satış yeri verilebilir.

Tahsis ve sınırlı aynı hak tesisi işlemi, pazar yeri yerleşim planının belediye encümenince onaylanmasını müteakip başlatılır. Yapılacak tahsis işlemi, belediyece en az bir yerel gazetede ilan edilmek, en az yedi iş

günü belediye ilan panosunda asılı kalmak ve belediyenin resmi internet sayfasında yayımlanmak suretiyle duyurulur. Ayrıca, bu husus, üyelerine duyurmak üzere ilgili meslek kuruluşuna da bildirilir. Duyuruda, pazar yerinin kurulacağı yer, üretici ve pazarcı satış yeri adedi, müracaat sahiplerinde aranılan şartlar ve bu kişilerden istenilen belgeler, son başvuru tarihi ve yeri ile belediyece uygun görülen diğer hususlar yer alır. Başvurular, duyuruda belirtilen tarihe kadar bizzat yapılır. Yapılan inceleme sonucunda belirtilen şartları taşıdığı anlaşılan müracaat sahipleri, kura işlemine katılma hakkı kazanır. Kura işlemine katılma hakkını kazananların listesi, listeye itirazın süresi ve şekli ile kura işleminin yapılacağı gün en az yedi iş günü süreyle belediyenin ilan panosu ve resmi internet sayfasında yayımlanır. Kura işlemine katılma hakkını kazanamayanlar, listeye itiraz edebilir. İtirazlar, belediye encümenince karara bağlanır. Kura işlemi, müracaat sahiplerinin huzurunda yapılır. Kura işlemi yapılırken, ilgili meslek kuruluşunca görevlendirilen yetkili bir temsilci gözlemci olarak bulunabilir. Yapılan kura işlemi sonucunda hem pazarcılar hem de üreticiler için asil ve yedek listeler düzenlenir.

Satış yerini kullanacak üretici ve pazarıcılarda bazı şartlar aranır. Satış yeri tahsis edilecek pazarıcılarda

a) Sebze veya meyve ya da belediyece izin verilen diğer gıda veya ihtiyaç maddelerinin satışı ile iştigal etmek.

b) İlgili meslek odasına kayıtlı olmak.

c) Vergi mükellefi olmak.

ç) Başvuru tarihinden önceki bir yıl içinde belediyece hakkında tahsis iptali/kira sözleşmesinin feshi kararı verilmemiş olmak.

d) İlgili mevzuatla aranılan diğer şartlara sahip olmak

Şeklinde şartlar aranır.

Satış yeri tahsis edilecek üreticilerde ise;

a) Sebze veya meyve üreticisi olmak.

b) Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı bünyesinde tutulan ilgili sistemlere kayıtlı olmak.

c) Başvuru tarihinden önceki bir yıl içinde belediyece hakkında tahsis iptali/kira sözleşmesinin feshi kararı verilmemiş olmak.

ç) İlgili mevzuatla aranılan diğer şartlara sahip olmak

Şartları aranır.

Pazar yeri tahsis ücreti, satış yerinin kullanımını sonrasında belediye meclisince her yıl belirlenecek tarifeye göre belediyelerin yetkili kılacakları memur veya kişilerce makbuz karşılığında tahsil edilir. Tahsis ücretinin günlük tahsil edilmediği durumlarda toplu tahsilatlar bir aylık süreyi aşmayacak şekilde yapılır. Üreticilerden alınacak tahsis ücreti, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda yer alan tarifedeki en alt orandan hesaplanır.

Öte yandan, tahsis edilen satış yerleri, vefat etme veya iş göremeyecek derecede kaza geçirme, hastalık ya da yaşlılık gibi zaruri hallerde belediye encümeni kararı ile kanuni mirasçılara devredilebilir. Tahsis sahibinin vefatı halinde devir, vefat tarihinden itibaren üç ay içinde yazılı talepte bulunulması ve kanuni mirasçıların anlaşmasına bağlıdır. Mirasçıların anlaşmasını gösterir noter onaylı belge ile veraset ilamı talep dilekçesine eklenir. Belirtilen nedenlerden dolayı yapılan devir işlemleri ile kesintisiz beş yıldır kullanılan satış yerlerinin devri işlemlerinden herhangi bir ücret tahsil edilmez.

Satış yerleri kullanılırken aşağıdaki hususlara uyulur:

a) Tanıtım levhası, satış yerinin herkes tarafından kolaylıkla görülebilecek bir yerine yerleştirilir.

b) Satış yerinde, belediyeden izin alınmaksızın değişiklikler veya bu yere ilaveler yapılamaz.

c) Atık malzemeler belirlenen şekilde veya alanlarda toplanır ve satış yeri temiz tutulur.

ç) Satış yeri dışında ya da buralardaki geçiş yollarında mal teşhiri ve satımı yapılmaz, buralarda mal veya boş kap bulundurulmaz.

d) Belediyelerce belirlenen saatler dışında; mal getirilmez, yükleme ve boşaltma yapılmaz, araç bulundurulmaz.

3. BELEDİYEDEN KİRALANAN PAZAR YERLERİNİN ÜÇÜNCÜ KİŞİLERE KİRALANMASI VE ÜCRET TAHSİLİ

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 37 nci maddesinde; “Her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazançlar ticari kazançtır.” hükmüne yer verilmiştir.

Ticari faaliyet bir tür emek-sermaye organizasyonuna dayanmakta olup, kazanç sağlama niyet ve kastının bulunup bulunmaması, böyle bir organizasyon tarafından icra edilen faaliyetin “ticari faaliyet” olma niteliğine etki etmemektedir. Ancak, bir faaliyetin ticari faaliyet sayılabilmesi için kazanç sağlama niyet ve kastı gerekmemekle birlikte, faaliyeti icra eden organizasyonun bütün unsurları ile birlikte değerlendirildiğinde kazanç sağlama potansiyeline sahip olması, şahsi ihtiyaç kapsam ve sınırlarını aşması gerekmektedir.

Gayrimenkul kiralaması ticari bir organizasyon içinde yapıldığında kiralamanın ticari faaliyetin bir unsuru sayılması, ancak ticari organizasyonun şekli ve maddi unsurları ile açıkça belli olmadığı hallerde ise faaliyetin devamlılık kasıt ve niyeti ile yapıldığını belirleyen objektif ölçü olarak, muamelede çokluk olup olmadığına bakılması gerekmektedir.

Devamlılık unsuru, bir hesap dönemi içinde aynı veya ayrı faaliyet alanlarında ticari mahiyet arz eden işlemlerin birden fazla

yapılmasını ifade etmektedir. Aynı hesap döneminde tek işlem nedeniyle ticari faaliyetin devamlılık unsurunun oluştuğunu kabul etmek mümkün olmamakla birlikte, faaliyetin organizasyon gerektirmesi veya amacının ticari olması durumunda devamlılık unsuru varlığı kabul edilir.

Ayrıca, anılan Kanunun 70 inci maddesinin birinci fıkrasında gayrimenkul sermaye iradının tarifi yapılmış, bu kapsamda arazi ve binaların sahipleri, mutasarrıfları, zilyedleri, irtifak ve intifa hakkı sahipleri veya kiracıları tarafından kiraya verilmesinden elde edilen iratlar da gayrimenkul sermaye iradı olarak sayılmış; ikinci fıkrasında da birinci fıkrada yazılı mallar ve hakların ticari veya zirai bir işletmeye dahil bulunduğu takdirde bunların iratlarının ticari veya zirai kazancın tespitine müteallik hükümlere göre hesaplanacağı, üçüncü fıkrasında ise tüccarlara ait olsa dahi işletmeye dahil bulunmayan gayrimenkullerle haklar hakkında gayrimenkul sermaye iradıyla ilgili hükümlerin uygulanacağı belirtilmiştir.

Diğer taraftan, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 52 nci maddesinde, belediye sınırları içinde bulunan; pazar veya panayır kurulan yerlerin, meydanların, mezat yerlerinin her türlü mal ve hayvan satıcıları tarafından satış yapmak, yol, meydan, pazar, iskele, köprü gibi umuma ait yerlerden bir kısmının herhangi bir maksat için yetkili mercilerden usulüne uygun izin alınarak geçici olarak işgal edilmesinin, işgal harcına tabi olacağı hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanunun 57 nci maddesinde de, “İşgal harcı belediyelerin yetkili kılacakları memur veya kişilerce makbuz karşılığında tahsil edilir.” hükmü yer almaktadır.

Buna göre, işgal harcı Belediye Gelirleri Kanununa göre belediyelerin yetkili kılacakları memur veya kişilerce makbuz karşılığın-

da tahsil edilen bir harç olup, belediyeden kiralanan pazar yerlerinde tezgâh açarak satış yapan kişilerden tezgah başına alınan bedelin, işgal harcı (işgalیه) olarak kabul edilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Bu hüküm ve açıklamalar çerçevesinde, belediyelerden kiralanan pazar yerlerinin bu yerlerde tezgah açan üçüncü kişilere kiralınması işlemleri ticari bir organizasyon dâhilinde devamlılık arz eder mahiyette bir faaliyet olarak gerçekleştirildiğinden, söz konusu kiralamalardan elde edilen kazançların ticari kazançlara dâhil edilmek suretiyle vergilendirilmesi gerekmektedir.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 257 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendi ile Maliye Bakanlığı; mükelleflere muameleleri ile ilgili tahsilat ve ödemelerini banka, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevsik etmeleri zorunluluğunu getirmeye ve bu zorunluluğun kapsamını ve uygulamaya ilişkin usul ve esaslarını belirlemeye yetkili kılınmış, bu yetkiye dayanılarak yayımlanan 268 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile konutlarda, her bir konut için aylık 500 TL ve üzerinde kira geliri elde edenlerin, işyerlerinde, işyerini kiraya verenler ile kiracıların kiraya ilişkin tahsilat ve ödemelerinin banka veya Posta ve Telgraf Teşkilatı A.Ş. tarafından düzenlenen belgelerle tevsik edilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

Anılan Kanunun 156 ncı maddesinde ise, ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyette iş yeri; mağaza, yazıhane, idarehane, muayenehane, imalathane, şube, depo, otel, kahvehane, eğlence ve spor yerleri, tarla, bağ, bahçe, çiftlik, hayvancılık tesisleri, dalyan ve voli mahalleri, madenler, taş ocakları, inşaat şantiyeleri, vapur büfeleri gibi ticari, sınai zirai veya mesleki bir faaliyetin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan yerler olarak tanımlanmıştır.

Bu hükme göre, mükelleflerin ticari, sınai ve zirai faaliyetlerini yaptıkları yerlerin iş yeri özelliğini taşıyabilmesi için bu yerlerin faaliyetin icrasına tahsis edilmesi veya faaliyetin icra edildiği yer olma özelliklerini taşıması esastır.

Bu itibarla, pazar takibi suretiyle satış yapan ticari kazanç mükelleflerinin bu faaliyetlerine tahsis edilen ve faaliyetlerinin icrasında kullanılan pazar yerlerinin, iş yeri niteliğinde olması nedeniyle, söz konusu yerlerin kirasına ilişkin tahsilat ve ödemelerin banka veya Posta ve Telgraf Teşkilatı A.Ş. tarafından düzenlenen belgelerle tevsik edilmesi zorunluluğu bulunmaktadır.

4. SONUÇ

Pazarlar, insanların ihtiyaçlarını karşılayabilmek adına alışveriş yaptıkları noktalardır. **Belediyeler; pazar yerlerini işletmek veya yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları iştiraklerince işletilmesini sağlamak, malların hijyenik şartlarda satışa sunulmasını sağlayıcı uygun çalışma ortamını oluşturmak, alt yapı ile çevre düzenlemelerini yapmak, pazar yerlerinde faaliyet gösterenler ile tüketicilerin can ve mal güvenliğini koruyucu tedbirleri almak, tahsis ve sınırlı aynı hak tesisi işlemlerini yürütmek, pazar yerleri ile satış yerlerini kullananlara ilişkin bilgileri sisteme kaydetmek, kayıtlı bilgileri güncellemek, sisteme kaydedilenlerin her biri için dosya açmak ve ilgili evrakı bu dosyada muhafaza etmek, satış yerlerini kullananlar ile bunların çalıştırdıkları kişilerle ilgili, 24/4/1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu çerçevesinde gerekli işlemleri yapmak, gerekli denetimleri yapmak, mevzuata aykırı eylemleri tespit edilenler hakkında cezai işlem uygulamak, tüketicilerin bilinçlendirilmesine ve korunmasına yönelik tedbirleri almak ve idari düzenleme yapmakla yükümlüdürler.**

Pazar yeri tahsis ücreti, satış yerinin kullanımı sonrasında belediye meclisince her yıl belirlenecek tarifeye göre belediyelerin yetkili kılacakları memur veya kişilerce makbuz karşılığında tahsil edilir. Tahsis ücretinin günlük tahsil edilmediği durumlarda toplu tahsilatlar bir aylık süreyi aşmayacak şekilde yapılır. Üreticilerden alınacak tahsis ücreti, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda yer alan tarifedeki en alt orandan hesaplanır. İşgal harcı ise Belediye Gelirleri Kanunu'na göre belediyelerin yetkili kılacakları memur veya kişilerce makbuz karşılığında tahsil edilen bir harç olup, belediyeden kiralanan pazar yerlerinde tezgâh açarak satış yapan kişilerden tezgâh başına alınan bedelin, işgal harcı (işgaliye) olarak kabul edilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Bu kapsamda, belediyelerden kiralanan pazar yerlerinin bu yerlerde tezgâh açan üçüncü kişilere kiralınması işlemleri ticari bir organizasyon dâhilinde devamlılık arz eder mahiyette bir faaliyet olarak gerçekleştirildiğinden, söz konusu kiralamalardan elde edilen kazançların ticari kazançlara dâhil edilmek suretiyle vergilendirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, pazar takibi suretiyle satış yapan ticari kazanç mükelleflerinin bu faaliyetlerine tahsis edilen ve faaliyetlerinin icrasında kullanılan pazar yerlerinin, iş yeri niteliğinde olması nedeniyle, söz konusu yerlerin kirasına ilişkin tahsilat ve ödemelerin banka veya Posta ve Telgraf Teşkilatı A.Ş. tarafından düzenlenen belgelerle tevsik edilmesi zorunluluğu bulunmaktadır.

KAYNAKÇA

- 5393 sayılı Belediye Kanunu
- 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu
- 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu
- 213 sayılı Vergi Usul Kanunu
- Pazar Yerleri Hakkında Yönetmeliği

Dr. Hüseyin BİLGİN

Konya Bölge İdare Mahkemesi
2. İdari Dava Daire Üyesi

7153 SAYILI KANUNLA 3194 VE 6306 SAYILI KANUNLARDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER ÜZERİNE BİR İNCELEME

1. Giriş

7153 sayılı Kanun, Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun adını taşımakta olup 29.11.2018 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilerek, 09.12.2018 tarihinde Cumhurbaşkanı tarafından onaylanmış ve 10.12.2018 gün ve 30621 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 7153 sayılı Kanun (yürürlük ve yürütme maddesi dahil toplam 30 maddede) torba kanun olarak da nitelendirilen bir çok kanunda aynı anda değişiklik yapan bir Kanundur. Anılan Kanun ile 2872 sayılı Çevre Kanunu, 3194 sayılı İmar Kanunu, 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesine İlişkin Kanun, 3621 sayılı Kıyı Kanunu, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu, 4342 sayılı Mera Kanunu, 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi

Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, 6758 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun hükümlerinde çeşitli değişiklikler yapılmış veya yeni hükümler getirilmiştir. Ayrıca, Kanunun 28 inci maddesinde 32 ayrı Kanunda geçen ibareler üzerinde değişikliğe gidilerek mevzuatta uyum bütünlüğü sağlanması amaçlanmıştır. Görüldüğü üzere büyük çoğunluğu Çevre Kanunu, İmar Kanunu ve 6306 sayılı Kanun olmak üzere toplamda toplam 8 temel kanunda önemli değişikliklere gidilmiştir.

7153 sayılı Kanunla bir çok kanunda aynı anda çok sayıda değişiklik yapılmış olması nedeniyle her kanunda yapılan değişikliklerin kendi içinde konu bütünlükleri de dikkate alınarak ayrı ayrı ele alınması gerekmektedir.

dir. Bu nedenle, bu çalışmamızın konusunu 7153 sayılı Kanunla 3194 sayılı Kanunda¹ ve 6306 sayılı Kanunda² yapılan değişiklikler oluşturmaktadır. Anılan Kanunlarda yapılan değişikliklerin neler olduğu, ne gibi yeniliklerin getirildiği ve bu getirilen yeniliklerle nelerin amaçlandığı makale çalışmamızda ele alınmıştır.

2. İMAR KANUNUNDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

A. Tanımlardaki Değişiklik ve Yeni Tanım Ekleme

İmar Kanununun 5 inci maddesinde İmar Kanununda geçen çeşitli tanımlara yer verilmiştir. 7153 sayılı Kanunla bu maddede yer alan “Nazım İmar Planı” ve “Çevre Düzeni Planı” tanımları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye “Fen adamları” tanımından sonra gelmek üzere “Mekânsal Strateji Planı” tanımı eklenmiştir (7153 SK m.10).

1. Anılan değişiklik öncesinde “Nazım İmar Planı; varsa bölge veya çevre düzeni planlarına uygun olarak halihazır haritalar üzerine, yine varsa kadastral durumu işlenmiş olarak çizilen ve arazi parçalarının; genel kullanım biçimlerini, başlıca bölge tiplerini, bölgelerin gelecekteki nüfus yoğunluklarını, gerektiğinde yapı yoğunluğunu, çeşitli yerleşme alanlarının gelişme yön ve büyüklükleri ile ilkelerini, ulaşım sistemlerini ve problemlerinin çözümü gibi hususları göstermek ve uygulama imar planlarının hazırlanmasına esas olmak üzere düzenlenen, detaylı bir ra-

porla açıklanan ve raporuyla beraber bütün olan plandır.” şeklinde tanımlanmakta iken, “Nazım İmar Planı; varsa bölge planlarının mekâna ilişkin genel ilkelerine ve varsa çevre düzeni planlarına uygun olarak halihazır haritalar üzerine, yine varsa kadastral durumu işlenmiş olarak çizilen ve arazi parçalarının; genel kullanım biçimlerini, yerleşme alanlarının gelişme yön ve büyüklüklerini, nüfus yoğunlukları ve eşiklerini, ulaşım sistemlerini göstermek ve uygulama imar planlarının hazırlanmasına esas olmak üzere düzenlenen, plan hükümleri ve raporuyla beraber bütün olan plandır.” şeklinde değiştirilmiştir. Anılan tanımda bölge planları ibaresi bölge planlarının mekâna ilişkin genel ilkelerine şeklinde değiştirilmiş ve tanımdaki ifadeler daha sade bir hale getirilmiştir. Özellikle bu planların «yerleşme alanlarının gelişme yön ve büyüklüklerini, nüfus yoğunlukları ve eşiklerini, ulaşım sistemlerini göstermek» özellikleri de vurgulanmıştır.

2. Anılan değişiklik öncesinde, “Çevre düzeni planı; Ülke ve bölge plan kararlarına uygun olarak konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi yerleşme ve arazi kullanılması kararlarını belirleyen plandır.» şeklinde tanımlanmış iken “Çevre Düzeni Planı; varsa mekânsal strateji planlarının hedef ve stratejilerine uygun olarak yerleşim, gelişme alanları ve sektörlerle ilişkin alt ölçek planlarını yönlendiren genel arazi kullanım kararları çerçevesinde ilke ve kriterleri belirleyen, bölge, havza veya il bütününde hazırlanan, plan hükümleri ve raporuyla bir bütün olan plandır.” şeklinde değiştirilmiştir. Bu tanımda çevre düzeni planlarının da mekansal strateji planlarının hedef ve stratejilerine uygun olarak hazırlanması gerektiği ifade edildikten sonra bu planların alt ölçekteki planları yönlendiren, bu planlar için ilke ve kriterler belirleyen üst ölçekli planlar olduğu belirtilmiştir.

1 3194 sayılı İmar Kanunu ile ilgili olarak ayrıntılı bilgi için bkz. Hüseyin Bilgin / Yasin Sezer; İmar Kanunu Uygulama Rehberi, Genişletilmiş ve Güncelleştirilmiş 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2017; Halil Kalabalık; İmar Hukuku Dersleri, 6. Baskı, Ankara, 2014, s.43 vd.; Yasin Sezer / Recep Emre Kalkan / Mustafa Emre Şahin, İmar Hukuku Dersleri, Adalet Yayınevi, 2. Baskı, Ankara 2017.

2 Hüseyin Bilgin, “5598 sayılı Yasayla Kentsel Dönüşüm Konusunda Getirilen Yenilikler İnceleme”, *Yerel Yönetim ve Denetim Aylık Mesleki ve Bilimsel Dergisi*, Temmuz-2010 C.15, S.7, s.3-9; Yasin Sezer, Hüseyin Bilgin; Açıklamalı-İçtihatlı Kentsel Dönüşüm Uygulama Rehberi, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2017.

3. 3194 sayılı Kanunda yer alan tanımlar içerisinde yukarıda değiştirilen tanımlar içerisinde de geçen “Mekânsal Strateji Planı” isimli yeni bir tanım daha eklenmiştir. Anılan tanıma göre; “Mekânsal Strateji Planı; ekonomik, sosyal politikalar ve çevre politikaları ile stratejilerini mekânla ilişkilendirerek fiziki gelişmeyi ve sektörel kararları yönlendiren, ülke bütününde ve gerekli görülen bölgelerde hazırlanan, raporu ile bütün olan plandır.” Mekansal Strateji Planı, daha önce 2014 yılında yürürlüğe giren Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinde düzenlenen bir husus iken, değişiklikle bunun yasal altyapısı oluşturulmuştur. Değişikliğe göre, mekansal strateji planı, ekonomik, sosyal politikalar ve çevre politikaları ile fiziki gelişmeyi ve sektörel kararları yönlendiren ülke bütününde ya da gerekli bölgelerde hazırlanan bir plandır. Çevre düzeni planları ile nazım imar planları bu planlara uygun olarak hazırlanmak zorundadır.

B. Mekansal Planlama Kademeleri

7153 sayılı Kanunla İmar Kanununun 6 ncı maddesi başlığı ile birlikte değiştirilmiş tir (7153 SK.m.11).

3194 sayılı Kanunun 6. maddesi “Planlama kademeleri” başlığı altında “Planlar, kapsadıkları alan ve amaçları açısından; “Bölge Planları” ve “İmar Planları”, imar planları ise, “Nazım İmar Planları” ve “Uygulama İmar Planları” olarak hazırlanır. Uygulama imar planları, gerektiğinde etaplar halinde de yapılabilir.” şeklinde iken, değişiklik sonrasında madde başlığı ile birlikte değiştirmiştir. Maddenin yeni başlığı *Mekansal Planlama Kademeleri* olmuştur. Madde metni ise, “*Mekânsal planlar, kapsadıkları alan ve amaçları açısından Mekânsal Strateji Planlarına uygun olarak; “Çevre Düzeni Planları” ve “İmar Planları” kademelerinden oluşur. İmar planları ise nazım imar planı ve uygulama*

imar planı olarak hazırlanır. Her plan bir üst kademede ki plana uygun olarak hazırlanır.

Mekânsal strateji planlarında; kalkınma planı ile varsa bölge planları, bölgesel gelişme stratejileri ve diğer strateji belgelerinde ortaya konulan hedefler dikkate alınır.

Büyükşehirlerde 1/25.000 ölçekli nazım imar planının yapılmış olması, gerekli görülen bölgelerde 1/5.000 ölçekli nazım imar planlarının yapılmasına engel teşkil etmez.” şeklini almıştır. Değişiklik sonrasında mekansal planların mekansal strateji planlarına uygun olacağı vurgulandıktan sonra mekansal planlar çevre düzeni planları ve imar planları olmak üzere ikiye ayrılmış, bu maddede bölge planları ibaresi yerine çevre düzeni planı ibaresi getirilmiştir. İmar planları ise önceki düzenlemede olduğu gibi nazım imar planı ve uygulama imar planı olarak ifade edilmiştir. Burada her planın bir üst kademe plana uygun olacağı da açıkça vurgulanmıştır³. Planların üst kademe planlara uygun olması gerektiği hususu Danıştay ve idari yargı yerlerince kabul edilen bir içtihat⁴.

Mekansal strateji planlarına ilişkin olarak madde metninde kalkınma planları, bölge planları ve diğer strateji belgelerinde ortaya konulan hedeflerin dikkate alınacağı da ifade

3 Hüseyin Bilgin, “Danıştay Kararları Işığında İmar Planları”, Mahalli İdareler Dergisi, S.182, Ekim 2009, s.49-60.

4 D.6.D, 29.11.2017, E.2013/8612, K.2017/10082 sayılı kararı; 1/1000 ölçekli uygulama imar planının 1/5000 ölçekli nazım imar planına aykırı olduğundan dava konusu imar planının iptali gerektiği hakkında. D.6.D, 07.05.2008, E.2006/3758, K.2008/2782 sayılı kararı, Danıştay Dergisi, S:119, s:238; benzer bir karar için D.6.D, 05.6.2003, E: 2002/853, K : 2003/3482 sayılı kararı, Danıştay Kararları Dergisi, S:02, s:237; D.6.D, 24.4.2003 E: 2002/402, K: 2003/2570 sayılı kararı, Danıştay Kararları Dergisi, S:02, s:235; 1/1000 ölçekli plan ile 1/5000 ölçekli plan arasındaki mevcut uyumsuzluğun nazım imar planının üst ölçekli çevre düzeni planına uygun hale getirilmek suretiyle giderilmesi gerekeceğinden, dava konusu edilmeyen 1/25000 ölçekli çevre düzeni planına uygun bulunan mevzi imar planının nazım imar planına aykırı olduğundan bahisle, iptaline karar verilmesinde isabet görülmediği hakkında D.6.D, 22.05.2000, E:1999/1663, K:2000/3194 sayılı kararı, Danıştay Dergisi, S:105, s:326; DİD-DK, 15.12.2005, E:2005/2477, K:2005/2822 sayılı kararı, Danıştay Dergisi, S:113, s:72.

edilmiştir. Ayrıca, büyükşehirler için özel bir düzenleme daha getirilerek 1/25000 ölçekli nazım imar planının yapılmış olmasının gerekli görülen yerlerde 1/5000 ölçekli nazım imar planı yapılmasına da engel teşkil etme-yeceği ifade edilmiştir.

C. Planların hazırlanması ve yürürlüğe konulması

3914 sayılı Kanununun 8 inci maddesi “Planların hazırlanması ve yürürlüğe konulması” başlığı altında imar planlarının ne şekilde yapılacağı hususu düzenlenmiştir. Anılan maddenin “Bakanlıkça belirlenen tanımlar ve esaslara göre hazırlanıp onaylanan halihazır haritalar, plan, plan değişikliği ve revizyonları, parselasyon planları, yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgeleri ile imar mevzuatına konu edilen diğer coğrafi veri ve bilgilerin, ilgili idareler ile kurum ve kuruluşlarca; Cumhurbaşkanınca belirlenen usul ve esaslara uygun şekilde ve sayısal olarak; üretilmesi, elektronik ortamda ilan edilmesi, Bakanlıkça tesis edilecek elektronik ortam üzerinden paylaşılması, arşivlenmesi ve güncellenmesi zorunludur. Yapı ruhsatına ilişkin işlemlerde bu veriler esas alınır” şeklindeki (ç) bendindeki “konu edilen” ibaresinden sonra gelmek üzere “orto-görüntüler ile” ibaresi, “usul ve esaslara” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve ilgili standartlara” ibaresi eklenerek madde, “Bakanlıkça belirlenen tanımlar ve esaslara göre hazırlanıp onaylanan halihazır haritalar, plan, plan değişikliği ve revizyonları, parselasyon planları, yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgeleri ile imar mevzuatına konu edilen orto-görüntüler ile diğer coğrafi veri ve bilgilerin, ilgili idareler ile kurum ve kuruluşlarca; Cumhurbaşkanınca belirlenen usul ve esaslara ve ilgili standartlara uygun şekilde ve sayısal olarak; üretilmesi, elektronik ortamda ilan edilmesi, Bakanlıkça tesis edilecek elektronik ortam üzerinden paylaşılması, arşivlenmesi ve güncellenmesi

zorunludur. Yapı ruhsatına ilişkin işlemlerde bu veriler esas alınır” şeklini almıştır.

Maddedeki bu değişiklik gerekçesinde “İmar mevzuatına konu edilen veriler arasında gelişen teknolojinin getirdiği yeni teknikler dikkate alınarak orto-görüntüler de dahil edilmiş ve elektronik ortamda sağlıklı ve güvenilir verilere kolay ve hızlı bir şekilde ulaşılabilmesi için standartlara uygunluğun sağlanması amaçlanmıştır.” şeklinde ifade edilmiştir⁵. Burada orto- görüntüler ile kastedilen husus ise yeryüzü engebelerinin etkisi, giderilmiş görüntü, uydu görüntüleri ile elde edilmiş ortofotodur⁶.

D. Kamuya ait yapı ve tesisler ile sanayi tesislerinde ruhsat

İmar Kanununu 26 ncı maddesi “Kamuya ait yapı ve tesisler ile sanayi tesislerinde ruhsat” konusunu düzenlemektedir. Anılan maddenin “Kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılacak veya yaptırılacak yapılara, imar planlarında o maksada tahsis edilmiş olmak, plan ve mevzuata aykırı olmamak üzere mimari, statik, tesisat ve her türlü fenni mesuliyeti bu kamu kurum ve kuruluşlarınca üstlenilmesi ve mülkiyetin belgelenmesi kaydıyla avan projeye göre ruhsat verilir” şeklindeki birinci fıkrasına 7153 sayılı Kanunla yeni cümleler eklenmiştir (7153 SK m.13). Birinci fıkrada kamu kurum ve kuruluşları adına yapılacak veya yaptırılacak yapılarda öncelikli olarak imar planlarında o maksada tahsis edilmiş olmalıdır. Örneğin okul yapılması düşünülen bir alanın planda eğitim alanı olarak ayrılmış olması gerekmektedir. Bu yapının her türlü mimari statik tesisat ve fenni mesuliyetleri ilgili kamu kurum ve kuruluşuna ait olacaktır. Anılan fıkra hükmüne getirilen

5 <https://www2.tbmm.gov.tr/d27/2/2-1285.pdf> (erişim tarihi : 07.12.2018).

6 <http://www.egitimler.info/terimler-sozlugu/haritacilik-kartografya-terimleri-sozlugu/haritacilik-kartografya-terimi-olarak-orto-goruntu-nedir/> (erişim tarihi: 22.12.2018).

cümleler ise; “Kamu kurum ve kuruluşlarınca inşaatın yapımına ve denetimine ilişkin hizmet alımı yapılmış ise inşaatın yapımına ve denetimine ilişkin her türlü fenni mesuliyet kamu kurum ve kuruluşu adına danışman firmanın mimar ve mühendislerince üstlenilebilir. Danışman firmanın fenni mesul mimar ve mühendisleri uzmanlık alanlarına göre yapının, tesisatı ve malzemeleri ile birlikte bu Kanuna ve ilgili diğer mevzuata, uygulama imar planına, ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere, standartlara ve teknik şartnamelere uygun olarak inşa edilmesini kamu kurum ve kuruluşu adına denetlemekle görevlidir.” şeklindedir. 7153 sayılı Kanunla getirilen yenilikle birlikte ilgili kamu kurum ve kuruluşunun mesuliyetine ilişkin istisnaya yer verilmiştir. İlgili kamu kurum ve kuruluşları bu işleri kendi adlarına danışman firmalara yaptırmaları halinde bu danışman firmaların mimar ve mühendisleri de sorumlu tutulabilecektir. Aynı şekilde bu kişilerin kamu kurum ve kuruluşları gibi yapılarda denetim görevleri de bulunacaktır.

Anılan değişiklik hükmü ile, Kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılacak ya da yaptırılacak yapıların denetiminin sağlıklı yürütülmesi için hizmet alımı yönteminden faydalanılması amaçlanmıştır⁷.

E. Müelliflik, fenni mesuliyet, şantiye şefliği, yapı müteahhitliği ve kayıtlar

3194 sayılı İmar Kanununun 28 inci maddesi “Müelliflik, fenni mesuliyet, şantiye şefliği, yapı müteahhitliği ve kayıtlar” konusunu düzenlemektedir. “Anılan maddenin Bakanlıktan veya Bakanlıkça yetkilendirilmiş idareden yetki belgesi almaksızın, inşaat ve tesisat dahil yapım işlerinin müteahhitliği üstlenilemez. Yetki belgeleri geçici veya daimi olarak düzenlenebilir. Gerçek kişilere

ve özel hukuk tüzel kişilerine yapı inşa eden müteahhitlerin kayıtları, her yapı için ayrı ayrı tutulur. Bu kayıtların birer nüshası, ilgili yapı müteahhidinin yetki belgelendirilmesi işlemlerinde değerlendirilmek üzere Bakanlığa gönderilir. Müteahhitlere yetki belgesi verilmesi işlemleri, bu kayıtlar da değerlendirilerek Bakanlıkça yürütülür.” şeklindeki dokuzuncu fıkrasına “yetkilendirilmiş idareden” ibaresinden sonra gelmek üzere “uygun sınıfta” ibaresi ve “geçici veya” ibaresinden sonra gelmek üzere “sınıflandırma yapılarak” ibaresi eklenerek düzenleme “Anılan maddenin Bakanlıktan veya Bakanlıkça yetkilendirilmiş idareden uygun sınıfta yetki belgesi almaksızın, inşaat ve tesisat dahil yapım işlerinin müteahhitliği üstlenilemez. Yetki belgeleri geçici veya sınıflandırma yapılarak daimi olarak düzenlenebilir. Gerçek kişilere ve özel hukuk tüzel kişilerine yapı inşa eden müteahhitlerin kayıtları, her yapı için ayrı ayrı tutulur. Bu kayıtların birer nüshası, ilgili yapı müteahhidinin yetki belgelendirilmesi işlemlerinde değerlendirilmek üzere Bakanlığa gönderilir. Müteahhitlere yetki belgesi verilmesi işlemleri, bu kayıtlar da değerlendirilerek Bakanlıkça yürütülür.” şeklini almıştır.

Anılan değişiklikle nitelikli yapılaşmanın sağlanabilmesi ve müteahhitlerin ihtisaslaşmasının sağlanması amacıyla, yetki belgelerinin Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca sınıflandırılması amaçlanmaktadır⁸.

F. Ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak başlanan yapılar

3194 sayılı İmar Kanununun 32 nci maddesinde “Ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak başlanan yapılar” konusunu düzenlemektedir. Anılan madde hükmünde iki değişikliğe gidilmiştir.

7 <https://www2.tbmm.gov.tr/d27/2/2-1285.pdf> (erişim tarihi : 07.12.2018).

8 <https://www2.tbmm.gov.tr/d27/2/2-1285.pdf> (erişim tarihi : 07.12.2018).

1. “ Bu Kanun hükümlerine göre ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılar hariç; ruhsat alınmadan yapıya başlandığı veya ruhsat ve eklerine aykırı yapı yapıldığı ilgili idarece tespiti, fenni mesulce tespiti ve ihbarı veya herhangi bir şekilde bu duruma muttali olunması üzerine, belediye veya valiliklerce o andaki inşaat durumu tespit edilir. Yapı mühürlenerek inşaat derhal durdurulur.” şeklindeki birinci fıkra hükmündeki “ruhsat ve eklerine” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılarda projelerine ve ilgili mevzuatına” ibaresi eklenmiş, fıkrada yer alan “ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılar hariç” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve fıkra hükmü “*Bu Kanun hükümlerine göre, ruhsat alınmadan yapıya başlandığı veya ruhsat ve eklerine veya ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılarda projelerine ve ilgili mevzuatına aykırı yapı yapıldığı ilgili idarece tespiti, fenni mesulce tespiti ve ihbarı veya herhangi bir şekilde bu duruma muttali olunması üzerine, belediye veya valiliklerce o andaki inşaat durumu tespit edilir. Yapı mühürlenerek inşaat derhal durdurulur.*” halini almıştır. Bu değişiklikle birlikte imar mevzuatına göre ruhsat alınmadan yapılabilecek yapıların projelerine ve mevzuata aykırı yapılması halinde yapının mühürlenmesi ve inşaatın durdurulmasına imkan getirilmiştir.

2. Madde metnine yeni bir fıkra hükmü daha eklenmiştir. Bu fıkra hükmü; “İdare tarafından ruhsata bağlanamayacağı veya aykırılıkların giderilemeyeceği tespit edilen yapıların ruhsatı üçüncü fıkrada düzenlenen bir aylık süre beklenmeden iptal edilir ve mevzuata aykırı imalatlar hakkında beşinci fıkra hükümleri uygulanır.” şeklindedir. Bu değişiklikle birlikte fıkra metninde özellikleri belirtilen taşınmazların yıkımı için 30 gün bekleme zorunluluğu da ortadan kaldırılmıştır. Esasında bu husus, Danıştay içti-

hatlarıyla da kabul edilmiş olup, mevcut değişiklikle yasal düzenleme haline gelmiştir⁹. Özellikle kesin yapılaşma yasağı bulunan 1. derece sit alanlarına, kıyı kenar çizgisinde yapılaşma yasak alanda kalan kaçak yapılarda idareler bir aylık süreyi beklemeden yapıyı yıkabilecektir.

G. Bisiklet Yolu Mecburiyeti

3194 sayılı Kanuna 7153 sayılı Kanunla bir ek madde eklenmiştir (7153 SK m.16). Ek madde 6 olarak eklenen bu hüküm “*1/6/2019 tarihinden itibaren, imar uygulaması görmemiş alanlar için hazırlanıp onaylanacak yeni imar planlarında, Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara uygun şekilde ve plan bütününde ulaşım amaçlı bisiklet yolları ve bisiklet park istasyonları bulunması zorunludur. Topoğrafya ve arazi eğimi nedeni ile bisiklet yolu yapılamayan yerlerde ise yaya yolları düzenlenir.*” şeklindedir.

Anılan değişiklik hemen uygulamaya girmeyecek olan bir değişikliktir. Buna göre, maddede ifade edilen zorunluluk 01.06.2019 tarihinden itibaren getirilmiş bir mecburiyettir. Buna göre, imar uygulaması görmemiş olan alanlarda, bir başka deyişle çoğunlukla ilk defa nazım ve uygulama imar planı yapılan alanlarda plan bütününde ulaşım amaçlı bisiklet yolları ve bisiklet park istasyonları bulunması zorunlu hale getirilmiştir. Bu zorunluluğun istisnası ise topoğrafya ve arazi eğimi nedeni ile bisiklet yolu yapılmasına imkan bulunmaması durumudur. Bu durumda anılan yollar bisiklet yolu yerine yaya yolu olarak düzenlenecektir. Bu düzenleme ile yollarda yayalara ve bisiklet sürücülerine rahat hareket edebilme imkanı getirilmiştir.

Madde gerekçesinde bu husus, yaşanabilir, kaliteli ve nitelikli bir çevreye olan katkısı ve karbon salınımını azaltmanın yanı-

9 D.14.D, 12.05.2016, E.2014/10001, K.2016/3775 sayılı kararı

sıra şehir içi ulaşımda alternatif bir yöntem teşkil etmesi nedeniyle madde ile, 1/6/2019 tarihinden sonra imara açılacak yeni yerleşim yerleri planlanırken cadde ve sokaklarda bisiklet yolları ve bisiklet park istasyonlarına imar planlarında yer verilmesi ve bu yolların belirli bir plan doğrultusunda inşa edilmesi öngörüldüğü şekilde ifade edilmiştir¹⁰.

H. Geçici Maddeler

7153 sayılı Kanunla 3194 sayılı Kanuna iki geçici madde eklenmiştir (7153 SK m.17).

1. Geçici 17 nci madde ile yürürlükteki 1/25000 ölçekli çevre düzeni planlarının 5 yıl içinde üst ölçekli çevre planı veya nazım imar planına dönüştürüleceği hüküm altına alınmış ve geçiş için bir süre tanınmıştır. Bu süre içinde de bu planlarda artık revizyon yapılamayacağı da ifade edilmiştir. Anılan hükme bakıldığında; “Yürürlükteki 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planları, 5 yıl içinde üst ölçekli çevre düzeni planı veya nazım imar planına dönüştürülür. Bu süre içinde, bu planlarda revizyon yapılamaz, yapılacak plan değişikliklerinin usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.” şeklindedir.

2. Geçici 18 inci maddeyle ise, Antalya İli, Aksu İlçesi sınırları içerisinde yer alan Çalkaya Bölgesinde 1990’lı yıllarda yapılan 1/5000 ölçekli nazım imar planı, 1/1000 ölçekli uygulama imar planları ve bunlara bağlı yetmişin üzerinde imar uygulaması (yola terk ve parselasyon işlemi) sonucunda ortaya çıkan bölge halkının mağduriyetlerinin giderilmesi amaçlanmıştır.

Anılan hükme bakıldığında;

a. Antalya ili Aksu ilçesi sınırları içerisinde yer alan Çalkaya Bölgesi olarak adlandırılan ve 9/4/2018 tarihli ve 2018/11605, 2018/11606 ile 2018/11607 sayılı Bakanlar

Kurulu kararlarıyla kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanı ilan edilen alanlarda, tescilli olan mevcut parseller esas alınarak tapu kaydının evveliyatından gelen imar uygulamalarındaki hatalar dikkate alınmadan imar uygulaması yapılır. Burada yeni bir imar uygulaması yapılacağı kanun hükmü haline getirilmiştir.

b. Kentsel dönüşüm ve gelişim projesi kapsamında hazırlanan her ölçekteki imar ve parselasyon planları Antalya Büyükşehir Belediyesiince yapılır, yaptırılır ve onanır. Parselasyon planlarının askı ilanları, yazılı tebliğ hükmündedir. İmar ve parselasyon planları onaylandığı tarihte yürürlüğe girer. Buradaki 1/1000 ölçekli uygulama imar planı ile parselasyon işlemlerini yapma yetkisi ilçe belediyesi yerine doğrudan Antalya Büyükşehir Belediyesine verilmiştir. Parselasyon planlarının askı ilanlarını da yazılı tebliğ hükmünde olduğu kabul edilmiştir. Bu şekilde askı süresi içinde itirazlar yapılacak ve itiraz üzerine zımni ret veya (altmış günü geçmeyecek şekilde) esastan başvurunun reddi üzerine de bu işlemlere karşı idari dava açılacaktır. Burada askı ile süreyi başlatmak suretiyle işlemlerin bir an evvel kesinleşmesi amaçlanmaktadır.

c. Kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanlarındaki parselasyon planlarında gerekli görülmesi halinde imar uygulaması sonucu oluşmuş olan parsellerden, yüzde beşi aşmamak kaydıyla eşit oranda ilave düzenleme ortaklık payı kesintisi yapılabilir. Burada özel bir düzenleme ortaklık payı (DOP) oranı belirlenmiştir. Ancak, bu oran eşit olarak alınacak ve hiçbir şekilde yüzde beşi geçemeyecektir.

d. Birinci fıkrada belirtilen kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanlarında;

aa) Tescilli parsellerin, tapu sicilinde tescil edilen alanı ile hesap edilen alanı arasın-

10 <https://www2.tbmm.gov.tr/d27/2/2-1285.pdf> (erişim tarihi : 07.12.2018).

daki farkın tecviz sınırını aşması durumunda tapuda kayıtlı yüz ölçümü esastır.

bb) Uygulama alanı içinde ve sınırında mükerrer tescil edilen parsellerin her ikisinin de uygulama sınırları içerisinde kalan alanların imar uygulamasına dâhil edilmesi esastır.

cc) Daha önce yapılan imar uygulamaları sırasında hisseli hale getirilen ve farklı yerlere tahsis edilen müstakil veya hisseli parselleri, arsa paylarının sahipleri adlarına taksim yapılmak suretiyle müstakilen ve resen tescil ettirmeye Antalya Büyükşehir Belediyesi yetkilidir.

çç) Tapu sicillerinde tescile esas belgesine aykırılığı tespit edilmiş hisse hataları, doğru hisse uygulamaya alınarak resen düzeltilir.

dd) Hazine mülkiyetine tahsis edilmesi gereken parsellerde ve bu parsellerin oluşturdukları alanlarda bulunan mevcut parsellerin başka bir alana taşınması işlemlerinde, “imar parsellerinin mümkün mertebe aynı yerdeki veya yakınındaki eski parsellere tahsisinin sağlanması” ilkesine uygunluğu aranmaz.

e. Kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanlarında, imar ve parselasyon planlarının kesinleşmesinden sonra gerekli görülmesi halinde Antalya Büyükşehir Belediyesi, ilgili mevzuattan doğan yetkilerinin bir kısmını veya tamamını Aksu Belediyesi ve diğer kamu idarelerine devredebilir. Burada büyükşehir belediyesine yukarıdaki fıkrada tanınan yetkilerden bazılarını gerekli görmesi halinde ilçe belediyesi olan Aksu belediyesine veya ilgili diğer kamu idarelerine devredilebileceği de hüküm altına alınmıştır.

f. Son olarak bu maddede hüküm bulunmayan hallerde ilgili mevzuat hükümleri uygulanacaktır.

3. 6306 SAYILI KANUNDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

6306 sayılı Kanunun amacı; afet riski altındaki alanlar ile bu alanlar dışındaki riskli yapıların bulunduğu arsa ve arazilerde, fen ve sanat norm ve standartlarına uygun, sağlıklı ve güvenli yaşama çevrelerini teşkil etmek üzere iyileştirme, tasfiye ve yenilemelere dair usul ve esasları belirlemektir (6306 SK m.1).

7153 sayılı Kanunla 6 ncı maddede 6306 sayılı Kanunda değişiklik yapılmıştır. Bu değişikliklere bakıldığında;

A. Tespit, Taşınmaz Devri ve Tescil

6306 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde riskli yapının¹¹ ne şekilde tespit edileceği bu taşınmazların tapu müdürlüklerine bildirilmesi ve tescil işlemleri düzenlenmektedir. Bu madde metninde 7153 sayılı Kanunla ikisi madde metninde olmak ve beş yeni fıkra eklemek suretiyle önemli değişiklikler yapılmış ve yenilikler getirilmiştir (7153 SK m.21).

1. 16/5/2012 tarihli ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendinde yer alan “Maliye Bakanlığınca” ibaresi maddenin çıkarılmıştır. Madde metni yeni haliyle “Kamu idarelerine tahsisli olmayanlar, ilgili kamu idaresinin görüşü alınarak Bakanlığa¹² tahsis edilir veya Bakanlığın talebi üzerine TOKİ’ye ve İdareye bedelsiz olarak devredilebilir.” şeklini almıştır.

2. Aynı maddenin beşinci fıkrasında yer alan “Bakanlığın talebi üzerine Maliye

11 Riskli yapı: Riskli alan içinde veya dışında olup ekonomik ömrünü tamamlamış olan ya da yıkılma veya ağır hasar görme riski taşıdığı ilmi ve teknik verilere dayanılarak tespit edilen yapıyı ifade eder (6306 SK m.2/1-a).

12 Bakanlık: Çevre ve Şehircilik Bakanlığını ifade eder (6306 SK m.2/1-a)

Bakanlığınca” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve madde “Tahsis ve devir tarihinden itibaren üç yıl içinde ve gerekli görülenden itibaren üç yıl içinde ve gerekli görülenden itibaren üç yıl içinde maksadına uygun olarak kullanılmadığı Bakanlığınca tespit edilen taşınmazlar, bedelsiz olarak ve resen tapuda Hazine adına tescil edilir veya önceki maliki olan kamu idaresine devredilir.” şeklini almıştır.

3. Denetim Yetkisi ve İdari Para Cezaları

7153 sayılı Kanunla maddeye yeni bir fıkra eklenmiştir. Yeni ilave edilen bu hüküm ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca riskli yapı tespiti için lisans verilen kurum ve kuruluşların bu faaliyetlerinin denetlenebileceği ifade edilmiştir. Bu denetim sonucunda görevini yerine getirmeyenler için fiilin niteliği ve ağırlığına göre çeşitli idari yaptırımlar öngörülmüştür. Bu idari yaptırımlar; uyarı cezası, 15.000,00 TL idari para cezası, Lisans iptali cezası şeklindedir (6306 SK m.3/8).

a) Yazılı uyarı cezası verilecek fiiller:

aa) Riskli yapı tespit raporunda teknik yönden tespit edilen eksikliklerin verilen süre içerisinde düzeltilmemesi (6306 SK m.3/8-a-1)

ab) Yapı maliki olmayan birinin talebine istinaden riskli yapı tespiti yapılması (6306 SK m.3/8-a-2)

ac) Daha önce riskli yapı tespitine konu edilmiş bir yapı hakkında ikinci kez riskli yapı tespiti yapılması (6306 SK m.3/8-a-3)

b) 15.000 Türk lirası idari para cezası verilecek fiiller:

ba) İki kere yazılı olarak uyarı cezası alınmasından sonra, uyarı cezasını gerektiren başka bir fiilin tespit edilmesi (6306 SK m.3/8-b-1)

bb) Riskli yapı tespitinde yapıya ilişkin verilerin eksik veya yanlış alınarak hesap ya-

pılması neticesinde riskli bir yapının risksiz veya risksiz bir yapının riskli olarak tespit edilmiş olması (6306 SK m.3/8-b-2)

bc) Yapıda teknik inceleme yapılmadan riskli yapı tespit raporu hazırlanması (6306 SK m.3/8-b-3)

c) Lisans iptali cezası verilecek fiiller:

ca) Lisanslandırma şartlarının kaybedilmesi üzerine verilen süre içerisinde şartların sağlanmaması (6306 SK m.3/8-c-1)

cb) Lisans başvurusunda gerçeğe aykırı bilgi ve belge sunulduğunun tespit edilmesi (6306 SK m.3/8-c-2)

cc) Mevcut olmayan bir yapı hakkında riskli yapı tespit raporu hazırlanması (6306 SK m.3/8-c-3)

cd) Daha önce üç defa idari para cezası alınmış olması (6306 SK m.3/8-c-4)

Ayrıca, riskli yapı tespiti yapmak üzere lisanslandırılmış olan 29/6/2001 tarihli ve 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanuna göre Bakanlıktan izin belgesi almış yapı denetim kuruluşları ile laboratuvar kuruluşları, 4708 sayılı Kanuna göre belirli bir süre ile yeni iş almaktan men cezası almaları durumunda aynı süre içerisinde riskli yapı tespiti faaliyetinde de bulunamazlar. Yapı denetim kuruluşları ile laboratuvar kuruluşlarının 4708 sayılı Kanuna göre izin belgelerinin iptal edilerek faaliyetlerine son verilmesi durumunda riskli yapı tespiti lisansları da iptal edilir. (6306 SK m.3/8-ç)

4. İdari Para Cezasının Tebliği ve Dava Yolu (6306 SK m3/9)

Yukarıda sayılan uyarı, para cezası ve lisans iptali cezaları verilmeden önce ilgili lisanslı kurum veya kuruluşun savunması alınacaktır. Savunmanın yeterli görülmesi halinde ise eyleme uygun olarak idari yaptırım uygulanacaktır. İdari para cezasına

hükmedilmesi halinde bu cezaların bir ay içinde ödenmesi gerekmektedir. Süresi içinde ödenmemesi halinde 6183 sayılı Kanuna göre vergi dairelerince bu alacaklar takip ve tahsil edilecektir.

İdari para cezalarına karşı kararın tebliğinden itibaren 30 gün içinde yetkili idare mahkemesi nezdinde itiraz edilebilir (dava açılabilir). Bu itirazlar idare mahkemelerince evrak üzerinde öncelikli olarak karara bağlanacak olup bu kararlar kesin nitelikte olacaktır. Burada uyarma cezaları ile lisans iptali işlemlerine karşı özel bir dava süresi belirtilmediği ve kararın kesin olduğu ifade edilmediği için bu davalarda normal yargılama usullerinin uygulanması gerekmektedir.

İdari para cezası her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır¹³. Bu suretle idari para cezasının hesabında bir Türk lirasının küsuru dikkate alınmaz.

5. Faaliyetlerin Devamı ve Ortaklık ve Görev Alma Yasağı

Lisansı iptal edilen kurum ve kuruluşlar, yeni riskli yapı tespiti işi almamak kaydıyla, daha önce hazırladıkları raporlarda tespit edilen eksiklikleri tamamlayıncaya kadar faaliyetlerine devam edebilirler. (6306 SK m.3/10).

13 213 sayılı Vergi Usul Kanunu: Enflasyon Düzeltmesi ve Yeniden Değerleme Oranı Mükerrer Madde- 298: "...B) Yeniden değerlendirme oranı, yeniden değerlendirme yapılacak yılın Ekim ayında (Ekim ayı dahil) bir önceki yılın aynı dönemine göre Devlet İstatistik Enstitüsünün Toptan Eşya Fiyatları Genel Endeksinde meydana gelen ortalama fiyat artış oranıdır. Bu oran Maliye Bakanlığınca Resmi Gazete ile ilan edilir. C) Vergi kanunlarında yer alan "toptan eşya fiyatları genel endeksi" ibaresi "üretici fiyatları genel endeksi" ve "TEFE" ibaresi "ÜFE" olarak uygulanır." Son 7 yılın yeniden değerlendirme oranları; 2012 yılında 7.8; 2013 yılında 3.93; 2014 yılında 10.11; 2015 yılında 5.58; 2016 yılında 3.83; 2017 yılında 14.47; 2018 yılında 23.73 olarak belirlenmiştir.

Lisansı iptal edilen kuruluşun ortakları, bu kuruluşteki hisselerini devretsele dahi beş yıl süre ile başka bir lisanslı kuruluşa ortak olamazlar, bunların kurdukları kuruluşlara lisans verilmez ve riskli yapı tespitinde görev alamazlar (6306 SK m.3/11).

Lisanslı kuruluşlara iki kez sekizinci fıkranın (b) bendinin (2) ve (3) numaralı alt bentleri uyarınca para cezası verilmesine sebep olan mühendisler ile mevcut olmayan bir yapı hakkında riskli yapı tespit raporu hazırlayan mühendisler, üç yıl süre ile başka bir lisanslı kurum ve kuruluşta görev alamayacak, başka bir lisanslı kuruluşa ortak olmayacak ve bunların kurdukları kuruluşlara lisans verilemeyecektir. Bu mühendislerin durumu ilgili meslek odasına bildirilecektir. Meslek odası, bu mühendisler hakkında kendi mevzuatına göre işlem yaparak neticesini Bakanlığa bildirecektir. (6306 SK m.3/12).

B. Tahliye ve Yıkıtırma

6306 sayılı Kanunun 5 inci maddesi riskli yapının tahliye ve yıktırılmasını düzenlemektedir. 7153 sayılı Kanunla bu maddede üç değişikliğe gidilmiştir (6306 SK m22).

1. 6306 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi "Anlaşma ile tahliye edilen yapıların maliklerine veya malik olmasalar bile kiracı veya sınırlı ayni hak sahibi olarak bu yapılarda ikamet edenlere veya bu yapılarda işyeri bulunanlara geçici konut veya işyeri tahsisi ya da kira yardımı yapılabilir." şeklinde iken "Anlaşma ile tahliye edilen yapıların maliklerine, kiracılarına ve yapıda ikamet etmek şartıyla sınırlı ayni hak sahiplerine geçici konut veya işyeri tahsisi ya da kira yardımı yapılabilir." şeklinde değiştirilmiştir. Burada ifadenin sadeleştirilmesi söz konusu olup 6306 sayılı Kanun kapsamında ikamet şartı aranmaksızın maliklere, kiracılara ve yapıda ikamet etmek şartıyla sınırlı ayni hak sahiplerine geçici konut veya

işyeri tahsisi ya da kira yardımı yapılabileceği hüküm altına alınmak istenmiştir¹⁴.

2. Aynı maddenin ikinci fıkrası da, “uygulamanın gerektirmesi hâlinde, birinci fıkrada belirtilenler dışında olup riskli yapıyı kullanmakta olan kişilere de birinci fıkra hükümleri uygulanabilir. Bu kişiler ile yapılacak olan anlaşmanın, bunlara yardım yapılmasının ve enkaz bedeli ödenmesinin usul ve esasları Cumhurbaşkanınca belirlenir.” şeklinde iken “Uygulamanın gerektirmesi hâlinde, birinci fıkrada belirtilenler dışında olup Kanun kapsamındaki yapıları kullanmakta olan kişilere de geçici konut veya işyeri tahsisi ya da kira yardımı yapılabilir. Bu kişiler ile yapılacak olan anlaşmanın, bunlara yardım yapılmasının, enkaz bedeli ödenmesinin ve bankalardan kullanacakları kredilere dönüşüm projeleri özel hesabından karşılanmak üzere faiz desteği verilmesinin usul ve esasları Cumhurbaşkanınca belirlenir.” şeklinde değiştirilmiştir. Kanun kapsamındaki yapıları malik, kiracı ve sınırlı ayni hak sahibi olmaksızın kullananlara yapılacak yardımlar açıkça düzenlenme altına alınmıştır.

3. Yine bu maddenin “Birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen usullere göre süresinde yıktırılmadığı tespit edilen riskli yapıların yıktırılması, Bakanlıkça yazılı olarak İdareye bildirilir. Buna rağmen yıktırılmadığı tespit edilen yapılar, Bakanlıkça yıkılır veya yıktırılır. Uygulamanın gerektirmesi hâlinde Bakanlık, yukarıdaki fıkralarda belirtilen tespit, tahliye ve yıktırma iş ve işlemlerini bizzat da yapabilir.” şeklindeki dördüncü fıkrasına “Bakanlık veya İdare tarafından yapılan veya yaptırılan riskli yapı tespit, tahliye ve yıktırma masrafları, hisseleri oranında maliklerden 6183 sayılı Kanuna göre tahsil edilir.” cümlesi eklenmiştir. Eklenen son

cümle ile yapılacak olan masrafların 6183 sayılı Kanuna göre takip ve tahsil edileceği ve ilgili kişilerin bundan sorumlu oldukları hususu hüküm altına alınmıştır.

C. Uygulama İşlemleri

6306 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi uygulama işlemleri başlığını taşımaktadır. 7153 sayılı Kanunla bu madde metninde önemli değişiklik yapılmıştır (7153 SK m.23).

1. 6306 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının Bu karara katılmayanların arsa payları, Bakanlıkça rayiç değeri tespit ettirilerek ve bu değerden az olmamak üzere anlaşma sağlayan diğer paydaşlara açık artırma usulü ile satılır. Bu suretle paydaşlara satış gerçekleştirilemediği takdirde, bu paylar, Bakanlığın talebi üzerine, tespit edilen rayiç bedeli de Bakanlıkça ödenmek kaydı ile tapuda Hazine adına resen tescil edilir ve yapılan anlaşma çerçevesinde değerlendirilmek üzere Bakanlığa tahsis edilmiş sayılır veya Bakanlıkça uygun görülenler TOKİ'ye veya İdareye devredilir. şeklindeki dokuzuncu ve onuncu cümleleri ““Bu suretle paydaşlara satış gerçekleştirilemediği takdirde bu paylar, riskli alanlar ve rezerv yapı alanlarında Bakanlığın talebi üzerine, tespit edilen rayiç bedeli de Bakanlıkça ödenmek kaydı ile tapuda Hazine adına resen tescil edilir ve yapılan anlaşma çerçevesinde değerlendirilmek üzere Bakanlığa tahsis edilmiş sayılır veya Bakanlıkça uygun görülenler TOKİ'ye veya İdareye devredilir. Riskli yapılarda ise anlaşma sağlayan diğer paydaşlara veya anlaşma sağlayan paydaşların kararı ile yapılan anlaşmaya uyularak işlem yapılmasını kabul etmek şartıyla üçüncü şahıslara satış yapıncaya kadar satış işlemi tekrarlanır.” şeklinde değiştirilmiştir. Aynı fıkraya onuncu cümleden sonra gelmek üzere yeni bir cümle daha eklenmiştir. Bu cümle ise; “Hisseleri oranında paydaşların en az üçte iki çoğunluğu ile alınan karara

14 <https://www2.tbmm.gov.tr/d27/2/2-1285.pdf> (erişim tarihi : 07.12.2018).

katılmayan maliklerin arsalarının veya arsa paylarının Kanun uyarınca satış yapılınca kadar, anlaşma sağlayan paydaşlar dışındaki üçüncü kişilere satılması durumunda, tapuda tescil işlemi yapılabilmesi için satın alınan elektronik tebligat adresini tapu müdürlüğüne bildirmesi zorunludur.”

Birinci fıkrasında yapılan değişiklik ile, 6306 sayılı Kanun kapsamında hisseleri oranında paydaşların en az üçte iki çoğunluğu ile alınan karara katılmayanların hisselerinin anlaşan diğer maliklerce satın alınmak istenilmemesi durumunda, riskli alanlar ve rezerv yapı alanlarında, bu hisselerin rayiç bedeli Bakanlıkça ödenmek kaydı ile Hazine adına satın alınması öngörülmüştür. Riskli yapılar bakımından ise farklı bir düzenleme getirilerek bu yapılarda anlaşma sağlayan diğer paydaşlara veya anlaşma sağlayan paydaşların kararı ile yapılan anlaşmaya uyularak işlem yapılmasını kabul etmek şartıyla üçüncü şahıslara satış yapılınca kadar satış işleminin tekrarlanacağı hükme bağlanmıştır.

2. Aynı maddenin 4 üncü fıkrasında yer alan “konutların” ibaresi “bağımsız bölümlerin” şeklinde değiştirilerek «Riskli alanlarda, rezerv yapı alanlarında ve riskli yapıların bulunduğu taşınmazlar üzerinde yapımı gerçekleştirilen *bağımsız bölümlerin* bedelleri, gerekli görüldüğünde, proje uygulamalarının yapıldığı illerdeki mevcut ekonomik durum, tabii afetin ortaya çıkardığı durumlar, konut rayiç ve enkaz bedelleri ile uygulama alanındaki kişilerin mal varlığı ve geliri göz önünde bulundurularak Cumhurbaşkanı kararı ile yapım maliyetlerinin altında tespit edilebilir ve sosyal donatı ve altyapı harcamaları uygulama maliyetine dâhil edilmeyebilir.” şeklini almıştır. Dördüncü fıkrasında yapılan değişiklik ile, “konutların” ibaresi “bağımsız bölümlerin” şeklinde değiştirilmiş ve böylece gerekli görüldüğünde, 6306 sayılı

Kanun kapsamındaki uygulamalarda sadece konutların değil aynı zamanda işyerlerinin bedellerinin de yapım maliyetlerinin altında tespit edilebileceği ve sosyal donatı ve altyapı harcamalarının uygulama maliyetine dâhil edilebileceği kurala bağlanmıştır.

3. Aynı maddenin 5 inci fıkrasının (a) bendinde yer alan “yapılara” ibaresi “alanlara” şeklinde değiştirilmiş ve «Riskli alanlara, rezerv yapı alanlarına ve riskli yapıların bulunduğu taşınmazlara ilişkin her tür harita, plan, proje, arazi ve arsa düzenleme işlemleri ile toplulaştırma yapmaya,” şeklini almıştır.

4. Aynı maddenin 5 inci fıkrasının (d) bendinden sonra gelmek üzere (e),(f),(g),(ğ) bentleri eklenmiştir. Anılan bentlere bakıldığında; “e) Hazine mülkiyetinde olup bu Kanun kapsamında Bakanlığa tahsis edilen taşınmazları; Kanun kapsamında Bakanlıkça kamulaştırılan taşınmazları ve yürütülen uygulamalar neticesinde Bakanlık payına düşen taşınmazları, dönüşüm projeleri özel hesabına gelir elde etmek amacıyla kiralamaya ve satmaya, f) Bu Kanun kapsamında kullanılmak üzere hazır konut ve işyeri satın almaya ve bunları devretmeye, g) Rezerv yapı alanlarında gelir ve hasılat getirecek her türlü uygulama yapmaya, ğ) Parselasyon planlarında, gerekli görülmesi hâlinde varsa ilk uygulamadaki düzenleme ortaklık payı oranını tamamlamak üzere düzenleme ortaklık payı kesintisi yapmaya,” şeklindedir.

5. Yine 5 inci fıkranın 2 nci cümlesi «(ç) bendinde belirtilen uygulamalar, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa tabi idareler ile iş birliği içinde veya gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri ile özel hukuka tabi anlaşmalar çerçevesinde de yapılabilir.” şeklinde iken, “(ç) bendinde belirtilen uygulamalar, Bakanlığın bağlı, ilgili ve ilişkili kurum, kuruluş ve bunların iştirakleriyle ve 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale

Kanununa tabi idareler ile iş birliği içinde veya gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri ile özel hukuka tabi anlaşmalar çerçevesinde de yapılabilir.” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkraya “Kanun kapsamında Bakanlığın tasarrufuna geçen taşınmazlardan hak sahiplerine verilecek olanlar dışındaki taşınmazların kiralanması ve satışı 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerinden istisnadır. Bakanlık, kiralama ve satış işlemlerine ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.” ibareleri eklenmiştir.

5 nci fıkrasında yapılan değişikliklerle, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının 6306 sayılı Kanun kapsamında yetkili olduğu alanlar ve Bakanlığın anılan Kanun kapsamında özellikle gelir elde etmek maksadıyla yapabileceği iş, işlem ve uygulamalar düzenlenmektedir. Ayrıca Çevre ve Şehircilik Bakanlığının tasarrufunda bulunan taşınır ve taşınmaz malların kısa sürede ve mümkün olan en az kamu kaynağı kullanılarak kiralanması ve satılması için düzenleme yapılmaktadır¹⁵.

6. Aynı maddenin 6 ncı fıkrası, “ Bakanlık, riskli alanlardaki ve rezerv yapı alanlarındaki uygulamalarda faydalanılmak üzere; özel kanunlar ile öngörülen alanlara ilişkin olanlar da dâhil, her tür ve ölçekteki planlama işlemlerine esas teşkil edecek standartları belirlemeye ve gerek görülmesi hâlinde bu standartları plan kararları ile tayin etmeye veya özel standartlar ihtiva eden planlar yapmaya, onaylamaya ve kent tasarımları hazırlamaya yetkilidir.” şeklinde iken, “*Bakanlık, riskli alanlar, rezerv yapı alanları ve riskli yapıların bulunduğu parsellerdeki uygulamalarda faydalanılmak üzere; özel kanunlar ile öngörülen alanlara ilişkin olanlar da dâhil, her tür ve ölçekteki planlama işlemlerine esas teşkil edecek standartları belirlemeye ve gerek gö-*

rülmesi hâlinde bu standartları plan kararları ile tayin etmeye veya özel standartlar ihtiva eden planlar ve kentsel tasarım projeleri yapmaya, yaptırmaya ve onaylamaya yetkilidir.” şeklinde değiştirilmiştir. Altıncı fıkrasında Çevre ve Şehircilik Bakanlığının planlama ve imar uygulaması iş ve işlemlerindeki yetkileri açıkça düzenlenmektedir¹⁶.

7. Son olarak aynı maddenin Bu Kanun hükümlerine göre Maliye Bakanlığınca Bakanlığa tahsis edilerek tasarrufuna bırakılan veya Bakanlığın talebi üzerine TOKİ’ye veya İdareye devredilen taşınmazlar üzerinde bu Kanun kapsamındaki uygulamalara bağlı olarak meydana gelen yeni taşınmazlar Bakanlığın, TOKİ’nin veya İdarenin isteği üzerine, kendileri ile anlaşma sağlanan gerçek kişiler veya mirasçıları ile tüzel kişilerin adına tapuya tescil olunur.” şeklindeki onbirinci fıkrasında yer alan “Maliye Bakanlığınca” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

D. Dönüşüm Gelirleri

6306 sayılı Kanunun 7 nci maddesi dönüşüm gelirleri konusunu *düzenlemektedir. Anılan maddeye göre 6306 sayılı Kanunda öngörülen amaçlar için kullanılmak üzere maddede sayılan gelirler, dönüşüm gelirleri olarak ilgili yıl genel bütçesinin (B) işaretili cetvelinde özel gelir olarak öngörülür ve gelir gerçekleşmesine bağlı olarak gelir kaydedilecektir. 7153 sayılı Kanunla anılan maddede de önemli değişiklikler yapılmıştır (7153 SK m.24).*

1. 6306 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki (ç) bendi eklenmiştir. Anılan bent ile “ç) Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Döner Sermaye İşletmesi gelirinin yüzde onu.” dönüşüm gelirleri içrisine alınmıştır.

15 <https://www2.tbmm.gov.tr/d27/2/2-1285.pdf> (erişim tarihi : 07.12.2018).

16 <https://www2.tbmm.gov.tr/d27/2/2-1285.pdf> (erişim tarihi : 07.12.2018).

2. Aynı maddenin 2 ve 3 üncü fıkralarındaki “Maliye Bakanı” ibareleri “Cumhurbaşkanı” olarak değiştirilmiştir. Anılan değişiklik sonrası hükümler, İlgili yıl genel bütçesinin (B) işaretli cetvelinde özel gelir olarak tahmin edilen dönüşüm gelirleri karşılığı tutar, Bakanlık bütçesinde özel ödenek olarak öngörülür. Ödenek tutarını aşan gelir gerçekleştirmeleri karşılığında ödenek eklemeye Çevre ve Şehircilik Bakanı yetkilidir. Özel gelir ve ödenek kaydedilen tutarlardan yılı içinde harcanmayan kısımları ertesi yıl bütçelerine devren gelir ve ödenek kaydetmeye Cumhurbaşkanı yetkilidir. Gerekliğinde dönüşüm faaliyetlerinde kullanılmak üzere Bakanlık bütçesinde özel ödenek dışındaki mevcut veya yeni açılacak tertiplere, genel bütçenin diğer tertiplerinden ödenek aktarmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir. Bu tertiplerde yılı içinde kullanılmayan tutarlar, ertesi yıla devredilemez. şeklini almıştır.

3. Aynı maddenin 7 nci fıkrasında yer alan “Maliye” ibaresi “Hazine ve Maliye” şeklinde değiştirilerek Bakanlık, dönüşüm projeleri özel hesabı gelirlerinin elde edilmesi, tahsili ve takibi ile bu hesaba bütçeden aktarılan tutarların dönüşüm faaliyetleri kapsamında yürütülecek hibe veya borç verme programlarında kullanımı, her türlü yapım, mal ve hizmet alımına ilişkin taahhütlere girilmesi, giderleştirilmesi, muhasebeleştirilmesi, denetimi ve özel hesabın işleyişine ilişkin diğer usul ve esasları, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşünü alarak belirlemeye yetkilidir.” şeklini almıştır.

4. Aynı maddenin 6 ncı fıkrası Bu Kanun kapsamında sağlanması öngörülen krediler ile dönüşüm faaliyetleri kapsamında yapılacak konutlara ilişkin, hak sahiplerince bankalardan kullanılacak kredilere dönüşüm projeleri özel hesabından karşılanmak üzere faiz desteği verilebilir. Bu işlemlere ve verilecek desteğe ilişkin usul ve esaslar Cumhurbaş-

başkanınca belirlenir. şeklinde iken “(6) Bu Kanun kapsamında sağlanması öngörülen krediler ile dönüşüm faaliyetleri kapsamında yapılacak veya edinilecek konut ve işyerlerine ilişkin olarak, hak sahiplerince bankalardan kullanılacak krediler ile Kanun kapsamındaki uygulamalarda kullanılmak üzere İdarece İller Bankası Anonim Şirketinden veya bankalardan kullanılacak kredilere, dönüşüm projeleri özel hesabından karşılanmak üzere faiz desteği verilebilir. Bu işlemlere ve verilecek desteğe ilişkin usul ve esaslar Cumhurbaşkanı belirlenir. Bu fıkra uyarınca hak sahiplerince bankalardan kullanılacak krediler, 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 57 nci maddesi ile 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 32 nci maddesinde belirtilen konut finansmanı amaçlı kredilerden sayılır.” şeklinde değiştirilmiştir. Bu değişiklikle 6306 sayılı Kanun kapsamındaki uygulamaları teşvik etmek maksadıyla, anılan Kanun kapsamında hak sahiplerince bankalardan, İdare ve müteahhitlerce İller Bankası Anonim Şirketinden kullanılacak kredilere faiz desteği verilebileceği öngörülmüş ve ayrıca faiz oranları daha uygun olduğu için hak sahiplerince bankalardan kullanılacak kredilerin konut finansmanı amaçlı kredilerden sayılacağı hükme bağlanmaktadır¹⁷.

5. Aynı maddenin 9 uncu fıkrası Bu Kanun uyarınca yapılacak olan işlem, sözleşme, devir ve tesciller ile uygulamalar, noter harcı, tapu harcı, belediyelerce alınan harçlar, damga vergisi, veraset ve intikal vergisi, döner sermaye ücreti ve diğer ücretlerden; kullanılan krediler sebebiyle lehe alınacak paralar ise banka ve sigorta muameleleri vergisinden müstesnadır. şeklinde iken “(9) Bu Kanun uyarınca yapılacak olan ve Bakanlık,

¹⁷ <https://www2.tbmm.gov.tr/d27/2/2-1285.pdf> (erişim tarihi : 07.12.2018).

TOKİ, İller Bankası Anonim Şirketi, İdare ve dönüşüme konu yapıların inşası işini yüklenen müteahhit ile malik ve en az bir yıldır kiracı veya sınırlı ayni hak sahibi olarak riskli yapıyı kullanan gerçek kişiler veya özel hukuk tüzel kişilerinden birinin taraf olduğu;

a) Bu Kanun kapsamındaki yapıların dönüşüme tabi tutulmadan önce ilk satışı, devri, tescili ve ipotek tesis edilmesi işlemleri ile bu Kanun kapsamında yapılacak uygulamalar neticesinde meydana gelen yeni yapıların malik, işi yüklenen müteahhit ve en az bir yıldır kiracı veya sınırlı ayni hak sahibi olarak riskli yapıyı kullanan gerçek kişiler veya özel hukuk tüzel kişilerine ilk satışı, devri, tescili ve ipotek tesis edilmesi işlemleri,

b) Bu Kanun kapsamındaki bir yapıdan dolayı, bu Kanun kapsamındaki parsellerde veya alanlarda veya söz konusu parsel ve alanların dışındaki parsellerde yeni bir yapı yapılması ya da mevcut bir yapının satın alınması veya ipotek tesis edilmesi işlemleri,

c) Kanun kapsamında yapılacak uygulamalar neticesinde meydana gelen yeni yapıların işi yüklenen müteahhit, Bakanlık, TOKİ, İller Bankası Anonim Şirketi, İdare ve bunların iştirakleri tarafından gerçekleştirilecek ilk satışı, devri, tescili ve ipotek tesis edilmesi işlemleri, ile bu bentlerde belirtilen yapıların dönüşümüne ilişkin olarak Kanun uyarınca yapılacak diğer işlemler noter harcı, tapu harcı, belediyelerce alınan ücret ve harçlardan, veraset ve intikal vergisi, döner sermaye ücreti ve diğer ücretlerden, bu işlemler nedeniyle düzenlenecek kâğıtlar, resmî dairelerin mal ve hizmet alımlarına ilişkin ödemeler sebebiyle düzenlenen kâğıtlar da dahil olmak üzere damga vergisinden, bu Kanun kapsamındaki yapıların maliklerine ve malik olmasalar bile bu yapılarda kiracı veya sınırlı ayni hak sahibi olarak en az bir yıldır ikamet ettiği veya bunlarda işyeri bu-

lunduğu tespit edilenlere bu amaçlarla kullandırılan krediler dolayısıyla lehe alınacak paralar, banka ve sigorta muameleleri vergisinden istisnadır. Bu Kanun kapsamındaki iş, işlem ve uygulamalar, Bakanlık, TOKİ, İller Bankası Anonim Şirketi ve İdarenin, sermayesinin yarısından fazlasına sahip oldukları şirketleri tarafından yürütülüyor ise, bu şirketlerce yapılan iş, işlem ve uygulamalarda da bu fıkrada belirtilen vergi, harç ve ücret muafiyetleri uygulanır.” şeklini almıştır. Dokuzuncu fıkrasında yapılan değişiklik ile 6306 sayılı Kanun kapsamında hangi vergi, harç ve ücretlerin istisna olduğu ve bu istisnalardan kimlerin ve hangi şartlarda faydalanacağı açıkça düzenlenerek uygulamada yaşanan tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır¹⁸.

6. Aynı maddenin 10 uncu fıkrası riskli alanlarda, rezerv yapı alanlarında ve riskli yapıların bulunduğu parsellerde, gerçek kişilerce ve özel hukuk tüzel kişilerinince uygulamada bulunulması hâlinde, yapıların mevcut alanları için daha önce belediyelerce alınan harç ve ücretlere ilave olarak, sadece kullanım maksadı değişiklikleri ile yapı alanındaki artışlar için hesaplanan harç ve ücret farkları alınır. şeklinde iken “Riskli alanlarda, rezerv yapı alanlarında ve riskli yapıların bulunduğu parsellerde, gerçek kişilerce ve özel hukuk tüzel kişilerinince uygulamada bulunulması halinde, fonksiyon değişikliğine bakılmaksızın, mevcut inşaat alanının bir buçuk katına kadar olan yeni inşaat alanı için belediyelerce harç ve ücret alınmaz.” şeklinde değiştirilmiştir. Onuncu fıkrasında yapılan değişiklik ile belediyelerce alınması gereken harçlar bakımından uygulamada yaşanan problemler gözetilerek, riskli alanlarda, rezerv yapı alanlarında ve riskli yapıların bulunduğu parsellerde, gerçek kişilerce

18 <https://www2.tbmm.gov.tr/d27/2/2-1285.pdf> (erişim tarihi: 07.12.2018).

ve özel hukuk tüzel kişilerince uygulamada bulunulması halinde yeni inşaat alanının ne kadarı için harç ve ücret ödeneceği açıkça düzenlenmektedir¹⁹.

E. Çeşitli Hükümler

6306 sayılı Kanununun 8 inci maddesinde çeşitli hükümlere yer verilmiştir. Anılan maddede 7153 sayılı Kanunla iki önemli değişiklik yapılmıştır (7153 SK m.25).

1. 6306 sayılı Kanununun 8 inci maddesinin ikinci fıkrası, “ Bakanlık, TOKİ ve İdare; danışmanlık, yazılım, araştırma, her tür ve ölçekte harita, etüt, proje, kadastro, kamulaştırma, mikro bölgeleme, risk yönetimi ve sakınım planı çalışmalarını, her tür ve ölçekte plan yapımı ve imar uygulaması işlerini ve dönüşüm uygulamalarını, 4734 sayılı Kanun kapsamındaki idareler ile akdedecekleri protokoller çerçevesinde 4734 sayılı Kanuna tabi olmaksızın ortak hizmet uygulamaları suretiyle de gerçekleştirebilirler.” şeklinde iken “*Bakanlık, TOKİ, İller Bankası Anonim Şirketi ve İdare; danışmanlık, yazılım, araştırma, her tür ve ölçekte harita, etüt, proje, kadastro, kamulaştırma, mikro bölgeleme, risk yönetimi ve sakınım planı çalışmalarını, her tür ve ölçekte plan yapımı ve imar uygulaması işlerini ve dönüşüm uygulamalarını Bakanlığın bağlı, ilgili ve ilişkili kurum, kuruluş ve bunların iştirakleriyle ve 4734 sayılı Kanun kapsamındaki idareler ile akdedecekleri protokoller çerçevesinde 2886 sayılı Kanuna ve 4734 sayılı Kanuna tabi olmaksızın ortak hizmet uygulamaları suretiyle de gerçekleştirebilir.*” şeklinde değiştirilmiştir. İkinci fıkrasında yapılan değişiklik ile daha hızlı ve etkin iş yapabilmek adına Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, TOKİ, İller Bankası Anonim Şirketi ve İdarenin yapacağı bazı iş ve uygulamaların, Bakanlığın

bağlı, ilgili ve ilişkili kurum, kuruluş ve iştirakleriyle ve 4734 sayılı Kanun kapsamındaki idareler ile yapılacak protokoller çerçevesinde yürütülebileceği düzenlenmektedir²⁰.

2. Aynı maddenin 6 ncı fıkrası “riskli yapı tespitlerine karşı yapılacak itirazları inceleyip karara bağlayacak teknik heyetlerde üniversiteler tarafından görevlendirilecekler, fiilen görev yaptıkları her gün için, (4.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucunda bulunacak tutarda huzur hakkı ödenir. Bir ayda fiilen görev yapılan gün sayısının beşi aşması hâlinde, aşan günler için huzur hakkı ödenmez” şeklinde iken “*Bu Kanun uyarınca yapılacak anlaşmaların usul ve esasları ile riskli alanlarda ve rezerv yapı alanlarında yürütülecek projelerin yapım işini üstlenecek yapı müteahhitlerinin sahip olmaları gereken asgari iş tecrübesi, teknik donanımı ve mali durumu Bakanlıkça belirlenir. Bu Kanun kapsamındaki alanlarda ve parsellerde yürütülecek projeler için yapım işini üstlenen yapı müteahhidinin yapı ruhsatı alınmadan önce; kapsamı, koşulları ve uygulama esasları Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenen bina tamamlama sigortası yaptırması veya Bakanlıkça belirlenen diğer teminat ve şartları sağlaması zorunludur.*” şeklinde değiştirilmiştir. 6 ncı fıkrasında yapılan değişiklik ile uygulamada yapı müteahhidinden kaynaklanan mağduriyetlerin önlenmesi bakımından, riskli alanlarda ve rezerv yapı alanlarında yürütülecek projelerin yapım işini üstlenecek yapı müteahhitlerinin sahip olmaları gereken asgari iş tecrübesi, teknik donanım ve mali durumunun Bakanlıkça belirleneceği ve 6306 sayılı Kanun kapsamındaki alanlarda ve parsellerde yürütülecek projeler için yapım işini üstlenen yapı müteahhidinin yapı ruhsatı

19 <https://www2.tbmm.gov.tr/d27/2/2-1285.pdf> (erişim tarihi : 07.12.2018).

20 <https://www2.tbmm.gov.tr/d27/2/2-1285.pdf> (erişim tarihi : 07.12.2018).

alınmadan önce bina tamamlama sigortası yaptırması veya Bakanlıkça belirlenen diğer teminat ve şartları sağlamasının zorunlu olduğu düzenlenmektedir²¹.

F. Geçici Madde

6306 sayılı Kanuna 7153 sayılı Kanunla geçici 3 üncü madde eklenmiştir. Bu geçici madde ile idari yaptırımlara ilişkin geçiş hükümleri düzenlenmiştir (7153 SK m.26). Bu madde ile, 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamında düzenlenen idari para cezaları gereğince mevcut uygulama ile geçişin sağlanması amaçlanmaktadır²². Anılan hükme bakıldığında; “İdari yaptırımlara ilişkin geçiş hükümleri” başlığı altında bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce; a) Lisanslı kurum ve kuruluşlar tarafından bu Kanuna aykırı olarak işlenmiş fiiller nedeniyle uygulanması gereken idari yaptırımlarda lehe olan hüküm uygulanır. b) Lisanslı kurum ve kuruluşlara verilmiş olan uyarı cezaları idari para cezası bakımından tekerrüre esas alınmaz.” düzenlemesinin getirildiği görülmektedir.

4. SONUÇ

7153 sayılı Kanunla Çevre Kanunu, 6306 sayılı Kanunda önemli değişiklikler yapıldığı gibi 3194 sayılı İmar Kanununda da sekiz başlık altında değişiklikler yapılmıştır. **Bu değişikliklerden özellikle ilk göze çarpanı kanun yoluyla imar uygulamasının yapılacağıdır.** Geçici 18 inci madde ile getirilen düzenleme ile Antalya İli Aksu İlçesi Çalkaya Bölgesindeki mülkiyet ve tapu sorunlarının çözümü amacıyla bu şekilde bir düzenleme yapılması yoluna gidilmiştir.

Yine bu Kanunla ekonomik, sosyal politikalar ve çevre politikaları ile fiziki geliş-

meyi ve sektörel kararları yönlendiren ülke bütününde ya da gerekli bölgelerde hazırlanan bir plan olarak mekansal strateji planı tanımı üst plan olarak Kanun metnine girmiş ve alt planların bu plana uygun olması gerektiği de ifade edilmiştir.

Kaçak ve ruhsatsız yapıların ruhsata bağlanma imkanı yoksa otuz gün beklenmeden derhal ilgili idarelerce yıkılabileceği düzenlemesine gidildiği gibi, ruhsat gerektirmeyen yapılarda çarpık yapılaşmayı önleme amacıyla projeye uygunluk gibi bazı koşullar getirilmiştir. Burada ilgili idarelerin taşınmazın ruhsata bağlanıp bağlanmayacağı konusunda takdirini kullanırken bu yetkilerini kötüye kullanmamaları da önem arz etmektedir.

Yeni yapılacak olan planlarda bisiklet ve yaya yolunun mecbur hale getirilmiş olması da bu düzenlemenin yerinde olan hükümlerinden birisidir.

Kentsel Dönüşüm konusunda yapılan değişikliklere bakıldığında, kanun uygulanmasında lisanslı olarak faaliyet gösteren özel kuruluşların denetlenmesine yönelik idari yaptırımlar ihdas edilmiştir. Aynı şekilde, bazı hususlarda Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yetkileri genişletilmiş veya Bakanlığa ilave yetkiler tanınmıştır.

6306 sayılı Kanun uygulaması kapsamında “riskli alan” ve “riskli yapı” uygulamaları bakımından; (maliklerce anlaşma sağlanamaması halinde) hisselerin satışı, riskli alanlarda düzenleme/toplulaştırma yapılması gibi bazı konularda ayrıma gidilmiştir. Bu Kanun kapsamındaki uygulamaların özendirilmesi ve kolaylaştırılması için mali konularda bazı muafiyet ve istisnalar getirilmiş ve/veya bu konuda daha açık ve net düzenlemeler yapılmıştır.

21 <https://www2.tbmm.gov.tr/d27/2/2-1285.pdf> (erişim tarihi : 07.12.2018).

22 <https://www2.tbmm.gov.tr/d27/2/2-1285.pdf> (erişim tarihi : 07.12.2018).

Aynı şekilde Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ile oluşan yeni idari teşkilata uyumlu yetki düzenlemeleri gerçekleştirilmiştir.

Aslında İmar Kanunu 1985 den beri uygulamada bulunan ve bu süre zarfında da bir çok değişikliğe uğramış olan bir Kanundur. Aslında bir çok kez gündeme geldiği gibi İmar Kanununun baştan sona yeniden ele alınarak gözden geçirilmesi bir bütün halinde yeniden düzenlenmesinde fayda bulunmaktadır.

Özellikle imar plan değişikliklerine karşı dava açma süresinin sınırlandırılması ve imar planları yapılırken kişisel ve/veya siyasi çıkarlar yerine daha yaşanılabilir şehirler kentler oluşturulması anlamında “kamu yararı” esas alınmalıdır.

Yine yürürlükteki mevzuat ve/veya plan hükümlerine göre yapılan yapılar konusunda kazanılmış hak doğup doğmayacağı konusu ile kaçak ve ruhsatsız yapılaşmanın önüne geçme için alınacak olan tedbirlerin daha etkin uygulanması için gerekli düzenlemelere yer verilmelidir.

Yine Sayın Cumhurbaşkanımızın da ifade ettiği üzere dikey mimariyi önleme ve yatay mimari için özendirici ve aksi yöndeki uygulamaları yasaklayıcı hükümlere de yer verilmelidir.

KAYNAKÇA

Danıştay Dergileri ve Danıştay Kararları Dergileri

Halil Kalabalık; İmar Hukuku Dersleri, 6. Baskı, Ankara, 2014.

<http://www.egitimler.info/terimler-soz-lugu/haritacilik-kartografya-terimleri-soz-lugu/haritacilik-kartografya-terimi-olarak-orto-goruntu-nedir/> (erişim tarihi: 22.12.2018).

<https://www2.tbmm.gov.tr/d27/2/2-1285.pdf> (erişim tarihi : 07.12.2018).

Hüseyin Bilgin / Yasin Sezer; İmar Kanunu Uygulama Rehberi, Genişletilmiş ve Güncelleştirilmiş 5. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2017.

Hüseyin Bilgin, “5598 sayılı Yasayla Kentsel Dönüşüm Konusunda Getirilen Yenilikler İnceleme”, *Yerel Yönetim ve Dene-tim Aylık Mesleki ve Bilimsel Dergisi*, Temmuz-2010 C.15, S.7, s.3-9;

Hüseyin Bilgin, “Danıştay Kararları Işığında İmar Planları”, *Mahalli İdareler Dergisi*, S.182, Ekim 2009, s.49-60.

Yasin Sezer / Recep Emre Kalkan / Mustafa Emre Şahin, İmar Hukuku Dersleri, Adalet Yayınevi, 2. Baskı, Ankara 2017.

Yasin Sezer, Hüseyin Bilgin; Açıklama-lı-İçtihatlı Kentsel Dönüşüm Uygulama Reh-beri, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2017.

Ahmet ARSLAN

Denetçi

E. Muhasebat Başkontrolörü

KENDİ ÜRETTİĞİ ELEKTRİĞİ TÜKETEN BELEDİYE ELEKTRİK VE HAVAGAZI TÜKETİM VERGİSİNE TABİ Mİ?

1. Giriş

Elektrik ve havagazı tüketim vergisi belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde yapılan elektrik ve havagazı tüketimi üzerinden belediyeler tarafından tahsil edilen bir vergidir.

Söz konusu verginin konusu, mükellefi, sorumlusu, matrahı, beyanı ve ödemesiyle ilgili hususlar 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda düzenlenmiştir.

Bu makalemizde kendi ürettiği elektriği kendisi tüketen kişinin elektrik ve havagazı tüketim vergisine tabi olup olmadığı hususu ilgili mevzuat ve emsal yargı kararı doğrultusunda irdelenecektir.

2. İLGİLİ YASAL DÜZENLEME

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa göre;

- Elektrik ve havagazı tüketim vergisinin konusu Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde yapılan elektrik ve havagazı tüketimidir.

- Elektrik ve havagazı tüketim vergisinin mükellefi elektrik ve havagazını tüketenlerdir.

- 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununa göre elektrik enerjisini tedarik eden ve havagazını dağıtan kuruluşlar, satış bedeli ile birlikte bu verginin de tahsilinden ve kurumlar vergisi yönünden bağlı buldukları vergi dairesine yatırılmasından sorumludurlar.

- Verginin matrahı, elektriğin iletimi, dağıtımı ve perakende satış hizmetlerine ilişkin bedelleri hariç olmak üzere elektrik enerjisi satış bedeli ile havagazının satış bedelidir. Matraha vergi, fon ve paylar dâhil edilmez.

- Elektrik ve havagazı tüketim vergisinin sorumluları olarak elektrik enerjisini tedarik eden veya havagazını dağıtan kuruluşlar tahsil ettikleri vergiyi, tahsil tarihini takip eden ayın 20. günü akşamına kadar ilgili belediyeye beyan etmek ve aynı süre içinde ödemekle yükümlüdürler.

Söz konusu Kanun hükümlerine göre elektrik ve havagazı tüketim vergisinin mükellefi her ne kadar elektrik ve havagazını tüketenler ise de vergi 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununa göre elektrik enerjisini tedarik eden ve havagazını dağıtan kuruluşlar tarafından, elektrik ve havagazı satış bedeli ile birlikte tahsil edilerek ilgili belediyeye yatırılır. Söz konusu kuruluşlar verginin tüketiciden tahsili konusunda vergi sorumlusu sıfatına sahip bulunmaktadır. Kanunda söz konusu verginin tahsil yöntemi olarak vergi sorumlusu vasıtasıyla tahsil yöntemi benimsenmiş ve tüketicilerin tükettiği elektriğe ilişkin olarak beyanname vererek vergiyi vergi dairesine ödemesi şeklinde olağan vergi beyan ve ödeme yönteminden söz edilmiştir.

Bu noktada, ihtiyacı olan elektriği elektrik üretim veya dağıtım şirketinden değil de kendi ürettiği elektrikten karşılayan kişilerin de elektrik ve havagazı tüketim vergisine tabi olup olmayacağı sorusu ortaya çıkmaktadır. Zira, bu durumda elektrik dağıtım (satışı) ve dolayısıyla elektrik dağıtım şirketi bulunmadığından verginin nasıl ve hangi bedel üzerinden tahsil edileceği ve hatta böyle bir elektrik tüketiminin elektrik tüketim vergisine tabi olup olmadığı hususunda tereddütler ortaya çıkmaktadır.

Bu gibi durumlarda belediyeler Danıştayın konuyla ilgili istikrar kazanmış kararları doğrultusunda verginin tarhi yoluna gitmektedir. Örneğin, Danıştay 9. Dairesinin 21.12.2004 tarih ve 2003/3292 E., 2004/6842

K. nolu kararında; “Tükettiği elektriği TEDAŞ’tan satın almayı kendi tesislerinde üreten şirket için elektrik tüketim vergisine esas alınacak matrah TEDAŞ’ın üçüncü şahıslara uyguladığı satış fiyatı değil şirketin kendi ürettiği elektriğin birim maliyet fiyatına yakın bir fiyat olarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca otoprodüktör enerji satış fiyatı olması gerekir.” şeklinde hüküm kurulmuştur.

Belediyeler de bu şekildeki idari yargı kararlarını emsal alarak, kendi ürettiği elektriği tüketen kişinin de elektrik ve havagazı tüketim vergisinin mükellefi olduğunu, bu mükellefiyete ilişkin olarak kendisinin vergi dairesine beyanname vermesi gerektiğini ve vergi matrahı olarak kendi ürettiği elektriğin birim maliyet fiyatına yakın bir fiyat olarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca otoprodüktör enerji satış fiyatı olması gerektiği şeklinde uygulamalarda bulunmuşlardır.

Konuyla ilgili olarak Anayasa Mahkemesi tarafından bireysel başvuru kapsamında verilen yeni bir karar ise hem bu konudaki yanlış uygulamayı ortadan kaldırması hem de 2464 sayılı Kanundaki eksikliği göstermesi açısından devrim niteliğinde bulunmaktadır.

3. KONUYLA İLGİLİ EMSAL YARGI KARARI

Anayasa Mahkemesinin 25.12.2018 tarih ve 30636 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 25/10/2018 Tarihli ve 2015/941 Başvuru Numaralı Kararında özetle;

- Başvuru sahibi İskenderun Demir Çelik A.Ş.’nin kendi tesislerinde demir çelik üretimi için gerekli olan karbonu elde etmek için işlediği kok kömüründen elde ettiği kok gazını ve kok gazından da elde ettiği elektriği kendi ihtiyacı için kullanmasının elektrik ve havagazı tüketimi niteliğinde olmakla birlik-

te, böyle bir tüketimin elektrik veya havagazı alım-satım ilişkisi sonucunda gerçekleşmediği,

- Verginin hesaplanması için 2464 sayılı Kanunun bir satış bedelinin varlığını gerekli kıldığı, şirketin kendi ürettiği elektrik ve kok gazını tükettiği için vergi matrahının belirlenebileceği bir alım-satım ilişkisi ve dolayısıyla satış bedeli bulunmadığı,

- 2464 sayılı Kanun verginin tahsil yöntemini vergi sorumluluğu esasına dayandırmakla birlikte vergi sorumlusu olarak nitelenebilecek bir tedarikçi ve dağıtıcı kuruluş bulunmadığı durumlarda Kanunda verginin nasıl tahsil edileceği, bir başka anlatımla, bu halde verginin mükellef tarafından mı beyan edilmesi gerektiğinin belirsiz olduğu,

- Tükettiği elektriği TEDAŞ'tan satın almayıp kendi tesislerinde üreten şirket için Danıştay Dairesinin yukarıda özetlenen kararındaki; elektrik tüketim vergisine esas alınacak matrahın şirketin kendi ürettiği elektriğin birim maliyet fiyatına yakın bir fiyat olarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca otoprodüktör enerji satış fiyatı olması gerektiği şeklindeki değerlendirmesinin sadece yorum yoluyla vergi matrahının takdiri mahiyetinde olduğu,

- Verginin matrah, mükellef ve vergi sorumlusu gibi esaslı unsurlarının kanunla belirli ve öngörülebilir bir biçimde düzenlenmemiş olması sonucunda verginin kişiden bu şekilde tahsil edilmesinin mülkiyet hakkına müdahale niteliğinde bulunduğunu,

belirtilmiştir.

4. SONUÇ

Kendi ürettiği elektriği tüketen kişinin elektrik ve havagazı tüketim vergisi mükellefiyetiyle ilgili olarak ilgili idari yargı kararlarını emsal alarak bugüne kadar belediyeler kendi ürettiği elektriği tüketen kişinin de elektrik ve havagazı tüketim vergisinin mükellefi olduğunu, söz konusu mükellefiyete ilişkin olarak kendisinin vergi dairesine beyanname vermesi gerektiğini ve vergi matrahı olarak kendi ürettiği elektriğin birim maliyet fiyatına yakın bir fiyat olarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca otoprodüktör enerji satış fiyatı olması gerektiği şeklinde uygulamalarına karşın, konuyla ilgili olarak Anayasa Mahkemesinin yukarıda özetlenen kararından sonra; **elektrik ihtiyacını kendi ürettiği elektrikten karşılayan gerçek veya tüzel kişilerin elektrik ve havagazı tüketim vergisine tabi tutulmaması gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır.**

Öte yandan, Anayasa Mahkemesinin söz konusu kararı hem vergiyle ilgili düzenlemelerin belirli ve öngörülebilir olmasının mülkiyet hakkının ihlali mahiyetinde olduğunu belirtmesi hem de, 2464 sayılı Kanunda yer alan vergisel düzenlemelerin yetersizliğini göstermesi açısından büyük bir önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

Ahmet Arslan; Belediye Vergi ve Harçları, 2. Baskı, Temmuz 2015, Ankara.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu

Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 37)

Anayasa Mahkemesinin resmi web sitesi: www.anayasa.gov.tr

Ufuk ÜNLÜ

BELEDİYE ŞİRKETLERİNDE SERMAYE KOYMA BORCUNU YERİNE GETİRMEME EYLEMİNİN YAPTIRIMLARI

1. GİRİŞ

5393 sayılı Belediye Kanununun 70 inci maddesi ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 26 ncı maddesi belediyelere, kendi görev ve yetkileri alanlarında sermaye şirketi kurma imkânı sağlamaktadır. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 124 üncü maddesine göre anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket birer sermaye şirkettir ve bu şirketlerin tüzel kişiliği vardır. Bu kapsamda kurulan belediye şirketlerinin gerek belediye mevzuatına gerekse 6102 sayılı Kanuna uygun hareket etmeleri gerekmektedir.

Sermaye kelimesi kabaca üretimde kullanılan mal veya değerler olarak tanımlanabilir. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun sermaye şirketlerine ilişkin düzenlemelerinde kullanılan “*sermaye*” sözcüğü ise, esas sermaye sisteminde sermayeyi ve kayıtlı sermaye rejiminde çıkarılmış sermayeyi ifade eden bir

terimdir. Sermaye şirketlerinde her ortak, usulüne göre düzenlenmiş ve imza edilmiş şirket sözleşmesiyle koymayı taahhüt ettiği sermayeden dolayı şirkete karşı sorumludur. Bu çalışmamızda belediye şirketlerinde sermaye koyma borcunu yerine getirmeyen pay sahiplerinin karşılaşılabileceği yaptırımlar hakkında açıklamalar yapılacaktır.

2. SERMAYE KOYMA BORCUNDA TEMERRÜT FAİZİ VE KARİNELER

6102 sayılı Kanunun “Tüzel Kişiler” başlıklı 16 ncı maddesinde; “(1)*Ticaret şirketleriyle, amacına varmak için ticari bir işletme işleten vakıflar, dernekler ve kendi kuruluş kanunları gereğince özel hukuk hükümlerine göre yönetilmek veya ticari şekilde işletilmek üzere Devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişileri tarafından kurulan kurum ve kuruluşlar da tacir sayılırlar.*

(2)*Devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişileri ile kamu yararına ça-*

İşan dernekler ve gelirinin yarısından fazlasını kamu görevi niteliğindeki işlere harcayan vakıflar, bir ticari işletmeyi, ister doğrudan doğruya ister kamu hukuku hükümlerine göre yönetilen ve işletilen bir tüzel kişi eliyle işletsinler, kendileri tacir sayılmazlar.” hükmüne yer verilmiştir.

Sermaye şirketi olarak kurulan belediye şirketlerinde sermaye olarak konulabilecekler 6102 sayılı Kanunda sayma yöntemiyle belirtilmiştir;

a) Para, alacak, kıymetli evrak ve sermaye şirketlerine ait paylar,

b) Fikrî mülkiyet hakları,

c) Taşınır ve her çeşit taşınmaz,

d) Taşınır ve taşınmazların faydalanma ve kullanma hakları,

e) Kişisel emek,

f) Ticari itibar,

g) Ticari işletmeler,

h) Haklı olarak kullanılan devredilebilir elektronik ortamlar, alanlar, adlar ve işaretler gibi değerler,

i) Maden ruhsatnameleri ve bunun gibi ekonomik değeri olan diğer haklar,

j) Devrolunabilen ve nakden değerlendirilebilen her türlü değer,

Sermaye olarak konulabilir.

Burada “sermaye şirketlerine ait paylar” ibaresi bilinçli olarak tercih edilmiştir. Çünkü “menkul şeyler” ile “menkul değerler” kastediliyorsa, anılan kavram, yani menkul değerler zaten bir önceki “kıymetli evrak” kavramı içine girmektedir; anılan ibare “menkuller”i ifade ediyorsa menkuller “taşınır ve taşınmazlar” sözcüğü altında zaten (c) maddesinde öngörülmüş bulunmaktadır. Kanunun kullandığı formül ise senede bağlanmış olsun

olmasın bütün sermaye şirketlerine ait payları kapsamaktadır.

(b)’de yer alan fikrî mülkiyet çok geniş bir kavramdır. Fikir ve sanat eserleri ile bağlantılı haklardan başlayarak, markaları, tasarımları, patentleri, faydalı modelleri, bitki çeşitlerini, yani ıslahçı haklarını ve yarı iletkenlerin topografyalarına kadar çok geniş, ucu açık bir kavramı ifade eder. (h) maddesi ise gelişim gösteren, ucu açık yeni bir malvarlığı konusunu yani elektronik ortamları, alanları, adları, işaretleri ve benzeri değerleri ifade etmektedir.

Belediye şirketlerinde her ortak, usulüne göre düzenlenmiş ve imza edilmiş şirket sözleşmesiyle koymayı taahhüt ettiği sermayeden dolayı şirkete karşı borçludur. Şirket sözleşmesinde veya esas sözleşmede bilirkişi tarafından belirlenen değerleriyle yer alan taşınmazlar tapuya şerh verildiği, fikrî mülkiyet hakları ile diğer değerler, varsa özel sicillerine, bu durum uyarınca kaydedildikleri ve taşınır ve taşınmazlar güvenilir bir kişiye tevdi edildikleri takdirde aynı sermaye kabul olunur. Özel sicile yapılan kayıt iyiniyeti kaldırır. Bu durum, sermaye olarak konulan para dışındaki değerleri korumak, şirketin kuruluş aşamasında sorunlarla karşılaşmamasını sağlamak amacıyla öngörülmüştür. Bununla beraber, taşınmazların aynı sermaye olarak kabul edilmeleri için, taahhütte bulunan kişinin taahhüdünü tapuya şerh olarak kaydettirmesi gerekir. Fikrî mülkiyet hakları, maden hakları, gemiler, hava taşıt araçları özel sicillere sahiptir. Bu sicillerde, ilgili değerlerin aynı sermaye olarak konulduğu hususunda şerh verdirilmesi gerekir. Şerhin üçüncü kişinin iyi niyetini kaldırmayacağı düşünülmüş, bunun da sermayenin korunması açısından önemli bir etkiyi haiz olduğu sonucuna varılmıştır. Taşınır ve taşınmazlar ise, güvenilir bir kişiye tevdi edilir; aksi halde aynı sermaye olarak kabul edilmezler. Söz konusu gereklilik sicil

müdürünün inceleme yetkisinin kapsamında olduğundan, yerine getirilmediği takdirde sicil müdürü şirketi tescil etmez.

Sermaye olarak taşınmaz mülkiyeti veya taşınmaz üzerinde var olan veya kurulacak olan aynı bir hakkın konulması borcunu içeren şirket sözleşmesi hükümleri, resmî şekil aranmaksızın geçerlidir. Paradan başka ekonomik bir değer veya bir taşınırın sermaye olarak konulmasının borçlanılması hâlinde şirket, tüzel kişilik kazandığı andan itibaren bunlar üzerinde malik sıfatıyla doğrudan tasarruf edebilir. Taşınmaz mülkiyetinin veya diğer aynı bir hakkın sermaye olarak konulması hâlinde, şirketin bunlar üzerinde tasarruf edebilmesi için tapu siciline tescil gereklidir. Mülkiyet ve diğer aynı hakların tapu siciline tescili istemi ile diğer sicillere yapılacak tescillerle ilgili bildirimler, ticaret sicili müdürü tarafından, ilgili sicile resen ve hemen yapılır. Şirketin tek taraflı istemde bulunabilme hakkı saklıdır.

Taşınmaz mülkiyeti veya sair bir aynı hak sermaye olarak konulmuşsa, şirketin bunlar üzerinde tasarruf edebilmesi için tapu siciline tescil gerekir. Aynı sermaye olarak konulmuş bulunan taşınmazlar ve diğer haklar zaten tapu sicili ile diğer sicillere şerh verilmiş veya kayıt edilmiş olduklarından sicil müdürünün bunların şirket adına tescili talebi üzerine tapu sicili memuru ile diğer sicillerin yetkilileri tescil işlemini hemen yapar. Bu durumla, özellikle Anadolu'da sermaye olarak konulmuş taşınmazların şirket adına yıllarca tescillerinin yapılmamasından doğan ihtilaf ve sorunların önüne geçilmesi amaçlanmaktadır. Ancak, şirketin tescil talebi de saklı tutularak amaca ulaşabilme araçları pekiştirilmiştir. Tescil ile birlikte şirketin aynı sermaye üzerinde hemen malik olarak tasarrufta bulunması mümkündür. Şirketin para ve menkul sermaye üzerinde de malik olarak tasarrufta bulunabilmesinin yolu kanunen açıktır.

Diğer taraftan şirket, her ortağın sermaye koyma borcunu yerine getirmesini isteyebileceği ve dava edebileceği gibi, yerine getirmede gecikme sebebiyle uğradığı zararın tazminini de isteyebilir. Tazminat istemi için ihtar şarttır. Şahıs şirketlerinde bu davayı ortaklar da açabilir. Ortaklarca, sermaye olarak konulması taahhüt edilen hakların korunması için, kurucular tarafından ortaklar aleyhine ihtiyati tedbir istenebilir. Tedbir üzerine açılacak davalar için, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda öngörülen süre ancak şirketin tescil ve ilanı tarihinden itibaren işlemeye başlar.

Zamanında ifa edilmeyen sermaye para ise, tazminat hakkına hâle gelmemek şartıyla, aksine şirket sözleşmesinde veya esas sözleşmede hüküm yoksa, şirketin tescili anından itibaren temerrüt faizi de ödenir. Dolayısıyla, sermaye ödenmesi gereken günden itibaren değil de, şirketin tescilinden itibaren temerrüt faizi ödenecektir. Eski Kanun döneminde, bir taraftan sermayenin ödenmesini tüm şirketlerde "ödenmesi gereken" günlere bırakarak kredi güvenliğini sarsıyor, diğer taraftan da "kanunî faizin" diyerek yorum güçlüklerine sebep oluyordu. Gerçi eski Kanun döneminde "kanunî faizin" temerrüt faizi anlamına geldiği belirtilmişti. Ancak, "kanunî faiz" in temerrüt faizi anlamına gelmesi Borçlar Kanunuyla örtüşmemektedir. Ayrıca, kollektif ve komandit şirketlerde, sınırsız sorumluluk ilkesine rağmen sermayenin tescil ile muaccel olmaması, kredi güvenliği yönünden uygun görülmemiştir. Limited şirketlerde de nakdi sermayenin kuruluşta ve sermaye artırımlarında tamamen ödenmesi ve aynı sermayenin tescilinin kuruluşun veya sermaye artırımının tescili ile gerçekleştirilmesi ilkesi benimsenmiştir.

Sermaye olarak şirkete alacaklarını devretmiş olan bir ortak, alacaklar şirketçe tahsil edilmiş olmadıkça sermaye koyma borcun-

dan kurtulmaz. Alacak, vadesi gelmemiş ise aksi kararlaştırılmış olmadıkça, vade gününden, muaccel ise şirket sözleşmesi veya esas sözleşme tarihinden itibaren bir ay içinde şirkete tahsil edilmelidir. Her ne sebeple olursa olsun, bu süre içinde tahsil edilemediği takdirde, gecikmeden dolayı şirketin tazminat hakkına hanel gelmemek şartıyla, ortak, sürenin bitiminden itibaren geçecek günlerin temerrüt faizini de öder. Alacak kısmen tahsil edilmişse, yukarıda belirtilenler tahsil edilmemiş olan kısım hakkında geçerlidir.

Sermaye olarak konulan aylara, bilirkişi tarafından biçilecek değerler, ilgililerce kabul edilmiş sayılır. Şirket sözleşmesinde veya esas sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa, sermaye olarak konan ayların mülkiyeti şirkete ait ve haklar şirkete devredilmiş olur. Hizmet karşılığı olarak verilecek ücretin kısmen veya tamamen kâra iştirak suretiyle ifası kararlaştırıldığı takdirde bu kayıt çalışanlara ortak sıfatını vermez. Kanunlarda aksine hüküm yoksa, şirket sözleşmesiyle ortakların, koydukları sermayeler için faiz ve şirketteki hizmetleri sebebiyle kendilerine ücret verilmesi kabul olunabilir.

3. SERMAYE KOYMA BORCUNU YERİNE GETİRMEMENİN YAPTIRIMI

Payların bedelleri, yönetim kurulu tarafından, esas sözleşmede başkaca hüküm bulunmadığı takdirde, pay sahiplerinden ilan yoluyla istenir. İlanda, ödenmesi istenen sermaye borcunun oranı veya tutarı ile ödeme tarihi ve ödemenin nereye yapılacağı açıkça belirtilir. Yönetim kurulunun bu yetkisi devredilemez. Esas sözleşmeler sadece “ilan yolu ile isteme” kuralında farklı düzenleme getirilebilirler. Bu, şeffaflık ilkesi aleyhine ve pay sahibinin haber almasını zorlaştıran yönde olamaz. İlanın içeriği de asgarî düzeyin belirlenmesine ilişkindir.

6102 sayılı Kanuna göre, sermaye koyma borcunu süresi içinde yerine getirmeyen pay sahibi, ihtara gerek olmaksızın, temerrüt faizi ödemekle yükümlüdür. Bir başka deyişle, pay sahibi sermaye koyma borcunu süresi içinde yerine getirmezse temerrüt faizi ödemekle karşı karşıya kalır. Ayrıca, yönetim kurulu, mütemerrit pay sahibini, iştirak taahhüdünden ve yaptığı kısmi ödemelerden doğan haklarından yoksun bırakmaya ve söz konusu payı satıp yerine başkasını almaya ve kendisine verilmiş pay senedi varsa, bunları iptal etmeye yetkilidir. İptal edilen pay senetleri ele geçirilemiyorsa iptal kararı gazetede ve ayrıca esas sözleşmenin öngördüğü şekilde ilan olunur.

Bununla birlikte esas sözleşmeyle, pay sahipleri, temerrüt hâlinde, sözleşme cezası ödemekle zorunlu tutulabilirler ve şirketin tazminat hakları saklıdır.

Nihayetinde belediye şirketleri açısından sermaye koyma borcu yerine getirilmesi mutlak zorunlu şarttır. Sermaye koyma borcunu süresi içinde yerine getirmeyen pay sahibi, ihtara gerek olmaksızın, temerrüt faizi ödemekle yükümlüdür. Ayrıca, yönetim kurulu, mütemerrit pay sahibini, iştirak taahhüdünden ve yaptığı kısmi ödemelerden doğan haklarından yoksun bırakmaya ve söz konusu payı satıp yerine başkasını almaya ve kendisine verilmiş pay senedi varsa, bunları iptal etmeye yetkilidir. İptal edilen pay senetleri ele geçirilemiyorsa iptal kararı Türkiye genelinde sicil kayıtlarının ilanına özgü Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ve ayrıca esas sözleşmenin öngördüğü şekilde ilan olunur. Esas sözleşmeyle, pay sahipleri, temerrüt hâlinde, sözleşme cezası ödemekle zorunlu tutulabilirler. Şirketin tazminat hakları saklıdır.

6102 sayılı Kanunun, yukarıda bahsedilen yönetim kurulunun iptal hakkı ile sözleş-

me cezasının ödenmesi hususlarının uygulanabilmesi için, yönetim kurulu tarafından, mütemerrit pay sahibine, Türkiye genelinde sicil kayıtlarının ilanına özgü Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi ile esas sözleşmenin öngördüğü şekilde ilan yoluyla şirketin internet sitesinde de yayımlanacak bir mesajla ihtarda bulunulur. Bu ihtarda, mütemerrit pay sahibinin temerrüde konu olan tutarı bir ay içinde ödemesi, aksi hâlde, ilgili paylara ilişkin haklarından yoksun bırakılacağı ve sözleşme cezasının isteneceği belirtilir. Bu durumda gerçekten, pay sahibinin bedelleri ödenmiş paylardan yoksun bırakılması mümkün değildir. Yoksun bırakılma sadece ıskat usulünün uygulandığı paylar için söz konusudur.

4. SONUÇ

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun sermaye şirketlerine ilişkin düzenlemelerinde kullanılan “sermaye” sözcüğü, esas sermaye sisteminde sermayeyi ve kayıtlı sermaye rejiminde çıkarılmış sermayeyi ifade eden bir terimdir. Belediye şirketlerine sermaye olarak konulabilecekler 6102 sayılı Kanunda sayma yöntemiyle belirtilmiş ve yukarıda izah edilmiştir. **Ayrıca, anonim şirket statü-**

sündeki belediye şirketlerinde esas sermaye tutarı ellibin Türk Lirasından ve kayıtlı sermaye sistemini kabul etmiş bulunan halka açık olmayan belediye şirketlerinde başlangıç sermayesi ise yüzbin Türk Lirasından az olamayacaktır.

Belediye şirketleri açısından sermaye koyma borcu yerine getirilmesi mutlak zorunlu şarttır. Payların bedelleri, yönetim kurulu tarafından, esas sözleşmede başkaca hüküm bulunmadığı takdirde, pay sahiplerinden ilan yoluyla istenir. İlanda, ödenmesi istenen sermaye borcunun oranı veya tutarı ile ödeme tarihi ve ödemenin nereye yapılacağı açıkça belirtilir. Yönetim kurulunun bu yetkisi devredilemez. Ayrıca, tek borç ilkesine göre, esas sözleşmeyle pay sahibine, pay bedelini veya payın itibarî değerini aşan primi ifa dışında borç yükletilemez. Sermaye koyma borcunu süresi içinde yerine getirmeyen pay sahibi, ihtara gerek olmaksızın, temerrüt faizi ödemekle yükümlüdür. Bununla birlikte esas sözleşmeyle, pay sahipleri, temerrüt hâlinde, sözleşme cezası ödemekle zorunlu tutulabilirler ve şirketin tazminat hakları saklıdır.

Hamdi ÇİYİLTEPE

*Avukat
İzmir Valiliği*

EKONOMİK DALGALANMA VE DÖVİZ KURUNDAKİ AŞIRI ARTIŞ GEREKÇE GÖSTERİLEREK İSTEKLİ SÖZLEŞME İMZALAMAKTAN KAÇINABİLİR Mİ?

1. GİRİŞ

Ülkemizde son dönemlerde yaşanan ekonomik gelişmeler ve özellikle döviz kurlarında meydana gelen artışlar yapım işlerinde ciddi maliyet artışları meydana getirmiş, 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununa göre gerçekleştirilen kamu ihalelerinde ihale üzerinde kalan isteklilerin bu durumu gerekçe göstererek yaklaşık maliyetin güncelliğini yitirdiğini ve bu durumun 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu gereğince mücbir sebep olarak kabul edilmesi gerektiğini ileri sürerek sözleşmeleri imzalamaktan kaçınma eğilimine girdikleri gözlemlenmektedir.

Bu çalışmada, Kamu İhale Kurulunun 2018/UY.II-1940 sayılı kararı esas alınarak ekonomik dalgalanma ve döviz kurlarındaki

aşırı artışlar gerekçe gösterilerek isteklilerin sözleşme imzalamaktan kaçınıp kaçınmayacaklarına dair değerlendirmelerimize yer verilecek, bu kapsamda öncelikle ihalelere katılan istekliler yönünden basiretli iş adamı gibi davranma yükümlülüğüne genel olarak değinilecek, ihale üzerinde kalan istekliler bakımından sözleşme imzalama zorunluluğu konusuna yer verilecek ve son olarak da konu hakkında nihai değerlendirmemize yer verilecektir.

2. GENEL OLARAK BASİRETİLİ İŞ ADAMI GİBİ HAREKET ETME YÜKÜMLÜLÜĞÜ

6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu madde 18/2'de "Her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket

etmesi gerekir” düzenlemesine yer verilmiştir.

Türk Dil Kurumu sözlüğünde **basiret** “Gerçekleri yanılmadan görebilme yeteneği, uzağı görüş, sezgi, anlayış, kavrayış, sağgörü, vizyon” olarak tanımlanmıştır.¹

Mahmut KİZİRE göre;

“Her tacir, tüm ticarî faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmek, sağduyu sahibi olmak, ileriye düşünmek ve işlemlerini ona göre organize etmek zorundadır.² Buna göre tacir, memleketin siyasi atmosferini düşünmek, ithal ve ihraç yasağını takip etmek yani piyasa durumunu ve ekonomik çalkantıları hesaba katmak zorundadır. Yapacağı Sözleşmelerin yerine getirilip getirilmeyeceğini hesaba katıp “basiretli bir iş adamı” gibi davranıp borcun yerine getirilmesini engelleyebilecek hareketleri önceden nazara alması gerekmektedir.”³

“Buna göre, basiret, tacirin ticarî işletmesiyle ilgili olarak, fiilî ve hukukî işlemlerde göstermesi gereken dikkat, tedbir ve objektif özen yükümlülüğü demektir. Tacir, tüm bu hukukî ve fiilî işlemlerini yaparken, ticarî hayatın gerektirdiği tüm tedbirleri almalı ve meydana gelebilecek değişimleri önceden tahmin etmeye çalışarak yükümlülük altına girmesi

gereklidir. Tacirden beklenen basiretin ne olduğu kanundan değil ticarî hayattan, özellikle ticarî teamüllerden çıkartılabilir. Buna göre, ihaleden önce kömür tedarikinin mümkün olup olmadığını tahkik etmemek, normal olarak tahmin edilebilecek hususları tahmin etmemek, devalüasyon ve ekonomik krizleri önceden tahmin edememek, müteahhidin inşaat için lüzumlu malzemeyi zamanında tedarik etmemesi, ticarî sözleşmenin ifa edileceği tarihi tespit ederken her türlü ihtimali nazara almadan hareket etmek, ithal edilmesi gereken bir malın ithalat işlemleri için zamanında müracaatta bulunmamak gerekli dikkat ve özenin gösterilmemiş olmasından dolayı basiretsiz hareketler olarak kabul edilmiştir.”⁴

Yargıtay’da konu ile ilgili olarak vermiş olduğu kararında “Yukarıdan beri açıklandığı gibi Türkiye’de yıllardan beri ekonomik paketler açılmakta, ancak istikrarlı bir ekonomiye kavuşmamaktadır. Devalüasyonların ülkemiz açısından önceden tahmin edilemeyecek bir keyfiyet olmadığı, kur politikalarının güvenilir olmadığı bir gerçektir. Nitekim kira sözleşmesinin yapıldığı tarihten 1 ay sonra Kasım 2000 tarihli ve bundan kısa bir süre sonra da Şubat 2001 tarihli ekonomik kriz meydana gelmiştir. Devalüasyon ve ekonomik krizlerin bir anda oluşmadığı, piyasadaki belli ekonomik darboğazlardan sonra meydana geldiği bir gerçektir. Davacı tacirin ekonomik krizin işaretlerinin belli olduğu bir dönemde, Kasım 2000 krizinden 20 gün önce yabancı para üzerinden kira sözleşmesi yapması basiretli bir tacir olarak davranmadığı sonucuna varılmalıdır”⁵ hükmüne yer vermek suretiyle tacirlerin devalüasyon ve

1 http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c4ac20cae8018.71763069, ET-25/01/2019

2 BAUMBACH, Adolf/ DUDEN, Konrad/ HOPT, Klaus J., Handelsgesetzbuch, München 1987, § 347, s. 821 vd.; ARKAN, Sabih, Ticarî İşletme Hukuku, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Hazırlanmış 15. Baskı, Ankara 2011, s. 138; AYHAN, Rıza/ ÖZDAMAR, Mehmet/ ÇAĞLAR, Hayrettin, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Hükümlerine Göre, Ticarî İşletme Hukuku, Genel Esaslar, Ankara 2011, s. 93; AYHAN, s. 203; ÜNAL (I), s. 56; KARAHAN, s. 86. Naklen Mahmut KİZİR, Yargıtay Kararları Işığında Basiretli İşadamı Gibi Hareket Etme Yükümlülüğünün Sözleşmenin Değişen Şartlara Uyarlanmasına Etkisi, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 19, Sayı 2, Yıl 2011, sy 248, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/262756> ET-25/01/2019

3 KİZİR age, sy 248, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/262756> ET-25/01/2019

4 KARAHAN, s. 87; ARKAN, s. 139 vd.; ÜNAL (I), s. 56. Naklen KİZİR age, sy 249, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/262756> ET-25/01/2019

5 Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 2003/13-332 E., 2003/340 K., <https://www.kararara.com/yargitay/yhk11/yrgtyk20332.htm>, ET-25/01/2019

ekonomik krizleri öngörmelerinin basiretli bir tacir gibi hareket etme sorumluluğunun gereği olduğuna değinmiştir.

3. GENEL OLARAK İHALE ÜZERİNDE BIRAKILAN İSTEKLİLERİN SÖZLEŞME İMZALAMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ⁶

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 42 nci maddesinde “41 inci maddede belirtilen sürelerin bitimini, ön mali kontrol yapılması gereken hallerde ise bu kontrolün tamamlandığı tarihi izleyen günden itibaren üç gün içinde ihale üzerinde bırakılan istekliye, tebliğ tarihini izleyen on gün içinde kesin teminatı vermek suretiyle sözleşmeyi imzalaması hususu bildirilir. Yabancı istekliler için bu süreye oniki gün ilave edilir.

Sözleşmenin imzalanacağı tarihte, ihale sonuç bilgileri Kuruma gönderilmek suretiyle ihale üzerinde kalan isteklinin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının teyit edilmesi zorunludur.

43 üncü madde hükmü gereğince sözleşmeden önce kesin teminat alınmayan danışmanlık hizmet ihalelerinde sözleşmeye davet ise, kesin teminat istenilmeksizin birinci fıkraya hükümlerine göre yapılır.” hükmüne

Anılan Kanunun “Kesin teminat” başlıklı 43 üncü maddesinde “Taahhüdün sözleşme ve ihale dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak amacıyla, sözleşmenin yapılmasından önce ihale üzerinde kalan istekliden ihale bedeli üzerinden hesaplanmak suretiyle % 6 oranında kesin teminat alınır.

Ancak, danışmanlık hizmet ihalelerinde ihale dokümanında belirtilmesi kaydıyla, kesin teminat sözleşme yapılmadan önce alın-

mayabilir. Bu durumda, düzenlenecek her hakkedışten % 6 oranında yapılacak kesintiler teminat olarak alınabilir.

Kurum, ihale üzerinde kalan isteklinin teklifinin sınır değerinin altında olması hâlinde, bu istekliden yaklaşık maliyetin % 6’sından az ve % 15’inden fazla olmamak üzere alınacak kesin teminat oranına ilişkin düzenlemeler yapabilir.” hükmüne,

Söz konusu Kanunun “Sözleşme yapılmasında isteklinin görev ve sorumluluğu” başlıklı 44 üncü maddesinde “İhale üzerinde kalan istekli 42 ve 43 üncü maddelere göre kesin teminatı vererek sözleşmeyi imzalamak zorundadır. Sözleşme imzalandıktan hemen sonra geçici teminat iade edilir. Bu zorunluluklara uyulmadığı takdirde, protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın ihale üzerinde kalan isteklinin geçici teminatı gelir kaydedilir. Bu durumda idare, ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif fiyatının ihale yetkilisine uygun görülmesi kaydıyla, bu teklif sahibi istekli ile de Kanunda belirtilen esas ve usullere göre sözleşme imzalayabilir. Ancak ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi istekli ile sözleşme imzalanabilmesi için, 42 nci maddede belirtilen on günlük sürenin bitimini izleyen üç gün içinde ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi istekliye 42 nci maddede belirtilen şekilde tebligat yapılır. Ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibinin de sözleşmeyi imzalamaması durumunda ise, bu teklif sahibinin de geçici teminatı gelir kaydedilerek ihale iptal edilir.” hükmüne yer verilmiştir.

Ayrıca, Kamu İhale Genel Tebliğinin “İhale üzerinde kalan isteklilerin kanununun 10 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında sayılan durumlarda olmadığına dair belgeleri sözleşmeden önce sunamaması” başlıklı 17.6.4 üncü maddesinde “İhale üzerinde

6 Bu kısım Kamu İhale Kurulunun, 2018/UY.II-1940 sayılı karar içeriğinden yararlanılarak hazırlanmıştır. <https://ekap.kik.gov.tr/EKAP/Vatandas/KurulKararSorgu.aspx> ET - 30/01/2019

kalmasına rağmen süresi içinde sözleşme imzalamaya gelmeyenlerin ise Kamu İhale Kanununun 44 üncü maddesi gereğince geçici teminatının gelir kaydedilmesi ve anılan Kanununun 58 inci maddesi uyarınca kamu ihalelerinden yasaklanması gerekmektedir.” açıklamaları yer almaktadır.

İlgili mevzuat hükümleri bir bütün olarak değerlendirildiğinde ihale üzerinde kalan isteklilerin 42 ve 43 üncü maddelere göre kesin teminatı vererek sözleşmeyi imzalamaları zorunlu olup *İhale üzerinde kalmasına rağmen süresi içinde sözleşme imzalamaya gelmeyenlerin ise Kamu İhale Kanununun 44 üncü maddesi gereğince geçici teminatının gelir kaydedilmesi ve anılan Kanununun 58 inci maddesi uyarınca kamu ihalelerinden yasaklanması gerekmektedir.*

4. DEĞERLENDİRMEMİZ

“Kamu ihale mevzuatında ihale üzerinde kalan isteklilerin mevzuatta belirtilen şartlara uyarak kesin teminatı yatırmak suretiyle sözleşme imzalamak zorunda oldukları, sözleşme imzalayan isteklilere sözleşmenin imzalanmasından hemen sonra geçici teminatlarının iade edileceği, ihale üzerinde kalan isteklinin sözleşme imzalamaması durumunda geçici teminatının gelir kaydedilerek yasaklanacağı, bu durumda ihale yetkilisince ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibinin teklif fiyatının uygun görülmesi şartıyla, ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi istekliyle Kanun’da belirtilen esas ve usullere göre sözleşme imzalanabileceği, ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibinin de sözleşmeyi imzalamaması durumunda ise bu teklif sahibinin de geçici teminatının gelir kaydedilip Kanun’un 58’inci maddesi hükümleri çerçevesinde işlem tesis edileceği ve ihalenin iptal edileceği, bununla birlikte, 4734 sayılı Kanununun 10 uncu mad-

desinin dördüncü fıkrasının (a), (b), (c), (d), (e) ve (g) bentlerine ilişkin belgelerin ihale üzerinde kalan istekli tarafından ilgili yerlerden temin edilerek süresi içerisinde ihaleyi yapan idareye sunulması ve bu belgeler üzerinde yapılan inceleme sonucunda belgelerin taahhüt edilen duruma aykırı hususlar içerdiğinin anlaşılması durumunda, sonradan ihalenin iptal edilip edilmediğine bakılmaksızın bu durumda olanların ihale dışı bırakılarak geçici teminatlarının gelir kaydedileceği, ancak haklarında ihalelere katılmaktan yasaklama kararının verilmeyeceği hüküm altına alınmıştır.”

“Ülkemizde son dönemlerde yaşanan ekonomik gelişmeler ve özellikle döviz kurlarında meydana gelen artışların mücbir sebep olarak kabul edilmesi gerektiği yükleniciler tarafından iddia edilmekte ise de 4735 sayılı **Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu’nun sözleşmenin imzalanmasından sonraki aşamayı düzenlediği göz önüne alındığında, söz konusu durumun, sözleşmenin usulüne uygun olarak imzalanmasına engel teşkil eden bir durum olmadığı**, kaldı ki sözleşme imzalandıktan sonra ortaya çıkan benzer durumların, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi çerçevesinde mücbir sebep olarak kabul edilip edilmeyeceğine ilişkin Kamu İhale Kurulu tarafından verilen kararlarda, döviz kurundaki dalgalanmaların, ihale dokümanındaki şartları okuyup kabul ederek teklif veren isteklinin, ihale konusu işi ihale dokümanına uygun bir şekilde yerine getirmesini mümkün kılacak hazırlık ve programlama çalışmalarını, ihale konusu edimin ifasını zora sokmayacak şekilde önceden basiretli bir tacirin sorumlu-

7 Kamu İhale Kurulu Kararı, 2018/UY.II-1940, <https://ekap.kik.gov.tr/EKAP/Vatandas/KurulKararSorgu.aspx> ET - 30/01/2019

luğunu taşıyarak gerçekleştirilmesi gerektiği gerekçeleriyle mücbir sebep olarak değerlendirilemeyeceğine yer verildiğinden bu yöndeki iddiaların idarelerce kabulü mümkün gözükmemektedir.”⁸

Kaldı ki Yargıtay’ın da konu ile ilgili olarak vermiş olduğu kararlarında yer verdiği üzere *Türkiye’de yıllardan beri ekonomik paketler açıldığı, ancak istikrarlı bir ekonomiye kavuşulamadığı, devalüasyonların ülkemiz açısından önceden tahmin edilemeyecek bir keyfiyet olmadığı, kur politikalarının güvenilir olmadığı gerçeği*⁹ karşısında yüklenici tacirlerin devalüasyon ve ekonomik krizleri öngörmelerinin basiretli bir tacir gibi hareket etme sorumluluğunun gereği olduğu da zahtan varestedir.

5. SONUÇ

Ülkemizde son dönemlerde yaşanan ekonomik gelişmeler ve özellikle döviz kurlarında meydana gelen artışlar yapım işlerinde ciddi maliyet artışları meydana getirmiş olsa da 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre gerçekleştirilen kamu ihalelerinde ihale üzerinde kalan isteklilerin gerek basiretli bir tacir gibi davranma yükümlü-

8 Kamu İhale Kurulu Kararı, 2018/UY.II-1940, <https://ekap.kik.gov.tr/EKAP/Vatandas/KurulKararSorgu.aspx> ET - 30/01/2019

9 Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 2003/13-332 E., 2003/340 K., <https://www.kararara.com/yargitay/yhdk11/yrgtyk20332.htm>, ET-25/01/2019

lükleri gerekse de kamu ihale mevzuatında ihale üzerinde kalan isteklilerin mevzuatta belirtilen şartlara uyararak kesin teminatı yatırmak suretiyle sözleşme imzalamak zorunda olmaları hususu birlikte değerlendirildiğinde yaşanan ekonomik gelişmeler ve özellikle döviz kurlarında meydana gelen artışların 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu gereğince mücbir sebep olarak kabul edilmesi ve yüklenicilerin bu kapsamda sözleşme imzalamaktan kaçınmaları hukuken mümkün gözükmemektedir.

KAYNAKLAR

Mahmut KİZİR, Yargıtay Kararları Işığında Basiretli İşadamı Gibi Hareket Etme Yükümlülüğünün Sözleşmenin Değişen Şartlara Uyarlanmasına Etkisi, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 19, Sayı 2, Yıl 2011

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c4ac20cae8018.71763069,ET-25/01/2019

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 2003/13-332 E., 2003/340 K., <https://www.kararara.com/yargitay/yhdk11/yrgtyk20332.htm>, ET-25/01/2019

Kamu İhale Kurulu Kararı, 2018/UY.II-1940, <https://ekap.kik.gov.tr/EKAP/Vatandas/KurulKararSorgu.aspx> ET - 30/01/2019

Suat ŞİMŞEK

*Çevre ve Şehircilik Uzmanı
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Milli Emlak Genel Müdürlüğü,*

AYIRMA-BİRLEŞTİRME (İFRAZ-TEVHİT) İŞLEMLERİNDE YAPILAN ÖNEMLİ HATALAR ve MUHTEMEL HUKUKA AYKIRILIK NEDENLERİ

GİRİŞ

Ayırma ve birleştirme işlemlerinde yapılan önemli hataları değerlendirdiğimiz bu çalışmamızın ilk iki sayısında ayırma ve birleştirme (ifraz/tevhit) işlemlerinde yapılan önemli hataları irdelemiştik. Çalışmamızın üçüncü bölümünde ise gerekli şartlar sağlandığı halde ayırma ve birleştirme taleplerinin reddedilmesini açıklamıştık.

Bu son bölümde ise ayırma ve birleştirme işlemlerinin belediye encümeni tarafından onaylanması nedeniyle alınması gereken ayırma ve birleştirme harçlarının tahsili esnasında yapılan hataları açıklamaya çalışacağız.

Aslında bu hatalar, doğrudan ifraz/tevhit işlemlerinin sıhhatini etkileyen hatalar değildir. Çünkü bu işlemler sadece harcın tahsilini etkilemektedir. Bununla birlikte uygulamanın mevzuata en uygun şekilde yapılması

açısından bu konunun da değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

11. AYIRMA VE BİRLEŞTİRME HARCININ YANLIŞ HESAPLANMASI

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 80 inci maddesine göre belediye encümeni tarafından verilecek ayırma ve birleştirme (ifraz ve tevhit) kararları “ifraz ve tevhit” harcına tabidir.

İşte bu kapsamda alınan ayırma ve birleştirme harcının hesaplanmasında ve tahsilinde yapılacak hatalar işlemi hukuken sakat hale getirir.

Bir konuyu peşinen açıklamakta fayda görüyoruz: Burada bahsettiğimiz harç, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu kapsamında tahsil edilen ayırma ve birleştirme harcıdır. Bu harcı, ayırma ve birleştirme işlemlerinin

tapu sicilinde tescili esnasında 492 sayılı Harçlar Kanunu gereğince alınan harç ile karıştırmamak gerekir.

11.1. Harcın Kapsamı

Ayrırma ve birleştirme harcı 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu kapsamında alınmaktadır. Belediye Gelirleri Kanunu sadece belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde uygulanmaktadır. **Bu nedenle, belediye ve mücavir alan sınırları dışında il encümeni tarafından onaylanan ayırma ve birleştirme işlemlerinden ayırma ve birleştirme harcı adı altında herhangi bir harç alınması mümkün değildir.**

Yola ve yeşil alana terk amacıyla taşınmaz malikinin /maliklerinin istemi üzerine yapılan ifraz/tevhit işlemlerinin de harca tabi olduğunu düşünüyorum. Çünkü burada sadece bedelsiz yola terk işlemi değil aynı zamanda malikin imar parseline kavuşmasını sağlayan bir ifraz/tevhit işlemi de vardır.

Bununla birlikte, imar yolunun veya parkın/yeşil alanın sonradan genişletilmesi nedeniyle kamulaştırma amaçlı olarak yapılacak ifrazlarda harç alınmaması gerektiği kanaatindeyim.2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 29. maddesinde, “10 uncu maddede uyarınca mahkeme heyetinin harcırahları, 15 inci madde uyarınca mahkemece oluşturulan bilirkişilerin ve keşifte dinlenen muhtarın mahkemece takdir edilecek ücretleri ile, tapu harçları ve bu Kanunun gerektirdiği diğer giderler kamulaştırmayı yapan idarece ödenir.” hükmüne yer verilmiştir. Bu hükme paralel olarak, kamulaştırma işleminin ifraz gerektirmesi durumunda ifraz dosyasının encümen tarafından onayı nedeniyle

11.2. İstisnalar

2464 sayılı Kanunun 80 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre;

- Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında inşa edilen yapı ve tesisler,
- 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun Hükümleri uyarınca yapılan yapı ve tesisler,
- Belediye ve mücavir alan sınırları içinde veya dışında inşa edilecek sera ve benzeri örtü altı tarım faaliyetinde kullanılmak üzere inşa edilen tesisler, ahır, samanlık, kümes ve hayvan barınakları ile yemlik gibi yapı ve tesisler,

Ayrırma ve birleştirme harcına tabi değildir

Belediye Gelirleri Kanununun yanı sıra çeşitli kanunlarla imar mevzuatında yer alan harçlardan muafiyet hükmü getirildiği görülmektedir. Örneğin, 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 7. maddesinin 1. fıkrasına göre Hazineye ait taşınmazların (tarım alanları hariç) ifraz, tevhit, tescil ve tespit işlemleri imar mevzuatındaki kısıtlamalara tabi olmaksızın ve **herhangi bir ücret, bedel ve gider karşılığı talep edilmeksizin** ilgili kuruluşlarca talebi izleyen iki ay içinde yerine getirilir. Bu hükme göre Hazine, ayırma ve birleştirme harcından muaftır.

Keza 5335 sayılı Kanunun 32 nci maddesine göre T.C. Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü, taşınmazların alımı, kamulaştırma, parsellasyon, tevhid, ifraz, irtifak hakkı tesisi ve terkin işlemleri; katma değer vergisi hariç her türlü vergi, resim, harç, döner sermaye ve hizmet ücretlerinden muaftır.

3402 sayılı Kadastro Kanununun 44 üncü maddesine göre kooperatif, şirket veya tüzelkişiliğe sahip olmayan şahıs topluluklarının

birden çok yapı ve tesis yaparak sahip oldukları taşınmaz malların, kendi imar veya vaziyet planları dikkate alınarak ve gerektiğinde birleştirerek veya parçalara ayırarak, Kat Mülkiyeti Kanunu hükümlerine göre bağımsız bölümler şeklinde tespitleri yapılır. Bu maddenin uygulanmasında, tüzelkişiler, şahıs toplulukları ile gerçek kişiler arasında yapılacak ifraz, tescil, cins değişikliği, el değiştirme, hisse değişikliği gibi hukuki işlemlerden kadastro harcı hariç, hiç bir vergi, resim ve harç alınmaz.

775 sayılı Gecekondu Kanununun 33 üncü maddesine göre; bu Kanun hükümlerine dayanılarak yapılan ifraz, tevhit işlemleri her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır. Bu nedenle, 775 sayılı Kanun kapsamına yapılan ayırma ve birleştirme işlemlerinden de ayırma ve birleştirme harcı alınmaması gerekmektedir.

6292 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi İle Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanunun 10 uncu maddesinin 6 ncı fıkrasına göre bu Kanun hükümlerinin uygulanmasında yapılacak satış, tescil, devir, kayıt, terkin, düzeltme, ifraz, tevhit, cins değişikliği ve ipotek işlemleri ile bunlara bağlı ve tamamlayıcı nitelikteki işlemler veraset ve intikal vergisinden, 492 sayılı Kanun ile 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu kapsamında alınan harçlardan, bu işlemler nedeniyle düzenlenecek kağıtlar damga vergisinden ve genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerince alınan ücretlerden muaftır.

4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanunun 6 ncı maddesine göre bu Kanuna göre kurulmuş bulunan kooperatifler ve birliklerin faaliyetlerinde; sermaye ve yedek akçeleri ile taşınmaz mal-

ları ve bunların gelirleri, ihtiyaçları için satın aldıkları ve alacaklarını tahsil gayesiyle mülk edindikleri taşınmaz malları ve bunların bir önceki sahiplerine geri verilmesi işlemi ile gayrimenkullerine ilişkin her nev'i cins, kayıt, tashih, ifraz, taksim, birleştirme ve ruhsatlandırma işlemleri, depo, hizmet ve üretim tesisi inşaatları her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

6461 sayılı Türkiye Demiryolu Ulaştırmasının Serbestleştirilmesi Hakkında Kanun 7 nci maddesine göre Hazinesinin özel mülkiyetinde bulunan ve TCDD'ye tahsis edilen veya kullanımına bırakılan ya da TCDD tarafından fiilen kullanılan taşınmazlardan Maliye Bakanlığınca uygun görülen ve devrinde hukuki ve fiili engel bulunmayanlar, üzerindeki yapı ve tesisler ile birlikte, TCDD'nin görev ve faaliyetlerinde kullanılmak üzere Maliye Bakanlığınca emlak vergisine esas metrekare birim değeri üzerinden ödenmemiş sermayesine mahsuben TCDD'ye devredilir. Bu madde kapsamındaki tescil, ifraz ve tevhit işlemleri ile ilgili düzenlenecek hertürlü kağıtlar damga vergisinden ve yapılacak işlemler harçlardan müstesnadır.

11.3. Matrah ve Tarife

Ayrıma ve birleştirme harcı, ifraz/tevhide konu olan taşınmazların toplam yüzölçümü üzerinden ve metrekare başına alınır.

Belediye Gelirleri Kanununun 84 üncü maddesine göre ifraz ve tevhit harcı metrekare başına en az 0,05; en çok 0,15 TL olarak tahsil edilir. Kanun, alınacak harcın net miktarını göstermemiş, sadece alt ve üst sınırı belirtmekle yetinmiştir.

Belediye Gelirleri Kanununun 96 ncı maddesi ile, Kanunda en az ve en çok miktarları gösterilen vergi ve harçların tarifelerini belediye grupları itibarıyla tayin ve tespit yetkisi Bakanlar Kuruluna verilmiştir. (Mad-

dede 24.5.2013 tarihli ve 6487 sayılı Kanununun 16 ncı maddesiyle yapılan değişiklikle bu yetki Cumhurbaşkanına verilmiştir.)

2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Çeşitli Harçlarla İlgili Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik de imar mevzuatı gereğince alınacak harçların, Belediye Gelirleri Kanununun 96 ncı maddesi gereğince Bakanlar Kurulunca (6487 sayılı Kanunun 16 ncı maddesiyle yapılan değişiklikten sonra Cumhurbaşkanınca) tayin ve tespit edilecek esaslar dahilinde aynı Kanunun 84 nücü maddesinde belirlenmiş tarife-göre hesaplanır.

Alınacak harcın net tutarı, Bakanlar Kurulunun 13.04.2005 tarihli ve 2005/8730 sayılı kararı' ile belediye grupları bazında belirlenmiştir.

Belediyeler, İçişleri Bakanlığı tarafından 16 Eylül 2011 tarihli ve 28056 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2011/01 no.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği ile Türkiye İstatistik Kurumunun 2010 Yılı Nüfus Tespitleri kesinleşmiş nüfusları ile sosyal ve

ekonomik gelişme durumlarına göre aşağıdaki beş gruba ayrılmıştır. Buna göre;

- Nüfusu 100.001 ve yukarı olan belediyeler 1. grup,
- Nüfusu 50.001 – 100.000 arasında olan belediyeler ile nüfusu 50.001 den aşağı da olsa il merkezi belediyeleri 2. grup,
- Nüfusu 20.001 – 50.000 arasında olan belediyeler 3. grup,
- Nüfusu 5.001 – 20.000 arasında olan belediyeler 4. grup,
- Nüfusu 5.000 den aşağı olan belediyeler 5. grup,

Belediyeler olarak kabul edilmiştir.

Hangi belediyenin hangi grupta yer aldığı Tebliğ ekindeki Cetvelde gösterilmiştir.

Bakanlar Kurulunun 13.04.2005 tarihli ve 2005/8730 sayılı kararına göre belediye grupları bazında alınması gereken ifraz ve tevhit harçları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Belediye Grubu	Matrah	Tarife (TL) (Konut)	Tarife (TL) (İşyeri)
1	Beher inşaat m ² 'si için	0,09	0,12
2		0,08	0,11
3		0,07	0,10
4		0,06	0,09
5		0,05	0,08

Tablo 1- Belediye Grupları Bazında Ayırma ve Birleştirme Harçları

Ayırma ve birleştirme harcının bu Karara göre alınması gerekmektedir.

11.4. Harç Miktarında Değişiklik Yapılmaması

Ayırma ve birleştirme harcı tarifesinde belediye meclisi kararıyla değişiklik yapılamaz. Çünkü ayırma ve birleştirme harcı,

2464 sayılı Kanunun belediye meclisine harç ve ücretlerde değişiklik yetkisi veren 96 ncı maddesinin 2 nci fıkrasının kapsamında kalmamaktadır. Fıkra hükmü şu şekildedir: “Ancak, bu Kanunun 15 inci maddesinde, 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (III) numaralı bendinde, 56 ncı maddesinde, 60 ncı maddesinde ve 84 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yer alan maktu vergi ve harç tarifeleri, Kanunda belirtilen en alt

1 Resmi Gazete T/S: 07.05.2005/25808

ve en üst sınırları aşmamak şartıyla mahallin çeşitli semtleri arasındaki sosyal ve ekonomik farklılıklar göz önünde tutularak ilgili belediye meclislerinin önerisi üzerine Cumhurbaşkanınca tespit edilir. Tespit edilen bu tutarlar, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılır. Bu şekilde hesaplanan miktar ve tutarların, virgülden sonraki iki hanesi dikkate alınarak uygulanır. Şu kadar ki, bu miktar ve tutarlar ilgili tarifeler için belirlenen en çok tutarı aşamaz. Bu uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.” Görüldüğü üzere maddede imar ile ilgili harçlardan sadece işyeri açma izni harcı (84 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi) bu kapsamda sayılmıştır. **Ayrırma ve birleştirme işlemleri ise bu maddede sayılmadığı için ayrırma ve birleştirme harcı tarifesinde belediye meclisi kararıyla değişiklik yapılamaz. Aksi bir durum mevzuata aykırılık teşkil edecektir.**

11.5. Harca Tabi İşlemlerden Ayrıca Ücret Alınmaması

2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Çeşitli Harçlarla İlgili Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 18. maddesine göre belediyeler bu Yönetmelikte sayılan harç konusu hizmetlerinden dolayı mükelleflerden, her ne ad altında olursa olsun başkaca bir karşılık isteyemezler.

SONUÇ

Bu çalışmamız ayrırma/birleştirme işlemlerinde ortaya çıkabilecek önemli hataları açıklamak amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmamızda açıklamalarımız doğrultusunda;

1) Ayrırma yapılabilmesi için malik tarafından bu yönde yapılan bir başvuru şarttır. Belediyelerin resen (talep olmadığı halde, kendiliğinden) ayrırma ve birleştirme yapma

yetkileri bulunmamaktadır.

2) Ayrırma işlemi talebe bağlı işlem olduğu için ayrırma haritaları genellikle talep sahibi tarafından serbest çalışan harita ve kadastro mühendisine yaptırılmaktadır. Danıştay, ayrırma ve birleştirme işleminin gerçekleştirilmesi için gerekli bilgi ve belgelerin, istemde bulunanlar tarafından hazırlanması ve idareye sunulması gerektiği kanaatinde.

3) Müşterek ve paylı mülkiyette bulunan taşınmazların ayrılmasında ve birleştirilmesinde tüm paydaşların ayrırma/birleştirme talebinin bulunması gerekir. Bu şekilde bir talep olmadığı halde işlem tesis edilmesi, işlemi hukuki yönden sakat hale getirir.

4) Müşterek ve paylı mülkiyette bulunan taşınmazların ifrazında (maliklerin tamamının imzaladığı bir paylaşma anlaşması söz konusu değil ise) hisse çözümü yapılamaz. İfraz sonucu oluşan tüm parsellerin, tüm paydaşlar adına ortak şekilde tescil edilmesi gerekir.

5) Bu nedenle, ayrırma ve birleştirme işlemlerinden düzenleme ortaklık payı adı altında herhangi bir kesinti yapılması mümkün değildir.

6) Ayrırma/birleştirme işlemlerinin yetkili kamu idaresi tarafından yapılması gerekmektedir. Belediye sınırları içerisinde ayrırma ve birleştirme işlemlerini onaylamaya belediye encümeninin yetkili olduğu tartışmasızdır. Büyükşehir belediyesi sınırları içinde bulunan yerlerde yapılacak ayrırma, birleştirme, terk ve ihdas işlemleri ilçe ve ilk kademe belediyesi tarafından onaylanır. Büyükşehir belediyesi olan yerlerde yapılan ayrırma, birleştirme işlemlerinde büyükşehir belediyesinin onayının aranmasına da gerek bulunmamaktadır. 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren

ren belediye ve mücavir alan sınırları dışında imar konusundaki yetkiler il özel idarelerine geçtiği için, bu alanlardaki ayırma ve birleştirme işlemlerinin il idare kurulu değil, il encümeni tarafından onaylanması gerekir.

7) Belediye mücavir alan sınırları içindeki taşınmazların resen veya müracaat üzerine tevhit ve ifrazının belediye encümenlerince, belediye ve mücavir alan sınırları dışında ise il encümeni tarafından onaylanması gerekir. Bunun dışındaki organların yapacakları işlemler hukuken sakattır.

8) Ayırma ve birleştirme işleminin yola terk şartına bağlanması hukuka aykırıdır. İmar mevzuatında ayırma isteklerinin, taşınmazların imar planına göre yola giden kısımlarının bedelsiz olarak belediyeye terki şartıyla kabul edilebileceğine ilişkin hüküm

bulunmamaktadır. Danıştaya göre, ilgililer tarafından yapılacak ifraz işlemlerinde taşınmazın imar planına göre yola ve yeşil alana denk gelen kısımlarının, malikleri tarafından belediyeye bedelsiz terki söz konusu değildir.

9) Belediye ve il encümenleri ayırma ve birleştirme taleplerini müracaat gününden itibaren 30 gün içinde sonuçlandırarak, onaylama işlemini takip eden 15 gün içinde ilgili tapu dairesine bildirmek zorundadır.

10) Gerekli şartlar sağlandığı takdirde, ayırma ve birleştirme işlemlerinin yetkili idari makam tarafından karara bağlanması gerekir. Bu şartlar gerçekleştiği halde ayırma-birleştirme dosyasının yetkili makam tarafından onaylanmaması, hukuka aykırılık teşkil eder.

Erdoğan DEDEOĞLU

*Sayıştay Uzman Denetçisi
Kamu Yönetimi Uzmanı*

HARCIRAH ÖDEMESİNDE YER DEĞİŞTİRME MASRAFININ DEĞİŞKEN UNSURU HANGİ HALDE EŞLERE TAM OLARAK ÖDENEBİLİR?

1. GİRİŞ

Harcirah sözlük anlamı olarak; başkası adına iş yapanların bu işleri sırasında yapmak durumunda oldukları harcamaları karşılamak için verilen yol harcı, yol parası, yolda harcanmak üzere verilen para demektir.

Türk hukuk sisteminde ise harcirah, Harcirah Kanununda ifadesini bulmuştur. 6245 sayılı Harcirah Kanununa göre harcirah, “Bu kânuna göre ödenmesi gereken yol masrafı, gündelik, aile masrafı ve yer değiştirme masrafından birini, birkaçını veya tamamını” ifade etmektedir.

Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan personele, personel kanununa göre aylık alan kimselere, özel kanunlarla kurulmuş banka ve teşekküllerde çalışan ve harcirah kanununda zikredilen personele hangi şartlarda harcirah verileceği, verilecek harcirahın miktarının nasıl hesaplanacağı, verilecek harcı-

rahın unsurları ve diğer özellikleri kanunla düzenlenmiştir.

Harcirah Kanununa göre memura harcirah olarak, yol masrafı, yevmiye, aile masrafı ve yer değiştirme gibi masraflardan biri, bir kaç veya tamamı ödenebilir. Memurlara ödenecek harcirah geçici görev harcirahı ve sürekli görev harcirahı olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Memurlara geçici görev harcirahı olarak yol masrafı ve yevmiye, sürekli görev harcirahı olarak ise yol masrafı, yevmiye, aile masrafı ve yer değiştirme masrafı verilecektir.

Bu makalemizde memurlara sürekli görev harcirahı olarak verilecek olan harcirah unsurları arasında yer alan yer değiştirme masrafı ve yer değiştirme masrafının değişken unsurunun hangi hallerde eşlere tam olarak ödenebileceği konusunda bahsedilecektir.

2. HARCIRAH ÖDEMELERİNDE YER DEĞİŞTİRME MASRAFI

Memurlara sürekli görev harcırahı olarak verilecek olan harcırah unsurları arasında yer alan yurtiçinde değiştirme masrafı Harcırah Kanununun 45 nci maddesinde, yurtdışında yer değiştirme masrafı 46 ncı maddesinde ve yer değiştirme masrafının hesabında esas tutulacak kilometre veya deniz mili konusu ise 47 nci maddesinde düzenlenmiştir.

Harcırah Kanununun “Yurtiçinden yer değiştirme masrafı” başlıklı 45 nci maddesine göre yurt içinde yer değiştirme masrafı memur veya hizmetlinin;

a. Kendisi için yurtiçi gündeliğinin yirmi katıdır. Burada memur ve hizmetlinin aylık ve ücret miktarlarına göre her yıl Bütçe Kanunu ile belirlenen yurt içi gündeliğinin yirmi katı alınmaktadır. Uygulamada buna kat yevmiyesi denilmektedir.

b. Harcıraha müstehak aile fertlerinin her biri için yurtiçi gündeliğinin on katıdır (Bu miktar yurtiçi gündeliğinin kırk katını aşamaz). Burada harcıraha müstehak aile fertlerinin her biri için, memur ve hizmetlinin aylık ve ücret miktarlarına göre her yıl bütçe kanunu ile belirlenen yurt içi gündeliğinin on katı alınmaktadır. Ancak bu miktar için, yurtiçi gündeliğinin kırk katını aşamaz denilerek bir sınırlama getirilmiştir. Yani bu ödeme aile fertlerinden en fazla dördü için ödenebilecektir.

c. Her kilometre veya denizmili başına, yalnız kendisi için yurtiçi gündeliğinin yüzde beşidir. Memur ve hizmetli için ödenecek yer değiştirme masrafının ikinci unsuru, her kilometre veya denizmili başına, yalnız kendisi için yurtiçi gündeliğinin yüzde beşidir. Uygulamada kilometre tazminatı olarak adlandırılan bu ödeme mesafe ile gündeliğin yüzde beşi çarpılarak bulunmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasına göre bu Kanunun 13, 15, 16 ve 17 nci maddelerinde yazılı olup aile fertlerinin memur veya hizmetli ile birlikte olmaksızın başka bir mahalle gitmeleri veya bu mahalden dönüşleri dolayısıyla harcırah verilmesi kabul edilen hallerde, aile fertlerine verilecek yer değiştirme masrafı, bunlardan birisinin memur veya hizmetli olarak nazarı itibara alınması suretiyle hesaplanacaktır.

Maddenin son fıkrasında ise, her ikisi de memur olan eşlerin yer değiştirme masrafı konusunda bir kısıtlama getirilmiştir. Getirilen bu kısıtlama ile bu maddeye göre harcıraha müstehak memur veya hizmetlinin eski görev mahallinden yeni görev mahalline atanan memur veya hizmetli eşine (c) bendi uyarınca hesaplanacak kilometre tazminatı miktarının yarısının ödeneceği belirtilmiştir.

Harcırah Kanununun “Yurtdışı yer değiştirme masrafı” başlıklı 46 ncı maddesine göre yurt dışı yer değiştirme masrafı memur veya hizmetlinin;

a. Kendisi için yurtdışı gündeliğinin yirmi katıdır. Burada memur ve hizmetlinin aylık veya ücret tutarları ile görevin mahiyetine göre Bakanlar Kurulunca belirlenen yurt dışı gündeliğinin yirmi katı alınmaktadır.

b. Harcıraha müstehak aile fertlerinin her biri için yurtdışı gündeliğinin sekiz katıdır (Bu miktar yurtdışı gündeliğinin otuziki katını aşamaz). Burada harcıraha müstehak aile fertlerinin her biri için, memur ve hizmetlinin aylık veya ücret tutarları ile görevin mahiyetine göre Bakanlar Kurulunca belirlenen yurt dışı gündeliğinin sekiz katı alınmaktadır. Ancak bu miktar için, memur ve hizmetlinin yurt dışı gündeliğinin otuziki katını aşamaz denilerek bir sınırlama getirilmiştir. Yani bu ödeme aile fertlerinden en fazla dördü için ödenebilecektir.

c. Her kilometre veya denizmili başına yalnız kendisi için yurtdışı gündeliğinin binde yedisidir. Memur ve hizmetli için ödenecek yurt dışı yer değiştirme masrafının ikinci unsuru, her kilometre veya denizmili başına, yalnız kendisi için yurtiçi gündeliğinin binde yedisidir. Bu ödeme, mesafe ile gündeliğin binde yedisi çarpılarak bulunmaktadır.

Burada hesaba esas tutulacak mesafe, bu Kanununun 47 nci maddesine göre Cumhurbaşkanlığı tarafından belirlenmektedir.

Maddenin son paragrafında yabancı ülkelerden dönüşlerde, aynı şehirde ikamet eden her ikisi de memur veya hizmetli olan eşler açısından bir kısıtlama getirilmiştir.

Maddenin son paragrafına göre yabancı ülkelerden dönüşlerde, yer değiştirme masrafının yukarıdaki (c) bendine göre verilecek kısmı, aynı şehirde ikamet eden her ikisi de memur veya hizmetli olan eşlerden yalnız birisi için hesaplanıp ödenecektir.

Yani her kilometre veya denizmili başına yurtdışı gündeliğinin binde yedisi olarak ödenen miktar, yabancı ülkelerden dönüşlerde, aynı şehirde ikamet eden her ikisi de memur veya hizmetli olan eşlerden yalnız birisi için hesaplanıp ödenecek, diğer eş için bu ödeme yapılmayacaktır.

Harcirah Kanununa göre harcirahın unsurları arasında yer alan yer değiştirme masrafı, kilometre ve denizmili mesafeleri dikkate alınarak belirlenmektedir.

Harcirah Kanununun 47 nci maddesinde yer değiştirme masrafının hesabında dikkate alınacak mesafelerin nasıl hesaplanacağı konusu düzenlenmektedir.

Harcirah Kanununun “Hesaba esas tutulacak kilometre veya denizmili” başlıklı 47 nci maddesine göre; yer değiştirme masrafının hesabında dikkate alınacak kilometre

veya denizmili yurt içi ve yurt dışı için ayrı ayrı düzenlenmiştir. Buna göre;

a. Yurtiçinde, yer değiştirme masrafının hesabında dikkate alınacak kilometre veya denizmili, iki mahal arasında mutat olan, gidip gelmeye elverişli en kısa kara ve deniz yolu esas alınarak bulunacaktır.

b. Yurtdışında, yer değiştirme masrafının hesabında dikkate alınacak kilometre veya denizmili, ülkeler ve bölgelerine göre, Cumhurbaşkanlığı tarafından belirlenecek mesafeler esas alınarak bulunacaktır.

Maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde 2018 yılında küçük bir değişiklik yapılmıştır. Yapılan bu değişiklik uyarınca 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 32 nci maddesiyle, bu bentte yer alan “Dışişleri ve Ulaştırma Bakanlıklarının görüşü alındıktan sonra Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu” ibaresi “Cumhurbaşkanı” şeklinde değiştirilmiştir.

Maddede sözü edilen yurtdışı mesafe cetvelleri 08.09.1996 ve 96/8438 sayılı “Yurt Dışı Yer Değiştirme Giderinin Hesaplanmasına Esas Olan Mesafe Cetvelleri” konulu Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenmiştir.

3. YER DEĞİŞTİRME MASRAFININ DEĞİŞKEN UNSURU

Yer değiştirme masrafının değişken unsuru Harcirah Kanununun 45 ve 46 ncı maddelerinde düzenlenmektedir.

Harcirah Kanununun “Yurtiçinden yer değiştirme masrafı” başlıklı 45 inci maddesinin (c) bendine göre yurt içinde yer değiştirme masrafının değişken unsuru memur veya hizmetlinin her kilometre veya denizmili başına, yalnız kendisi için yurtiçi gündeliğinin yüzde beşidir. Uygulamada kilometre tazminatı olarak adlandırılan bu ödeme mesafe ile gündeliğin yüzde beşi çarpılarak bulunmaktadır.

Yurtiçinde, yer değıştirme masrafının hesabında dikkate alınacak kilometre veya denizmili, iki mahal arasında mutat olan, gidip gelmeye elverişli en kısa kara ve deniz yolu esas alınarak bulunacaktır.

Ancak her ikisi de memur olan eşlerin yer değıştirme masrafının değışken unsuru konusunda bir kısıtlama getirilmiştir. Getirilen bu kısıtlama ile harcıraha müstehak memur veya hizmetlinin eski görev mahallinden yeni görev mahalline atanan memur veya hizmetli eşine (c) bendi uyarınca hesaplanacak yer değıştirme masrafının değışken unsuru (kilometre tazminatı)miktarının yarısının ödeneceğı belirtilmiştir.

Harcırah Kanununun “Yurt dışı yer değıştirme masrafı” başlıklı 46 ncı maddesinin (c) bendine göre yurt dışında yer değıştirme masrafının değışken unsuru memur veya hizmetlinin her kilometre veya denizmili başına yalnız kendisi için yurtdışı gündeliğinin binde yedisidir. Bu ödeme, mesafe ile gündeliğın binde yedisi çarpılarak bulunmaktadır.

Yurtdışında, yer değıştirme masrafının hesabında dikkate alınacak kilometre veya denizmili, ülkeler ve bölgelerine göre, Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek mesafeler esas alınarak bulunacaktır.

Yabancı ülkelerden dönüşlerde, yer değıştirme masrafının değışken unsuru aynı şehirde ikamet eden her ikisi de memur veya hizmetli olan eşlerden yalnız birisi için hesaplanıp ödenecektir

Yani her kilometre veya denizmili başına yurtdışı gündeliğinin binde yedisi olarak ödenen miktar, yabancı ülkelerden dönüşlerde, aynı şehirde ikamet eden her ikisi de memur veya hizmetli olan eşlerden yalnız birisi için hesaplanıp ödenecek, diğere eş için bu ödeme yapılmayacaktır.

4. YER DEĞİŞTİRME MASRAFININ DEĞİŞKEN UNSURLU HALLERDE EŞLERE TAM ÖDENECEKTİR?

Yer değıştirme masrafının değışken unsurunun eşler için ödenmesi konusunda Kanunda kısıtlamalar getirilmiştir. Buna göre;

Yurtiçi açısından harcıraha müstehak memur veya hizmetlinin eski görev mahallinden yeni görev mahalline atanan memur veya hizmetli eşine ödenecek yerdeğıştirme masrafının değışken unsuru (kilometre tazminatı) yarım olarak ödenecektir.

Yurtdışı açısından ise yabancı ülkelerden dönüşlerde, yer değıştirme masrafının değışken unsuru aynı şehirde ikamet eden her ikisi de memur veya hizmetli olan eşlerden yalnız birisi için hesaplanıp ödenecektir

Yani her kilometre veya denizmili başına yurtdışı gündeliğinin binde yedisi olarak ödenen miktar, yabancı ülkelerden dönüşlerde, aynı şehirde ikamet eden her ikisi de memur veya hizmetli olan eşlerden yalnız birisi için hesaplanıp ödenecek, diğere eş için bu ödeme yapılmayacaktır.

Yasal düzenlemenin bu şekilde olmasına karşın Hazine ve Maliye Bakanlığı, eşlerin naklen başka yere atanmaları halinde yer değıştirme masrafının nasıl ödeneceğine ilişkin bazı istisnalar olduğu yönünde görüş bildirmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığının bir sendika genel merkezine verdiği 14.12.2018 tarihli ve 77078042-125.01-[522-2719]-7898 sayılı görüş yazısında eşin yer değıştirme masrafının değışken unsurunun yarı oranında hesaplanacağı ancak bunun 4 istisnası olduğu belirtilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığının ilgili sendikaya verdiği “Yer değıştirme masrafı” konulu görüş yazısı şöyledir:

“T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığının Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü (Mülga) Sayı: 77078042-125.01-[522-2719]-7898 sayı ve 14.12.2018 tarihli yazısında Yer değiştirme masrafı konulu yazı

“ İlgı: 03.12.2018 tarihli ve GMT 400.00/104 sayılı yazınız.

İlgı yazınızda, sürekli görev yolluğu ödemelerinde her iki eşinde memur ve hizmetli olmaları ve naklen başka yere atanmaları halinde, eşlerden birinin diğer eşin yanına farklı zamanlarda gitmesi ile her ikisi memur ve hizmetli olan eşlerin aynı ya da farklı memuriyet mahalline atanmaları durumunda yer değiştirme masrafının değişken unsurunun nasıl ödeneceği hususlarında tereddüde düşüldüğü belirtilerek konu hakkında Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Bilindiği üzere 6245 sayılı Harcırah Kanununun 10 uncu maddesinde, yurt içinde sürekli bir göreve naklen atanan memur ve hizmetlilere yol gideri, gündelik, aile gideri ve yer değiştirme masrafı olmak üzere sürekli görev yolluğu verileceği hükmüne yer verilmiştir.

Bu hükme göre sürekli görev yolluğu, başka yere naklen atanarlara evvelce yerleşmiş oldukları yerden yeni memuriyet mahalline gitmelerine ve aynı zamanda ev eşyalarının taşıtılmasına ilişkin zorunlu giderlere karşılık verilmektedir.

Diğer taraftan, anılan Kanunun 45 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde, yurt içinde yer değiştirme masrafının değişken unsurunun, memur veya hizmetlinin her kilometre veya denizmili başına yalnız kendisi için yurt içi gündeliğinin yüzde beşi olarak hesaplanacağı, aynı maddenin son fıkrasında da, bu maddeye göre harcıraha müstehak memur veya hizmetlinin eski görev mahallinden yeni görev mahalline ata-

nan memur veya hizmetli eşine (c) bendi uyarınca hesaplanacak miktarın yarısının ödeneceği hükme bağlanmıştır.

Maddenin incelenmesinde de görüleceği üzere, harcıraha müstehak memur veya hizmetlinin eski görev mahallinden yeni görev mahalline atanan memur veya hizmetli eşine yer değiştirme masrafının değişken unsurunun yarısının ödeneceği belirtilmiş, bu atamanın aynı zamanda veya farklı zamanlarda yapıldığında yer değiştirme masrafının değişken unsurunun tamamının ödeneceğine ilişkin bir açıklamaya da yer verilmemiştir.

Buna göre, her ikisi memur veya hizmetli olan eşlerin aynı yere atanması halinde, başka bir ifadeyle her iki eşin de eski ve yeni memuriyet mahallerinin aynı olması halinde (atamalarının farklı zamanlarda olup olmadığına bakılmaksızın) bunlardan birisine yer değiştirme masrafının değişken unsurunun tamamının, diğer eşe ise yarısının ödenmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan,

- a) Eşlerden sadece birisinin memuriyet mahallinin değişmesi,
- b) Eşlerin, farklı memuriyet mahallerinden aynı memuriyet mahalline atanmaları,
- c) Eşlerin aynı memuriyet mahallerinden farklı memuriyet mahallerine atanmaları,
- d) Eşlerin, farklı memuriyet mahallerinden farklı farklı memuriyet mahallerine atanmaları,

Durumunda ise harcıraha müstehak eşlerin her biri için yer değiştirme masrafının değişken unsurunun tam olarak ödenmesi gerektiği mütalaa edilmektedir.” şeklindedir.

Hazine ve Maliye Bakanlığının görüş yazısında da belirtildiği üzere sürekli görev

yolluğu, başka yere naklen atanalara evvelce yerleşmiş oldukları yerden yeni memuriyet mahalline gitmelerine ve aynı zamanda ev eşyalarının taşınmasına ilişkin zorunlu giderlere karşılık olarak verilmektedir.

Kanunda Harcıraha müstehak memur veya hizmetlinin eski görev mahallinden yeni görev mahalline atanan memur veya hizmetli eşine yer değiştirme masrafının değişken unsurunun yarısının ödeneceği belirtilmiş ancak bu atamanın aynı zamanda veya farklı zamanlarda yapıldığında yer değiştirme masrafının değişken unsurunun tamamının ödenip ödenmeyeceğine ilişkin bir açıklamaya yer verilmemiştir.

Her ikisi memur veya hizmetli olan eşlerin aynı yere atanması halinde, başka bir ifadeyle her iki eşin de eski ve yeni memuriyet mahallerinin aynı olması halinde (atamalarının farklı zamanlarda olup olmadığına bakılmaksızın) bunlardan birisine yer değiştirme masrafının değişken unsurunun tamamının, diğer eşe ise yarısının ödenmesi gerekmektedir.

Ancak ,

a- Eşlerden sadece birisinin memuriyet mahallinin değişmesi, diğer eşin memuriyet mahallini değişmemesi durumunda, memuriyet mahalli değişen ve harcıraha müstehak olan eş için yer değiştirme masrafının değişken unsurunun tam olarak ödenmesi gerekmektedir.

Örneğin Ankara'da çalışan iki eşten birinin atamasının İstanbul'a yapılması diğer eşin tayininin yapılmayarak Ankara'da kalması durumunda, sadece İstanbul'a ataması yapılan eşe sürekli görev harcırahi ödenirken yer değiştirme masrafının değişken unsuru tam olarak ödenecektir. Diğer eşin memuriyet mahalli değişmediği için ona herhangi bir ödeme yapılmayacaktır.

b- Eşlerin, farklı memuriyet mahallerinden aynı memuriyet mahalline atanmaları. Eşlerin iki farklı memuriyet mahallinde çalışmakta iken aynı memuriyet mahalline atanmaları durumunda harcıraha müstehak eşlerin her biri için yer değiştirme masrafının değişken unsurunun tam olarak ödeneceği gerekmektedir.

Örneğin biri Ankara'da diğeri İstanbul'da çalışan eşlerin atamalarının Konya'ya yapılması durumunda, her iki eşe de sürekli görev harcırahi ödenirken yer değiştirme masrafının değişken unsuru her iki eş için de tam olarak ödenecektir.

c- Eşlerin aynı memuriyet mahallinden farklı memuriyet mahallerine atanmaları. Aynı yerde çalışanların ayrı ayrı memuriyet mahallinin bulunduğu yerlere atanmaları durumunda harcıraha müstehak eşlerin her biri için yer değiştirme masrafının değişken unsurunun tam olarak ödenmesi gerekmektedir.

Örneğin, her ikisi de Ankara'da çalışan eşlerden birinin atamasının İzmir'e, diğer eşin atamasının Adana'ya yapılması durumunda, her iki eşe de sürekli görev harcırahi ödenirken yer değiştirme masrafının değişken unsuru her iki eş için de tam olarak ödenecektir.

d- Eşlerin, farklı memuriyet mahallinden farklı farklı memuriyet mahallerine atanmaları. Farklı yerlerde çalışan memurların yeniden farklı farklı memuriyet mahallerine atanmaları durumunda harcıraha müstehak eşlerin her biri için yer değiştirme masrafının değişken unsurunun tam olarak ödenmesi gerekmektedir.

Örneğin, biri Hatay'da diğeri Sinop'ta çalışan eşlerden birinin Muğla'ya, diğer eşin ise Kars'a atanmaları durumunda her iki eşe de sürekli görev harcırahi ödenirken yer de-ğış-

tirme masrafının değişken unsuru her iki eş için de tam olarak ödenecektir.

5. SONUÇ

Harcırah; 6245 sayılı Kanunda “Bu kânuna göre ödenmesi gereken yol masrafı, gündelik, aile masrafı ve yer değiştirme masrafindan birini, birkaçını veya tamamını ifade eder.” şeklinde tanımlanmıştır.

Harcırah Kanununa göre memura harcırah olarak, yol masrafı, yevmiye, aile masrafı ve yer değiştirme gibi masraflardan biri, bir kaçı veya tamamı ödenebilir. Memurlara ödenecek harcırah geçici görev harcırahı ve sürekli görev harcırahı olmak üzere ikiye ayrılmakta olup, geçici görev harcırahı olarak yol masrafı ve yevmiye, sürekli görev harcırahı olarak ise yol masrafı, yevmiye, aile masrafı ve yer değiştirme masrafı verilmektedir.

Sürekli görev harcırahı olarak verilen yer değiştirme masrafı memur veya hizmetlinin; kendisi için yurtiçi gündeliğinin yirmi katı, harcıraha müstehak aile fertlerinin her biri için yurtiçi gündeliğinin on katı (Bu miktar yurtiçi gündeliğinin kırk katını aşamaz), her kilometre veya denizmili başına, yalnız kendisi için yurtiçi gündeliğinin yüzde beşidir.

Harcıraha müstehak memur veya hizmetlinin eski görev mahallinden yeni görev mahalline atanan memur veya hizmetli eşine, hesaplanacak kilometre tazminatı miktarının yarısı ödenecektir.

Ancak, Hazine ve Maliye Bakanlığının 14.12.2018 tarihli ve 77078042-125.01-[522-2719]-7898 sayılı görüş yazısında da belirtildiği üzere bunun 4 istisnası bulunmaktadır.

Kısaca her ikisi de memur veya hizmetli olan eşlerin aynı yere atanması halinde,

başka bir ifadeyle her iki eşin de eski ve yeni memuriyet mahallerinin aynı olması halinde (atamalarının farklı zamanlarda olup olmadığına bakılmaksızın) bunlardan birisine yer değiştirme masrafının değişken unsurunun tamamının, diğer eşe ise yarısının ödenmesi gerekmektedir.

Ancak ,

a- Eşlerden sadece birisinin memuriyet mahallinin değişmesi, diğer eşin memuriyet mahallini değişmemesi durumunda, memuriyet mahalli değişen ve harcıraha müstehak olan eş için yer değiştirme masrafının değişken unsurunun tam olarak ödenmesi,

b- Eşlerin, farklı memuriyet mahallerinden aynı memuriyet mahalline atanmaları yani eşlerin iki farklı memuriyet mahallinde çalışmakta iken aynı memuriyet mahalline atanmaları durumunda harcıraha müstehak eşlerin her biri için yer değiştirme masrafının değişken unsurunun tam olarak ödenmesi,

c- Eşlerin aynı memuriyet mahallinden farklı memuriyet mahallerine atanmaları yani aynı yerde çalışanların ayrı ayrı memuriyet mahallinin bulunduğu yerlere atanmaları durumunda harcıraha müstehak eşlerin her biri için yer değiştirme masrafının değişken unsurunun tam olarak ödenmesi,

d- Eşlerin, farklı memuriyet mahallinden farklı farklı memuriyet mahallerine atanmaları yani farklı yerlerde çalışan memurların yeniden farklı farklı memuriyet mahallerine atanmaları durumunda harcıraha müstehak eşlerin her biri için yer değiştirme masrafının değişken unsurunun tam olarak ödenmesi,

Gerekmemektedir.

Gürkan GÜVEN

Avukat

YAPIM İŞİ İHALELERİNDE SÖZLEŞMESİ FESHEDİLEN İŞLERDE İŞ DENEYİM BELGESİ DÜZENLENEBİLİR Mİ?

1. GİRİŞ

Yapım işi ihalelerin ülkemizdeki ekonomik büyüklüğü 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında değerlendirme yapıldığında 50 milyar TL'yi aşmış durumdadır.

4734 sayılı Kamu İhale Kanununda yapım işi ihaleleri kapsamında sayılan hususlar aşağıdaki gibi uzun bir listedir: Bina, karayolu, demiryolu, otoyol, havalimanı, rihtim, liman, tersane, köprü, tünel, metro, viyadük, spor tesisi, alt yapı, boru iletim hattı, haberleşme ve enerji nakil hattı, baraj, enerji santrali, rafineri tesisi, sulama tesisi, toprak ıslahı, taşkın koruma ve dekapaj gibi her türlü inşaat işleri ve bu işlerle ilgili tesisat, imalat, ihzarat, nakliye, tamamlama, büyük onarım, restorasyon, çevre düzenlemesi, sondaj, yıkma, güçlendirme ve montaj işleri ile benzeri yapım işlerinin hepsi yapım işi kapsamında değerlendirilmektedir.

İşte bu işlerin ihalelerine katılabilmek

için istekliler açısından tamamlanması gerekli olan önemli bir belge de iş deneyim belgesidir. Hizmet ve mal alım ihalelerinden farklı olarak yapım işi ihale uygulama yönetmeliğinde istekliler iş deneyim belgesi veya iş deneyim belgesi yerine geçen mezuniyet belgesi sunma zorunluluğu bulunmaktadır.

Hal böyle olunca iş bitirme belgesi almak diğer ihalelere katılabilmek için önem arz etmektedir. Yapım işi ihalesini kazanan yüklenici firma sözleşmenin feshine kadarki süreçte içerisinde önemli derecede bir yapım işini gerçekleştirmiş olur. Ve bu süreç içerisinde gerçekleştirdiği yapım işinin iş bitirme belgesini alması durumunda ilerleyen süreçte katılacağı başka ihaleler için kapıları açabilecektir. İşte bu noktada sözleşmesi feshedilen işlerde yüklenici firmaya iş bitirme belgesinin düzenlenip düzenlemeyeceği konusu tartışmalı bir alan olup makalemizde gerekli açıklamalara yer verilecektir;

2. YAPIM İŞİ İHALELERİNİN MAL VE HİZMET ALIM İHALELERİNDEN İŞ DENEYİM BELGESİ AÇISINDAN FARKI

Makalemizin giriş bölümünde de belirttiğimiz üzere yapım işi ihalelerinin mal alım ve hizmet alım ihalelerinden teknik yeterlilik açısından farklı bir yönü bulunmaktadır.

2.1. İş Deneyim Açısından Yapım İşİ İhalelerinin Farkının Açıklanması

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun “İhaleye katılımda yeterlik kuralları” başlıklı 10 uncu maddesinde isteklilerden istenilen ve teknik yeterlilik olarak adlandırılan belgeler aşağıdaki şekilde sıralanmıştır;

İstekli tarafından kamu veya özel sektöre bedel içeren bir sözleşme kapsamında taahhüt edilen ihale konusu iş veya benzer işlere ilişkin olarak;

a) Son onbeş yıl içinde geçici kabulü yapılan yapım işleri ile kabul işlemleri tamamlanan yapımla ilgili hizmet işleriyle ilgili deneyimi gösteren belgeler,

b) Son onbeş yıl içinde geçici kabulü yapılan yapım işleri ile kabul işlemleri tamamlanan yapımla ilgili hizmet işlerinde sözleşme bedelinin en az % 80'i oranında denetlenen ya da yönetilen işlerle ilgili deneyimi gösteren belgeler,

c) Devam eden yapım ve yapımla ilgili hizmet işlerinde; ilk sözleşme bedelinin tamamlanması şartıyla, son onbeş yıl içinde gerçekleşme oranı toplam sözleşme bedelinin en az % 80'ine ulaşan ve kusursuz olarak gerçekleştirilen, denetlenen veya yönetilen işlerle ilgili deneyimi gösteren belgeler,

d) Son beş yıl içinde kabul işlemleri tamamlanan mal ve hizmet alımlarına ilişkin deneyimi gösteren belgeler,

e) Devredilen işlerde sözleşme bedelinin en az % 80'inin tamamlanması şartıyla, son

onbeş yıl içinde geçici kabulü yapılan yapım işleri ile kabul işlemleri tamamlanan yapımla ilgili hizmet işleri ve son beş yıl içinde kabul işlemleri tamamlanan mal ve hizmet alımlarıyla ilgili deneyimi gösteren belgeler.

İş deneyim belgesi olarak ihaleye katılmak istenilenlerce sunulabilecektir. Aynı maddede “İhale konusu işin niteliğine göre yukarıda belirtilen bilgi veya belgelerden hangilerinin yeterlik değerlendirmesinde kullanılacağı, ihale dokümanında ve ihale veya ön yeterliğe ilişkin ilân veya davet belgelerinde belirtilir.” Düzenlemesiyle de ihale uygulama yönetmeliklerinde iş deneyimine yönelik düzenleme yapılmasına yönelik Kanuni yetki verilmiştir.

Kamu İhale Kurulu yapım işi ihalelerini hizmet ve mal alım ihalelerinden iş deneyim açısından ayrıksı tutmuştur. Şöyle ki; hizmet ve mal alım ihalelerinde iş deneyim olarak özel sektöre sunulan hizmet ve mal alımlarına yönelik sözleşme ve fatura gibi belgeler iş deneyimini gösteren belgeler olarak sayılabilmektedir. Ancak, Kamu İhale Kurulu yapım işi ihalelerinde bu şekilde bir düzenlemeye gitmemiştir. Böylece yapım işi ihaleleri özelinde yüklenici;

a) İş deneyim belgesi,

b) 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 62 nci maddesinin (h) bendinde yer alan;

“İş deneyimi bulunmayan mühendis veya mimarların, aldıkları lisans eğitimine uygun yapım işi ihalelerine başvurularında, toplam süresi onbeş yılı geçmemek kaydıyla mezuniyetlerinden sonra geçen her yıl, yüz-yirmiikibinüçyüzsekseneyedi Yeni Türk Lirası olarak hesaplanmak üzere 10 uncu madde kapsamındaki benzer iş deneyimi olarak dikkate alınır. Bu süre iş deneyimi bulunan mimar ve mühendisler için uygulanmaz. Bu bent kapsamında elde edilen deneyim

mühendis ve mimarın beş yıldır en az % 51 hissesine sahip olduğu tüzel kişiler tarafından da kullanılabilir.” Şeklindeki düzenleme uyarınca diplomalarını iş deneyimini tevsik eden belge olarak sunmaktadır. Bu nedenle, en küçük iş deneyim belgesi yapım işi ihalelerinde diğer ihalelere kıyasen daha ehemmiyetli bir hal almaktadır.

2.2. Örnek İhalelerde Durumun İncelenmesi

2018/648444 İhale Kayıt Numaralı “Saray İlçesi Örenburç Mahallesi 8 Derslikli İlköğretim Okulu + Foseptik Ve Çevre Düzenleme Yapım İşİ” ihalesi 18.02.2019 tarihinde gerçekleştirilecektir. Bu ihalenin ilanında iş deneyim belgesi ile ilgili düzenleme aşağıdaki gibidir:

“4.3. Mesleki ve Teknik yeterliğe ilişkin belgeler ve bu belgelerin taşınması gereken kriterler:

4.3.1. İş deneyim belgeleri:

Son on beş yıl içinde bedel içeren bir sözleşme kapsamında taahhüt edilen ve teklif edilen bedelin % 50 oranından az olmamak üzere ihale konusu iş veya benzer işlere ilişkin iş deneyimini gösteren belgeler.”

İhale ilanındaki düzenleme uyarınca eğer ihaleye katılmak isteniliyorsa teklif edeceği bedelin en az yüzde 50’si oranında iş deneyimi gösteren belgenin olması gerekmektedir.

Eğer ihaleye 4milyon TL tutarında bir teklif verilecekse; en az 2 milyon TL tutarında iş deneyim belgesinin ihalede sunulması gerekmektedir.

3. YAPIM İŞİ İHALELERİNDE İŞ BİTİRME BELGESİNİN DÜZENLENME KOŞULLARI

Diploma dışında iş deneyim belgesinin düzenlenme koşulları yapım işi ihaleleri ihale uygulama yönetmeliğinin “Belge düzenle-

me koşulları” başlıklı 44 üncü maddesinde belirtilmiş olup aşağıdaki şekilde özetlenebilir;

İş deneyim belgeleri; yapılan iş karşılığı bedel içeren tek bir sözleşmeye dayalı olarak taahhüt edilen;

a) Geçici kabulü yapılmış işlerde, “**yüklenici iş bitirme belgesi**”;

b) Devam eden işlerde; işin, ilk sözleşme bedelinin tamamlanması ve gerçekleşme oranının toplam sözleşme bedelinin en az % 80’ine ulaşarak kusursuz olarak gerçekleştirilmesi halinde, “**yüklenici iş durum belgesi**”;

c) İş deneyim belgesi düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlara taahhütte bulunan yükleniciye karşı bedel içeren bir sözleşme ile taahhüt edilen iş bölümünün tamamen bitirilmesi ve söz konusu iş kısmının idare tarafından kısmi kabulünün yapılması veya asıl sözleşmeye ilişkin işin geçici kabulünün yapılması şartıyla “**alt yüklenici iş bitirme belgesi**”;

ç) Geçici kabulü yapılmış işlerde, ilk sözleşme bedelinin en az % 80’i oranında denetleme ve yönetme görevinde bulunan mimar veya mühendisler “**iş denetleme belgesi**” veya “**iş yönetme belgesi**”;

d) Devam eden işlerde; işin, ilk sözleşme bedelinin tamamlanması ve gerçekleşme oranının toplam sözleşme bedelinin en az % 80’ine ulaşarak kusursuz olarak gerçekleştirilmesi halinde, ilk sözleşme bedelinin en az % 80’i oranında denetleme ve yönetme görevinde bulunan mimar veya mühendisler “**iş denetleme belgesi**” veya “**iş yönetme belgesi**”;

olarak düzenlenir.

4. YAPIM İŞİ İHALALERİNDE SÖZLEŞME FESİH HALLERİ

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ihale sürecinden sözleşmenin imzalanması-

na kadarki olan sürece ilişkin usul ve esasları düzenlemektedir. Sözleşme imzalandıktan sonraki sürece ilişkin usul ve esaslar 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununda belirtilmektedir. 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununda sözleşme fesih halleri aşağıdaki şekilde belirtilmiştir;

Yüklenicinin ölümü, iflası, ağır hastalığı, tutukluluğu veya mahkumiyeti (Madde 17)

Yüklenicinin ortak girişim olması halinde ölüm, iflas, ağır hastalık, tutukluluk veya mahkumiyeti (Madde 18)

Yüklenicinin sözleşmeyi feshetmesi (Madde 19)

İdarenin sözleşmeyi feshetmesi (Madde 20)

Sözleşmeden önceki yasak fiil veya davranışlar nedeniyle fesih (Madde 21)

Sözleşmenin feshine ilişkin düzenlemeler (Madde 22)

Mücbir sebeplerden dolayı sözleşmenin feshi (Madde 23)

5. SÖZLEŞME FESHİ DURUMUNDA İŞ BİTİRME BELGESİ DÜZENLENEBİLİR Mİ?

Makalemizde yer verdiğimiz üzere sözleşmesi feshedilen yükleniciler iş bitirme belgesi talebinde bulunabilmektedirler. Bu durumda idareler bir hayli kafa karışıklığı yaşayabilmektedirler

5.1. Mevzuattaki Düzenlemenin Değerlendirilmesi

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun "Sözleşmenin feshine ilişkin düzenlemeler" başlıklı 22nci maddesi aşağıdaki şekildedir:

"Madde 22- 19 uncu maddeye göre yüklenicinin fesih talebinin idareye intikali, 20 nci maddenin (a) bendine göre belirlenen sürenin

bitimi, 20 nci maddenin (b) bendi ile 21 inci maddeye göre ise tespit tarihi itibarıyla sözleşme feshedilmiş sayılır. Bu tarihleri izleyen yedi gün içinde idare tarafından fesih kararı alınır. Bu karar, karar tarihini izleyen beş gün içinde yükleniciye bildirilir.

19, 20 ve 21 inci maddelere göre sözleşmenin feshedilmesi halinde, kesin teminat ve varsa ek kesin teminatlar alındığı tarihten gelir kaydedileceği tarihe kadar Devlet İstatistik Enstitüsünce yayımlanan aylık toptan eşya fiyat endeksine göre güncellenir. Güncellenen tutar ile kesin teminat ve varsa ek kesin teminatların tutarı arasındaki fark yükleniciden tahsil edilir.

Hakedişlerden kesinti yapılmak suretiyle teminat alınan hallerde, alıkonulan tutar gelir kaydedileceği gibi, sözleşmenin feshedildiği tarihten sonra yapılmayan iş miktarına isabet eden teminat tutarı da birinci fıkra hükmüne göre güncellenerek yükleniciden tahsil edilir.

Gelir kaydedilen teminatlar, yüklenicinin borcuna mahsup edilemez.

19, 20 ve 21 inci maddelere göre sözleşmenin feshedilmesi halinde, yükleniciler hakkında 26 ncı madde hükümlerine göre işlem yapılır. Ayrıca, sözleşmenin feshi nedeniyle idarenin uğradığı zarar ve ziyan yükleniciye tazmin ettirilir."

Görüleceği üzere Kanunda iş deneyim belgesi düzenlenmesine olanak sağlayan ve yahut yasaklayan bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak yapım işi ihaleleri ihale uygulama yönetmeliğinin 44 üncü maddesinde de iş deneyim belgesinin düzenlenebilmesi için söz konusu işin geçici kabulünün yapılması gerektiği belirtilmiştir.

5.2. Konuya İlişkin Mahkeme Kararı

Benzer bir tartışmada süreç mahkemeye taşınmıştır. Danıştay 13. Dairesinin

20.06.2012 tarih ve E:2012/668, K:2012/1865 sayılı kararında;

“... ihalede ekonomik açıdan en avantajlı teklifi veren istekli tarafından sunulan iş deneyim belgesine konu işin tamamının bitirilmeyeceği,

işin bitirilen kısmı için iş deneyim belgesinin düzenlendiği anlaşılmakla birlikte, iş deneyim belgesine konu işe ait ihale sözleşmesinin isteklinin hata ve kusuru olmadan yargı kararının uygulanması bağlamında feshedildiği, sözleşmenin feshi tarihine kadar ihale konusu işin ifa edilen kısımlarında herhangi bir tereddütün bulunmadığı,

bu iş deneyim belgesinde yer alan miktarın uyumsuzluk konusu ihaleye katılım aşamasında aranan miktar şartını taşıdığı hususları göz önüne alındığında, uyumsuzluk konusu ihaleye katılarak en düşük teklifi vermiş olan isteklinin sunmuş olduğu iş deneyim belgesinin geçerli bir iş deneyim belgesi olarak kabul edilmek suretiyle itirazın şikayet başvurusunun reddine karar veren Kurul kararında hukuka aykırılık, dava konusu işlemin iptali yolundaki temyize konu Mahkeme kararında ise hukuki isabet görülmemiştir.” şeklinde gerekçe belirtilerek mahkeme kararının bozulmasına hükmedilmiştir.

Ancak, söz konusu mahkeme kararına dikkat edildiğinde burada düzenlenen iş deneyim belgesi idarenin mahkeme kararını uygulaması sonucu sözleşmenin feshi sonucu düzenlendiği ortaya çıkmaktadır.

Gerek Danıştay kararı gerekse de mevzuatın değerlendirilmesi sonucunda yükleniciden kaynaklanan gerekçelerle sözleşmenin feshedilmesi durumunda iş deneyim belgesinin düzenlenmesi hukuken mümkün gözükmemektedir.

6. SONUÇ

Yapım işi ihalelerinin ülkemizdeki alan genişliği hiç kimse tarafından yadsınamaz büyüklüktedir. Kanun koyucu ve Kamu İhale Kurumu yapım işi ihalelerinde daha uzman nitelikte olan isteklilerin ihalelere katılabilmesi için yapım işi ihalelerinde iş deneyim belgesini veya bunun yerine geçebilecek diplomayı zorunlu tutmuştur.

Hal böyle olunca iş bitirme belgeleri istekliler açısından yapım işi ihalelerinde bir adım daha önemiyet arz etmektedir. Yüklenici firmalar tarafından sözleşme süreci içinde önemli bir imalat yapılması durumunda feshedilen işlerde idarelerden iş deneyim belgesi talebinde bulunabilmektedirler.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununda bu hususa yönelik her hangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Yapım işi ihale uygulama yönetmeliklerinde ise iş bitirme belgesi düzenlenme koşulu yapım işinin geçici kabulünün yapılmasına bağlanmıştır. Makalemizde yer verdiğimiz **Danıştay Kararında görüleceği üzere eğer ihaleye ilişkin sözleşme yükleniciden kaynaklanan sebeplerle feshedilmemiş, idareden kaynaklanan sebeplerle feshedilmiş ise yüklenici tarafından gerçekleştirilen imalat tutarı kadar iş bitirme belgesi düzenlenerek yükleniciye verilmesi gerekmektedir.**

KAYNAKÇA

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, www.mevzuat.gov.tr

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, www.mevzuat.gov.tr

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, www.mevzuat.gov.tr

Taner ERASLAN

7101 SAYILI KANUNLA ELEKTRONİK TEBLİGAT İŞLEMLERİNDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

1. GİRİŞ

Tebliğ kelimesinin sözlük anlamı, duyurma, haber verme, bildirmedir. Tebligat ise Arapça kökenli olup, bildirim anlamına gelmektedir. Tebligat basit anlamda bir kişinin hukuksal işlemden kendisine gönderilen yasal belge ile haberdar olmasıdır. Kişinin tebligatı alması ile hukuksal işlem süreci başlamış olur. Tebligat, genel anlamda hukuksal bir işlemden ilgili kimseden haber almasını sağlamak amacıyla, yetkili makamın yasal biçimde ve yazı veya ilan ile yapacağı belgeleme işidir.

Diğer bir ifadeyle tebligat, hukuki işlemlerin kanunda öngörüldüğü şekilde muhatabına veya muhatap adına kabule kanunen yetkili şahıslara yazılı olarak bildirim ve bu bildirim yapıldığının belgelendirilmesi işlemi ifade eder¹.

Bilindiği üzere, 15/3/2018 tarih ve 30361 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İcra Ve

İflâs Kanunu Ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile 7201 sayılı Tebligat Kanununda önemli değişiklikler yapılmıştır.

Yapılan değişiklik sonrasında ise Elektronik Tebligat Yönetmeliği de yayımlanarak², tebligat işlemlerine ilişkin önemli değişikliklerin hukuki alt yapısı oluşturulmuştur.

Bu yazımızda, 7101 sayılı Kanun³ ve yukarıda bahsi geçen Yönetmelik kapsamında, 2019 yılı itibarıyla yürürlüğe girecek yeni düzenlemeler tartışılacaktır.

2. 7101 SAYILI KANUN ÖNCESİ TEBLİGAT İŞLEMLERİNE İLİŞKİN YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

Türk Hukuk Sisteminde, tebligat işlemleri, vergi işlemlerinin tebliğine ilişkin 213 sayılı Vergi Usul Kanununun özel düzenlemeleri istisna olmak üzere, 11/02/1959 tarihinde

1 Tebligat İşletme Esasları T.C. Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü

2 06/12/2018 tarih ve 30617 sayılı Resmî Gazete

3 15/03/2018 tarih ve 30361 sayılı Resmî Gazete

kabul edilen 7201 sayılı Tebligat Kanunu ile yürütülmektedir.

Söz konusu Kanun'da, 6099 sayılı Tebligat Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun⁴ ile değişiklik yapılmıştır. 6099 sayılı Kanun sonrasında ise aşağıda yer verilen iki önemli yönetmelik de yayımlanarak, tebligat mevzuatına ilişkin köklü değişikliklerin yapıldığını söyleyebiliriz:

► Tebligat Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik (Resmi Gazete Tarihi: 25.01.2012 Resmi Gazete Sayısı: 28184)

► Elektronik Tebligat Yönetmeliği (Resmi Gazete Tarihi: 19.01.2013 Resmi Gazete Sayısı: 28533)

Yukarıda yer verilen mevzuatın yayımlanmasıyla, tebligat işlemlerine ilişkin aşağıdaki değişiklikler yapılmıştır:

► Elektronik tebligat getirilmiş ve anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlere elektronik yolla tebligat yapılması zorunlu hale gelmiştir. (Yürürlük tarihi, 18/01/2012 idi.)

► Bilinen en son adresin tebligata elverişli olmadığına anlaşılması veya tebligat yapılamaması hâlinde, muhatabın adres kayıt sisteminde bulunan yerleşim yeri adresi, bilinen en son adresi olarak kabul edilmesine ve tebligatın buraya yapılmasına karar verilmiştir.

► Avukat tarafından takip edilen işlerde, avukatın bürosunda yapılacak tebligatlar, resmî çalışma gün ve saatleri içinde yapılabileceği hüküm altına alınmıştır.

► Gösterilen adres muhatabın adres

kayıt sistemindeki adresi olup, muhatap o adreste hiç oturmamış veya o adresten sürekli olarak ayrılmış olsa dahi, tebliğ memuru tebliğ olunacak evrakı, o yerin muhtar veya ihtiyar heyeti azasından birine veyahut zabıta amir veya memurlarına imza karşılığında teslim etmesine ve tesellüm edenin adresini ihtiva eden ihbarnameyi gösterilen adresteki binanın kapısına yapıştırmasına, ihbarnamenin kapıya yapıştırıldığı tarihin, tebliğ tarihi sayılmasına karar verilmiştir.

► Adresini değiştiren kimse yenisini bildirmedigi ve adres kayıt sisteminde yerleşim yeri adresi de tespit edilemediği takdirde, tebliğ olunacak evrakın bir nüshası eski adrese ait binanın kapısına asılmasına ve asılma tarihi tebliğ tarihi sayılmasına karar verilmiştir.

► Daha önce tebligat yapılmamış olsa bile, tüzel kişiler bakımından resmî kayıtlardaki adreslerin esas alınmasına karar verilmiştir.

6099 sayılı Kanun sonrasında ise Tebligat Tüzüğü'nün Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Tüzük yayımlanmıştır⁵.

3. 7101 SAYILI KANUN İLE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

7101 sayılı İcra Ve İflâs Kanunu Ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile 7201 sayılı Kanun'da önemli değişiklikler yapılmıştır. Aşağıda buna ilişkin karşılaştırma tablosu yer almaktadır:

4 19/01/2011 tarih ve 27820 sayılı Resmi Gazete

5 07/08/2012 tarih ve 28377 sayılı Resmi Gazete

7201 sayılı Tebligat Kanunu'nda Yapılan Değişik

Önceki Hali	Son Hali
<p>“Elektronik tebligat:</p> <p>MADDE 7/a - Tebligata elverişli bir elektronik adres vererek bu adrese tebligat yapılmasını isteyen kişiye, elektronik yolla tebligat yapılabilir.</p> <p>Anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlere elektronik yolla tebligat yapılması zorunludur.</p> <p>Birinci ve ikinci fıkra hükümlerine göre elektronik yolla tebligatın zorunlu bir sebeple yapılamaması hâlinde bu Kanunda belirtilen diğer usullerle tebligat yapılır.</p> <p>Elektronik yolla tebligat, muhatabın elektronik adresine ulaştığı tarihi izleyen beşinci günün sonunda yapılmış sayılır.</p> <p>Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.”</p>	<p>“Elektronik tebligat adresinin oluşturulması:</p> <p>EK MADDE 2- Elektronik tebligat adresi, Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi tarafından, 7/a maddesi kapsamında kalan her bir gerçek kişi için kimlik numarası, tüzel kişi için ise tabi oldukları sistem numarası esas alınmak suretiyle sadece bir tane olacak şekilde oluşturulur ve sistemde kaydedilir.</p> <p>Oluşturulan elektronik tebligat adresleri, adres sahiplerine teslim edilmek üzere, ilgili kurum, kuruluş veya birliğe gönderilir; 7/a maddesinin ikinci fıkrası kapsamında kalan kişilere ise doğrudan teslim edilir. Bu adresler, adres sahibine teslim edildikten sonra 1 inci madde uyarınca tebligat çıkarmaya yetkili makam ve mercilerin kullanımına sunulur.</p> <p>Kurum, kuruluş veya birlikler ile gerçek veya tüzel kişilerin 7/a maddesi uyarınca elektronik tebligat zorunluluğuna tabi olmaları veya bunlar hakkında elektronik tebligat zorunluluğunun ortadan kalkması hâllerinde gerekli bildirimler, ilgili kurum, kuruluş veya birlik tarafından bir ay içinde yapılır ve bildirim takip eden bir ay içinde Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi tarafından gerekli işlem yapılır.</p> <p>Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi, elektronik tebligat sisteminin yürütülmesi için gerekli bilgi ve belgeleri ilgili kurum, kuruluş veya birliklerden ister. İlgili kurum, kuruluş veya birlikler, talep edilen bilgi ve belgeleri Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketine göndermek zorundadır.”</p>

Bununla birlikte, anılan Kanunun 49 uncu maddesiyle, 7201 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Elektronik tebligat adresinin oluşturulması:

EK MADDE 2- Elektronik tebligat adresi, Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi tarafından, 7/a maddesi kapsamında kalan her bir gerçek kişi için kimlik numarası, tüzel kişi için ise tabi oldukları sistem numarası esas alınmak suretiyle sadece bir tane olacak şekilde oluşturulur ve sistemde kaydedilir.

Oluşturulan elektronik tebligat adresleri, adres sahiplerine teslim edilmek üzere, ilgili kurum, kuruluş veya birliğe gönderilir; 7/a maddesinin ikinci fıkrası kapsamında kalan kişilere ise doğrudan teslim edilir. Bu adresler,

adres sahibine teslim edildikten sonra 1 inci madde uyarınca tebligat çıkarmaya yetkili makam ve mercilerin kullanımına sunulur.

Kurum, kuruluş veya birlikler ile gerçek veya tüzel kişilerin 7/a maddesi uyarınca elektronik tebligat zorunluluğuna tabi olmaları veya bunlar hakkında elektronik tebligat zorunluluğunun ortadan kalkması hâllerinde gerekli bildirimler, ilgili kurum, kuruluş veya birlik tarafından bir ay içinde yapılır ve bildirim takip eden bir ay içinde Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi tarafından gerekli işlem yapılır.

Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi, elektronik tebligat sisteminin yürütülmesi için gerekli bilgi ve belgeleri ilgili kurum, kuruluş veya birliklerden ister. İlgili kurum, kuruluş

veya birlikler, talep edilen bilgi ve belgeleri Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketine göndermek zorundadır.”

Ayrıca, yine anılan Kanunun 50 nci maddesiyle, 7201 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Elektronik tebligat adreslerinin verilmesi:

GEÇİCİ MADDE 2- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi, elektronik tebligat adreslerini oluşturmak amacıyla ihtiyaç duyduğu tüm bilgi ve belgeleri;

1. İlgili kamu kurum veya kuruluşundan,
 2. Mahallî idareler bakımından İçişleri Bakanlığında,
 3. İlgili kamu iktisadi teşebbüsünden,
 4. İlgili kamuya ait ortaklıktan,
 5. Şirketler ve kooperatifler bakımından Gümrük ve Ticaret Bakanlığında,
 6. İlgili kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu veya üst kuruluşundan,
 7. Türkiye Noterler Birliğinden,
 8. Türkiye Barolar Birliğinden,
- ister.

İlgili kurum, kuruluş veya birlik, talep edilen bilgileri bir ay içinde Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketine bildirmek zorundadır. Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi, elektronik tebligat adreslerini, bu bilgileri esas almak suretiyle üç ay içinde oluşturur.

Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi oluşturulan elektronik tebligat adreslerini, adres sahiplerine teslim edilmek üzere, ilgili kurum, kuruluş veya birliğe gönderir ve teslim işlemi gerçekleştiikten sonra bu adresleri, 1 inci madde uyarınca tebligat çıkarmaya yetkili makam ve mercilerin kullanımına sunar.”

Yukarıda yer verilen hükümlerin uygulanmaya başlama tarihi ise 01/01/2019 olarak belirlenmiştir.

4. 7101 SAYILI KANUN SONRASINDA ELEKTRONİK TEBLİGAT İŞLEMLERİ

01/01/2019 tarihinde yürürlüğe girecek olan Elektronik Tebligat Yönetmeliği ile aşağıdaki konularda uygulama esasları belirlenmiştir:

- Tebligatın elektronik yolla yapılması zorunlu olanlar
- Elektronik tebligat adresi alma zorunluluğuna tabi olanlar için yapılacak başvuru
- Elektronik tebligat adresi alma zorunluluğuna tabi olmayanlar için yapılacak başvuru
- Elektronik tebligat adresinin oluşturulması ve teslimi
- Elektronik tebligatın hazırlanması ve muhataba ulaştırılması
- Muhatabın bilgilendirilmesi
- Muhatabın elektronik tebligat adresine erişimi
- Elektronik tebligatın muhatabın adresine ulaşmasına dair delil kaydının bildirimi
- Ana ve alt işlem yetkilisi
- İspat gücü
- İşlem ve delil kayıtlarının muhafazası
- Tebligatın elektronik yolla yapılamaması
- Elektronik tebligat adresinin kullanıma kapatılması
- Kullanıma kapatma işlemleri
- Kapatma ve kullandırma yasağı

- PTT ve Adres Sahibinin Yükümlülükleri
- Sistemin Güvenliği, Adres Rehberi ve Teknik Kriterler

Yönetmelik hükümlerine göre, kapsamında kalanlar için başvurunun, zorunluluğun başladığı tarihten itibaren bir ay içinde ilgili kurum, kuruluş veya birlik tarafından PTT'ye yapılması gerekmektedir. Kapsamda olmayıp da elektronik tebligat almak isteyenler ise yine PTT'ye başvuracaktır.

PTT, başvurunun yapıldığı tarihten itibaren bir ay içinde elektronik tebligat adresini, gerçek kişiler için kimlik bilgilerini, tüzel kişiler için ise tabi oldukları sistem bilgilerini esas almak suretiyle tek ve benzersiz olacak şekilde oluşturacak ve UETS'ye(Tebligat Kanunu ve bu Yönetmelik uyarınca yapılan elektronik tebligat işlemlerini yürütmek amacıyla PTT tarafından kurulan, işletilen ve güvenliği sağlanan sistem) kaydedecektir.

Bununla birlikte yine PTT, kapsamında kalanlar için oluşturduğu elektronik tebligat adresini, adres sahibine teslim edilmek üzere ilgili kurum, kuruluş veya birliğe gönderecek, teslim işleminin gerçekleştiği bilgisi kendisine iletdikten sonra bu adresi tebligat çıkarmaya yetkili makam ve mercilerin kullanımına derhâl sunacaktır.

Tebligat çıkarmaya yetkili makam ve merci, elektronik tebligat mesajını hazırlayarak, UETS'ye teslim edecek, UETS, elektronik tebligat mesajını zaman damgasıyla ilişkilendirerek muhatabın elektronik tebligat adresine ulaştıracaktır.

Gizliliğin sağlanması amacıyla tebliğ edilecek içerik ve ekli dokümanlar, UETS tarafından şifrelenecek ve bunlar ancak muhatap tarafından görülecektir.

Elektronik tebligat adresine elektronik tebligat mesajı ulaştığı konusunda bilgilendirilmek isteyen muhatap, elektronik posta

adresini veya kısa mesaj alma özelliği olan bir telefon numarasını PTT'ye bildirecektir.

Muhatap elektronik tebligat adresine, güvenli elektronik imzasını kullanarak veya e-Devlet kapısı üzerinden kimlik doğrulaması yaparak ya da PTT tarafından verilen şifre ile birlikte telefonuna kısa mesajla gelen tek kullanımlık doğrulama kodunu kullanarak erişecektir.

UETS, elektronik tebligatın muhatabın adresine ulaşım yapılmadığına dair delil kayıtlarını tutacak ve bu kayıtları, tebligat çıkarmaya yetkili makam ve mercie derhâl ve en geç yirmi dört saat içinde bildirecektir.

Kapsamında kalan tüzel kişiler, elektronik tebligat adresiyle ilgili işlemleri yapmak üzere en az bir, en fazla on ana işlem yetkilisi belirleyerek PTT'ye bildirecektir.

Yönetmelik gereği delil kayıtları, aksi ispat edilmedikçe kesin delil sayılacaktır.

Bununla birlikte, PTT, elektronik tebligat hizmeti karşılığında alacağı bedele ilişkin ücret tarifelerini Tebligat Kanunu hükümleri çerçevesinde belirleyerek resmî internet sayfasında yayımlayacaktır.

5. SONUÇ

Günümüzde yaşanan baş döndürücü teknolojik gelişmelerden en çok etkilenen alan da iletişim sektörüdür. Tebligat işlemlerinde yaşanan birçok olumsuzluk, hata veya eksiklik yanında fiziksel tebligat işlemlerinin mali külfeti de ortadadır.

Bu nedenle, elektronik ortamda tebligatın yapılması hem daha hızlı, ucuz, güvenli ve doğru işlem açısından önem arz etmekte hem de idari işlemlerin tebligat işlemleri sırasında sıkça yaşanan olumsuzlukları da ortadan kaldıracaktır.

M. Lamih ÇELİK

Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi
Teftiş Kurulu Başkanı

ANAYASA MAHKEMESİNİN “ZABITAYA VERİLEN MESLEKTEN ÇIKARMA CEZASI”NA İLİŞKİN İPTAL KARARI ÜZERİNE

1. GİRİŞ

Belediye Zabıtası¹, belediye sınırları içinde beldenin, belde halkının düzen, sağlık ve huzurunu, yetkili organların bu amaçla alacakları kararların yürütülmesini sağlamak ve korumakla, belediye suçlarının işlenmesini önleyecek tedbirleri almak ve işlenen belediye suçlarını kovalamakla ilgili görevleri yapmakla görevli bir kuruluştur. Zabitanın görev ve yetkileri 5393 sayılı Belediye Kanununun 51 inci maddesinde belirlenmiştir. Bu maddeye dayalı olarak Belediye Zabıta Yönetmeliği, 11. 04. 2007 tarih ve 26490 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Belediye zabıta personeline verilecek meslekten çıkarma cezasının yönetmelikle

düzenlenmesinin öngörüldüğü, kamu görevlisi olan belediye personeli hakkındaki anılan disiplin cezasına ilişkin kanuni düzenlemenin ve güvencenin bulunmadığı belirtilerek 5393 sayılı Belediye Kanununun 51 inci maddesinde yer alan kuralın Anayasanın 38 ve 128 inci maddelerine aykırı olduğunun ileri sürüldüğü iptal davasında Anayasa Mahkemesi E: 2018/110 K: 2018/99 T: 17/10/2018 kararıyla ilgili “...meslekten çıkarılma,...” ibaresinin Anayasaya aykırı olduğuna karar verdi. Bu çalışmamızda 28 Kasım 2018 tarihli ve 30609 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Anayasa Mahkemesini kararını ele alacağız.

a. İptal konusu olan düzenleme

İtiraz konusu ibarenin yer aldığı 5393 sayılı Belediye Kanununun 51 inci maddesi şöyledir:

“Zabitanın görev ve yetkileri

1 Zabıta kelimesi ise yine Arapça, “sıkıca tutma, idaresi altına alma, sahip olma veya silahla zorla getirme” anlamlarına gelen “zabt” kelimesinden Türkçeye geçmiştir (Meydan Larousse, 1969:890).

Madde 51- (...)Belediye zabıta teşkilâtının çalışma usûl ve esasları, çalışanların görev ve yetkileri, memurluğa alınması için taşımaları gereken nitelikler, alacakları meslek içi eğitim, görevde yükselme, **meslekten çıkarılma**, giyecekleri kıyafet ve savunma amaçlı olarak kullanacakları aletler ile zabıta teşkilâtında hizmet gereklerine göre oluşturulacak birimler, İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. (.....)”

b. İptal Gerekçeleri

Anayasa Mahkemesi disiplin cezalarını, “kamu hizmetlerinin yürütülmesi ve kamu yararının devamlılığının sağlanması amacıyla kamu görevlileri için görev, yetki ve sorumlulukları bakımından yasal olarak düzenlenmiş yaptırımlar” olarak tanımlamaktadır.²

“Disiplin suçu, bir kamu hizmeti düzenini bozan eylem (fiil) dir.”³ Diğer bir tanıma göre de “disiplin suçu, memurun göreviyle ilgili kusurlu fiillerdir.”⁴ Suç genel olarak toplum düzenine aykırı fiiller olarak ortaya çıkmakta iken, disiplin suçu daha çok kamu hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde sunulabilmesi için önceden belirlenen bir takım kamusal düzen kurallarına kamu görevlilerince gösterilen aykırı davranışlar olarak ortaya çıkmaktadır.

Disiplin suçları, kamu hizmetinin, hizmetten yararlananlara düzenli ve verimli bir şekilde sunulması için, kurum içi düzeni, disiplini ve hizmeti sunanların statüsünü

düzenleyen normlara aykırı hal ve davranışları ifade eder.⁵

Kamu hizmetlerini yürüten kamu görevlilerinin görev anlayışları, yetki ve sorumlulukları kamu hizmeti ve hizmet gerekleri ile sınırlandırılmış, bu sınırlar dışına çıkanların ise disiplin cezaları ile cezalandırılmaları öngörülmüştür. Bu noktada ilgili kurumun iç işleyişine ve düzenine aykırı davranışlara uygulanan disiplin cezalarının aynı zamanda idari ceza niteliği taşıyan bir idari yaptırım olduğunu söylemek de mümkündür.⁶ Diğer bir tanıma göre ise; “Bir kurumda çalışan memurların, kurumun düzenini bozucu davranışlarına karşı uygulanan yaptırımlara kısaca, disiplin cezası denir.”⁷

Disiplinin amacı; düzeni, ilerlemeyi, motivasyonu ve başarıyı sağlamaktır. Organize hareket etme becerisi ileri seviyede yüksek kurumlarda, disipline olan ihtiyaç ve personel üzerindeki baskı artmaktadır. Organize örgütlerdeki temel işlevi, düzenli davranış için uygun koşulları oluşturmak ve bireylerin gelecekte aynı davranışları tekrarlamasını önlemektir.⁸

Ülkemizde kamu görevlileri için öngörülen disiplin suç ve cezaları, 657 sayılı Kanuna tâbi görevliler için Kanununun 125 inci maddesinde; 657 sayılı Kanuna

5 657 sayılı Kanun m.124/2 de disiplin cezası yaptırımı gerektiren hal ve davranışları, kamu hizmetlerinin gereği gibi yürütülmesini sağlamak amacı ile kanunların, tüzüklerin ve yönetmeliklerin Devlet memuru olarak emrettiği ödevleri yurt içinde veya dışında yerine getirmemek, uyulmasını zorunlu kıldığı hususları yapmamak ve yasakladığı işleri yapmak olarak sıralamıştır

6 Muhammed GÖÇGÜN- Yükseköğretim Kurumlarında görev yapan personelin çekilmiş sayılması s.182 <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/maruhad/issue/viewFile/5000001574/5000000689>

7 A. Şeref Gözübüyük, Yönetim Hukuku, Turhan Kitabevi, 28. Baskı, Ankara, Ekim 2009, s. 238

8 CİNGİZ, A. İ., BÜKER S. ve TETİK, S., (2010), Emniyet Teşkilatında İdari Ceza Alan Personel Profiline Belirlenmesi, Polis Teşkilatında İnsan Kaynakları Yönetimi içinde, Editörler: Hasan Hüseyin ÇEVİK, Muammer BUCAK, Orhan Filiz, ss. 421-440, Polis Akademisi Yayınları, Ankara.

2 Anayasa Mahkemesinin 20.10.2011 tarih ve E. 2010/28, K. 2011/139 sayılı kararı, 7/2/2012- 28197 sayılı RG bkz. 07.02.2012 tarihli R.G. Aynı yönde: Anayasa Mahkemesinin 01.04.2010 tarih ve E. 2008/114, K. 2010/53 sayılı kararı, bkz. 06.07.2010 tarihli R.G

3 Turhan Tufan Yüce, “Ceza Hukuku İlkelerinin Disiplin Hukukunda Geçerliliği Sorunu ve Danıştay Kararlarının Bu Açıdan Tahlili”, Danıştay Dergisi, Yıl: 24, Sayı: 88, 1994, s. 5

4 Kemal Gözler, İdare Hukuku Dersleri, Ekin Kitapevi, Eylül 2008, Bursa, s. 642

tâbi olmayan yargı organı, üniversite ve silahlı kuvvetler mensupları gibi ayrı personel kanunları bulunmaları için, kendi personel kanunları ve ilgili yönetmeliklerde; 657 sayılı Kanuna tâbi olmakla birlikte, özel disiplin mevzuatı bulunan görevliler içinse bu mevzuatta düzenlenmiştir. 657 sayılı Kanunun 126 ncı maddesine göre; memurlara verilebilecek cezalardan uyarı, kınama ve aylıktan kesme cezaları disiplin amirleri tarafından, kademe ilerlemesinin durdurulması cezası, memurun bağlı olduğu kurumdaki disiplin kurulunun kararı alındıktan sonra atamaya yetkili amirler tarafından, devlet memurluğundan çıkarma cezası ise; amirlerin bu yoldaki isteği üzerine, memurun bağlı bulunduğu kurumun yüksek disiplin kurulu kararıyla olur. Disiplin soruşturmalarında usule ilişkin kuralların toplu olarak yer aldığı bir usul yasası bulunmamakta olup, konu ile ilgili olarak başta 657 sayılı Kanun olmak üzere birçok yasada düzenlemeler bulunmaktadır.⁹

"Kamu hizmeti görevlileriyle ilgili hükümler" üst başlığını taşıyan Anayasanın 128 inci maddesinin ikinci fıkrası Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir" hükmüyle disiplin suç ve cezalarını da kapsamı içine almaktadır.¹⁰ Bu

9 Turgut Tan, İdare Hukuku, Turhan Kitabevi, Güncelleştirilmiş 4. Baskı, Ankara, 2015, s.535

10 Anayasa'nın 128. Madde hükmünde disiplin suç ve cezaları ile ilgili belirleme yapılmamış olması nedeniyle maddedeki "diğer özlük işleri" kavramının disiplin hususunu kapsayıp kapsamadığı doktrinde tartışılmıştır. Sonuç olarak "diğer özlük işleri" kavramının, mali haklar da dahil olmak üzere, madde metninde yer almayan kamu görevlilerinin disiplin, hizmet içi eğitim, yer ve görev değiştirme, sicil, emeklilik ve mesleki ilişkilerden doğan diğer işlerini de kapsadığında ittifak edilmiştir. GÜRAN Sait, Anayasa Mahkemesi'nin 1982 Anayasası Dönemi nde Personel Hukukuna Bakışı, Anayasa Yargısı 6, s. 64; ARSLAN Zehredin, 657 Sayılı Kanuna Göre Disiplin Suç ve Cezaları, İstanbul 2001, s. 41.

hükümle kanunilik ilkesinin gereği olarak kamu görevlilerinin statülerinin kanunla düzenlenmesi esası getirilmiştir. Kural olarak "Kaideyi koyan makam istisna koyma yetkisini hangi makama vermiş ise veya istisnanın hangi tür norm ile konulacağını belirtmiş ise sadece ve sadece o makam tarafından ve o norm ile istisna getirebilir. Anayasa koyucu bir konunun "kanunla düzenleneceğini" belirtmiş ise, o konunun artık tüzük veya yönetmelikle belirlenmesi mümkün olmayacaktır. (Ancak kanun hükmünde kararname ile belirlenebilir)."¹¹

Anayasa Mahkemesi kanunilik ilkesini hem suçun kanuniliği hem de cezanın kanuniliği açısından kabul etmektedir. Üstelik disiplin cezaları açısından da kanunilik ilkesinin geçerli olduğu Yüksek Mahkeme tarafından kabul edilmektedir.¹² Anayasa Mahkemesine göre; disiplin yaptırımlarının da aynen diğer ceza yaptırımları gibi belirlilik ve kanunilik ilkelerine uygun şekilde düzenlenmesi gerekir. Diğer bir ifadeyle, memurların ve diğer kamu görevlilerinin hangi fiillerinin disiplin suçu oluşturduğunu açık olarak bilmeleri gerekmektedir.¹³

Anayasa Mahkemesi, kanunla düzenleme yetkisinin sınırlı, tamamlayıcı ve bağımlı bir yetki olduğunu vurguladığı yeni tarihli bir kararında şöyle demiştir: "Yürütmenin düzenleme yetkisi, sınırlı, tamamlayıcı ve bağımlı bir yetkidir. Bu nedenle, Anayasada öngörülen ayrık durumlar dışında, kanunlarla düzenlenmemiş bir alanda, kanun ile yürütmeye genel nitelikte kural koyma yetkisi verilemez. Yürütme organına düzenleme yetkisi veren bir yasa kuralının Anayasa'nın 7. maddesine uygun olabilmesi için temel

11 Kemal Gözler, Yorum İlkeleri konulu bildiri -www.anayasa.gen.tr/yorum-ilkeleri-kitaptan.pdf

12 Bkz. Anayasa Mahkemesi T.20.10.2011 E. 2010/28, K. 2011/139, RG:07.02.2012. Aynı yönde: Anayasa Mahkemesi T. 04.04.1991 E.1990/12, K. 1991/7, RG: 13.08.1991

13 Anayasa Mahkemesi, E. 2013/28 K. 2013/106 T : 3.10.2013

ilkeleri koyması, çerçeveyi çizmesi, sınırsız, belirsiz, geniş bir alanı yürütmenin düzenlemesine bırakmaması gerekir.”¹⁴ Mahkemenin bu yöndeki kararları sonucunda 5393 sayılı Kanunda meslekten çıkarılmasını yönetmelikle düzenleneceğinin belirtilmiş olmasıyla, Anayasanın çeşitli maddelerinde geçen “*kanunla düzenleme/sınırlama*” şartının yerine getirilmiş olduğu söylenemeyecektir. Zira yine Anayasa Mahkemesine göre: “Yürütme organının yasayla yetkili kılınmış olması, yasayla düzenleme anlamına gelmeyeceğinden, yürütmeye devredilen yetkinin Anayasaya uygun olabilmesi için yasadaki temel esasların belirlenmesi, sınırların çizilmesi” gerekmektedir¹⁵.

Temel kuralları koymadan, ölçüsünü belirlemeden ve sınırı çizmeden yürütmeye düzenleme yetkisi veren kural, Anayasanın 7. maddesine aykırı düşer”¹⁶

Anayasanın 38 inci maddesinin birinci fıkrasında “*Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz*” denilerek suçun kanuniliği ilkesi; üçüncü fıkrasında ise “*Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur*” ifadesine yer verilerek cezanın kanuniliği ilkesi getirilmiştir. Anayasanın 38. maddesinde yer alan *suçta ve cezada kanunilik* ilkesi uyarınca, hangi eylemlerin yasaklandığı ve bu yasak eylemlere verilecek cezaların hiçbir kuşkuyla yer bırak-

mayacak biçimde kanunda gösterilmesi; kuralın açık, anlaşılır ve sınırlarının belli olması gerekmektedir. Kişilerin yasak eylemleri önceden bilmeleri gerektiği düşüncesine dayanan bu ilkeyle temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alınması amaçlanmaktadır.

Anayasanın 38 inci maddesinde idari suç ve cezalar ile adli suç ve cezalar arasında bir ayrım yapılmadığından her ikisi de bu maddede öngörülen ilkelere tabidir.

Buna karşılık *suçta ve cezada kanunilik* ilkesinin daha esnek uygulandığı idari suçlar yönünden de suç ve cezalara ilişkin düzenlemelerin yalnızca kanun metninde yer alması yeterli değildir. Anayasa Mahkemesinin 14/1/2015 tarihli ve E.2014/100, K.2015/6 sayılı kararında da vurgulandığı üzere söz konusu düzenlemelerin içerik bakımından da belirli amacı gerçekleştirmeye elverişli olması gerekir. Bu açıdan kanun, bireylerin hangi somut fiil ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını belirli bir açıklık ve kesinlikte öngörebilmelerine imkân verecek nitelikte olmalıdır.

Disiplin cezaları, kamu hizmetlerinin gereği gibi yürütülmesini sağlamak amacıyla öngörülmüş; yapma veya yapmama biçiminde beliren davranış kurallarının ihlali hâlinde uygulanan, yasal olarak düzenlenmiş idari yaptırımlardır. Kamu hizmetlerini yürütenlerin görev, yetki ve sorumlulukları, kamu hizmeti ve hizmet gerekleri ile sınırlandırılmış; bu sınırlar dışına çıkanların ise disiplin cezaları ile cezalandırılmaları ilgili kanunlarda öngörülmüştür.

Belediye zabıta personelinin disiplin suç ve cezaları, Anayasanın yukarıda yer alan hükümleri gereğince kanunla düzenlenmesi öngörülen hususlar arasında yer almaktadır.

İtiraz konusu kuralda *meslekten çıkarılma* işleminin hukuki niteliği açıkça belirtil-

14 Anayasa Mahkemesi T.06.06.2013 E. 2013/47, K. 2013/72 , RG: 12.07.2013 Aynı yönde: Anayasa Mahkemesi T. 20.03.2013 E.2012/76, K. 2013/44 RG: 07.11.2013 ; Anayasa Mahkemesi T.07.03.2013 E.2012/129, K. 2013/40 ,RG: 18.04.2013; Anayasa Mahkemesi T. 14.02.2013 E.2011/150, K. 2013/30 , RG:25.06.2013 ; Anayasa Mahkemesi T. 22.12.2011 E.2010/96, K. 2011/168 ,RG: 14.02.2012

15 Anayasa Mahkemesi T.14.03.2005 E. 2003/70, K. 2005/14 , bkz. 26.04.2005 tarihli R.G.

16 Anayasa Mahkemesi T.06.07.1993, E.1993/5, K.1993/25, AMKD, sy. 31, C. 1, 1996, s. 218.

“Anayasada öngörülen ayırık durumlar dışında yasalarla düzenlenmemiş bir alanda yasa ile yetkili kılınmış olsa da yürütmenin subjektif hakları etkileyen bir kural koyma yetkisi bulunmamaktadır .

memiş, disiplin cezası olarak tesis edileceği yolunda bir ifadeye yer verilmemiştir. Bilindiği üzere kamu görevlilerinin yerine getirecekleri hizmetlerin niteliğinin gözetilerek belirli kamu görevlileri yönünden bu statünün kazanılmasının özel koşullara bağlanması ve bu koşulların kaybına bağlı olarak o statünün kaybının öngörülmesi de mümkündür. Bu anlamda meslekten çıkarılmanın bir disiplin cezası olması zorunluluğu bulunmamaktadır. Bununla birlikte *meslekten çıkarılma* işleminin bir disiplin cezası olarak tesisi de mümkün olduğundan itiraz konusu kuralın süregelen uygulaması da dikkate alınarak *meslekten çıkarılma* işlemlerinin bu yönde tesis edilecek disiplin cezası işlemlerini de kapsadığı anlaşılmaktadır.

Kanunda belediye zabıta personelinin meslekten çıkarılmasını gerektiren eylemler gösterilmediği gibi bu cezayı vermeye yetkili makamlar ve cezanın kesinleşme usulü de belirtilmemiştir. Bu hâliyle anılan meslekten çıkarma yaptırımını yönünden belediye zabıta personeli için kanuni bir güvence bulunmamaktadır. İtiraz konusu kural; söz konusu disiplin cezasıyla ilgili genel ilkeleri ortaya koymamakta, çerçeveyi çizmemekte, bu disiplin cezasını gerektiren eylemleri genel hatlarıyla da olsa belirlememektedir.

İtiraz konusu kural yaptırım konusu eylemleri yasal düzeyde belirlemediğinden ilgililerin hangi somut fiil ve olguya meslekten çıkarma yaptırımının uygulanacağını belirli bir açıklık ve kesinlikte öngörebilmelerine yasal çerçevede imkân tanımamaktadır. Bu nedenle kural, Anayasanın 38 inci maddesinde düzenlenen *suçta ve cezada kanunilik* ilkesine ve Anayasanın 128 inci maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen *kanuni düzenleme* ilkesine aykırılık oluşturmaktadır. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasanın 38 ve 128 inci maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Anayasa mahkemesine henüz taşınmayan benzer düzenleme şöyledir; 5393 sayılı Belediye Kanununun 52 nci maddesinde yer alan "İtfaiye teşkilâtının çalışma usul ve esasları, çalışanların görev ve yetkileri, memurluğa alınması için taşınmaları gereken nitelikler, alacakları meslek içi eğitim, görevde yükselme, **meslekten çıkarılma**, giyecekleri kıyafet ve savunma amaçlı olarak kullanacakları aletler ile itfaiye teşkilâtında hizmet gereklerine göre oluşturulacak birimler, İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. Belediye bu yönetmeliğe aykırı olmamak üzere ek düzenlemeler yapabilir." hükmüne istinaden Belediye İtfaiye Yönetmeliği, 21.10.2006 tarihli ve 26326 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu düzenleme dava konusu edilirse aynı gerekçeyle iptal edileceğini şimdiden söyleyebiliriz.

Anayasa Mahkemesi 5393 sayılı Belediye Kanununun 51 inci maddesinin üçüncü fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "... *meslekten çıkarılma*,..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, iptal hükmünün KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK ALTI AY SONRA (28 Mayıs 2019) YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE karar vermiştir. Bu durumda 6 aylık bu süre içerisinde meslekten çıkarma cezası verilebilir mi?

Danıştay 6. D. E. 2008/10309 K. 2010/8265 T. 21.9.2010 tarihli kararında "Anayasanın 153. maddesinde, Anayasa Mahkemesince verilen iptal kararlarının geriye yürümeyeceği kuralı, iptal edilen hükümlere göre kazanılmış olan hakların korunmasına yöneliktir. Öte yandan; Anayasaya aykırı bulunarak iptal edilmiş olduğu bilindiği halde görülmekte olan davaların Anayasaya aykırılığı saptanmış hükümler dikkate alınarak çözümlenmeleri Anayasanın üstünlüğü ve Hukuk Devleti ilkesine aykırı bulunmaktadır."

Danıştay 3. D. E. 2011/4756 K. 2013/3727 T. 27.9.2013 tarihli kararında “Anayasanın 153. maddesinin altıncı fıkrasında. Anayasa Mahkemesi kararlarının Resmi Gazetede hemen yayımlanacağı ve yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzelkişileri bağlayacağı hükme bağlanmıştır.

Aynı maddenin 3. fıkrasında, kanun, kanun hükmünde kararname ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü'nün veya bunların hükümlerinin, iptal kararlarının Resmi Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkacağı, gereken hallerde, Anayasa Mahkemesinin, iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabileceği öngörülmüşse de: Anayasa Mahkemesince bir kanunun veya kanun hükmünde karnamenin tümünün veya belirli hükümlerinin Anayasaya aykırı bulunarak iptal edildiği bilinmesine rağmen idari işlemlerin Anayasaya aykırılığı saptanmış olan kurallara göre tesis edilmesinin, Anayasanın üstünlüğü prensibine ve Hukuk Devleti ilkesine aykırı düşeceğini kabul etmek gerekir. “görüşüne yer verilmiştir.

Danıştayın kararları doğrultusunda her ne kadar bu madde 6 ay daha yürürlükte kalacak ise de 28 Kasım 2018 tarihinden itibaren artık zabıta personeline meslekten çıkarma cezası verilemez.

2. SONUÇ

“...657 sayılı Yasada yer almayan “meslekten çıkarma” disiplin cezası ile meslekten çıkarma cezasını gerektiren eylem, işlem, tutum ve davranışlarının kanun yerine yönetmelikle düzenlemesinin 1982 Anayasasının 128/2 maddesine aykırı”¹⁷ olduğu görüşünde olduğumuzu belirtmiştik. Hangi eylemlerin

17 Zabitanın Cep kitabı (5.Baskı) adlı eserimizde (s.48)

meslekten çıkarma cezası gerektirdiği ve bu cezayı verecek makamın ve itiraz usulünün 657 sayılı Kanunda düzenlenmesi gerekir. Bu yapılırken hem itfaiye hem de zabıta personeline yönelik düzenleme yapılmalıdır. Her iki yönetmelikteki meslekten çıkarma cezasına ilişkin düzenlemeler derhal iptal edilmelidir. Devam eden disiplin soruşturmalarında 657 sayılı Kanun esas alınarak ceza verilmelidir.

KAYNAKÇA;

Turhan Tufan Yüce, “Ceza Hukuku İlkelerinin Disiplin Hukukunda Geçerliliği Sorunu ve Danıştay Kararlarının Bu Açıdan Tahlili”, Danıştay Dergisi, Yıl: 24, Sayı: 88, 1994

Kemal Gözler, İdare Hukuku Dersleri, Ekin Kitapevi, Eylül 2008, Bursa,

Kemal Gözler, Yorum İlkeleri konulu bildirisi -www.anayasa.gen.tr/yorum-ilkeleri-iptaptan.pdf

Muhammed GÖÇGÜN- Yükseköğretim Kurumlarında görev yapan personelin çekilmiş sayılması <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/maruhad/issue/viewFile/5000001574/5000000689>

Şeref Gözübüyük, Yönetim Hukuku, Turhan Kitabevi, 28. Baskı, Ankara, Ekim 2009

Turgut Tan, İdare Hukuku, Turhan Kitabevi, Güncelleştirilmiş 4. Bası, Ankara, 2015, s.535

M. Lamih ÇELİK&Veli BÖKE Zabitanın Cep Kitabı Türkiye Belediyeler Birliği Yayını Ankara Şubat 2018

M.Lamih Çelik, Zabıta Memuruna “Meslekten Çıkarma” Cezası Verilebilir mi? Yerel Yönetim ve Denetim Dergisi Ocak 2016 C.2 S.1 s.25-31

Sedi KAVAK

İç Denetçi
Anadolu Üniversitesi

Engin KÜKRER

İç Denetçi, CGAP
Eskişehir B.B. ESKİ Genel Müdürlüğü

BELEDİYELERDE STRATEJİK PLAN HAZIRLIK SÜRECİ

1.GİRİŞ

Kamunun mali yönetimine yön veren 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu incelendiğinde kamu kaynağının kullanılmasının genel esaslarından biri de: “Stratejik planlama ve performans esaslı bütçeleme” olduğu görülmektedir.

Buna göre “Kamu idareleri; kalkınma planları, programlar, ilgili mevzuat ve benimsedikleri temel ilkeler çerçevesinde geleceğe ilişkin misyon ve vizyonlarını oluşturmak, stratejik amaçlar ve ölçülebilir hedefler saptamak, performanslarını önceden belirlenmiş olan göstergeler doğrultusunda ölçmek ve bu sürecin izleme ve değerlendirmesini yapmak amacıyla katılımcı yöntemlerle stratejik plan hazırlarlar.”¹

Konuyla ilgili olarak belediye mevzuatına göz atılacak olunursa; 5393 sayılı Kanunun “Stratejik plân ve performans programı”

1 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 9 uncu maddesinin 1 inci fıkrası.

başlıklı 41 inci maddesinde belediyelerde stratejik plan hazırlanması ile ilgili temel esaslar açıklanmıştır. Buna göre; **Belediye Başkanı, mahalli idareler genel seçimlerini takip eden altı ay içinde belediyenin stratejik planını hazırlayarak belediye meclisine sunar ve plan, belediye meclisi tarafından kabul edilmeyi müteakip yürürlüğe girer.**

Stratejik plan hazırlanırken; kalkınma plan ve programı ile varsa bölge planı dikkate alınır. Ayrıca üniversiteler, meslek odaları ile konuyla ilgili sivil toplum örgütlerinin de görüşüne başvurulur. Buna ilave olarak 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun ilgili hükmü² uyarınca Büyükşehir Belediyesinin stratejik planı hazırlanırken ilçe belediyelerinin de görüşü alınır.

5393 sayılı Kanunda da belirtildiği üzere³ “**Stratejik plân ve performans programı**

2 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun “Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları” başlıklı 7 nci maddesinin 1 inci fıkrasının a bendi.

3 5393 sayılı Belediye Kanununun “Stratejik plân ve performans

bütçenin hazırlanmasına esas teşkil eder ve belediye meclisinde bütçeden önce görüşülmek üzere kabul edilir. Gerek 5393 sayılı Kanun⁴, gerekse 5216 sayılı Kanun⁵ hükümleri incelendiğinde; Belediye başkanının temel görevleri arasında ***“Belediyeyi stratejik plâna uygun olarak yönetmek, belediye idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi hazırlamak ve uygulamak, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini belirlemek, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak.”*** hususları yer almaktadır.

Mevzuatta da belirtildiği üzere “Stratejik Plan” bütçenin hazırlanmasının esasını teşkil eden ve belediyenin 5 yıllık dönemine yön veren önemli bir doküman olup planın tüm mahalli idareler tarafından 31 Mart 2019 Yerel Seçimini müteakip 2020-2024 dönemini kapsayacak şekilde hazırlanması gerekmektedir. Stratejik planların hazırlanması ile ilgili olarak 26 Şubat 2018 tarih 30344 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan ***“Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik”*** ile daha önceki yönetmelik⁶ yürürlükten kaldırılarak yeni yönetmelikte bazı ***önemli yeni düzenlemeler*** getirilmiştir.

Buna göre stratejik plan hazırlık süreci, güncellenen mevzuattaki değişiklikler de dikkate alınarak gözden geçirildiğinde; söz konusu sürecin ***önceki planlama dönemlerinden daha ayrıntılı olduğu*** açıkça görül-

programı” başlıklı 41 inci maddesinin 4’üncü fıkrası

4 5393 sayılı Belediye Kanununun “ Belediye başkanının görev ve yetkileri” başlıklı 38 inci maddesinin 1 inci fıkrasının b bendi

5 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun “Büyükşehir belediye başkanının görev ve yetkileri” başlıklı 18 inci maddesinin 1 inci fıkrasının b bendi.

6 25/05/2006 tarih ve 26179 sayılı R.G.‘de yayınlanan Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik, 26 Şubat 2018 tarih ve 30344 sayılı R.G.‘de yayınlanan yönetmeliğin 23üncü maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

mektedir. Konuyla ilgili olarak eğitim ve koordinasyon ihtiyaçları için ayrılması gereken süreler de bu sürece dahil edildiğinde, yerel seçim sonrası kalan sürenin ayrıntılı ve gerçekçi bir plan için tahdit oluşturabileceği değerlendirilmektedir. ***Bu nedenle belediyelerin, söz konusu stratejik plan hazırlıklarına yerel seçimleri beklemeden başlamalarında fayda vardır.*** Makalemizde ***2018 yılında değişen mevzuat kapsamında*** stratejik plan hazırlık sürecinde başta belediyeler olmak üzere mahalli idarelerin yapması gereken faaliyetler izah edilecektir.

2. STRATEJİK YÖNETİM SÜRECİ

Kamu yönetimi reformları çerçevesinde mahalli idarelerde uygulanmakta olan stratejik yönetim süreci; mahalli idarelerde orta ve uzun vadede odaklanmak istediği önceliklerin belirlenmesi, bütçe hazırlama ve uygulama sürecinde mali disiplinin sağlanması, kaynakların stratejik önceliklere göre dağıtılması ve etkin kullanılıp kullanılmadığının izlenmesi ile hesap verme sorumluluğunun geliştirilmesine temel oluşturmaktadır.

Belediyelerde stratejik planlama;

- Şehir halkının yaşam kalitesini etkileyen ve etkilemesi muhtemel koşulların anlaşılması,
- Şehrin gelecekte ulaşmak istediği konum konusunda ortak bir anlayış ve mümkün olduğunca geniş bir uzlaşma sağlanması,
- Bu konuma ulaşmak için belediyenin kaynaklarını etkin bir şekilde kullanma yollarını arayarak ne yapması ve nasıl bir kurum olması,

gerektiğini tanımlayan sistematik bir süreçtir⁷.

7 T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Belediyeler İçin Stratejik Planlama Rehberi, 2018, s.2

Özetle stratejik plan, mahalli idarelerin kaynak kullanım önceliklerini belirleyen ve bu yönüyle idare edilen şehrin geleceğine yön veren stratejik bir belgedir. Bu nedenle planın; açık, gerçekçi, kabul edilebilir, ölçülebilir ve ulaşılabilir hedefler üzerine inşa edilmesi büyük bir önem arz etmektedir. Ayrıca söz konusu plan 5 yıllık bir dönemi kapsayacağından dolayı, planın güncellenmesi veya yenilenmesi ancak belli koşullara bağlıdır. Bu nedenle stratejik plan, hazırlık aşamasından itibaren tüm aşamalarında katılımcı, gerçekçi ve vizyoner bir anlayışla hazırlanmalıdır.

Stratejik planın hazırlanmasına temel teşkil eden Stratejik Yönetim Süreci 6 temel aşamadan oluşur:

- Stratejik Plan Hazırlık Süreci
- Durum Analizi
- Geleceğe Bakış
- Strateji Geliştirme
- Performans Programı
- İzleme ve Değerlendirme

Planlama sürecinin planlanmasıyla başlayan bu döngü neredeyiz, nereye ulaşmak istiyoruz, gitmek istenilen yere nasıl ulaşabiliriz ile başarımızı nasıl takip eder ve değerlendiririz sorularının cevaplarından oluşmaktadır. Stratejik yönetim yaklaşımının temel adımları Şekil 1’de gösterilmiştir.

3. STRATEJİK PLAN HAZIRLIK SÜRECİ

Stratejik planlama, farklı görevlere, sorumluluklara ve donanımlara sahip birçok kişiyi bir araya getiren, başta üst yönetici olmak üzere idare genelinde sahiplenmeyi gerektiren zaman alıcı bir süreçtir. **Stratejik planlama çalışmalarının başarısı büyük ölçüde plan öncesi hazırlıkların yeterli dü-**

zeyde yapılmasına bağlıdır. İlgili mahalli idarenin gelecek tasarımı olan stratejik planın hazırlık çalışmalarında Strateji Geliştirme Birimi(SGB), eşgüdüm ve uyumu sağlayan sekretarya rolünü yerine getirir.⁸

Stratejik plan hazırlık süreci esasen “planlama sürecinin planlanması” olup üç temel aşamadan oluşur. Bu aşamalar şunlardır:

- Planın sahiplenilmesi.
- Planlama sürecinin organizasyon.
- Hazırlık programı.

3.1 Planın Sahiplenilmesi

Stratejik planın başarısı ancak başta üst yönetim olmak üzere tüm çalışanların planı sahiplenmesiyle ve plana katkı sağlamasıyla mümkündür. **Plan hazırlamak ve bunun doğrultusunda idareyi yönetmek üst yönetimin temel sorumluluğudur.** Bu nedenle yöneticinin desteği, katkıları ve yönlendirmesi stratejik planlamanın en önemli unsurudur. **“Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik”** in “Üst Yöneticiler Başlıklı” 7 nci maddesinde *“Üst yöneticiler, idarelerinin stratejik planlarının hazırlanmasından, uygulanmasından ve izlenmesinden bakana, mahalli idarelerde ise meclislerine karşı sorumludur.”* hükmüyle bu hususa dikkat çekilmiştir. Plandan istenilen verimin sağlanabilmesi için üst yöneticinin, yazılı ve sözlü direktifleriyle stratejik plan yaklaşımını benimsediğini kurum çalışanlarıyla paylaşması ve stratejik planı sahiplenmesi gerekmektedir.

⁸ T.C. Kalkınma Bakanlığı, Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzu (3. Sürüm), 2018, s.8

<ul style="list-style-type: none"> Planın sahiplenilmesi Planlama sürecinin organizasyonu Hazırlık programı 	STRATEJİK PLAN HAZIRLIK SÜRECİ	Planlama sürecinin planlanması
<ul style="list-style-type: none"> Kurumsal tarihçe Uygulanmakta olan stratejik planın değerlendirilmesi Mevzuat analizi Üst politika belgeleri analizi Faaliyet alanları ile üren ve hizmetlerin belirlenmesi Paydaş analizi Kuruluş analizi PESTLE analizi GZFT analizi 	DURUM ANALİZİ	Nereyediz?
<ul style="list-style-type: none"> Misyon Vizyon Temel değerler 	GELECEĞE BAKIŞ	Nereye ulaşmak istiyoruz?
<ul style="list-style-type: none"> Amaçlar Hedefler Performans göstergeleri 	STRATEJİ GELİŞTİRME	
<ul style="list-style-type: none"> Performans hedefleri Performans göstergeleri Faaliyetler Projeler Maliyetlendirme Bütçeleme 	PERFORMANS PROGRAMI	Gitmek istediğimiz yere nasıl ulaşabiliriz?
<ul style="list-style-type: none"> Stratejik plan izleme toplantısı Stratejik plan değerlendirme toplantısı Faaliyet raporu İç denetim 	İZLEME VE DEĞERLENDİRME	Başarımızı nasıl takip eder ve değerlendiririz?

Şekil 1 Stratejik Yönetim Süreci (Kaynak: Belediyeler İçin Stratejik Planlama Rehberi,2018, s,3)

3.2 Planlama Sürecinin Organizasyonu

Stratejik planlama sürecine dahil edilecek temel aktörler ve görev dağılımı bu aşamada belirlenir. Genel ilke olarak plan; bilfiil kamu idarelerince ve idarelerin kendi çalışanları tarafından katılımcı bir planlama yaklaşımıyla hazırlanır. **Çalışmalar, üst yönetim başkanlığında, strateji geliştirme biriminin koordinatörlüğünde ve tüm birimlerin aktif katılım ve katkılarıyla yürütülür.** Yönetmelikte de belirtildiği üzere **“Stratejik planlama hazırlık süreci, Stratejik Plan Genelgesinin yayımı ile başlatılır.”⁹**

9 Söz konusu ibare; Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin “Stratejik planların hazırlanması” başlıklı 8 inci maddesinin ilk fıkrasında geçmektedir.

Ancak aynı Yönetmeliğin “Genel İlkeler” başlıklı 5 inci maddesinin ilk fıkrasının e bendindeki **“Kamu idareleri için uzun süreli analiz gerektiren çalışmalar stratejik plan hazırlık sürecinden önce özel bir çalışma bir çalışma olarak başlatılır.”** hükmü uyarınca özellikle **“Durum Analizi” aşamasında yapılacak olan analizler ile ilgili çalışmaların stratejik plan genelgesinin yayımlanmasından önce başlatılmasında fayda vardır.** Böyle bir çalışmanın genelge öncesi başlaması, zaman tasarrufu sağlayacağı için, hem idareyi süre yönünden rahatlatacak; hem de harcama birimlerini önceden harekete geçirecek stratejik planlama sürecine birimlerin adaptasyonunu kolaylaştıracaktır.

Tekrar genelge hazırlanması sürecine dönecek olursak, üst yönetici onayı yürürlüğe giren Stratejik Plan Genelgesinde;

“a) Çalışmaların üst düzeyde sahiplenildiği ve takibinin yapılacağı hususuna,

b) Çalışmaların strateji geliştirme biriminin koordinasyonunda yürütüleceği hususuna,

c) Stratejik planlama ekibine ve kurulması halinde alt çalışma gruplarına harcama birimlerince üyelerin görevlendirilmesi gerektiği hususuna,

ç) Strateji Geliştirme Kurulu üyeleri-ne,” mutlaka yer verilmelidir.

Yönetmelikte bahsi geçen “Strateji Geliştirme Kurulu” Belediye Başkanın başkanlığında;

- Büyükşehir belediyelerinde; genel sekreter ve yardımcılar ile Başkanın uygun göreceği yönetici ve diğer kişilerden;
- Büyükşehir statüsünde olmayan il ile ilçe belediyelerinde; başkan yardımcılar ile

Başkanın uygun göreceği yönetici ve diğer kişilerden oluşur. Katılımcı sayısının karar alma süreçlerinde etkinliği sağlayacak düzeyde belirlenmesi tavsiye edilmektedir¹⁰.

Kurulun temel görevleri; stratejik planlama sürecinin ana aşamaları ile çıktılarını kontrol etmek, harcama birimlerinin planlama sürecine aktif katılımını sağlamak ve tartışmalı konuları görüşüp karara bağlamaktır. Bu kurul aynı zamanda stratejik planlama ekibini ve hazırlık programını onaylamaktadır.

“Stratejik Planlama Ekibi” ise Genel Sekreter Yardımcısı ya da bir Başkan Yardımcısı

başkanlığında, SGB'nin koordinasyonunda, harcama birimlerinin temsilcileri ile SGB yöneticisinden oluşur. **Stratejik planlama ekibinde harcama birimlerinin aktif biçimde temsil edilmesi zorunluluk arz etmektedir.**

Ekip; hazırlık programının oluşturulması, stratejik planlama sürecinin hazırlık programına uygun olarak yürütülmesi, gerekli faaliyetlerin koordine edilmesi ile Strateji Geliştirme Kurulunun onayına sunulacak belgelerin hazırlanmasından sorumludur. Ekip başkanı; ekibin oluşturulması, çalışmaların planlanması, ekip içi görevlendirmelerin yapılması, ekip üyelerinin motivasyonu ile ekip ve üst yönetim arasında eşgüdüm sağlanması görevlerini yerine getirir.

Stratejik planlama ekibinde;

- **Ana hizmet birimleri yeterince temsil edilmeli,**
- **Farklı uzmanlık alanlarına sahip kişiler yer almalı,**
- **Çalışma süresince üyelerin devamlılığı sağlanmalı,**
- **Üye sayısı, birlikte karar almayı imkânsız hale getirecek kadar çok, farklı fikir ve birimlerin temsiline izin vermeyecek kadar az olmamalıdır¹¹.**

Aynı zamanda planlama ekibi, görev yaptığı birimi uygun bir şekilde temsil yeteneğine sahip, uyumlu, tecrübeli ve planlama çalışmalarına yeterli zaman ayırabilecek personel arasından seçilmelidir. Stratejik plan hazırlama çalışmalarına başlamadan önce oluşturulan ekibe stratejik plan hazırlama süreci çalışmaları hakkında bilgilendirme yapılması; planın gerçekçi, uygulanabilir ve belirlenen esas ve usullere uygun olarak hazırlanmasına önemli bir katkı sağlayacaktır.

10 Belediyeler İçin Stratejik Planlama Rehberi, s.5

11 Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzu, s.10

3.3 Hazırlık Programı

İlgili Yönetmelik hükmü uyarınca¹²; **stratejik plan genelgesinin yayımlanmasını müteakip iki ay içerisinde** stratejik planlama ekibi aşağıdaki hususları içeren **bir hazırlık programı oluşturur**:

a) **Stratejik planlama sürecinin aşamaları, bu aşamalarda gerçekleştirilecek faaliyetler ile bu faaliyetlerden sorumlu birim ve kişiler.**

b) **Aşama ve faaliyetlerin tamamlanacağı tarihleri gösteren zaman çizelgesi.**

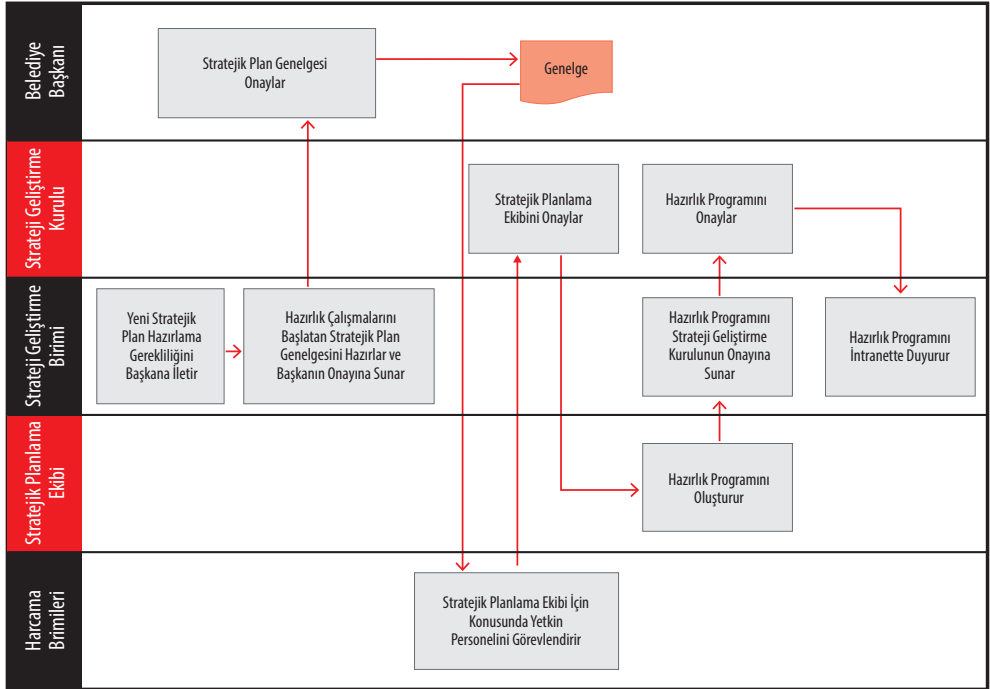
c) **Stratejik planlama ekibi üyeleri.**

Bununla birlikte bu aşamada, stratejik planlama ekibinin ve stratejik planlama ça-

lışmalarına katkı verecek diğer çalışanların stratejik planlama konusundaki eğitim ihtiyacı tespit edilir. Bu çerçevede eğitimin içeriği, süresi ve katılacak personel belirlenir.

Hazırlık programı SGB tarafından Strateji Geliştirme Kuruluna sunulur. Strateji Geliştirme Kurulu hazırlık programını değerlendirerek son şeklini verir. Hazırlık programı, stratejik planlama ekip üyelerinin isimlerine ilişkin bilgiler ile tüm birimlerin çalışmalarına azami katılım ve desteklerinin sağlanmasına ilişkin hususları da içerecek şekilde Başkan tarafından iç yazışma ve belediyenin intranet sayfası aracılığıyla yayımlanır.

Stratejik plan hazırlık sürecinde yer alan birim, kişi ve ekiplerin görevleri Şekil-2'de özetlenmiştir.

Şekil 2 Stratejik Plan Hazırlık Süreci (Kaynak: Belediyeler İçin Stratejik Planlama Rehberi, s,7)

12 Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "Stratejik planların hazırlanması" başlıklı 8 inci maddesinin 3 üncü fıkrası

4. SONUÇ

Mahalli idarelerde stratejik planlama, şehir halkının yaşam kalitesini etkilediği gibi kurum kaynaklarının belirlenen amaçlara uygun bir şekilde kullanılmasını da sağlamaktadır. 31 Mart 2019 yerel seçim sonrası kalan sürenin ayrıntılı ve gerçekçi bir plan için tahdit oluşturabileceği dikkate alınarak, 2020-2024 dönemini kapsayacak şekilde stratejik planın hazırlanması çalışmalarının seçim öncesinde başlatılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Buna göre;

a) Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte yer alan süre sınırlaması ile uzun süreli analiz gerektiren çalışmalar dikkate alınarak, Yönetmeliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının e) bendi hükmü gereğince stratejik plan hazırlık sürecinden önce çalışmaların başlatılması,

b) Çalışmalara başlamadan önce üst yönetici, harcama yetkilileri ve stratejik plan hazırlamasında görev alması muhtemel personele yönelik olarak stratejik plan hazırlama süreci çalışmaları hakkında bilgilendirme toplantıları/eğitimleri yapılması,

c) Stratejik planlama ekiplerine, birimlere temsil eden yeterli sayıda nitelikli personel dahil edilmesi,

ç) Stratejik planların, beş yıllık bir süreyle kapsadığı, plan döneminin kalan yılları için

güncellenebileceği, güncellenmenin bir stratejik plan döneminde en fazla iki kez yapılabileceği ve güncellenen hususların ikinci kez güncellenemeyeceği göz önünde bulundurulacak stratejik planın hazırlanması konusunda hassas davranılması,

d) Zorunlu olmamakla birlikte, stratejik planın uygulanabilirliğini artırmaya yönelik faaliyetler kapsamında eylem planı hazırlanması,

e) Hazırlanacak stratejik planın kurum üst yöneticisi ve çalışanları tarafından sahiplenilmesi ve katkı sağlanması

önerilir.

KAYNAKLAR

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu

5393 sayılı Belediye Kanunu

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu

26 Şubat 2018 tarih 30344 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik"

T.C. Kalkınma Bakanlığı, Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzu (3. Sürüm), 2018

T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Belediyeler İçin Stratejik Planlama Rehberi,2018

MEVZUAT FİHRİSTİ

22/01/2019-13/02/2019 Tarihleri Arasındaki Resmi Gazete'de
Yayımlanan Önemli Mevzuatı Kapsamaktadır

KANUNLAR

- Kanun Adı** : **Gelir Vergisi Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun**
- Kanun Tarih ve No.** : 18/01/2019/ 7162
- R.G.Tarih ve Sayısı** : 30/01/2019- 30671
- Konusu** : 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 9 uncu ve 25 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendi "1. Ölüm, engellilik ve hastalık sebebiyle verilen tazminat ve yardımlar ile 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu uyarınca ödenen işsizlik ödeneği ve 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa göre ödenen işe başlatmama tazminatı;" Kanunun mükerrer 121 inci maddesinin ikinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan "10 Türk lirasına" ibaresi "**250 Türk lirasına**" şeklinde değiştirilmiş ve bende "ödemeler bu şartın ihlali sayılmaz." ibaresinden sonra gelmek üzere "Vergi kanunları gereğince, tecil edilerek belirlenen şartların gerçekleşmesine bağlı olarak terkin edilecek vergilerin, şartların sağlanamaması halinde kanunlarında belirlenen tecil süresinin sonunu takip eden onbeşinci günün bitimine kadar ödemesi şartıyla bu şart ihlal edilmiş sayılmaz." cümle eklenmiştir. Kanuna geçici madde eklenmiştir. "GEÇİCİ MADDE 89 – 27/3/2018 tarihinden önce karşılıklı sonlandırma sözleşmesi veya ikale sözleşmesi kapsamında ödenen tazminatlar, iş kaybı tazminatları, iş sonu tazminatları, iş güvencesi tazminatları gibi çeşitli adlar altında yapılan ödemeler ve yardımlar üzerinden tevkif edilerek tahsil edilen gelir vergisi, hizmet erbabının düzeltme zamaşımı süresi içerisinde tarha yetkili vergi dairelerine başvurmaları ve dava açmamaları, açılmış davalardan vazgeçmeleri şartıyla 213 sayılı Vergi Usul Kanununun düzeltmeye ilişkin hükümleri uyarınca red ve iade edilir. Bu madde hükümlerinden yararlanmak üzere vazgeçilen davalarla ilgili olarak yargılama giderleri ve vekâlet ücretine hükmedilmez. Hakkında kesinleşmiş yargı kararı bulunan iade talepleriyle ilgili olarak bu madde hükmü uygulanmaz. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir."

- 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 21 inci maddesinin ikinci fıkrasının beşinci cümlesine “ödeme kaydedici cihaz kullanılarak” ibaresinden sonra gelmek üzere “**veya elektronik belge düzenlenmek suretiyle**” ibaresi eklenmiştir.
- 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu
- 4/4/1990 tarihli ve 3621 sayılı Kıyı Kanununa aşağıdaki ek madde ve ekli (1), (2), (3) ve (4) nolu krokiler ile listeler eklenmiştir. “EK MADDE 2 – Ekli (1), (2), (3) ve (4) nolu krokiler ile listelerde sınır ve koordinatları gösterilen alanlarda bu Kanunun kıyılar, sahil şeritleri, doldurma ve kurutma yoluyla kazanılan arazilere ilişkin yapı ve yapılaşmaya dair sınırlayıcı hükümleri uygulanmaz.”
- 12/4/1990 tarihli ve 3624 sayılı Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı Teşvik ve Muafiyetleri Kanununun mülga ek 1 inci yeniden düzenlenmiştir.
- 2/3/2005 tarihli ve 5307 sayılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun
- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu
- 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunlarında değişiklik yapılmıştır.

CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMELERİ

- Karar Sayısı** : 714
- Adı** : 8/1/2018 Tarihli ve 2018/11213 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Yürürlüğe Konulan “Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ne Yapılacak Yolculuklarda Verilecek Gündeliklere Dair Karar” ile “Yurtdışı Gündeliklerine Dair Karar”da Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 714)
- R.G.Tarih ve Sayısı** : 7/02/2019 - 30679
- Konusu** : 8/1/2018 tarihli ve 2018/11213 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan “Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ne Yapılacak Yolculuklarda Verilecek Gündeliklere dair Karar”ın 8 inci ve 5 inci maddelerinde değişiklik yapılmıştır. 8/1/2018 tarihli ve 2018/11213 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan “Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ne Yapılacak Yolculuklarda Verilecek Gündeliklere dair Karar” ile “Yurtdışı Gündeliklerine Dair Karar”ın bu Kararla yapılan değişiklikler ile birlikte uygulanmasına 2019 yılında da (<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/02/20180216-4.pdf>) devam edilir.

- Karar Sayısı** : 682
Adı : 4/7/1956 Tarihli ve 6772 Sayılı Kanun Kapsamına Giren Kurumlarda Çalışan İşçilere 2019 Yılında Yapılacak İlave Tediyelelerin Sürelerinin Belirlenmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 682)
R.G.Tarih ve Sayısı : 30/01/2019 – 30671
Konusu : 4/7/1956 tarihli ve 6772 sayılı Kanun kapsamına giren kurumlarda çalışan işçilere 2019 yılında, mezkur Kanunun 1 inci maddesine göre yapılacak ilave tediyele birinci yarısının 31.1/2019, diğer yarısının 31/5/2019 tarihinde ödenmesine maden işçilerin ise, 23.12.2019 tarihinde ödenmesine karar verilmiştir.

YÖNETMELİKLER

- Yönetmeliğin Adı** : Plân Yapımını Yüklenecek Müelliflerin Yeterliliği Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
R.G. Tarih ve Sayısı : 22.01.2019 – 30663
Konusu : 7/1/2006 tarihli ve 26046 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Plân Yapımını Yüklenecek Müelliflerin Yeterliliği Hakkında Yönetmeliğin bazı maddelerinde değişiklik yapılmıştır.
- Yönetmeliğin Adı** : Türk Mühendis Ve Mimar Odaları Birliği Elektrik Mühendisleri Odası Serbest Müşavir Mühendislik Hizmetleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
R.G. Tarih ve Sayısı : 22.01.2019 – 30663
Konusu : 18/3/2004 tarihli ve 25406 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Elektrik Mühendisleri Odası Serbest Müşavir Mühendislik Hizmetleri Yönetmeliğinin geçici 1 inci maddesi “Geçici Madde 1 – 31/7/2020 tarihinden önce üniversitelerin elektrik-elektronik mühendisliği bölümlerinden mezun olanların 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (h) bendinin (8) numaralı alt bendinde belirtilen dersleri mezuniyet sonrası dışarıdan tamamladıklarını belgelemeleri halinde 9 uncu maddeye göre Elektrik 1kV üstü ve 1kV altı tesisler SMM belgesi düzenlenir.” şeklinde değiştirilmiştir.
- Yönetmeliğin Adı** : Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
R.G. Tarih ve Sayısı : 25.01.2019 – 30666
Konusu : 30/12/2014 tarihli ve 29221 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliğinin 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentleri değiştirilmiş ve aynı fıkraya (ı) bendi eklenmiştir.

- Yönetmeliğin Adı** : **Atıksu Altyapı Ve Eysel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul Ve Esaslara İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 02.02.2019 – 30674
- Konusu** : 27/10/2010 tarihli ve 27742 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Atıksu Altyapı ve Eysel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmeliğinde değişiklik yapılmıştır. 26/10/2011 tarihi itibarıyla bu Yönetmeliğe, tarife belirleme, abonelik, sözleşme, teknik alt yapı eksiklikleri ile kendi aralarında maliyet ve bölüşüm hesabı yapmayanlar da dahil olmak üzere, uyum sağlayamamış olan atıksu altyapı yönetimleri ve evsel katı atık idareleri, 31/12/2020 tarihine kadar bu Yönetmeliğe uyum sağlamakla yükümlüdürler.”
- Yönetmeliğin Adı** : **Arazi Topplulaştırması Ve Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri Uygulama Yönetmeliği**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 07.02.2019 – 30679
- Konusu** : Tarımsal arazilerin toplulaştırması ve tarla içi geliştirme hizmetlerine ilişkin usul ve esasları belirlenmiştir.
- Yönetmeliğin Adı** : **Resmi Mühür Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 07.02.2019 – 30679
- Konusu** : 8/8/1984 tarihli ve 84/8422 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Resmi Mühür Yönetmeliğinin bazı maddelerinde değişiklik yapılmıştır.
- Yönetmeliğin Adı** : **Kamu Konutları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 07.02.2019 – 30679
- Konusu** : 16/7/1984 tarihli ve 84/8345 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Konutları Yönetmeliğinde değişiklik yapılmıştır.
- Yönetmeliğin Adı** : **Arazi Topplulaştırması Ve Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri Uygulama Yönetmeliği**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 07.02.2019 – 30679
- Konusu** : Tarımsal arazilerin toplulaştırması ve tarla içi geliştirme hizmetlerine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.
- Yönetmeliğin Adı** : **Ulusal Beslenme Konseyi Yönetmeliği**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 09.02.2019 – 30681
- Konusu** : Ulusal Beslenme Konseyinin kuruluş amacını, oluşumunu, görevleri ile çalışma usul ve esasları düzenlenmiştir.

- Yönetmeliğin Adı** : Mesafeli Sözleşmeler Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 09.02.2019 – 30681
- Konusu** : 27/11/2014 tarihli ve 29188 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Mesafeli Sözleşmeler Yönetmeliğinin 20 nci maddesinin ikinci fıkrasının sonuna “Ancak abonelik sözleşmesinin kamu hizmetlerinin tek noktadan sunulduğu ortak kamu elektronik platformu üzerinden kurulması halinde, kayıtların tutulması ve bilgilerin sunulmasına ilişkin yükümlülük satıcı veya sağlayıcıya aittir.” cümle eklenmiştir.

TEBLİĞLER

- Tebliğin Adı** : Muhasebat Ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü Genel Tebliği (Sıra No: 62) (Parasal Sınırlar Ve Oranlar)
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 26.01.2018 – 30667
- Konusu** : 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve diğer mevzuat kapsamında uygulanacak olan parasal sınırları, faiz oranlarını ve alındı birim fiyatları belirlenmiştir.
- Tebliğin Adı** : Yapı İşleri İnşaat, Makine Ve Elektrik Tesisatı Genel Teknik Şartnamelerine Dair Tebliğ (Tebliğ No: Yfk-2007/1)’De Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 31.01.2018 – 30667
- Konusu** : 30/6/2007 tarihli ve 26568 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yapı İşleri İnşaat, Makine ve Elektrik Tesisatı Genel Teknik Şartnamelerine Dair Tebliğ (Tebliğ No: YFK-2007/1)’in ekinde yer alan “13. Isı Yalıtım İşleri Genel Teknik Şartnamesi”nde düzenlemeler yapılmıştır.
- Tebliğin Adı** : Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 505)
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 02.02.2018 – 30674
- Konusu** : Borsada rayici olmayan yabancı paraların, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu gereğince 2018 yılı için yapılacak değerlemelerine esas oluşturacak kurlar tespit edilmiştir.

YARGI KARARLARI

YARGITAY KARARLARI

HAVALE EDİLEN PARANIN YANLIŞ KİŞİYE ÖDENMESİ¹

Davacı tarafından havale edilen paranın yanlış kişiye ödenmesinden kaynaklı tazminat istemine ilişkin davada tüketici konumundaki davacı tarafından açılan eldeki dava bankacılık ve benzeri sözleşmeler olarak ifade edilip, tüketici işlemi olarak kabul edilen hukuki bir işleme dayandığından görevli mahkemenin tüketici mahkemeleri olduğu gözetilmelidir. (6502 s. TKHK m.3,73/1), (6098 s. TBK m. 555, 560)

SENDİKAL ÜYELİK SEBEBİYLE İŞ AKDİNİN FESHİ²

Uzun süredir maaşlarının geç ödenmesi ve kötü çalışma koşullarının iyileştirilmesi talepleriyle işçilere başlatılan eylem toplu eylem hakkının kullanılması niteliğinde olup sendikaya üye olup, sendikal faaliyete katıldığı anlaşılan işçinin bu sebeple iş sözleşmesinin fesh edildiği anlaşılmalı davacı işçinin işe iadesi ile lehine sendikal tazminata hükmedilmesi gerektiği gözetilmelidir. (4857 s. İş K. m.20)

YÜKLENİCİNİN SORUMLULUĞU³

*Kendisinden önce ihale edilen başka bir yüklenicinin yaptığı davaya konu sözleşme-
sindeki imalatlarda tespit ettiği kusurları davalı idareye üç kez yazdığı yazılarla bildiren
davacıya cevap vermeyen davalı idarenin zımnen işin yapılmasına ve devam edilmesine
muvafakat verdiği kabul edilerek davacının eser sözleşmesinden kaynaklanan alacağı hesap
edilip sonucuna göre karar verilmesi gerektiği gözetilmelidir. (mülga 818 s. BK m. 357/3)*

(...)

Dosya kapsamından davaya konu sözleşmedeki imalâtların davacıdan önce başka bir yükleniciye ihale edildiği, daha sonra ihalenin KİK tarafından iptal edilerek davacı ile sözleşme düzenlendiği, davacının işe başlamadan önce, önceki yüklenici tarafından yapılan imalât-

1 T.C. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu E:2017/11-42, K:2018/562, T:28.03.2018

2 T.C. Yargıtay Dokuzuncu Hukuk Dairesi E:2017/4561, K:2018/15277, T:10.09.2018

3 T.C. Yargıtay Dokuzuncu Hukuk Dairesi E:2017/4561, K:2018/15277, T:10.09.2018

lardaki kusurları tespit ettiği, bunları yazdığı yazılarla idareye bildirdiği, daha sonra önceki imalâtlara devam ettiği bir takım imalâtların yapılmasından sonra davacı ve davalı arasındaki sözleşmenin de feshedildiği anlaşılmaktadır. Uyuşmazlıkta çözümlenmesi gereken sorun yüklenicinin kendisinden önceki yüklenici tarafından yapılan imalâtların tekniğine uygun yapılmamış olması buna rağmen imalâtlara devam etmesi halinde kusurlu sayılıp sayılmayacağı konusundadır.

Sözleşme ve dava tarihi itibarıyla yürürlükte olan 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun 357/3. Maddesi uyarınca; yüklenici işin ehli olup bedele hak kazanabilmesi için, eseri fen ve sanat kuralları ile tekniğine ve iş sahibinin ondan beklediği amaca uygun olarak tamamlayıp teslim etmesi zorunludur. Sözleşme ve ekleri ile proje ve teknik resimlere aykırı olarak imalât yapılmış olması halinde, imalâtın bu şekilde yapılması iş sahibi tarafından talep edilmiş olsa dahi yüklenici iş sahibine karşı genel ihbar yükümlülüğünü yerine getirmemişse, yüklenici doğacak sonuçlardan kurtulamaz. İş sahibinin talimatının yerine getirilmesi halinde eserin, fen ve sanat kuralları ile tekniğine ve iş sahibinin ondan beklediği amaca uygun olarak tamamlanmayacağına iş sahibine ihbarı anlamına gelen genel ihbar yükümlülüğünün yerine getirilmesine karşılık, iş sahibinin talimatına açıkça ısrar etmesi halinde yüklenicinin sorumluluğundan söz edilemeyecektir.

Somut olayda davacı tarafından 10.04.2013, 09.04.2013, 12.12.2012 tarihli yazılarla davalı idare üç kez uyarılmış, buna rağmen idare cevap vermemiştir. Bu durumda uyarıya kayıtsız kalan idarenin zımnen işin yapılmasına ve devam edilmesine muvafakat ve talimat verdiğinin kabulü gerekirken Dairemizin 13.06.2016 tarihli 2016/1878 Esas 3355 karar sayılı bozma ilâmında hata sonucu tersine yorum yapılarak zımni olarak işe devam edilmesi talimatı olarak kabul edilmeyeceğinin açıklanması doğru olmamış bu yönden davacının karar düzeltme talebinin kabulü gerekmiştir. Bu nedenle mahkemece yapılması gereken iş davacının uyarı yükümlülüğünü yerine getirdiğinin kabulü ile davalı idarenin ilk raporu olan teknik itirazlarının alınacak ek rapor ile cevaplandırılmak suretiyle davacı alacağının hesaplanıp sonucuna göre karar düzeltme talebinin kabulü ile Dairemizin 13.06.2016 tarihli 2016/1878 Esas 3355 karar sayılı bozma ilâmının kaldırılarak kararın değişik bir gerekçe ile bozulmasına karar verilmiştir.

SENDİKAL ÜYELİK SEBEBİYLE İŞ AKDİNİN FESHİ⁴

Görevini yaptırmamak için direnme suçunun gerçekleşmesi için cebir veya tehdidin kamu görevlisine karşı göreve başlamadan veya başladığı sırada veya görevin icra edildiği sırada yapılması gerektiği gözetilip, görevin yapılmasından sonra gerçekleştirilen cebir veya tehdidin TCK 86, 106. Maddelerinde yazılı suçları oluşturup oluşturmadığı tartışılmalıdır. (5237 s. TCK m. 106, 265/1)

(...)

Ancak;

Görevi yaptırmamak için direnme suçunda korunan hukuki yarar; kamu idaresi organlarının görevlerini düzenli bir şekilde ve herhangi bir engelle karşılaşmadan yerine getirmelerini

⁴ T.C. Yargıtay Onsekizinci Ceza Dairesi E:2015/42534, K:2017/12927, T:14.11.2017

sağlamak suretiyle, kamu idaresinde sürekliliği güvence altına almak ve kamu faaliyetine saygıyı temin etmektir.

Kamu görevlisi kamusal faaliyette bulunan kişidir. Kamusal faaliyetin icrasını yapan kişilerin kamu görevlisi olduğu kabul edilmiştir. Görevini yaptırmamak için direnme suçunun oluşabilmesi için, kamu görevlisinin ilgili konuda görevli olması gerekir. Bu nedenle somut olayda görevli olup olmadığı araştırılmalıdır.

TCK'nın 265/1. Fıkrasında tanımlanan görevi yaptırmamak için direnme suçunun oluşması için, kamu görevlisine karşı görevini gerçekleştirmeden veya görevini gerçekleştirdiği sırada cebir veya tehdit fiillerinin işlenmesi gerekir. Bu eylemlerin görevin yerine getirilmesini engellemeye veya güçleştirmeye elverişli olması gerekir.

Kamu görevlisinin yapmak istediği iş görevi veya yetkisi kapsamında olmalıdır. Görevli ve yetkili olmadığı halde işlem yapmak isteyen kamu görevlisine direnme halinde TCK'nın 265. Maddesinde tanımlanan suç oluşmaz.

Görevi yaptırmamak için direnme suçunun gerçekleşmesi için cebir veya tehdidin kamu görevlisine karşı göreve başlamadan veya başladığı sırada veya görevin icra edildiği sırada yapılması gerekir. Görevin yapılmasından sonara gerçekleştirilen cebir veya tehdit TCK'nın 265. Maddesinde yazılı suç oluşturur. Fiilin niteliğine göre TCK'nın 86 ve 106. maddelerinde yazılı suçlar oluşabilir

Bu açıklamalar çerçevesinde incelemeye konu olayda; hastaneden özel güvenlik görevlisi olan katılan, sanığın gözlem odasına girmesini engellediği, daha sonra hastane girişinde tarafların tekrar karşılaştıklarında sanığın özel güvenlik görevlilerini tehdit ettiği kabul edilmiş ise de, hastane polisinin beyanında, sanığın kendisine yönelik tehdit eyleminden bahsetmemesi karşısında, sanığın ne şekilde hangi görevliye hangi görevini yaptırmamak için cebir veya tehditte bulunduğu açıklanmadan ve eylemin tehdit suçunu oluşturup oluşturmadığı tartışılmadan, yetersiz gerekçeyle görevi yaptırmamak için direnme suçundan hüküm kurulması,

Kanuna aykırı ve sanık (...) temyiz nedenleri yerinde görüldüğünden, tebliğnamedeki isteme uygun olarak, HÜKMÜN BOZULMASINA,

DANIŞTAY KARARLARI

ENKAZ BEDELİ¹

Yapının 1975'ten beri kullanıldığı, idarenin sunduğu hizmetlerden (elektrik, su vs.) yararlanıldığı, emlak vergilerinin ödendiği, bugüne kadar yapının idare tarafından 775 sayılı Gecekondu Kanununa göre yıkılmadığı, taşınmaz sahibinin yapının mülkü olduğu konusunda meşru bir beklenti içinde olduğu, bu durumda, yapının ruhsatsız olması nedeniyle kamulaştırma bedelinin ödenmesi mümkün olmamakla birlikte imar planının uygulanması aşamasında yapıya enkaz bedelinin ödenmesi gerektiği hakkında.

KAMU HİZMETİ ALANINDA MAHALLE MUHTARLARININ DAVA AÇMA EHLİYETİ²

Mahalle muhtarlarının tüzel kişilikler olmasa da kamu hizmetleri alanında görevler üstlendiklerinden bu görev alanına ilişkin olarak mahalli müşterek menfaatlerin korunması için dava açma ehliyetlerinin olduğu hakkında.

Dava, ... taşınmaz üzerinde yapılmakta olan tavukhane için ... Belediye Başkanlığınca verilen yapı ruhsatı ile yapı ruhsatının verilmesine dayanak alınan Balıkesir Valiliği İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'nün 15.08.2013 tarihli ... 14059 sayılı kararının iptali istemiyle açılmış; İdare Mahkemesince, 06.12.2012 tarihli kararının iptali istemiyle açılmış; İdare Mahkemesince, 06.12.2012 tarihli 28489 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6360 sayılı Kanunun 1/1. Maddesine göre Küçük Bostancı Köyünün mahalli idareler genel seçimlerinin yapıldığı 30.03.2014 tarihi itibarıyla, bağlı bulunduğu ilçe belediyesi olan ... Belediye Başkanlığına katıldığı, diğer bir ifadeyle köy tüzel kişiliğinin bir karar ile değil kanun yürürlüğe girmesiyle davacı köyün tüzel kişiliğinin bu tarihten itibaren kalkmış olduğu ve mahalleye dönüştüğü, 4541 sayılı Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair kanun hükümleri ayarınca da mahalle muhtarlarının tüzel kişiliğinin bulunmadığından, mahalle muhtarlarının mahalle muhtarlığı olarak açtıkları davanın ehliyet yönünden reddi gerektiği sonucuna ulaşıldığından davanın ehliyet yönünden reddine karar verilmiş, bu karar esas yönünden davacı vekili, yargılama giderleri ve vekalet ücreti yönünden ise davalı vekil tarafından temyiz edilmiştir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2. Maddesinin 1. Fıkrasının (a) bendinde, "iptal davaları", idari işlemler hakkında yetki şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan davalar olarak tanımlanmış; Kanunun 14. Maddesinin 3. Fıkrasının (c) bendinde, dava dilekçelerinin "ehliyet" yönünden inceleneceği kurala bağlanmıştır.

Maddede sözü edilen "ehliyet" kavramının, iptal davası açılabilmesinin idari yargılama usulü bakımından özel bir koşulu olan "subjektif ehliyet"i kapsadığı gibi, genel dava açma

1 T.C. Danıştay Altıncı Daire Esas No:2014/5567, Karar No:2017/3056

2 T.C. Danıştay Altıncı Dairesi Esas No:2015/3375, Karar No:2017/1778

ehliyetini, diğer bir anlatımla “fiil ehliyeti” ya da “objektif ehliyet”i de kapsadığında duraksama bulunmamaktadır.

2577 sayılı Kanunun 31’inci maddesinin 1. Fıkrasında, ehliyet ile ilgili olarak 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun ilgili düzenlemelerine göndermede bulunmuş ve sözü edilen Kanununun 50 ve 51. Maddelerinde dava ehliyeti, medeni haklardan yararlanma ehliyetine bağlanmışsa da, belirtilen hükümlerin 2577 sayılı Kanunun 2. Maddesi ve idari yarılama usulü hukukunun kendine özgü usul ve esasları içerisinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanununun “Tanımlar” başlıklı 3. Maddesinde, bu Kanununun uygulanmasında; “mahalle”nin; belediye sınırları içinde, ihtiyaç ve öncelikleri benzer özellikler gösteren ve sakinleri arasında komşuluk ilişkisi bulunan idari birimi ifade ettiği, “Mahalle ve Yönetimi” başlıklı 9. Maddesinde; mahallenin, muhtar ve ihtiyar heyeti tarafından yönetileceği; belediye sınırları içinde mahalle kurulması, kaldırılması, birleştirilmesi, bölünmesi, adlarıyla sınırlarının tespiti ve değiştirilmesinin, belediye meclisinin kararı ve kaymakamın görüşü üzerine valinin onayı ile olacağı; Muhtarın, mahalle sakinlerinin gönüllü katılımıyla ortak ihtiyaçları belirlemek, mahallenin yaşam kalitesini geliştirmek, belediye ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilişkilerini yürütmek, mahalle ile ilgili konularda görüş bildirmek, diğer kurumlarla işbirliği yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yapmakla yükümlü olduğu kurala bağlanmış; anılan Kanunun “İhtisas Komisyonları” başlıklı 24. Maddesinde; ihtisas komisyonlarının, her siyasi parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşturulacağı, il ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000’in üzerindeki belediyelerde plan ve bütçe ile imar komisyonlarının kurulması zorunlu olduğu, ... Mahalle muhtarları ve ildeki kamu kuruluşlarının amirleri ile ildeki kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, üniversiteler, sendikalar ve gündemdeki konularla ilgili sivil toplum örgütlerinin temsilcilerinin, oy hakkı olmaksızın kendi görev ve faaliyet alanlarına gren konuların görüşüldüğü ihtisas komisyonu toplantılarına katılabilecekleri ve görüş bildirebilecekleri; “kent konseyi” başlıklı 76. Maddesinde ise, Kent konseyinin, kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışacağı, Belediyelerin kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasi partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer, ilgililerin katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlayacağı kuralları yer almıştır.

Öte yandan, 4541 sayılı Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkilatı Dair Kanun ve Şehir ve Kasabalardaki Mahalle Muhtar ve İhtiyar Kurulları Tüzüğünde, mahalle muhtarlıklarının, muhtarların ve ihtiyar heyetlerinin görev ve yetkileri ayrıntılarıyla düzenlenmiştir.

Belirtilen mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden, mahalle muhtarlarının tüzel kişilikleri olmasa da kendilerine 4541 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat ile görev ve yetkiler tanınmış, belediye ve kent yönetiminde kendi bölgesinin sorunlarının aktarılması ve çözüm getirilmesi noktasında yönetime katılımı öngörülen, temsilcisi olan muhtar aracılığı ile kendi

sınırları içerisindeki mahalli müşterek ihtiyaçların belirlenerek mahallenin yaşam kalitesini geliştirmek, belediye ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilişkilerini yürütme, mahalle ile ilgili konularda görüş bildirme amaçlarına hizmet etmesi öngörülen bir idari birim olduğu; bu anlamda, kamu hizmetleri alanında görevler üstlenen ve kendisine verilmiş yetkileri kullanan bir idare olarak kabul edilmesi gerektiği; bu idari birimin temsilcisinin de muhtar olduğu anlaşılmaktadır.

Yukarıda anılan mevzuat hükümlerinden anlaşıldığı üzere, kendisine kamu hizmetleri alanında görevler verilmiş bir idari birim olan Mahalle Muhtarlıklarının, bu görev alanlarına ilişkin olarak, mahallenin mahalli müşterek menfaatlerinin korunması noktasında dava ilgiliyi eski hukuki durumuna geri getirerek iptal kararından somut olarak yararlanması sağlanır.

Yerleşik İdare Hukuku ilkelerine göre; iptal davası açılabilmesi ve davanın görülebilmesi için davacının iptali istenilen işlem nedeniyle davanın açıldığı sırada menfaatin ihlal edilmesi yeterli olup, yargılamanın devamı süresince bu menfaat ilişkisinin devam etmesi zorunlu bulunmamaktadır. Davacıların idari işlemde menfaat ilişkisinin davanın sonuçlanmasına kadar davacının iptali istenilen işlemle ilişkisini kesmek ve böylece hukuka aykırılığı ileri sürülen işlemi yargısal denetim dışında bırakmak yolu açılmış olacaktır.

Bütün bu hususların birlikte değerlendirilmesinden, idari yargılama hukukunun esaslarından hareketle, mahalle muhtarlarının dava açma ve taraf ehliyetine sahip oldukları kabulü gerektiği, aksi kabulün bu idari birimlerin mahkemeye erişim haklarının da ihlali anlamına geleceği sonucuna ulaşıldığından, davanın ehliyet yönünden reddine ilişkin temyize konu İdare Mahkemesi kararında usul hükümlerine uygunluk bulunmamıştır.

SAYIŞTAY KARARLARI

İDARİ PARA CEZASI¹

.... çalışan ...'nin hizmet bilgisi ile...’in hizmet ve eğitim bilgisi bildirimlerinin Sosyal Güvenlik Kurumuna zamanında yapılmamış olması sebebiyle kesilen idari para cezalarının belediye bütçesinden ödendiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Kamu zararı” başlıklı 71’inci maddesinde; “(Değişik birinci fıkra: 25/4/2007-5628/4 md.) Kamu zararı; kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıdır.

...

(Değişik üçüncü fıkra: 22/12/2005-5436/10 md.) Kontrol, denetim, inceleme, kesin hükme bağlama veya yargılama sonucunda tespit edilen kamu zararı, zararın oluştuğu tarihten itibaren ilgili mevzuatına göre hesaplanacak faiziyle birlikte ilgililerden tahsil edilir.

...

(Değişik son fıkra: 25/4/2007-5628/4 md.) Kamu zararının, bu zarara neden olan kamu görevlisinden veya diğer gerçek ve tüzel kişilerden tahsiline ilişkin usul ve esaslar, Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

denilmektedir.

Anılan Kanun maddesine istinaden Bakanlar Kurulunca çıkarılan ve 19.10.2006 tarih ve 26324 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönetmeliğin” 6’ncı maddesinde ise;

“(1)Kamu zararının belirlenmesinde;

...

(g) Kamu idaresinin yükümlülüklerinin mevzuatına uygun bir şekilde yerine getirilmesi nedeniyle kamu idaresine faiz, tazminat, gecikme zammı, para cezası gibi ek mali külfet getirilmesi

...

esas alınır.”

hükmüne yer verilmiştir.

Söz konusu mevzuat hükümlerinde, bir kamu idaresinin yükümlülüklerini mevzuatına uygun bir şekilde yerine getirmemesi nedeniyle ödemek zorunda kaldığı faiz, tazminat, gecikme zammı, para cezası gibi ek mali külfetlerin kamu zararı olduğu ve tespit edilen bu nitelikteki kamu zararından bu zararın oluşmasında kusuru bulunan kamu görevlilerinin sorumlu tutulması gerektiği açıktır.

Somut olayda da Belediyede çalışan...’nin hizmet bilgisi ile...’in hizmet ve eğitim bilgisi bildirimleri Sosyal Güvenlik Kurumuna zamanında bildirilmediğinden anılan Kurumca kesi-

¹ Sayıştay 6. Daire Karar No:599 Tutanak No:20.12.2018

len idari para cezası belediye bütçesinden ödenmiş ve bu suretle ...-TL tutarında kamu zararına neden olunmuştur.

İŞGAL HARCİ ALINMASI GEREKİRKEN ECRİMİSİL ALINMASI VE İNDİRİME GİDİLMESİ²

İşyeri sahiplerinin ecrimisilin (işgaliyenin) yüksekliği gerekçesi ile düzeltme talebi üzerine belediye tarifelerine göre alınan işgal harcında yetkisinde olmadığı halde Belediye Encümeni'nin 02.12.2015 tarih ve 1476, 1477, 1478 ile 23.12.2015 tarih ve 1640 nolu Kararları ile %10, %50 ve %75 oranında indirimler yapıldığı gerekçesiyle sorgu konusu yapılan TL. için yapılan savunmalar uyarınca;

02.12.2015 tarih ve 1477 nolu encümen kararındaki işyerlerinin lunapark, zıp zıp gibi eğlence yerleri olduğu görüldüğünden, bu yerlerden % 50 ve 75 oranında indirimler uygulanarak TL tutarında ecrimisil alınmasında mevzuata aykırılık bulunmadığı,

Diğer taraftan, 02.12.2015 tarih ve 1478 nolu ve 23.12.2015 tarih ve 1640 nolu encümen kararlarındaki işyerlerinden 1,20 TL m²/gün ecrimisil alınmakta iken, ilgili kararlarla %10 ve %50 indirim uygulandığı, Ancak 2013 yılı ... Belediye Gelir Tarifesinde ilgili yerler olan Parkı, Meydanı, Caddesindeki işyerlerinin önlerindeki tretuvarları yaz aylarında kullanmalarında uygulanmak üzere işgaliye tarifesi ... TL m²/gün olup, alınması gereken işgaliye harcı, ecrimisil tarifesi ile aynı ve/veya daha düşük olduğundan 1478 ve 1640 nolu encümen kararında yer alan işyerlerine toplam TL tutarında ecrimisil tahakkuk ettirilmesi sonucu bu işyerleri ile ilgili olarak oluşan herhangi bir kamu zararının bulunmadığı sonucuna varıldığı,

Yine, 02.12.2015 tarih ve 1476 nolu encümen kararındaki işyerleri için 1,20 TL m²/gün ecrimisil alınmakta iken, ilgili kararla %50 indirim uygulandığı, Ancak bu işyerlerinden caddesindeki işyerleri için 2013 yılı ... Belediye Gelir Tarifesinde ilgili işyerlerinin önlerindeki tretuvarları yaz aylarında kullanmalarında uygulanmak üzere işgaliye tarifesi TL m²/gün olup, alınması gereken işgaliye harcı, ecrimisil tarifesi ile aynı olduğundan, anılan caddede işyerlerine TL tutarında ecrimisil tahakkuk ettirilmesi sonucu bu işyerleri için de herhangi bir kamu zararının bulunmadığının anlaşıldığı,

Fakat ... Caddesi, ... Caddesi, ... ve ... Caddesindeki işyerleri için ecrimisil tarifesi ile işgal harcı aynı olupTL m²/gün iken ilgili encümen kararı ile ecrimisilde indirim uygulanması suretiyle işgal harcı alınması gereken işyerlerinden indirimli ecrimisil tahakkuk ettirilmesi sonucu toplam TL kamu zararına neden olduğu kanaatine varıldığı belirtilerek sorgu konusu ... TL'nin TL'si hakkında ilişilecek husus bulunmadığına;

Geriye kalan kamu zararı olduğu anlaşılan TL'nin ise; kararda imzası bulunan Encümen Üyelerinden tazminine hükmolunmuştur.

İlamda Encümen Üyeleri olarak sorumlu tutulan ..., müşterek imzalı dilekçelerinde;

5393 sayılı Belediye Kanununun 15 inci Maddesinin (1) fıkrasının sondan bir önceki paragrafında yer alan, "Belediye mallarına karşı suç işleyenler Devlet malına karşı suç işlemiş

2 Sayıştay 6. Daire Tutanak No:45343, Tutanak Tarihi:21.11.2018

sayılı. 2886 sayılı Devlet ihale Kanununun 75 inci maddesi hükümleri belediye taşınmazları hakkında da uygulanır.” hükmüne istinaden, belediyeden izin alınmadan işletmeler tarafından kullanılan kamusal alanlar (işyerlerinin bahçelerinin önündeki tretuvar, yol, meydan vb) için belirlendiğini ve geriye dönük olarak (04.06.2014 - 12.08.2015) 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 9. maddesinde belirtildiği üzere bedel tespiti yapılarak kullananlara gönderildiğini,

Bu esnada, 19.06.2007 tarih ve 26557 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmeliğin Tespit, Ecrimisil ve Tahliye konulu 84, 85, 86, 87, 88 inci maddelerinde yapılan açıklamaların esas alındığını,

Kararda, “Belediyelerin ecrimisil uygulamasının mevzuata uygun olmadığı” denildiğini, Oysa, İçişleri Bakanlığı Teftiş Raporu’nun 218 inci maddesinde özetle “Belediye Kanununun 15 inci maddesinin 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 75 inci maddesi hükümleri belediye taşınmazları hakkında da uygulanır hükmü gereğince işlem yapılması sağlanmalıdır” denildiğini,

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun 96 ncı maddesinin (B) fıkrası; “Vergi ve harçların maktu tarifeleri; bu kanunda belirlenen en alt ve en üst sınırları aşmamak şartıyla mahallin çeşitli semtleri arasındaki sosyal ve ekonomik farklılıklar gözönünde tutularak belediye meclislerince tespit olunur” şeklindeki hükmünün Anayasa Mahkemesinin E:2010/62, K:2011/175 sayılı kararı ile iptal edildiğini,

İptal edilen fıkranın, 1 Mart 2014 tarih, 28928 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 6527 sayılı Torba Yasanın 5.maddesi ile yeniden düzenlendiğini ve aynı kanunun 6 inci maddesi ile 2464 sayılı Kanuna eklenen Geçici Madde-7 de de;

“2013 yılında uygulanmak üzere belediye meclislerince belirlenmiş olan; bu Kanunun 15 inci maddesinde, 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (111) numaralı bendinde, 56’ncı maddesinde, 60’inci maddesinde ve 84 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde ver alan maktu vergi ve harç tarifeleri, Kanunun 96 inci maddesinin (A) fıkrasının ikinci paragrafı gereğince Bakanlar Kurulunca tespit edilecek karar yürürlüğe girinceye kadar uygulanmaya devam edilir. ” denildiğini,

Bakanlar Kurulunca henüz bir tespit yapılmadığından halen 2013 yılı için belediye meclisince belirlenmiş olan Vergi ve Harç tarifesinin uygulandığını,

Tarifenin İşgaliye Harcı (2464/52-57) ile ilgili 3 üncü maddesinin;

- 1. Fıkrası, “Pazar panayır kurulan yerlerin, meydanların, mezat yerlerinin, yol, meydan, iskele, köprü gibi yerlerin mal ve hayvan satışında sair maksatla usulüne uygun olarak işgalinde m2 den günlükTL”

- 2. Fıkrası, “...Parkı, ... ve Caddesindeki işyerlerinin önlerindeki tretuvarı yaz aylarında kullanmalarında m2 sinden günlük ... TL” şeklinde düzenlemiş olup; ... Caddesi, ... Caddesi, ... Sokak ve ... Caddesi için düzenlenmiş işgaliye tarifesi olmadığı halde Daire kararının 19 uncu sayfasının ikinci bölümünde “Fakat ...Caddesi, ...Caddesi, ... Sokak ve ... Caddesindeki için ... TL/m2/gün işgaliye tarifesi olduğunun belirtildiğini, 2013 yılı Gelir Tarifesi incelendiğinde bu caddeler için “ayrıca” ... TL/m2/gün olarak bir tarife düzenlenmediğini,

Diğer taraftan, ... Caddesi ile ... Caddesinin aynı cadde olduğunu, ...Caddesi isminin Belediye Meclis Kararı ile ... Caddesi olarak değiştirildiğini,

Ayrıca, İşgaliye Harç Tarifesinde yer alan ... Parkı ile ...'ın aynı yer olduğunu, kardeş şehri olması nedeniyle ... isminin bu alana verilmiş olup, çok eski yıllardan beri (1969) bu alan bu isimle anıldığını,

2013 yılı Vergi ve Harç Tarifesi'nin de 44 "... Parkı, ... Meydanı ve ... Caddesindeki işyerlerinin önlerindeki tretuvarı yaz aylarında kullanmalarında m2 sinden günlük 0,60 TL" cümlesinde ... Sokak, ... Caddesi isimlerinin verilmemesinin yanlıya sebep olduğunu,

Ek-4 te yer alan planda görüldüğü üzere, ... Caddesi, ... parkı ... ilin merkezinde yer alan, birbirinden imar ve ticari olarak herhangi bir farklı olmayan caddeler olduğunu ve bu caddelerin Emlak Vergisine esas değerlerinin de aynı olduğunu,

... Caddesindeki işyerlerinin girişi ... Caddesinden olup, arka bahçelerinin ... Parkına baktığını, Aynı zamanda bu taraflarından da giriş olduğunu, ... Caddesinde de durumun aynı olduğunu, bu caddedeki işyerlerinin girişi ... Caddesinden olup arka bahçelerinin ... Caddesine baktığını, çıkarılan ecrimisillerin arka bahçelerinde ilave kullanımlar için olduğunu,

Yukarıda belirtildiği üzere 6527 sayılı Torba Yasanın 5 ve 6 ncı maddeleri gereğince "2013 yılında uygulanmak üzere belediye meclislerince belirlenmiş olan: bu Kanunun 15 inci maddesinde, 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (III) numaralı bendinde, 56 ncı maddesinde, 60 inci maddesinde ve 84 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yer alan maktu vergi ve harç tarifeleri. Kanunun 96 inci maddesinin (A) fıkrasının ikinci paragrafı gereğince Bakanlar Kurulunca tespit edilecek karar yürürlüğe girinceye kadar uygulanmaya devam edilmesi gerektiğinden vergi ve harç tarifesi'nin aynen uygulandığını, caddelerdeki isim değişikliği ile ilgili düzeltme eklemlerinin yapılamadığını,

Ek-6 yer alan kroki incelendiğinde konunun daha iyi anlaşılacağını, Şöyle ki, itirazları üzerine yeşil boyalı kullanımlar için hükmedilen kamu zararının kaldırıldığını, kırmızı boyalı olanların kaldırılmadığını, oysa bu işyerlerinin yan yana olduğunu,

Bunun nedeninin ise Encümen kararında (Ek- kamu zararı kaldırılanla aynı sırada bulunan ... işyerinin adresinin ..., olarak yer almış olmasından kaynaklandığının düşünülüğünü, bu nedenle ... TL kamu zararının ... TL sınırına kaldırıldığı gibi, TL kamu zararının da kaldırılması gerektiğini,

Ayrıca, ismi tarifede geçmediği için indirim konusu ecrimisiller için kamu zararı kararı alınan ... Caddesi ve ... Caddesinin farklı bir bölgede olmadığını, Bu caddeler için "... TL/m2/gün" olarak bir tarife bulunmadığını,

... Meydanı-... Meydanı, ..., ... Caddesi ile aynı alanda ve güzergâhta bulunduğunun Ek-4 teki planda açık olarak görüldüğünü, İşyerlerinin girişleri ... Caddesinden olup, arka bahçelerinin ... Caddesine baktığını, burada çıkarılan ecrimisillerin arka bahçelerinde ilave kullanımlar için olduğunu,

Sonuç olarak, yukarıda arz ve izah edilen hususlar bir bütün olarak incelendiğinde, ortada bir kamu zararının bulunmadığını belirterek tazmin hükmünün kaldırılmasını talep etmişlerdir.

Başsavcılık mütalaasında

"...

Dairesince Belediyenin sorumluluk alanındaki kamusal alanların özel işyerleri tarafından

işgali nedeni ile alınan işgal harçlarında, yetkisinde olmadığı halde Belediye encümen kararı ile indirimler uygulanması sureti ile kamu zararına sebebiyet verildiği gerekçesine dayalı tazmin hükmünün verildiği görülmüştür.

Sorumlular; ecrimisil uygulaması konusunda yasaya aykırılık bulunmadığını, yanlışlığın cadde ve sokak isimlerinin yanlış anlaşılması ve listede yeterli açıklık bulunmamasından kaynaklandığını ileri sürerek tazmin hükmünün kaldırılmasını talep etmiştir.

Sorumluların ileri sürdükleri hususlar yerinde görülmüş olup savunmaların doğrultusunda tazmin hükmünün sorumlular uhdesinden kaldırılmasının uygun olacağı mütalaa edilmektedir.” denilmiştir.

Duruşma talebinde bulunan ile Sayıştay Savcısının sözlü açıklamalarının dinlenmesinden ve dosyada mevcut belgelerin okunup incelenmesinden sonra,

GEREĞİ GÖRÜŞÜLDÜ

Daire kararında ... Belediyesinin sorumluluk alanındaki yol, tretuvar, meydan park vb. kamusal alanların özel işyerleri tarafından masa sandalye koymak veya oyun ve eğlence yeri olarak işgali nedeni ile işgal harcı alınması gerekirken, ecrimisil alınmasının ve yetkisi olmadığı halde belediye encümenince işgal harcı tarifesinde indirimde gidilmesinin mümkün olmadığı gerekçesiyle tazmin hükmü verilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanununun 15 inci maddesinin sekizinci fıkrasında, “Belediye mallarına karşı suç işleyenler Devlet malına karşı suç işlemiş sayılır. 2886 sayılı Devlet ihale Kanununun 75 inci maddesi hükümleri belediye taşınmazları hakkında da uygulanır.” denilmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanununun Ecrimisil ve Tahliye başlıklı 75’inci maddesinde ise;

“Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malları ve Vakıflar Genel Müdürlüğü ile idare ve temsil ettiği mazbut vakıflara ait taşınmaz(1) malların, gerçek ve tüzelkişilerce işgali üzerine, fuzuli şağılden, bu Kanunun 9 uncu maddesindeki yerlerden sorulmak suretiyle, idareden taşınmaz ve değerlendirme konusunda işin ehli veya uzmanı üç kişiden oluşan komisyonca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve takdir edilecek ecrimisil istenir. Ecrimisil talep edilebilmesi için, Hazinesinin işgalden dolayı bir zarara uğramış olması gerekmez ve fuzuli şağılin kusuru aranmaz.

...” hükmüne yer verilmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun “konu” başlıklı 52’nci maddesinde;

“Belediye sınırları içinde bulunan aşağıdaki yerlerden herhangi birinin satış yapmak veya sair maksatlarla ve yetkili mercilerden usulüne uygun izin alınarak geçici olarak işgal edilmesi, İşgal Harcına tabidir.” denilmektedir.

2464 sayılı kanunun söz konusu hükmünden belediye sınırları içinde yer alan ve pazar veya panayır kurulan yerlerin, meydanların, mezat yerlerinin, yol, meydan, pazar, iskele, köprü gibi umuma ait yerler ile park yerlerinin geçici olarak işgal edilmesinin işgal harcına tabi olduğu anlaşılmaktadır. Geçici nitelikte olmayan kullanımlardan işgal harcı tahsil edilmesine imkan bulunmamaktadır.

İlamda, işgal harcına konu kullanımların 184 gün 434 gün gibi uzun süreleri kapsadığı tespitine yer verilmiş ve bu alanlardaki imar mevzuatına aykırı olarak yapılmış yapılar hakkında gereğinin yapılması için İçişleri Bakanlığına yazılmasına karar verilmiştir. Söz konusu

tespitlerden bu alandaki kullanımların geçici nitelikte olmadığı, süreklilik gösterdiği anlaşılmaktadır.

İşgal harcı alınamayan bu izinsiz kullanımlardan dolayı ... Belediyesince 2886 sayılı Kanun hükümlerine göre, kanunda belirtilen yerlerden sorulmak ve gerekli inceleme ve araştırmalar yapılmak suretiyle ecrimisil talep edilmesinde hata bulunmamaktadır.

Ancak, kendilerinden ecrimisil talep edilen işyerlerinin yasal süresi içinde düzetme talebinde bulunmaları üzerine, encümen kararı ile indirim gidildiği anlaşılmaktadır. Ecrimisilde önemli olan rayiç bedelin tespit edilmesidir. Belediye Encümeni ecrimisili tespit ederken araştırma yaptığına göre, tespit ettiği bedeli düzeltirken de gerekli araştırmayı yapması ve neden indirim yaptığını dayanakları ile göstermesi gerekmektedir.

Gerek Denetçi tarafından gerekse Dairesince düzeltme sonucu tespit edilen ecrimisil bedelinin rayice uygun olmadığı yönünde bir tespite yer verilmemiş, belediye encümeninin işgal harcı tarifesinde indirim yetkili olmadığından bahisle hüküm kurulmuştur. Bu nedenle hüküm kaldırılmasına karar verilmesi gerekir.

Bu açıklamalara göre, 227 sayılı İlamın 4'üncü maddesiyle TL' ye verilen tazmin hükmünün; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 55'inci maddesinin 7'nci fıkrası uyarınca, yukarıda belirtilen hususların değerlendirilmesi için BOZULARAK dosyanın ilgili Dairesine TEVDİİNE, Oy çokluğuyla(Üyeler, .., .., .. ile ...'ın aşağıda yazılı azınlık görüşlerine karşı), Karar verildiği 21.11.2018 tarih ve 45343 sayılı tutanakta yazılı olmakla işbu ilam tanzim kılındı.

Karşı oy gerekçesi

Üyeler ... ile ...' nın karşı oy gerekçesi:

"... Belediyesi tarafından; kanunda belirtilen yerlerden sorulmak ve gerekli inceleme ve araştırmalar yapılmak suretiyle birim fiyat tespit edilmesi ve ecrimisil talep edilmesi uygulamasında hata bulunmamaktadır.

Ancak, kendilerinden ecrimisil talep edilen işyerlerinin yasal süresi içinde düzetme talebinde bulunmaları üzerine, encümen kararı ile indirim gidildiği anlaşılmaktadır. Ecrimisilde önemli olan rayiç bedelin tespit edilmesidir. Encümen ecrimisili tespit ederken araştırma yaptığına göre, tespit ettiği bedeli düzeltirken de gerekli araştırmayı yapması ve neden indirim yaptığını dayanakları ile göstermesi gerekirdi.

Buna göre, Encümenin ecrimisil bedelinde düzeltme yaparken gerekli inceleme ve araştırmaları yapıp yapmadığının hususunun araştırılması ve buna göre yeniden hüküm tesisi için 227 sayılı İlamın 4'üncü maddesiyle verilen hükmün BOZULARAK Dairesine gönderilmesi gerekir."

Üyeler ..., ..., ... ile ...'ın karşı oy gerekçesi:

"5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 'Meclisin görev ve yetkileri' başlıklı 18'inci maddesinin (f) bendi ve 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 97'nci maddesi uyarınca, belediyeler kanunlarda vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için her yıl belediye meclislerince belirlenen ücret tarifelerine göre ücret almaya yetkilidirler.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "konu" başlıklı 52'nci maddesinde;

“Belediye sınırları içinde bulunan aşağıdaki yerlerden herhangi birinin satış yapmak veya sair maksatlarla ve yetkili mercilerden usulüne uygun izin alınarak geçici olarak işgal edilmesi, İşgal Harcına tabidir:

.....

2. Yol, meydan, pazar, iskele, köprü gibi umuma ait yerlerden bir kısmının herhangi bir maksat için işgali,.....”

“İşgal Harcının Tarifesi” başlıklı 56’ncı maddesinde;

“İşgal harcı aşağıda gösterilen hadler içinde düzenlenecek tarifeye göre alınır.

....

“Vergi Ve Harç Tarifelerinin Tespiti” başlıklı 96’ncı maddesinde;

“A) Bakanlar Kurulu, bu Kanunda en az ve en çok miktarları gösterilen vergi ve harçların tarifelerini belediye grupları itibarıyla tayin ve tespit eder.

Ancak, bu Kanunun 15 inci maddesinde, 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (III) numaralı bendinde, 56’ncı maddesinde, 60’uncü maddesinde ve 84 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yer alan maktu vergi ve harç tarifeleri, Kanunda belirtilen en alt ve en üst sınırları aşmamak şartıyla mahallin çeşitli semtleri arasındaki sosyal ve ekonomik farklılıklar göz önünde tutularak ilgili belediye meclislerinin önerisi, İçişleri Bakanlığının görüşü ve Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca tespit edilir. Tespit edilen bu tutarlar, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılır. Bu şekilde hesaplanan miktar ve tutarların, virgülden sonraki iki hanesi dikkate alınarak uygulanır. Şu kadar ki, bu miktar ve tutarlar ilgili tarifeler için belirlenen en çok tutarı aşamaz. Bu uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

“Harçlara ilişkin müeyyideler” başlıklı 99’uncü maddesinde;

“Gerekli harçları tamamen almadan iş gören görevliler, harcın ödenmesinden mükellefler ile birlikte müteselsilen sorumludurlar.”

Anılan Kanun’a 26/2/2014 tarih ve 6527 sayılı Kanun’un 6 maddesi ile eklenen Geçici 7’nci maddesinde;

“2013 yılında uygulanmak üzere belediye meclislerince belirlenmiş olan; bu Kanunun 15 inci maddesinde, 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (III) numaralı bendinde, 56 ncü maddesinde, 60 ıncü maddesinde ve 84 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yer alan maktu vergi ve harç tarifeleri, Kanunun 96 ncü maddesinin (A) fıkrasının ikinci paragrafı gereğince Bakanlar Kurulunca tespit edilecek karar yürürlüğe girinceye kadar uygulanmaya devam edilir.” hükümleri yer almaktadır.

Anılan hükümler doğrultusunda, belediye gelirleri arasında yer alan vergi ve harçlar için 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nda, Kanun’un belirlediği alt ve üst sınırlar içindeki miktar ve tutarın Bakanlar Kurulunca tespit edilmesi benimsenmiştir. Fakat Bakanlar Kurulu bu yetkisini şimdiye kadar hiç kullanmamıştır. 2464 sayılı Kanun’un Geçici 7’nci maddesi ile Bakanlar Kurulunun bu yetkisini kullanana kadar Belediye Meclisinin 2013 yılı gelir tarifelerinin geçerli olacağı ifade edilmiştir.

... Belediyesinin 2013 yılı Gelir Tarifesi, ... Belediye Meclisinin 08.11.2013 tarih ve 284 nolu

kararının 3'üncü maddesinde; işgaliye harcı "Pazar ve panayır kurulan yerlerin, meydanların mezar yerlerinin, yol meydan, iskele ve köprü gibi yerlerin, mal ve hayvan satışında dair maksatla usulüne uygun olarak işgalinden m2'sinden günlük ... TL" olarak tespit edilmiştir.

Ancak işyeri sahiplerinin ecrimislin (işgaliyenin) yüksekliği gerekçesi ile düzeltme talebi üzerine belediye tarifelerine göre alınan işgal harcında yetkisinde olmadığı halde Belediye Encümeninin 02.12.2015 tarih ve 1476, 1477, 1478 ile 23.12.2015 tarih ve 1640 nolu Kararları ile %10, %50 ve %75 oranında indirimler yapıldığı görülmüştür.

Sorumlular ecrimisil uygulamasının 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75 ve 9'uncu maddeleri ile 19.06.2007 tarih ve 26557 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmelik hükümleri doğrultusunda yapıldığını belirtmişler ise de; Belediyeler 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesindeki "... 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 75 inci maddesi hükümleri belediye taşınmazları hakkında da uygulanır." hükmü ile ecrimisil uygulamasına dahil olsalar da; Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmeliğin "Dayanak" başlıklı 3'üncü maddesindeki; "Bu Yönetmelik, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 74 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır." hükmü ile ilgili Yönetmelik'in Belediyeler için de uygulanması mümkün değildir.

İlamda, Encümen Kararı ile indirim uygulanan bazı işyerleri için 2013 yılı ... Belediye Gelir Tarifesinde ilgili işyerlerinin önlerindeki tretuvarları yaz aylarında kullanmalarında uygulanmak üzere işgaliye tarifesininTL/ m2 / gün olup, alınması gereken işgaliye harcı, ecrimisil tarifesi ile aynı olduğundan, herhangi bir kamu zararının bulunmadığı belirtilmiş, Fakat ..., ..Caddesi, Sokak veCaddesindeki işyerleri için ecrimisil tarifesi ile işgal harcı aynı olup ... TL/ m2 / gün iken ilgili encümen kararı ile ecrimisilde indirim uygulanması suretiyle... toplam TL kamu zararına neden olduğu kanaatine varıldığı belirtilmiş ve bu miktar için tazmin hükmü verilmiştir.

Sorumlular tarafından tazmine konu işyerlerinin de işgaliye tarifesinin, İlamda kamu zararı bulunmadığı belirtilen işyerleri ile aynı olduğu, sokak ismi değişiklikleri nedeniyle yanılıya düşüldüğü belirtilerek buna ilişkin belgeler temyiz dilekçesi ekinde gönderilmiştir.

Buna göre İbraz edilen yeni belgelerin incelenmesi temyiz konusu olmadığından; belgelerin, yargılamanın iadesini gerektirir nitelikte olup olmadığı hususunda işlem yapılmak üzere dosyanın Dairesine gönderilmesine karar verilmesi gerekir."

KAMU İHALE KARARLARI

Karar Tarihi : 09.01.2019

Karar No : 2019/UM.II-32

Karar Özeti : *Yapılan incelemede, ihale dokümanı uyarınca isteklilerin teklifleri kapsamında ihale konusu işte kullanmayı öngördükleri taş ocağına ilişkin olarak sunulması gereken belgelerin ihale üzerinde bırakılan istekli tarafından sunulmuş olduğu, ihale dokümanında istekliler tarafından sunulacak taş ocağı ruhsatlarında izin verilen maden cinslerine ilişkin özel bir düzenleme bulunmadığı, idarece alımı yapılacak maddenin cinsini tevsik edecek belgenin yeterli kriteri olarak belirlenmediği, teklif edilen ürünün istenilen kriterlere uygun olup olmadığının denetiminin, ihale dokümanı kapsamındaki özel teknik şartname ve birim fiyat tarifleri çerçevesinde muayene ve kabul aşamasında gerçekleştirilecek teknik deneyler vasıtasıyla yerine getirileceği ve söz konusu denetimin idarenin sorumluluğunda olduğu, teknik şartnameye uygun olmayan ürün sunulması durumunda, idarece sözleşmenin feshi, kesin teminatın kaydedilmesi ve yasaklama yollarına başvurulabileceği, ayrıca, başvuru sahibi tarafından ihale üzerinde bırakılan isteklinin kullanmayı taahhüt ettiği taş ocağındaki maddenin kumtaşı olduğu, kumtaşının alttemel, temel ve sathi kaplama agregası üretimi için elverişli bir malzeme olmadığı iddia edildiği, itirazın şikayet dilekçe ve eklerinde söz konusu iddiaya dayanak teşkil eden herhangi bir bilgi, belge veya gerekçeye yer verilmediği hususları da dikkate alındığında, ihalenin anılan istekli üzerinde bırakılması işleminin yerinde olduğu hakkında.*

Karar Tarihi : 16.01.2019

Karar No : 2019 / UY.II-89

Karar Özeti : *İhalelerde aşırı düşük teklif açıklamalarının amacının, teklifi sınır değer altında olduğu tespit edilen isteklilerin tarafından, teklif edilen fiyatlar ile ihale konusu işin gerçekleştirilebilmesinin tesbiti ve denetimi olduğu, bu denetim çerçevesinde teklifi sınır değer altında olan isteklilerin açıklama istenen iş kalemlerine ilişkin birim fiyatlarının kanıtlayıcı belgelerle tevsik edilmesinin beklendiği, tekliflere konu edilen mamul mal veya hizmetlerin teknik nitelik veya kriterlere uygunluğunun fiilen denetiminin imkan dahilinde olmadığı, başvuru sahibinin aşırı düşük fiyat teklifine konu çelik çubukların, 3790/p poz numaralı iş kalemine ilişkin analizde yer alan demir girdilerine ilişkin teknik, nitelik ve kriterlere uygunluğunun beyan edildiği, aşırı düşük teklif açıklaması denetimi kapsamında, isteklilerce teklif edilen mamül malların niteliğinden kaynaklı olarak teknik nitelik veya kriterlere uygunluğuna ilişkin fiili denetimin bu aşamada gerçekleştirilemeyeceği, bu denetimin sözleşme tasarısının 33.3.1. inci maddesi uyarınca sözleşmenin uygulanması aşamasında gerçekleştirilmesi gerektiği, dolayısıyla, fiyat teklifine konu malların TS-708 standardı ile Karayolları Teknik Şartnamesindeki şartları karşıladığına ilişkin tevsik edici belge sunulmadığı gerekçesiyle isteklinin açıklamalarının reddedilemeyeceği hakkında.*

TEBLİĞLER GENELGE VE GÖRÜŞLER

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 48563918-710.99-20945
Konu : Hizmet Alım Giderleri Takip Sistemi

25.01.2019

GENELGE
2019/03

İlgi :a) 26/04/2013 tarihli ve 12711 sayılı yazı.

Bilindiği üzere, 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede 24/12/2017 tarihli ve 30280 sayılı Resmi Gazete’de, Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımı Sözleşmeleri Kapsamında Çalıştırılmakta Olan İşçilerin Sürekli İşçi Kadrolarına veya Mahalli İdare Şirketlerinde İşçi Statüsüne Geçirilmesine İlişkin 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Geçici 23 ve Geçici 24 üncü Maddelerinin, Uygulanmasına Dair Usul ve Esaslar da 01.01.2018 tarihli ve 30288 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Ayrıca 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 126 ncı maddesiyle 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen Ek 20 nci maddeye istinaden düzenlenen İl özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları İle Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar 28.04.2018 tarihli ve 30405 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu Usul ve Esasların yedi ve sekizinci maddelerinde; idareler tarafından yapılan hizmet alımları ile yerel yönetim şirketleri tarafından yapılan harcamaların Bakanlığımız tarafından izlenmesi ve bu verilerin 3 ayda bir elektronik ortamda Bakanlığımıza gönderilmesi hüküm altına alınmıştır.

Diğer taraftan, Mahalli İdarelere İlk Defa Atanacaklara Dair Sınav ve Atama Yönetmeliği, Belediye Zabıta Yönetmeliği ve Belediye İtfaiye Yönetmeliği ile yerel yönetimlerde zabıta memuru, itfaiye eri ve diğer memur kadrolarına ilk defa yapılacak alımlara ilişkin düzenleme yapılmıştır.

Belediyeler, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri ile birlikte veya ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası belediyeler, bağlı kuruluşları ve mahalli idare birliklerine ait şirketlerde istihdam edilen personele ilişkin bilgilerin doğru ve güncel üretilmesi amacıyla Bakanlığımızca istatistik çalışmaları yürütülmektedir.

İlgi (a) yazı ile personele ait bilgilerin gönderilmesi uygulanmasına son verilmiş olup söz

konusu yazıda yerel yönetimlerde istihdam edilen personele ilişkin bilgilerin düzenli olarak <http://yerelbilgi.turkiye.gov.tr> internet adresine girişlerinin sağlanması istenilmiştir.

Bu defa, Bakanlığımız ve İçişleri Bakanlığı ile birlikte yürütülen “e-Belediye Bilgi Sistemi Projesi” kapsamında yerel yönetimlerin personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımları ve harcamaların izlenmesine ilişkin “Hizmet Alım Giderleri Takip Sistemi” modülü uygulamaya alınmıştır.

Bu itibarla, Belediyeler, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri ile birlikte veya ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası belediyeler, bağlı kuruluşları ve mahalli idare birliklerine ait şirketlerde istihdam edilen personele ilişkin veri girişleri; **belediyelerin, bağlı kuruluşların ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birliklerinin muhasebe yetkilisi ve/veya yetkilendirilmiş personeli** tarafından yapılacaktır.

Veri girişleri 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren yılda 4 kez 3'er aylık dönemler halinde;

1. Dönem (Ocak-Şubat-Mart)
2. Dönem (Nisan-Mayıs-Haziran)
3. Dönem (Temmuz-Ağustos-Eylül)
4. Dönem (Ekim-Kasım-Aralık)

Yapılacak olup dönem sonunu izleyen ayın 10'una kadar tamamlanacaktır.

Ancak 2018 yılına ait veri girişleri (2 Nisan-31 Aralık) 15.02.2019 tarihine kadar tamamlanacak olup e-Belediye Bilgi Sistemine veri girişi için bugüne kadar yetki almayan belediyelerin, ivedilikle e-Belediye yerel yönetimler çarı merkezine (0312 422 46 33-38) başvuru yapmaları gerekmektedir.

Uygulamanın yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda yürütülmesi ve herhangi bir aksaklığa meydan verilmemesi hususunda;

Gereğini önemle rica ederim.

Murat KUTLU
Bakan

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 71188846/18201

22/01/2019

Konu : İklim Değişikliği ve Afet Önlemleri

GENELGE
2019/02

İlgi: a) 2006/27 sayılı Başbakanlık Genelgesi
b) 2010/5 sayılı Başbakanlık Genelgesi

Son yıllarda küresel iklim değişikliğine bağlı olarak yaşanan sel ve taşkınlar başta olmak üzere afetlerin sayısı ve şiddetinde artışlar yaşanmakta, bilhassa son dönemde kamuoyuna da

yansıyan afetler can ve mal kayıplarına sebebiyet vermektedir. Bu nedenle, soruna yerinde ve öncelikle müdahale etme kabiliyetine ve sorumluluğuna sahip yerel yönetimlerin iklim değişikliğine bağlı afetlere karşı ivedi olarak alacağı önlemlerin hayata geçirilmesi elzem bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır.

Öte yandan, 1 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığına “Yerleşmeye, çevreye ve yapılaşmaya dair görevler” ile “Çevrenin korunması ve iyileştirilmesi, kirlilik haritaları, iklim değişikliği ve küresel iklim değişikliği” ile ilgili görevleri verilmiştir. Benzer şekilde Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğüne “Çölleşme ve erozyonla mücadele, çığ, heyelan ve sel kontrolü” ile ilgili görevler verilmiş; Su Yönetimi Genel Müdürlüğüne “İklim değişikliğinin su kaynaklarına etkisi ve taşkınlar” ile ilgili görevler verilmiş; 4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığına “afet ve acil durumlar ile sivil savunmaya ilişkin hizmetler” ile ilgili görevler verilmiş; Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne “Akarsular, kullanılmış sular, taşkın sular, seller, sulak alanlar, erozyon ve rüsubat kontrolü” ile ilgili görevler verilmiştir.

Diğer taraftan, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile büyükşehir belediyelerine “derelerin ıslahını yapmak, doğal afetlerle ilgili plânlamaları ve diğer hazırlıkları büyükşehir ölçeğinde yapmak, gerektiğinde diğer afet bölgelerine araç, gereç ve malzeme desteği vermek” görevleri ile büyükşehir ilçe belediyelerine “Afet riski taşıyan veya can ve mal güvenliği açısından tehlike oluşturan binaları tahliye etmek ve yıkmak” görevi verilmiş olup bu belediyelerin talep etmeleri halinde her türlü desteği sağlama görevi de büyükşehir belediyelerine verilmiş; 5393 sayılı Belediye Kanunu ile belediyelere “yağmur suyunun uzaklaştırılmasını sağlamak; bunlar için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettilmek” görevi verilmiş; 2560 sayılı İSKİ Kanunu ile su ve kanalizasyon idarelerine “Gerekli harcamalar ilgili belediyelerce karşılanmak şartıyla yağmur sularının uzaklaştırılması ile ilgili” görev verilmiştir.

Bu bakımdan, yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri ile ilgede kayıtlı Başbakanlık Genelgelerinin Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ile yerel yönetimler açısından amir hükümlerinin uygulanmasına azami önem gösterilecek olup bunun yanı sıra aşağıda maddeler halinde açıklanan önlemlerle ilgili çalışmalar ivedi olarak hayata geçirilecektir:

- 1- Dere yataklarında biriken moloz ve toprakların temizlenmesi,
- 2- Dere ve kanal ıslah çalışmalarına hız verilmesi,
- 3- Arazinin düşük kotlarında suyun akışını sağlamak ve alt yapı tesislerinin inşasına imkân tanımak amacıyla su akış kesitini daraltmayacak şekilde köprü ve menfez çalışmalarının yapılması,
- 4- Sel tehlikesi bulunan eğimli yamaçlarda teraslama çalışmalarının yapılması,
- 5- Risk altındaki yapıların tespit edilerek mevzuat uyarınca gerekli işlemlerin yapılması,
- 6- Taşkınların ve yağmur suyunun uzaklaştırılmasıyla ilgili yetersiz gelen mevcuttaki yapıların ıslah edilmesi,
- 7- Heyelana karşı duyarlı alanlardan olan atık sistemlerinin kullanıldığı ve yerleşimin geliştiği tepelik alanlarda heyelana karşı gerekli önlemlerin alınması,
- 8- Yeni yerleşim alanları belirlenirken arazi çalışmaları ve değerlendirmeleri yaptırılarak,

heyelana ve diğer afetlere maruz kalmış ve afet beklenebilecek alanların belirlenmesiyle hazırlanacak duyarlılık haritaları oluşturulması ve imar planları hazırlanırken ve onaylanırken bu haritaların da dikkate alınması,

9- Yeni yerleşim alanları için mühendislere, kent planlamacılarına yüksek riske sahip alanlardan kaçınılması konusunda yeterli bilgi ve verilerin sunulması,

10- Deniz kenarındaki şehirlerde sel sularının denize doğru akışını yavaşlatacak veya engelleyecek unsurların (denize paralel kaldırım taşları vb.) ve yapıların tadil edilmesi veya kaldırılması,

11- Sel sularının bertaraf edilebilmesi için şehir merkezlerinde belirli noktalarda suların birikeceği ve gerektiğinde kullanılabileceği rekreasyon alanı olarak da kullanılabilecek havzalar oluşturulması,

12- Afete maruz kalmış alanlardaki vatandaşların tekrar afet bölgelerine dönmemesi için gerekli teşvik ve bilgilendirmenin yapılması,

13- Afet risklerine ilişkin vatandaşlar ile karşılıklı bilgi alışverişinin güçlendirilmesinin sağlanması,

14- Afetlere karşı erken uyarı mekanizmalarının geliştirilmesi.

Ayrıca, konuyla ilgili mevzuat uyarınca görev tevdi edilmiş diğer kamu kurum ve kuruluşlarından da her türlü teknik, eğitim, personel ve koordinasyon desteğinin talep edilmesinin; bunun dışında anılan kurumlar ve yerel yönetimlerin eşgüdüm içinde çalışmalarını yürütmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Can ve mal kayıplarının en aza indirilmesi bakımından uygulamanın yukarıda açıklandığı şekilde ve titizlikle yürütülmesi hususunda;

Bilgi ve gereğini önemle arz ve rica ederim.

Murat KURUM

Bakan

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 71188846/8648

11/01/2019

Konu : Plastik Poşet Kullanımının Azaltılması

2019/01

Bilindiği üzere, ülkemizde yıllık 30-35 milyar adet plastik poşet kullanılmaktadır. Kullanılan bu plastik poşetler kısa sürede atık haline gelmekte ve petrol bazlı olmaları sebebiyle canlılara olduğu kadar doğaya da zarar vermektedir. Bu bakımdan, poşetlerin ücretlendirilerek kullanılan poşet miktarının azaltılması ve ülkemizde 2018 yılında 440 adet/kişi olan kullanım sayısının, 2019 yılı için 90 adet/kişi'ye ve 2025 yılı için 40 adet/kişi'ye indirilmesi hedeflenmektedir.

Bu kapsamda, 10.12.2018 tarihli ve 30621 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun hükümleri uyarınca 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren plastik poşetler satış noktalarında tüketicilere ücret karşılığı verilmeye başlanmıştır. Bahse konu uygulama ile plastik poşet kullanımının azaltılması, geri dönüşüm oranı % 1 olan ve çevre kirliliğine neden olan plastik poşetlere ilişkin sorunların kontrol altına alınması ve belirli bir takvim içerisinde ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır.

Plastik poşetlerin ücretlendirilmesine ilişkin uygulamanın yeni başladığı bu dönemde tüketicilerde gerekli hassasiyetin oluşmasına yardımcı olunması, tüketicilerin uygulamaya daha kısa sürede uyum sağlayabilmesi ve uygulamanın nihai amacına ulaşması amacıyla belediyenizce, özellikle plastik poşetlerin yaygın olarak kullanıldığı yerlerde (pazarlar, marketler v.b.) çok kullanımlık bez torba, file gibi alternatif malzemelere vatandaşlarımızın kolayca erişebilmesi ile bunların vatandaşlarımıza doğrudan temini ve dağıtımı yönünde gerekli çalışmaların yapılarak uygulamaya destek sağlanması,

Öte yandan, ambalaj atıklarının kontrolü ile ilgili Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği’nin 8 inci maddesi ile belediyelere tevdi edilmiş görev ve yetkilerin icra edilmesi noktasında gerekli hassasiyetin gösterilmesi hususunda,

Bilgilerinize ve gereğini rica ederim.

Murat KURUM

Bakan

Dağıtım:

Gereği:

Tüm Belediyelere

Bilgi:

Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü

Belediyelerin görev ve yetkileri

MADDE 8 – (1) Ambalaj atıklarının ayrı toplanmasından, 5216 sayılı Kanunun 7 nci maddesi kapsamında büyükşehir belediye sınırları içerisinde ilçe belediyeleri ve 5393 sayılı Kanunun 15 inci maddesi kapsamında belediyeler sorumludur.

(2) Belediyeler, ambalaj atıklarının düzenli depolama tesislerine gönderilmemesi ve ambalaj atıklarının bu tesislere kabul edilmemesi için gerekli önlemleri almakla yükümlüdür.

(3) Büyükşehir belediyeleri;

a) İlçe belediyeleri tarafından bu Yönetmelik kapsamında yürütülen ambalaj atığı toplama ve taşıma çalışmalarını koordine etmek ve desteklemekle,

b) İlçe belediyeleri ile birlikte atık karakterizasyonu çalışmasını koordine etmekle,

c) Ambalaj atıkları yönetimi kapsamında, bu Yönetmelikle sorumluluk verilen taraflarla birlikte eğitim faaliyetleri yapmak veya bu faaliyetlere katkıda bulunmakla,

görevli ve yükümlüdür.

(4) Belediyeler;

a) Bakanlığın belirlediği esaslar doğrultusunda atık karakterizasyonu çalışmasını yaparak ambalaj atığı oranını malzeme cinslerine göre belirlemekle,

b) Ambalaj atıklarının ayrı toplanması için altıncı bölümde yer alan hususlara uygun olarak toplama sistemini kurmakla, ambalaj atığı üreticileri tarafından toplama sistemine verilen ambalaj atıklarını ayrı toplamakla veya toplattırmakla,

c) Ambalaj atıklarının yönetimi için toplama ayırma tesisi kurmak/kurdurmakla, işletmek/işlettirmekle, kurduğu tesislere çevre lisanslı almak/aldırmakla veya bu faaliyeti çevre lisanslı toplama ayırma tesisleri ile gerçekleştirmekle,

ç) Kurulan toplama sistemini ambalaj atığı üreticilerine ilan eden duyurmakla,

d) Ambalaj atıklarının yetkili olmayan kişiler tarafından toplanmasını önlemek amacıyla gerekli önlemleri almakla,

e) Ambalaj atıklarının ayrı toplanması için ambalaj bilgi sistemi üzerinden ambalaj atıkları yönetim planını hazırlamakla, yetkilendirilmiş kuruluşla işbirliği yapılması halinde ise planı yetkilendirilmiş kuruluşlarla birlikte hazırlamakla, hazırlanan planı ambalaj bilgi sistemi üzerinden sunmakla,

f) Ambalaj atıkları yönetim planı kapsamında uygulamaya ilişkin yapılacak değişiklikleri bir ay içerisinde ambalaj bilgi sisteminden bildirmekle,

g) Yürütülen çalışmalara ilişkin bir önceki yıla ait raporu, Ocak ayı sonuna kadar ambalaj bilgi sistemi üzerinden sunmakla,

ğ) Ambalaj atığı yönetim planı kapsamında ayrı toplama çalışmalarını yürütmek, izlemek, denetlemek, toplanan ambalaj atıklarına ilişkin verileri kayıt altına almak ve verileri ambalaj bilgi sistemi üzerinden bildirmekle,

h) Toplanan ambalaj atıklarını malzeme cinslerine göre ayrılması için toplama ayırma tesislerine, malzeme cinslerine göre ayrı ekipmanlarda biriktirilmiş ambalaj atıklarını ise ambalaj atığı işleme tesislerine göndermekle,

ı) Ambalaj atıkları yönetimi kapsamında, bu Yönetmelikle sorumluluk verilen taraflarla birlikte eğitim faaliyetleri yapmak ve bu faaliyetlere katkıda bulunmakla,

i) Çevre lisansı başvurusunda bulunacak olan toplama ayırma, geri dönüşüm ve geri kazanım tesislerine çalışabilecekleri uygun alan temin etmek, bu alanları imar planları üzerine işlemek ve altyapılarını öncelikli olarak sağlamakla,

görevli ve yükümlüdürler.

(5) Birlik üyesi olunması ve birlik tüzüğünde yer alması halinde, yönetim planının hazırlanması ve ambalaj atıklarının toplanması faaliyetleri, belediyeler adına üye oldukları birlik tarafından yerine getirilir.

SORU - CEVAP

Soru Sahibi: Mehmet Fatih KOŞAK

Soru : Ortağı bulunduğum Limited Şirketteki hisselerimi devrettim. Ortak iken aldığımız iş bitirme belgelerini kullanabilir miyim?

Cevap : Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 47 nci maddesinde, şahıs şirketi ortaklarının (komandit şirketin komanditer ortağı hariç) şirketten ayrılmaları halinde, şirket adına düzenlenmiş olan iş durum veya işi bitirme belgesinin ayrılan ortakların hisseleri oranında ihalelerde şahsi iş deneyimi olarak değerlendirileceği, bu belgelerin şirket adına kullanılmasında belge tutarı değerlendirilirken ayrılan ortakların hisselerine isabet eden tutarın belge toplamından düşüleceği hüküm altına alınmıştır.

Ancak, sermaye şirketlerinde, ortaklıktan ayrılan hissedarların şirket adına düzenlenen iş deneyim belgelerinden istifade etmeleri mümkün olmadığı gibi, ortaklık yapısı değişen limited veya anonim ortaklık şeklindeki sermaye şirketleri adına daha önce düzenlenen iş deneyim belgelerinin kullanılmasına devam edilmesinde bir engel bulunmamaktadır.

Soru Sahibi : Fahri DEVELİOĞLU

Soru : İhale ilan tarihi 03.01.2019 ve ihale tarihi 13.02.2019 olan bir yapım işine ilişkin ihalede, iş deneyimi olarak sunulan diplomaya ilişkin tutarın hesabında 2018 yılına ait kat-sayının mı, yoksa 01.02.2019 tarihinde yürürlüğe giren 334.368, TL. tutarındaki katsayının mı dikkate alınması gerekir?

Cevap : 4734 sayılı Kamu ihale Kanununun 62 nci maddesinde, iş deneyimi bulunmayan mühendis veya mimarların, aldıkları lisans eğitimine uygun yapım işi ihalelerine başvurularında, toplam süresi onbeş yılı geçmemek kaydıyla mezuniyetlerinden sonra geçen her yıl için Kamu İhale Kurumunca tespit edilen katsayının dikkate alınarak hesaplanan tutarın, benzer iş deneyimi olarak değerlendirileceği hükme bağlanmıştır.

Diğer taraftan, aynı Kanunun 67 nci maddesinde de, Kanunda belirtilen eşik değerler ile parasal limitlerin bir önceki yılın Toptan Eşya Fiyat Endeksi esas alınarak Kamu İhale Kurumu tarafından güncelleneceği ve her yıl 1 Şubat tarihinden geçerli olmak üzere aynı tarihe kadar Resmi Gazete’de ilan edileceği açıklanmış, bu çerçevede, 01.02.2018 – 31.01.2019 dönemi için 250.201,-TL tutarındaki katsayı 01.02.2019 – 31.01.2020 dönemi için 334.368,-TL olarak belirlenmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri dikkate alınarak Kamu İhale Kurulu tarafından verilen 04.04.2018 tarih ve 2018/UYI-723 sayılı kararda; "... mezuniyet belgesinin tutarının tesbitindeki iki unsurdan biri olan süre hesabının ihale tarihi olarak baz alınırken, mezuniyetten sonra geçen her yıl için dikkate alınacak parasal değer belirlenmesinde ise ihale ilan tarihinin baz alınmasının yerinde olmayacağı, bahse konu hesaplamada ihale tarihinin dikkate alınması gerektiği, ..." şeklinde değerlendirilmedi bulunulmuştur.

Açıklanan nedenlerle, ihale tarihi 13.02.2019 olan yapım işine ilişkin ihalede, diplomaya ilişkin iş deneyim tutarının hesabında 01.02.2019 tarihinde yürürlüğe giren 334.368,-TL tutarındaki parasal değer dikkate alınması gerekir.

Sayın Metin Elbeyoğlu'nun Sorusu:

A,B,C firmalarında çalışırken asgari ücret+başkanlıkça uygun görülen oranlarda %25,%30,%35 gibi dilimlerle çalışıyordu. Yani asgari ücret+%25 gibi maaş alıyorlardı.

Asgari ücret 1680 TL+ % lik dilimdi. Ama şu anda asgari ücret 2020 TL oldu.Bu personel eski asgari ücret üzerinden mi maaş alacak ki böyle olunca yeni asgari ücretin altında kalıyorlar.Yoksa yeni asgari ücret+% lik dilim üzerinden mi maaş alacaklar?

Cevap: Belediye şirketlerine geçirilen personel A,B,C firmalarında çalışırken asgari ücret+başkanlıkça uygun görülen oranlarda %25,%30,%35 gibi dilimlerle çalışırken, Yüksek hakem kurulu kararı ile asgari ücret 1680 TL+ ..% lik dilimdi. Şu anda asgari ücret 2.558,40 TL olup, bu personel eski asgari ücret üzerinden mi maaş alacak yoksa yeni asgari ücret + ..%'lik dilim üzerinden mi maaş alacakları hususunda görüş talep yazınız incelenmiştir.

20.11.2017 tarihli ve 696 sayılı KHK düzenlemesi, 375 sayılı KHK'ya eklenen geçici 24 üncü madde ile; mahalli idare şirketlerine geçişi yapılan işçilerin mali ve sosyal hakları ile 30.06.2020 tarihine kadar alacakları ücret zammı oranları belirlenmiştir.

Bilindiği üzere, taşeron işçilerin ücretleri, "asgari ücretin %... fazlası" şeklinde belirlenmekteydi ve ihale mevzuatı gereği zorunlu olan bu uygulama neticesinde işçiler her yıl asgari ücretin artışı oranında ücret zammını alabiliyordu. Ancak geçiş sonrasında ilk kez 2019 yılında gerçekleşecek asgari ücret artışı ile birlikte işçilere verilecek ücret zammının ne olacağı konusunda tartışmalar devam etmektedir.

Konu ile ilgili olarak, mahalli idareler (belediye) şirketlerinde işçi statüsüne geçirilenleri kapsamak üzere 375 sayılı KHK'ya eklenen geçici 24'üncü maddesinde; "Şirketlerde işçi statüsüne geçirilenlerden, geçiş işlemi yapılırken mevcut işyerinin girdiği işkolunda kurulu işyerinden bildirilenlerin ücreti ile diğer mali ve sosyal hakları, bu madde kapsamındaki şirketlerde geçişten önce alt işveren işçilerini kapsayan, Yüksek Hakem Kurulu tarafından karara bağlanan ve süresi en son sona erecek toplu iş sözleşmesinin bitimine kadar bu toplu iş sözleşmesinin uygulanması suretiyle oluşan ücret ile diğer mali ve sosyal haklardan fazla olamaz.

Şirketlerde işçi statüsüne geçirilenlerden; geçişten önce toplu iş sözleşmesi bulunmadığından işçi statüsüne geçirildiği tarihte yürürlükte olan bireysel iş sözleşmesi hükümlerinin geçerli olduğu işçiler ile geçiş işleminden önce yapılan ve geçişten sonra yararlanmaya devam ettiği toplu

iş sözleşmesi bulunmakla birlikte bu madde kapsamındaki şirketlerde alt işveren işçilerini kapsayan, Yüksek Hakem Kurulu tarafından karara bağlanan ve süresi en son sona erecek toplu iş sözleşmesinin bitiminden önce toplu iş sözleşmesi sona eren işçilerin ücreti ile diğer mali ve sosyal hakları, bu madde kapsamındaki şirketlerde geçişten önce alt işveren işçilerini kapsayan, Yüksek Hakem Kurulu tarafından karara bağlanan ve süresi en son sona erecek toplu iş sözleşmesine göre belirlenir.” denilmiştir.

İlgili maddelerde bahsi geçen “Yüksek Hakem Kurulu tarafından karara bağlanan ve süresi en son sona erecek toplu iş sözleşmesi” ise 12.04.2018 tarihinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı WEB sitesinde yayınlanmıştır. Toplu iş sözleşmesinin mahalli idareleri kapsayan maddesinde; “Geçiş işlemleri tamamlanan işçilere şirketlerce uygulanmak üzere, Yüksek Hakem Kurulu tarafından karara bağlanan ve 30.06.2020 tarihine kadar uygulanacak olan toplu iş sözleşmesinin ücret, mali ve sosyal haklara ilişkin hükümleri aşağıda yer almaktadır.” denilmiştir.

Söz konusu hükümlere göre; hizmet alımı suretiyle çalıştırılmakta iken belediye şirketlerine geçişi yapılarak, çalıştırılmakta olan işçilere, **Yüksek Hakem Kurulu’na karara bağlanan ve toplu iş sözleşmesinin ücret, mali ve sosyal haklara ilişkin 30.06.2020 tarihine kadar uygulanacağı** öngörüldüğünden, belediye şirketlerine geçişi yapılarak çalıştırılmakta olan işçilerin ücret ve ile diğer mali ve sosyal haklarında, bu kapsamda öngörülen artışlar dışında 30.6.2020 tarihine kadar değişiklik yapılamayacağı anlaşılmaktadır.

Bu kapsamda, belediye şirketlerine geçirilen personeliniz A,B,C firmalarında çalışırken asgari ücret+başkanlıkça uygun görülen oranlarda %10, %25, %30 gibi dilimlerle çalışırken, Belediye Şirketinize bu mali haklarla geçirilmişse, bu işçi personel örneğin;

Ücret = (Asgari ücret + %30 oranında artış + %4 oranında artış)

almaya devam edileceği,

Ancak Belediye şirketinize geçiş yapılırken bu ücret sisteminden vazgeçip, bireysel iş sözleşmesi yapmak suretiyle işçinin günlük asgari ücretini belirlemişseniz, günlük asgari ücret + Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca yayımlanan Toplu Sözleşme hükümlerinde öngörülen % 4 oranında artışın ilave edilerek, ancak günlük asgari ücretin 2019 yılı için belirlenen günlük asgari ücretin altında ise önce o rakama tamamlanacağı, netice itibariyle;

Günlük asgari ücret + Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca yayımlanan Toplu Sözleşme hükümlerinde öngörülen %4 oranında artışların,

ilave edilerek ücret ödenmeye devam edileceği düşünülmektedir.

PRATİK BİLGİLER

657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNA TABİ OLARAK ÇALIŞANLAR İÇİN MAAŞ KATSAYILARI

	01.07.2018 31.12.2018 Dönemi TL.	01.01.2019 30.06.2019 Dönemi TL.
(Maaş) Esas Aylık Katsayısı Kıdem Aylığı Göstergesi	0,11794	0,130597
Kıdem Aylığı Göstergesi (20 x Kıdem Yılı Maaş Katsayısı) Bir hizmet yılı için 20, 25 yılve fazlası için azami 500 gösterge	20	20
Taban Aylığı Katsayısı	1,8461	2,044187
Yan Ödeme Katsayısı (İş güçlüğü, iş riski, temininde güçlük ve mali sorumluluk zamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak yan ödeme katsayısı)	0,037402	0,041416
Özel Hizmet Tazminat Tavanı (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	1.120,43	1.240,67

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 154 üncü mad. Hazine ve Maliye Bakanlığının 27998389.-010-.06.02-87 sayılı 08/01/2019 tarihli Mali ve Sosyal Haklara İlişkin Genelgesi

DEVLET MEMURLARINA SAĞLANAN SOSYAL YARDIMLAR

Konusu		01.07.2018 31.12.2018 Dönemi TL.	01.01.2019 30.06.2019 Dönemi TL.
		Aile Yardımı (2.134 x Maaş Katsayısı)	251,68
Çocuk Yardımı	06 Yaş grubu çocuk için 500 x Maaş Aylık Katsayısı	58,97	65,30
	07 Yaş grubu çocuk için 250 x Maaş Aylık Katsayısı	29,48	32,65
Doğum Yardımı	1. Çocuk için	300	300
	2. Çocuk için	400	400
	3. Çocuk için	600	600
	3. Çocuk sonrası her çocuk için 633 sayılı KHK'ya göre (15.05.2015 tarihinden itibaren geçerlidir)	600	600
Ölüm Yardımı	Eş ve Çocuğun Ölümü (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	1.120,43	1.240,67
	Memurun Ölümü (8.000+.1500) x Maaş Aylık Katsayısı x 2	2.240,86	2.481,34

657 s.Kanun md. 202, Hazine ve Maliye Bakanlığının 27998389.-010-.06.02-87 sayılı 08/01/2019 tarihli Mali ve Sosyal Haklara İlişkin Genelgesi

BELEDİYE BAŞKAN ÖDENEĞİ

Nüfus	Ödenek Göstergesi	Ödeme Dönemi	Aylık Katsayısı	Bütüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	72.280	01.01.2019 - 30.06.2019	0,130597	9.439,55
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	82.280	01.01.2019 - 30.06.2019	0,130597	10.745,52
50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	102.280	01.01.2019 - 30.06.2019	0,130597	13.357,46
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	117.280	01.01.2019 - 30.06.2019	0,130597	15.316,42
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	137.280	01.01.2019 - 30.06.2019	0,130597	17.928,36
500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	157.280	01.01.2019 - 30.06.2019	0,130597	20.540,30
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	192.280	01.01.2019 - 30.06.2019	0,130597	25.111,19
2.000.001'den fazla olan beldelerde	232.280	01.01.2019 - 30.06.2019	0,130597	30.335,07

Nüfusu 50.001'den az olan il merkezi beldelerde bu ödeneğin hesaplamasında 102.280 gösterge rakamı esas alınır. Yani brüt ödenek 13.357,46 dir.

BELEDİYE MECLİS ÜYELERİ HUZUR HAKKI^[1] (2019 YILI)

Nüfusuna Göre Belediye Meclisi Huzur Hakkı	01.07.2018 31.12.2018 Dönemi TL Aylık Brüt Ödenek	01.01.2019- 30.06.2019 Dönemi TL Aylık Brüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	94,72	104,88
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	107,82	119,39
50.0001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	134,03	148,42
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	153,69	170,18
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	179,90	199,20
500.0017den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	206,11	228,22
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	251,97	279,01
2.000.001'den fazla olan beldelerde	304,93	337,06

Meclis başkan ve üyelerine, belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenir.

[1] 5393 sayılı Belediye Kanununun 32 nci maddesine göre hesaplanmıştır.

BELEDİYE ENCÜMEN ÜYELERİ ÖDENEĞİ (2019 YILI)

(5393 Sayılı Belediye Kanununun 36 ncı maddesi ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 16 ncı maddesine istinaden)

Belediyenin Nüfusuna Göre Belediye Encümen Ödeneği	01/07/2018 31/12/2018 Dönemi (TL) Aylık Brüt Ödenek	01/01/2019 30/06/2019 Dönemi (TL) Aylık Brüt Ödenek
Nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde 3,500	412,79	457,09
Nüfusu 10.001'den 50.000'e kadar olan belediyelerde 4.500	530,73	587,69
Nüfusu 50.001 den 200.000'e kadar olan belediyelerde 6.000	707,64	783,58
Nüfusu 200.001'in üzerinde olan belediyelerde ise 7.500	884,55	979,48
Büyükşehir Belediye Encümen Başkanı ve Seçilmiş Üyelerine 12.000	1.415,28	1.567,16

Encümenin memur üyelerine bu tutarların yarısı ödenir.

İL GENEL MECLİS ÜYELERİNİN HUZUR HAKLARI (2019 YILI)

Görevi	Dönemi 01/07/2018-31/12/2018	Dönemi 01/01/2019-30/06/2019
İl Genel Meclis Başkanı (Gösterge 6.024 x 0,130597)	710,47	786,72
İl Genel Meclis Üyeleri (Gösterge 2.226 x 0,130597)	262,53	290,71

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 24 üncü Maddesine göre verilen bu huzur hakkı il genel meclisi başkan ve üyelerinin, meclis ve komisyon toplantılarına katıldıkları her gün için verilecektir.

İL ENCÜMEN BRÜT ÖDENEKLERİ (2019 YILI)

Görevi	Dönemi 01/07/2018-31/12/2018	Dönemi 01/01/2019-30/06/2019
Encümen Başkanı (14.000 Gösterge x 0,130597)	1.651,16	1.828,36
Encümen Üyeleri (12.000 Gösterge x 0,130597)	1.415,28	1.567,16

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 28 inci maddesine göre verilen bu ödenek, encümen başkanı hariç memur üyelerine yarısı ödenecektir.

GELİR VERGİSİNE TABİ GELİRLERİN VERGİLENDİRİLMESİNDE ESAS ALINAN TARİFE

GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ (SERİ NO:305)

31.12.2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan gelir vergisine tabi gelirlerin vergilendirilmesinde esas alınan tarife, 2019 takvim yılı gelirlerinin vergilendirilmesinde esas alınmak üzere aşağıdaki şekilde yeniden belirlenmiştir.	
18.000 TL'ye kadar	15%
40.000 TL'nin 18.000 TL'si için 2.700 TL, fazlası	20%
98.000 TL'nin 40.000 TL'si için 7.100 TL, (ücret gelirlerinde 148.000 TL'nin 40.000 TL'si için 7.100 TL), fazlası	27%
98.000 TL'den fazlasının 98.000 TL'si için 22.760 TL, (ücret gelirlerinde 148.000 TL'den fazlasının 148.000 TL'si için 36.260 TL), fazlası	35%

ASGARİ ÜCRETİN NET HESABI VE İŞVEREN MALİYETİ¹

	01.01.2018 - 31.12.2018 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)	01.01.2019 - 31.12.2019 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)
Asgari Ücret	2.029,50	2.558,40
SSK Primi (%14)	284,13	358,18
İşsizlik Sig. Fonu (%1)	20,30	25,58
Gelir vergisi (%15)	106,55	134,32
Asgari Geçim İndirimi	152,21	191,88
Damga Vergisi (%07,59)	15,40	19,42
Kesintiler Toplamı	426,38	537,50
Net Asgari Ücret	1.603,12	2.020,90
	İŞVERENE MALİYETİ (TL/AY)	
Asgari Ücret	2.029,50	2.558,40
SSK Primi (%15,5) (İşveren Payı (***)	314,57	396,55
İşveren İşsizlik Sigorta Fonu (%2)	40,59	51,17
İşverene Toplam Maliyet	2.384,66	3.006,12

Not1 : 5083 Sayılı Kanunun 2. maddesi uyarınca; Türk Lirası değerlerin yeni Türk Lirasına dönüşüm işlemlerinin ve Yeni Türk Lirası cinsinden yapılan işlemlerin sonuçlarında ve ödeme aşamalarında yarım Kuruş ve üzerindeki değerler bir Yeni Kuruşa tamamlanır; yarım Yeni Kuruşun altındaki değerler dikkate alınmamıştır.

Not2 : 16 yaşını doldurmamış işçiler içinde aynı hesaplamalar yapılmıştır.

(*) Gelir Vergisi Hesaplamasında; 193 Sayılı G. V. Kanununun 32 maddesi uyarınca işçinin, bekar ve çocuksuz olduğu ve sadece kendisi dikkate alınarak, Asgari Geçim İndirimi uygulanmıştır.

(**) Net ele geçen asgari ücrete (152,21) TL asgari geçim indirimi ilave edilmiştir.

(***) 5510 sayılı Kanunun 81. maddesinin (i) bendine göre, bentde belirtilen şartları sağlayan işverenlere, SGK primi işveren payında 5 puanlık indirim öngörüldüğünden hesaplamalar buna göre yapılmıştır. Gerekli şartları sağlamayan işverenler için, SGK primi işveren payı %20,5'dir. 6385 sayılı kanunun 9. maddesiyle yapılan düzenleme ile 01.09.2013 tarihinde itibaren geçerli olmak üzere 5510 sayılı kanunun 81.maddesi "Kısa vadeli sigorta kolları prim oranı, sigortalının prime esas kazancının %2'sidir.

2019 YILI ASGARİ GEÇİM İNDİRİMİ

Medeni Durumu	Aylık (TL)	Medeni Durumu	Aylık (TL)
Bekar	191,88	Evli, eşi çalışan ve çocuksuz	191,88
Evli, eşi çalışmayan ve çocuksuz	230,26	Evli, eşi çalışan ve 1 çocuklu	220,66
Evli, eşi çalışmayan ve 1 çocuklu	259,04	Evli, eşi çalışan ve 2 çocuklu	249,44
Evli, eşi çalışmayan ve 2 çocuklu	287,82	Evli, eşi çalışan ve 3 çocuklu	287,82
Evli, eşi çalışmayan ve 3 çocuklu	326,20	Evli, eşi çalışan ve 4 çocuklu	307,01
Evli, eşi çalışmayan ve 4 çocuklu	326,20	Evli, eşi çalışan ve 5 çocuklu	326,20

¹ <http://www.csgeb.gov.tr/csgebPortal/cgm.portal?page=asgari>

5326 SAYILI KABAHAATLER KANUNUNA GÖRE 2019 YILI BELEDİYE PARA CEZALARI (01.01.2019 - 31.12.2019)

M.Lamih ÇELİK tarafından hazırlanan '2019 Yılında Belediyece Kabahatler Kanunu'na Göre Verilecek Para Cezaları' başlıklı Makaleden alıntı yapılmıştır. Mahalli İdareler Dergisi Aralık 2018 72. s.

KANUN MADDESİ	KABAHAATİN ADI	KABAHAATİN İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK	TL
m.32	EMRE AYKIRI DAVRANIŞ	Genel	Belediye Encümeni	320 TL
m.33	DİLENİLİK	Dilencilik yapmak	Belediye Zabıtası	153 TL
	DİLENİLİK	Dilencilik yapanın üzerinde para çıkması	Belediye Encümeni	Toplanan paranın kamuya geçirilmesi
m.36/1	GÜRÜLTÜ	Gürültü çıkarmak suretiyle başkalarını rahatsız etmek (Gerçek Kişi)	Belediye Zabıtası	153 TL
m.36/2	GÜRÜLTÜ	Ticari bir işletmenin faaliyeti çerçevesinde gürültü çıkarmak suretiyle başkalarını rahatsız etmek (Ticari İşletme)	Belediye Zabıtası	3.292-16.510 TL
m.37	RAHATSIZ ETME	Mal veya hizmet satmak için başkalarını rahatsız etmek	Belediye Zabıtası	153 TL
m.38/1	İŞGAL	Kaldırımları İşgal Eden veya Mal Satışı Yapan Kişilere	Belediye Zabıtası	153 TL
m.38/2	İŞGAL	Kaldırımlara İzn Olmaksızın İnşaat Malzemesi Yığan Kişilere	Belediye Zabıtası	320-1.635 TL
m.39	SİGARA İÇME YASAĞI	Kamu Hizmet Binalarında sigara içenlere	Başkanın yetki verdiği görevli	153 TL
	SİGARA İÇME YASAĞI	Belediyeye ait toplu taşıma araçlarında sigara içmek	Başkanın yetki verdiği görevli	153 TL
	SİGARA İÇME YASAĞI	Özel Hukuk Kişileri Tarafından İşletilen Toplu Taşıma Araçlarında sigara içenlere	Başkanın yetki verdiği görevli	153 TL
	SİGARA İÇME YASAĞI	Özel Hukuk Kişilerine Ait Olan ve Herkesin Girebileceği Binaların Kapalı Alanlarında sigara içenlere	Kolluk Görevlisi	153 TL
m.40	KİMLİĞİ BİLDİRMEME	Görevle ilgili olarak sorulması halinde kamu görevlisine kimliği ve adresi ile ilgili bilgi vermekten kaçınmak veya gerçeğe aykırı beyanda bulunmak	Kimlik ve adres bilgisi soran kamu görevlisi (Genel)	153 TL

KANUN MADDESİ	KABAHATİN ADI	KABAHATİN İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK	TL
m.41/1	ÇEVREYİ KİRLETME	Evsel atık ve atıkların toplanmasına veya depolanmasına özgü yerler dışına atan kişiye	Belediye Zabıtası	50 TL
m. 41/2	ÇEVREYİ KİRLETME	Yemek Pişirme ve Servis Yerlerinde İşlenmesi Halinde İşletmeye	Belediye Zabıtası	1.635-16.510 TL
m. 41/3	ÇEVREYİ KİRLETME	Hayvan Kesimine Tahsis Edilen Yerleri Dışında Kesim Yapanlara veya Kesilen Hayvan Atıklarını Sokağa veya Kamuya Ait Sair Alanlara Bırakanlara	Belediye Zabıtası	153TL
m.41/4	ÇEVREYİ KİRLETME	İnşaat Atık ve Artıklarını Bunların Toplanmasına veya Depolanmasına Özgü Yerler Dışına Atan gerçek Kişiyeye	Belediye Zabıtası	320-9.898 TL ayrıca atıkların kaldırılması masrafları tahsil edilir (madde:41/4).
	ÇEVREYİ KİRLETME	İnşaat Atık ve Artıklarını Bunların Toplanmasına veya Depolanmasına Özgü Yerler Dışına İnşaatı Yürüten Tüzel Kişi Adına Atılması Halinde	Belediye Zabıtası	320-16.510 TL ayrıca atıkların kaldırılması masrafları tahsil edilir (madde:41/4).
m.41/5	ÇEVREYİ KİRLETME	Kullanılmaz Hale Gelen Ev Eşyasını Bunların Toplanmasına İlişkin Belirlenen Günün Dışında Sokağa veya Kamuya Ait Sair Yerlere Bırakan Kişiyeye	Belediye Zabıtası (belediyeler tarafından belirli aralıklarla yılda üç günden az olmamak üzere günler belirlenir ve ilan olunur (m. 41/5)	153 TL
m.41/6	ÇEVREYİ KİRLETME	Kullanılmaz Hale Gelen Motorlu Kara ve Deniz Nakil Araçlarını ya da Mütemmim Cüzlerini Sokağa veya Kamuya Ait Sair Yerlere Bırakan Kişiyeye	Belediye Zabıtası	814 TL ayrıca atıkların kaldırılması masrafları tahsil edilir (madde:41/6).
m. 42	AFİŞ ASMA	İzin alınmaksızın kamuya ait alan ve duvarlar ile özel şahıslara ait alanlara bez, kağıt vb. afiş ve ilan asmak	Belediye Zabıtası	320-9.898 TL
	AFİŞ ASMA	İzin alınarak asılan afişlerin verilen sürenin sonunda toplanmaması	Belediye Zabıtası	320-9.898 TL

1608 SAYILI KANUNUNA GÖRE BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

SIRA	K. MAD	KABAHAHİN İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2019 YILI İÇİN
1	Bel.Kanun 15/m	İzinsiz seyyar satış yapmak	Belediye Encümeni	320 TL
2	Umumi Hıfzısıhha Kanunu 266-283	Belediyece hazırlanan sıhhi zabıta talimatnamesine aykırı davranmak	Belediye Encümeni	320 TL
3	831 sayılı Sular Kanunu Ek md. 7	İçme suları kaynaklarında zarar verecek ve sıhhat şartlarını bozacak şekilde tarla açmak ve hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclisi tarafından yasak edilmiş ise bu karara aykırı davrananlara	Belediye Encümeni	320 TL
4	1608 s.k m.2	Yolcu nakil araçlarına ilişkin ücret tarifelerine uymama	Belediye Encümeni	644- 13.010 TL
5	1608 s.k m.1	Belediye emir ve yasaklarına aykırı davrananlara	Belediye Encümeni	320 TL
6	1608 s.k m.1	Mevzuat tarafından yasaklanmış ancak herhangi bir para cezası öngörülmemiş ise	Belediye Encümeni	320 TL

Belediye zabıtası emre aykırılığı idari yaptırım tutanağı ile tespit ederek, belediye emcümeneine sevk eder, encümen bu tutanağa istinaden cezasını uygulayacaktır.

4207 SAYILI TÜTÜN ÜRÜNLERİNİN ZARARLARININ ÖNLENMESİ VE KONTROLÜ HAKKINDA KANUN İLE DÜZENLENEN KABAHATLER VE SUÇLAR İLE BUNLAR İÇİN ÖNGÖRÜLEN YAPTIRIMLAR

SIRA	KABAHATİN/SUÇUN ADI	KABAHATİN / SUÇUN DÜZENLENDİĞİ 4207 SAYILI KANUNUN İLGİLİ MADDESİ	UYGULANACAK CEZA MİKTARLARI 2019 YILI	UYGULANACAK CEZANIN DÜZENLENDİĞİ KANUNUN İLGİLİ MADDESİ (**)	İDARİ YAPTIRIMI YA DA CEZAYI UYGULAMAYA YETKİLİ OLANLAR	İDARİ YAPTIRIMI YA DA CEZAYI UYGULAMAYA YETKİLİ OLANLARIN DÜZENLENDİĞİ KANUN MADDESİ
1	Kamu hizmet binalarının kapalı alanlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-a	153 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	İlgili idari birim amirinin yetkili kıldığı kamu görevlisi	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/1
2	Koridorları dâhil olmak üzere her türlü eğitim, sağlık, üretim, ticaret, sosyal, kültürel, spor, eğlence ve benzeri amaçlı özel hukuk kişilerine ait olan ve birden çok kişinin girebileceği (ikamete mahsus konutlar hariç) binaların kapalı alanlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-b	153 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	En yakın kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/3
3	Kamuya ait karayolu, demiryolu, denizyolu ve havayolu toplu taşıma araçlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-c	153 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	İlgili idari birim amirinin yetkili kıldığı kamu görevlisi	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/2
4	Taksi hizmeti verenler dahil olmak üzere özel hukuk kişilerine ait karayolu, demiryolu, denizyolu ve havayolu toplu taşıma araçlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-c	153 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	İlk başvuru alan kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/2
5	Kamuya ait okul öncesi eğitim kurumlarının, eğitim ve öğretim kurumları dahil olmak üzere ilk ve orta öğrenim kurumlarının, kültür ve sosyal hizmet binalarının kapalı ve açık alanlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-ç	124 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	İlgili idari birim amirinin yetkili kıldığı kamu görevlisi	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/1
6	Özel hukuk kişilerine ait okul öncesi eğitim kurumlarının, dershaneler, eğitim ve öğretim kurumları dahil olmak üzere ilk ve orta öğrenim kurumlarının, kültür ve sosyal hizmet binalarının kapalı ve açık alanlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-ç	124 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	En yakın kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/3

7	Özel hukuk kişilerine ait olan lokantalar ile kahvehane, kafeterya, birahane gibi eğlence hizmeti verilen işletmelerde tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-d (19 TEMMUZ 2009'da YÜRÜRLÜĞE GİRDİ.)	153 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	En yakın kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/3
8	Açık havada yapılan her türlü spor, kültür, sanat ve eğlence faaliyetlerinin yapıldığı yerler ile bunların seyir yerlerinde tütün ürünlerinin tüketilmesi	Madde 2/4	153 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	En yakın kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/3
9	Tütün ürünleri sektöründe faaliyet gösteren firmaların isimleri, amblemleri veya ürünlerinin marka ya da işaretleri veya bunları çağrıştıracak alâmetlerin kıyafet, takı ve aksesuar olarak taşınması	Madde 3/2	124 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	En yakın veya ilk başvuru kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39
			Yasak kapsamındaki her türlü eşyanın mülkiyeti kamuya geçirilir	4207 sayılı Kanun Madde 7/1	Mahalli Mülki Amir	4207 sayılı Kanun Madde 7/1
11	Sağlık, eğitim ve öğretim, kültür ve spor hizmeti verilen yerlerde tütün ürünlerinin satışının yapılması	Madde 3/7	2.104 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/5	Mahalli Mülki Amir (6111 sayılı Kanun İle Değiştii)	4207 sayılı Kanun Madde 5/5
17	“Onsekiz yaşını doldurmamış kişiler, tütün ürünü işletmelerinde, pazarlanmasında ve satışında istihdam edilemez.” HÜKMÜNÜN İHLAL EDİLMESİ	Madde 3/9	Her bir kişi için 2.595 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/7	Mahalli Mülki Amir	4207 sayılı Kanun Madde 5/7
18	Tütün ürünleri, paket açılarak adet şeklinde veya daha küçük paketlere bölünerek satılamaz. HÜKMÜNÜN İHLAL EDİLMESİ	Madde 3/10	2.595 TL den 26.027 TL ye Kadar İDARİ PARA CEZASI	4733 sayılı Tütün ve APDK Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Madde 8/5-j	Mahalli Mülki Amir	4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Madde 9/9
20	Her türlü sakız, şeker, çerez, oyuncak, kıyafet, takı, aksesuar ve benzeri ürünlerin tütün ürünlerine benzeyecek veya markasını çağrıştıracak şekilde ürünlerin üretilmesi	Madde 3/14	42.232 TL den 211.186 TL ye Kadar İDARİ PARA CEZASI	4207 sayılı Kanun Madde 5/10	Belediye Sınırları İçinde Belediye Encümeni	4207 sayılı Kanun Madde 5/10
			Yasak kapsamındaki her türlü eşyanın mülkiyeti kamuya geçirilir	4207 sayılı Kanun Madde 7/1	Belediye Sınırları Dışında Mahalli Mülki Amir	

21	“Tütün ürünlerinin içilmesinin yasaklandığı yerlerde, yasal düzenleme ve buna uymamanın cezai sonuçlarını belirten uyarılar; salonlarda asgari on santimetrelilik puntolarla, toplu taşıma araçlarında üç santimetrelilik puntolarla herkes tarafından görülebilir yerlere asılır. (HÜKMÜNÜN İHLAL EDİLMESİ)	Madde 4/1	2.595 TL İDARİ PARA CEZASI	4207 sayılı Kanun Mad- de 5/11	Mahalli Mülki Amir	4207 sayılı Kanun Madde 5/11
23	(Değişik: 3/4/2008-5752/6 md.) Tütün ürünlerinin satışının serbest olduğu yerlere "Yasal Uyarı: 18 yaşını doldurmayanlara sigara ve diğer tütün ürünleri satılmaz; satanlar hakkında yasal işlem yapılır." ibaresi Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumunca belirlenen usullere uygun olarak yazılarak, rahatlıkla görülebilen ve okunabilen yerlere asılır. (HÜKMÜNÜN İHLAL EDİLMESİ)	Madde 4/2	2.595 TL İDARİ PARA CEZASI	4207 sayılı Kanun Mad- de 5/11	Mahalli Mülki Amir	4207 sayılı Kanun Madde 5/11
29	4207 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (a) bendi hariç birinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında belirtilen yasakların uygulanması ve tedbirlerin alınması ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeyen işletme sorumluları, denetimi yapan yetkililer tarafından önce yazılı olarak uyarılır. Bu uyarı yazısı, ilgili işletme sorumlusuna tebliğ edilir. Bu uyarıya rağmen, verilen sürede yükümlülüklerin yerine getirilmemesi	Madde 5/2	2.104 TL den 10.555 TL ye Kadar İDARİ PARA CEZASI	4207 sayılı Kanun Mad- de 5/2	Mahalli Mülki Amir (6111 Sayılı Kanun İle Değiştii)	4207 sayılı Kanun Madde 5/2
30	4207 sayılı Kanunla kendilerine görev yüklenen memurlar ve diğer kamu görevlilerince bu görevlerin yerine getirilmemesi	Madde 5/15		4207 sayılı Kanun Mad- de 5/15	Yetkili Ma- kamlar	4207 sayılı Kanun Madde 5/15

ÖNEMLİ NOT: 6111 SAYILI KANUN İLE EKLENDİ:

4207 SAYILI KANUN MADDE 5/16 HÜKMÜ: “Bu maddedeki cezaları gerektiren fiillerin tekrarı halinde idari para cezası bir kat artırılarak verilir.”

(* 2019 Yılı ceza miktarları, Maliye Bakanlığı'nca 30 Kasım 2018 tarihli ve 30611 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 503 Sıra Nolu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'nde belirlenen % 23,73 (yirmiiç virgöl yetmişüç) yeniden değerlendirme oranına uygun olarak tespit edilmiştir.

2559 SAYILI POLİS VAZİFE VE SELAHİYET KANUNUNA GÖRE 2019 YILI BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

(Kişilerin tek tek veya toplu olarak eğlenmesi, dinlenmesi veya konaklaması için açılan otel, motel, pansiyon, kamping ve benzeri konaklama yerleri; gazino, pavyon, meyhane, bar, birahane, içkili lokanta, taverna ve benzeri içkili yerler; sinema, kahvehane ve kıraathane; kumar ve kazanç kastı olmamak şartıyla adı ne olursa olsun bilgi ve maharet artırıcı veya zeka geliştirici nitelikteki elektronik oyun alet ve makinelerinin, video ve televizyon oyunlarının içerisinde bulunduğu elektronik oyun yerleri; internet kafeler ve benzeri yerler umuma açık istirahat ve eğlence yeri sayılır.m.7)

KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2019 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
m. 6/1-a	Umuma açık istirahat ve eğlence yerinin süreli olarak faaliyetten men edildiği halde süresinden önce açılması	Belediye Encümeni	1.822 - 3.662 TL
m. 6/1-b	Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin açma ve kapanma saatlerine uymaması	Belediye Encümeni	1.822 - 3.662 TL
m.6/1-c, 12/1	Eğlence, oyun, içki ve benzeri umuma açık ve açılması izne bağlı yerlerde 18 yaşından küçüklerin çalıştırılması	Belediye Encümeni	1.822 - 3.662 TL
m.6/1-c, m.12/2	Bar, pavyon, gazino, meyhane gibi içkili yerler ile kıraathane ve oyun oynatılan yerlere yanlarında veli veya vasisi olsa bile 18 yaşından küçüklerin alınması	Belediye Encümeni	1.822 - 3.662 TL
m.6/1-d	Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin mevzuat hükümlerine aykırı olarak işletilmesi	Belediye Encümeni	1.822 - 3.662 TL
m.7/3	İzin almadan umuma açık istirahat ve eğlence yeri açmak	Belediye Encümeni	Kapatma
m.6/3	Yukarıda sıralanan suçları bir yıl içinde tekrar etmek	Belediye Encümeni	En son uygulanan ceza bir kat artırılır

Bu maddede öngörülen idari para cezaları, belediye sınırları içinde belediye encümeni tarafından verilir. Verilen idari para cezalarına ilişkin kararlar, ilgililere 7201 sayılı Tebliğat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İdari para cezaları, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Bu maddede belirtilen aynı fiillerin, bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır.

KAMU KONUTLARININ 2019 YILI AYLIK KİRA BEDELLERİ

9/11/1983 tarihli ve 2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu kapsamındaki kamu konutları için aylık kira bedellerinin belirlendiği Millî Emlak Genel Tebliği (Sıra No:389) 27/12/2018 tarih ve 30638 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

1) Kira bedelleri	Yurt içinde bulunan konutlardan aylık her bir metrekare için;
a) Kerpiç, ahşap, bağdadi ve benzeri konutlarda	2,36 TL/m ² ,
b) Kalorifersiz konutlarda	3,69 TL/m ² ,
c) Kaloriferli konutlarda	4,85 TL/m ² ,
Kira bedeline yapılacak ilaveler	
3 üncü maddede belirlenen kira bedellerine ek olarak, aylık her bir metrekare için kaloriferli, kapıcı ya da her ikisinin de kurum ve kuruluşlarca karşılandığı konutlardan ilave kira bedeli	0,57 TL/m ²
(2) Elektrik ve su bedellerinin kurum ve kuruluşlarca yapılan gerçek giderler dikkate alınarak kullanıcılarından tahsil edilmesi esastır. Bununla birlikte, sayaçların ayrılmasının mümkün olmaması nedeniyle elektrik, su ya da her ikisinin hizmet binası veya fabrika tesislerinden karşılandığı konutlardan 3 üncü maddede belirlenen kira bedellerine ek olarak, aylık her bir metrekare için;	
a) Elektrik sayacının ayrılmasının mümkün olmaması halinde	1,08 TL/m ² ,
b) Su sayacının ayrılmasının mümkün olmaması halinde	0,93 TL/m ² ,
c) Elektrik ve su sayacının her ikisinin de ayrılmasının mümkün olmaması halinde	2,01 TL/m ² ,
ç) Konutlarda kullanılan su, şehir şebekesi dışında kuyu, artezyen, kaynak suyu ve benzeri su kaynaklarından karşılanıyor olması halinde ilave kira bedeli alınır.	0,50 TL/m ² ,
Yakıtı kurum ve kuruluşlar tarafından tedarik edilen konutlar	
2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu ile Kamu Konutları Yönetmeliği kapsamındaki kurum ve kuruluşların yurt içindeki kaloriferli konutlarından yakıtı kurum ve kuruluş tarafından tedarik edilenlerde oturanlardan ısı pay ölçer veya kalorimetre cihazı montajı yapılmamış konutlarda, her bir metrekare için yakıt bedeli	1,94 TL/m ²
(2) Isı pay ölçer veya kalorimetre cihazı montajı yapılmış konutlarda; birinci fıkradaki yakıt bedelinin üç katını geçmemek kaydıyla, bağımsız bölümün tüketimi oranında hesaplanan yakıt bedeli konutta oturanlardan tahsil edilir. Ancak kurum ve kuruluşlar, yakıt maliyetlerini dikkate alarak gerekli gördükleri takdirde bu bedelin üzerinde yakıt bedeli tahsil edebilir.	
(3) Yakıtı kurum ve kuruluşlarca tedarik edilen konutlarda, ortak kullanım alanlarındaki aydınlatma, elektrik, su, gaz, otomat ve benzeri giderlerin zorunlu nedenlerle kurum ve kuruluşlarca karşılanıyor olması halinde, bu giderler karşılığında kira ve yakıt bedellerine ek olarak her bir metrekare başına	0,22 TL/m ²
Kira bedellerinin hesaplanması 3 üncü maddede belirtilen kira birim bedellerine, 26/5/2005 tarihli ve 25826 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Millî Emlak Genel Tebliği (Sıra No: 294)’nde belirtilen esaslar uygulanmak suretiyle aylık kira bedelleri hesaplanır.	

2886 SAYILI DEVLET İHALE KANUNUNDAKİ PARASAL LİMİTLER

	TL
1. Diğer Şehirlerde Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (Madde 17/2) ¹	763.600
2. Resmi Gazete İle Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (Madde 17/3) ²	2.380,900
3. Açık Teklif Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (Madde 45) ³	2.380,900
(Bu madde ile ilgili parasal sınır, Hazineye ait taşınmazların satışında 10.000.000.-TL olup, bu tutarı yirmi katına kadar artırmaya Maliye Bakanı yetkilidir.)	
4. Pazarlık Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (Madde 51) ⁴	
a- İllerde, Kuruluş Merkezlerinde Askeri Birlik, Kurum ve Kuruluşları da Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçindeki İlçelerde ve Nüfusu 50.000'i Geçen İlçelerde	86.700
b-Diğer İlçelerde	43.000
5. Taşınır ve Taşınmaz Malların Satış, Kira, Trampa Edinmesi ve Mülkiyetin Gayri Ayni Hak Tesisinde Mahalli Komisyonların Yetkilerinin Üst Sınırı (Madde 76) ⁵	
a) Ankara, İstanbul ve İzmir İl Merkezlerinde	523.700
b) Diğer Büyükşehir Belediyesi Olan İl Merkezlerinde	262.000
c) Diğer İl Merkezleri, Büyükşehir Bld. Sınırları İçindeki İlçeler ve Nüfusu 50.00'i Geçen İlçelerde	189.900
ç) Diğer İlçelerde	141.900

Bu madde ile ilgili parasal sınırları n herbiri için ayrı ayrı veya birlikte dört katına kadar artırmaya Çevre ve Şehircilik Bakanı yetkilidir.

[1] 2886/17 md. 2. fıkrası Diğer şehirlerde yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli her yıl Genel Bütçe Kanunu ile belirlenecek miktarı aşan ihale konusu işler (1) numaralı fıkraya göre yapılacak ilanlardan başka, traş göz önüne alınarak ili Basın-İlan Kurumunca tespit olunacak günlük gazetelerden birinde, ihale tarihinden an az 10 gün önce bir defa daha ilan edilir.)

[2] 2886/17 md. 3. Fıkrası: Resmi Gazete ile yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli (2) numaralı fıkraya uyarınca belirlenecek miktarı aşan ihale konusu işler, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defada Resmi Gazete'de ilan edilir.

[3] 2886/45 Açık teklif usulü ile yapılabilecek

[4] 2886/-51. Md Pazarlık usulüyle yapılacak

[5] 2886/76 ncı maddesi : Mahalli komisyonların yetkileri- Taşınır ve taşınmaz malların satış, kira, trampa edilmesi ve mülkiyetin gayri ayni hak tesislerinde, mahalli komisyonların ne miktara kadar ihaleye selahiyetleri oldukları, her yıl Genel Bütçe Kanununda gösterilir.

YURTİÇİ HARCIRAHLAR

Memur ve Hizmetlilerden	TL
a) Ek Göstergesi 8000 ve Daha Yukarı Olanlar	51,60
b) Göstergesi 5800 (Dahil) - 8000 (Hariç) Olanlar	48,15
c) Ek Göstergesi 3000 (Dahil) - 5800 (Hariç) Olanlar	45,20
d) Kadro Derecesi 1 - 4 Olanlar	39,85
e) Kadro Derecesi 5 - 15 Olanlar	38,75

(* 6245 Sayılı Kanununun 33/b maddesine göre verilecek gündeliklerin hesabından bu tutar esas alınır.)

6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre verilecek gündeliklerin hesabında bu tutar esas alınır.

6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkralarına göre yatacak yer temini için ödenecek ücretlerin hesabında, gündeliklerinin %50 artırımlı miktarı esas alınır. (d) fıkrasına göre yapılacak ödemelerde ise görevlendirilenin ilk on günü için gündeliklerin % 50 artırımlı miktarı, takip eden 80 günü için gündeliklerinin % 50'si, müteakip 90 günü için ise müstehak oldukları gündeliklerinin %40'ı esas alınır.

II- Arazi Üzerinde Çalışanlara Verilecek Tazminatlar (Madde 50)

50 nci Maddenin 1, 2, 3, 4 ve 5 inci Bentlerinde Yer Alan Personel :

- a) Kadro derecesi 1-4 olanlar 15,80
b) Kadro derecesi 5-15 olanlar 15,25

Bu tazminattan yararlananlardan;

1) Memuriyet mahalli dışındaki çalışma alanlarında hizmet görenler ile 24.2.1984 tarihli ve 2981 sayılı Kanun uygulamasında çalışan Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü personeline yukarıda yazılı miktarların yarısı ek olarak ödenir.

2) Bu çalışmaları dolayısıyla arazide, şantiyede veya gemilerde geceleyenlere bu suretle bulunacak miktarın yarısı ek olarak ayrıca ödenir.

EK DERS, KONFERANS VE FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETLERİ İLE DİĞER ÜCRET ÖDEMELE- RİNİN (K- Cetveli)

I- Fazla Çalışma Ücreti

(A) Saat Başı Fazla Çalışma Ücreti:

1- 657 sayılı Kanunun 178 inci maddesi uyarınca fazla çalışma karşılığında saat başına yapılacak ödeme 2,13 Türk Lirasıdır. (399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 30 uncu maddesinin (a) bendi dahil olmak üzere özel kanunlarındaki hükümler uyarınca bütçe kanunlarıyla belirlenmesi gereken fazla çalışma ücretleri için bu saat ücreti esas alınır.)

2- 657 sayılı Kanuna tabi personele, anılan Kanunun 178 inci maddesinde yer alan kısıtlamalara bağlı olmaksızın ve fiilen yapılan fazla çalışma karşılığında;

b) Her bir makam için aylık toplam 450 saati geçmemek üzere Büyükşehir ve İl Belediye Başkanları ile birlikte çalışan personele ayda 90 saati geçmemek üzere makam onayına istinaden saat başına yapılacak ödeme 2,25 Türk Lirasıdır.

5- Her ne suretle olursa olsun, özel kanunlarına göre fazla çalışma ücreti alanlara, yukarıdaki hükümlere göre ayrıca fazla çalışma ücreti ödenmez.

(B) Aylık Maktu Fazla Çalışma Ücreti

1- Belediyeler ile bunlara bağlı müstakil bütçeli kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlardaki (iktisadi işletmeler hariç), görevlerinin niteliği gereği 657 sayılı Kanunda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın zabıta ve itfaiye hizmetlerinde fiilen çalışan personele (destek hizmeti yürüten personel hariç), belediye meclisi kararı ile tespit edilen tutar, fazla çalışma ücreti olarak maktuen ödenir. Ancak, bunlara ödenecek aylık fazla çalışma ücreti en son yapılan resmi nüfus sayımına göre belediye nüfusu;

- 10.000'e kadar olanlar için 284,50 Türk lirasını,
- 10.001'den 50.000'e kadar olanlar için 305 Türk Lirası,
- 50.001'den 100.000'e kadar olanlar için 337,50 Türk Lirasını,
- 100.001'den 150.000'e kadar onalar için 381 Türk Lirasını,
- 250.001'den 1.000.000'e kadar olanlar için 454,50 Türk Lirasını
- 1.000.001'den fazla olanlar için 527 Türk Lirasını,

-Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehir belediyeleri dışındaki diğer büyükşehirlerin belediye sınırları içerisindeki için 527 Türk Lirasını,

- Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehirler belediye sınırları içerisindeki için 701 Türk Lirası, geçemez.

2- Aylık maktu fazla çalışma ücreti alanlara, her ne ad altında olursa olsun ayrıca fazla çalışmaya yönelik olarak başkaca bir ödeme yapılmaz.

3- Yukarıdaki hükümlere göre ödenecek aylık maktu fazla çalışma ücretleri;

a) Görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı yararlanma ve sakatlanma hallerinde tedavi süresince,

b) bir yılda toplam 30 günü geçmeyen hastalık izni sürelerinde,

c) İtfaiye hizmetlerinde çalışan personel için görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı hastalanma hallerinde tedavi süresince,

ç) Yurt içinde yapılacak hizmet içi eğitime katılma ve geçici görevli olarak bulunma durumlarında, ödemeye devam olunur. Diğer hallerde ise, fiilen çalışıldığı sürece ve bu süre ile orantılı olarak ödenir.

DİĞER ÖDEMELER

1. 442 sayılı Köy Kanununun 74 üncü maddesinin beşinci fıkrasında yer alan (11.500) gösterge rakamı ile mülga ek 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan (8.500) gösterge rakamı, 1/1/2019 -31/12/2019 tarihleri arasındaki dönemde sırasıyla (14.640) ve (9.189) olarak uygulanır.

11. 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 24 üncü maddesinde yer alan (6000) ve (2200) gösterge rakamları, 1/1/2019 -31/12/2019 tarihleri arasındaki dönemde sırasıyla (6.026) ve (2.226) olarak uygulanır.

12. (K) cetvelinde ayrıca, 5393 sayılı Belediye Kanununun 39 uncu maddesinde yer alan belediye başkanının özlük hakları ile ilgili göstergelerin ise 1/1/2019 -31/12/2019 tarihleri arasındaki dönemde "2.280" rakamının eklenmesi suretiyle uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Bütçelerin diğer tertiplerinin esas giderlerine ilişkin olarak ödenen sigorta giderleri dışında Devlet mallarının sigorta edilmemesi esastır.

Ancak;

a) Yanıcı, patlayıcı maddeler, gemi, uçak, helikopter ve ilaç depolama yerlerinin sigorta giderleri,

ç) Belgelerine göre ayrılması mümkün olmayan sigorta ve navlun giderleri,

d) Belediyelere ait itfaiye ve ambulans araçlarının kasko sigortası giderleri, bütçelerinin ilgili tertiplerinden ödenir.

BÜTÇE KANUNUNDAKİ 5018 SAYILI KAMU MALİ YÖNETİMİ VE KONTROL KANUNU LİMİTLERİ

K.MAD.	AÇIKLAMA	TUTAR - TL
35	a) Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için	
1	1-İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50 bini geçen ilçelerde	1.550
	2-İlçelerde	800
	c) Şehit cenazelerinin nakli, firari askerler, şüpheli, tutuklu veya hükümlü askerlerin sevkinde kullanılmak üzere	17.750
	e) Mahkeme harç giderleri (Ankara, İstanbul ve İzmir İl merkezleri için)	37.000
	g) İl dışına yapılacak seyahatlerde akaryakıt giderleri için kullanılmak üzere	8.000
	ğ) Yakalanan yasa dışı göçmenler ile sınırdışı edilecek şahıslar için kullanılmak üzere	28,500
	i) 5018 sayılı Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin kuruluş merkezlerindeki mutemetlerine	970.000
40	4- Bağış ve yardımlar için	35.350
79	a) Zaruri veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imtanı kalmayan kamu alacaklarının silinmesinde	20.000
	b) Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan, kamu alacaklarının silinmesinde	20
5502 Sayılı Kanunun 7 nci maddesinin	i) Kurum alacaklarının tahsilat işlemleri ile diğer kanunlarla tahakkuk ve tahsilat yetkisi Kuruma verilen alacakların tahsilat işlemlerinin, kısmen veya tamamen kamu gelirlerinin toplanması ve takibinden sorumlu olan kamu idarelerinden hizmet almak suretiyle gerçekleştirilmesine karar vererek Bakan onayına sunmak.	473
2942	Kamulaştırma Kanunu 3. md. 12. fıkra	290.000

DEĞERLİ KAĞITLAR (2019 YILI)

Değerli Kağıtın Cinsi		Bedeli (TL)
	Noter kağıtları	
	a) Noter kağıdı	13,50
	b) Beyanname	13,50
	c) Protesto, vekaletname, reşen senet	22,00
2	(Mülga: 30.12.2004-5481/14.md.)	-
3	Pasaportlar	133,50
4	İkamet İzni (değişik:28/7/2016- 6735/27 md.)	89,00
5	(Mülga:30/12/2004-5281/14.md)	-
6	(Değişik:14/1/2016-6661/3.md.)	-
	a) Kanuni bildirim süresi dışında doğum nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	22,50
	b) Değiştirme nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	22,50
	c) Kayıp nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	45,00
7	Aile cüzdanları	121,00
8	(Mülga:30/12/2004-5281/14.md)	-
9	Sürücü belgeleri	166,00
10	Sürücü çalışma belgeleri (Karneleri)	166,00
11	Motorlu araç tescil belgesi	148,50
12	İş makinesi tescil belgesi	124,00
13	Banka çekleri (Her bir çek yaprağı)	8,00
14	Mavi Kart (Ek: 9/5/2012-6304/9 md.)	12,50
15	Yabancı çalışma izni belgesi (Ek:28/7/2016-6735/27. md.)	89,00
16	(22.12.2016 tarih ve 29926 sayılı Resmi Gazeteyeyle düzeltilen ibare) Çalışma izni muafiyeti belgesi (Ek:28/7/2016-6735/27. md.) (*)	89,00

AMORTİSMANA TABİ TUTULMADAN DOĞRUDAN GİDER YAZILACAK TUTAR (V.U.K. MADDE:313)

TUTAR	UYGULAMA DÖNEMİ	DAYANAĞI
1.200-TL	01/01/2019-31/12/2019	504 Sayılı VUK Genel Tebliği
1.000 TL	01/01/2018-31/12/2018	492 Sayılı VUK Genel Tebliği
900 TL	01/01/2017-31/12/2017	476 Sayılı VUK Genel Tebliği
900 TL	01/01/2016-31/12/2016	460 Sayılı VUK Genel Tebliği
880 TL	01/01/2015-31/12/2015	442 Sayılı VUK Genel Tebliği
800 TL	01/01/2013-31/12/2014	433 Sayılı VUK Genel Tebliği
800 TL	01/01/2013-31/12/2013	422 Sayılı VUK Genel Tebliği
770 TL	01/01/2012-31/12/2012	411 Sayılı VUK Genel Tebliği
700 TL	01/01/2011-31/12/2011	402 Sayılı VUK Genel Tebliği

GAYRİMENKUL SERMAYE İRATLARINDA UYGULANAN KİRA İSTİSNA TUTARI 2019 YILI

(31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer) sayılı Resmî Gazete)

Gelir Vergisi Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan mesken kira gelirleri için uygulanan istisna tutarı

5.400 TL

HİZMET ERBABINA İŞYERİ VEYA İŞYERİNİN MÜŞTEMİLATI DIŞINDA KALAN YERLERDE YEMEK VERİLMEK SURETİYLE SAĞLANAN MENFAATLARA İLİŞKİN İSTİSNA TUTARI (2019 YILI) 31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer)

Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendinde yer alan, işverenlerce işyeri veya işyerinin müştemilatı dışında kalan yerlerde hizmet erbabına yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatlara ilişkin istisna tutarı,

19.00 TL

BASİT USULE TABİ OLMANIN GENEL ŞARTLARINDAN OLAN İŞYERİ KİRA BEDELİNE İLİŞKİN TUTAR (2019 YILI) 31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer)

Gelir Vergisi Kanununun 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde yer alan yıllık kira bedeli toplamı, 2019 takvim yılında uygulanmak üzere

-Büyükşehir belediye sınırları içinde

9.000 TL

-Diğer yerlerde

6.000 TL

ENGELLİLER İÇİN VERGİ İNDİRİMİ

31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer)

DERECESİ	TUTARI (TL)
I. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 80'ini Kaybedenler)	1.200
II. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 60'ını Kaybedenler)	650
III. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 40'ını Kaybedenler)	290

YENİDEN DEĞERLEME ORANLARI

YILLAR		
2018	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:503) (31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer)	%23,73
2017	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:484)	%14,47
2016	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:474)	%3,83
2015	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:457)	%5,58
2014	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:441)	%10,11
2013	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:430)	%3,93
2012	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:419)	%7,80

GÖREVDEN UZAKLAŞTIRMA HALİNDE ÖDENECEK ÜCRET

Görevden Uzaklaştırılan veya Tutuklanan Memurlar İçin

Aylık, taban aylığı ve kıdem aylığı	2/3 oranında verilir.
Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam Verilir.
Yan Ödeme	2/3 Oranında Verilir.
Özel Hizmet Tazminatı	2/3 Oranında verilir.
Tayin Bedeli	2/3 Oranında Verilir.
Eğitim ve Öğretim Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Mülki İdare Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Din Hizmetleri Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Emniyet Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Denetim Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Lojman Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Yabancı Dil Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Ek Çalışma Ücreti	2/3 Oranında Verilir.
Yolluk Karşılığı Tazminatı	Hiç Verilmez.
Emekli Keseneği	Tam Aylığın Yarıısı Üzerinden Kesilir.
Damga Vergisi	Tabiidir.

Not: Görevden uzaklaştırılan personele göreve iade edilerek açıldıkları süresine ait tam aylığa hak kazanma halinde, emekli kesenekleri aylığın diğer yarısından da kesilerek tama çıkarılır.

ÜCRETLİ YILLIK İZİNLER (İşçiler İçin - 10.06.2003'den itibaren)

a)	1 Yılda 5 Yıla Kadar Olanlar (5 yıl dahil)	14 İş Günü
b)	5 Yılda Fazla 15 Yılda Az Olanlar	20 İş Günü
	15 Yıl Dahil ve Daha Fazla Olanlar	26 İş Günü
c)	18 ve Daha Küçük Yaştaki İşçiler İle 50 ve Daha Yukarı Yaştakiler En Az	20 İş Günü

Not: İzin sürelerine rastlayan ulusal bayram, hafta tatili ve genel tatil günleri izin süresinden sayılmaz

İŞ AKDİNİN FESHİNDE İHBAR TAZMİNATI TUTARLARI

Hizmet Süresi	Bildirim Süresi	İhbar Tazminat Tutarı
a) İş 6 Aydan Az Sürmüş İşçi İçin	2 Hafta	2 Haftalık Ücret
b) İş 6 Aydan 1.5 Yıla Kadar Sürmüş İşçi İçin	4 Hafta	4 Haftalık Ücret
c) İş 1.5 Yılda 3 Yıla Kadar Sürmüş İşçi İçin	6 Hafta	6 Haftalık Ücret
d) İş 3 Yılda Fazla Sürmüş Olan İşçi İçin	8 Hafta	8 Haftalık Ücret

Not: 4857/17 maddesi gereği sözleşme ile süreler yükseltilebilir.

MEMUR ÖDEMELERİNDEN YAPILAN KESİNTİLER

MEMUR MAAŞ KALEMİ	KANUNİ DAYANAĞI	GELİR VERGİSİ	DAMGA VERGİSİ	EMEKLİ KEŞENEĞİ (KURUM/ŞAHİS)
Aylık (gösterge)	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Ek gösterge	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Taban aylığı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesi	+	+	+
Kıdem Aylığı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesi	+	+	+
Yan ödeme (Zamlar)	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	+	+	-
Özel hizmet tazminatı	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Ek tazminat	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Denetim tazminatı	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Makam tazminatı	657 sayılı Kanununun ek 26. maddesi	-	+	Kısmen*
Görev tazminatı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (C-4) bendi	-	+	Kısmen*
Temsil tazminatı	4505 sayılı Kanununun 5. maddesi	-	+	Kısmen*
Yabancı Dil Tazminatı	375 sayılı KHK'nın 2. maddesinin son fıkrası	-	+	-
Aile yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 203. maddesi	-	-	-
Doğum yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 207. maddesi	-	-	-
Ölüm yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 208. maddesi	-	-	-
Öğretim yılına hazırlık ödeneği	657 sayılı Kanununun ek 32. maddesi	-	+	-
Nöbet üzeri (sağlık personeli için)	657 sayılı Kanununun ek 33. maddesi	-	+	-
Emekliliğini isteyen personele verilen ödeme	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (D) bendi	-	+	-
Toplu sözleşme ikramiyesi	375 sayılı KHK'nın ek 4. maddesi	-	+	-
666'ya göre ek ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 9. maddesi	-	+	-
Fazla çalışma ücreti	375 sayılı KHK'nın ek 13. maddesi	-	+	-
Cumhurbaşkanı, Başbakan ve TBMM başkanının yakın korumalarına yapılan ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 14. maddesi	-	+	-
Harcırah ödemeleri	Gelir Vergisi Kanunu madde 24	-	+	-

Bu ödemeler 2008 yılı Ekim ayı başından önce memuriyete başlayanlar açısından emeklilik keseneği ve kurum karşılığına tabi olmamakla birlikte ilk defa 4/1-c sigortalısı olan memurlar açısından 5510 sayılı Kanunun 80 nci maddesi gereğince Makam, temsil ve görev tazminatları ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 152 nci maddesi uyarınca (bölge, kurum, birim, çalışma mahalli, görevin niteliği ve benzeri kriterlere dayalı olarak asıl tazminatlara ilave, ek veya ayrıca ödenen tazminatlar hariç) ödenen tazminatlar prime esas kazançta dahil edilmektedir.

DEVLET MEMURLARINA HASTALIK VE REFAKAT İZİNİ

		İzin Süresi
DMK 105. Md.	Hastalık İzni	-Uzun süreli hastalıklarda 18 ay -Diğer hastalıklarda 12 ay
	Refakat İzni	Sağlık Kurulu Raporu ile Ana, baba, eş, çocuk, kardeş için; 3 ay(gerektiğinde bu süre bir katına kadar uzatılabilir.

DEVLET MEMURLARINA AYLIKSIZ İZİN

Devlet Memurları Kununu 108. Madde	Askerlik	Muvazzaf askerliğe ayrılan memurlar askerlik süresince izinli sayılırlar
	Görev ve Öğrenim	Yetiştirilmek üzere yurtdışına gönderilen veya Sürekli görevle yurtiçine ya da yurtdışına atanan veya en az altı ay süreyle yurtdışına geçici olarak görevlendirilen memurlar yurtdışına kamu kurumlarınınca gönderilmiş olan öğrencilerin memur olan eşleri 77 inci maddeye göre izin verilenlerin memur olan eşlerine görev veya öğrenim süresi kadar aylıksız izin verilir.
	Doğum	Analık izinden sonra 24 ay Eşi doğum yapan memura 24 ay
	Aylıksız İzin	Beş hizmet yılını tamamlamış olanlara; bir yıla kadar (en fazla iki defada kullanılmak üzere)
	Evlat Edinme	24 Ay
	Hayati Tehlike	Refakat izninden sonra 18 Ay
	Göreve Dönme/ Görevden Çekilmiş Sayılma	Aylıksız izin süresinin bitiminden önce mazereti gerektiren sebebin ortadan kalkması halinde, on gün içinde göreve dönülmesi zorunludur. Aylıksız izin süresinin bitiminde veya mazeret sebebinin kalkmasını izleyen on gün içinde görevine dönmeyenler, memuriyetten çekilmiş sayılır.

MEMURLARDA AÇIKTAN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

1) Esas Aylık	Vekalet Ettiği Kadro Derecesinin İlk Kademe Aylığının Ek Göstergesi Dahil 2/3 Oranındadır.
2) Kıdem Aylığı	Hiç Verilmeyecek
3) Taban Aylığı	2/3 Oranında Verilecektir
4) Yan Ödeme	Tam Verilir
5) Özel Hizmet Tazminatı	Tam Verilir
6) Eğitim ve Öğretim Tazminatı	Tam Verilir
7) Din Eğitimi Hizmetleri Tazminatı	Tam Verilir
8) Ek Çalışma ve Ek Ders Ücreti	Tam Verilir
9) Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam Verilir
10) Tedavi Giderleri	Tam Verilir
11) Damga Vergisi	Vergiye Tabi Hakedişlerden Kesilir
12) Emekli Keseneği	Taban Aylığı Dahil Aldığı Aylık Üzerinden (2/3 Tutarından) Tam Kesilir a) İşe Başlamada Kısıtlı Aylıktan Kesilemez b) İlk Tam Maaşından Giriş Aidatı Kesilir c) İşten Ayrılmalarda Aylık Kısıtlı Hesaplanırsa bile emekli keseneği tam aylık üzerinden kesilir.
13) Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir

DEVLET MEMURLARINDA KURUM DIŞINDAN VEKALETTE ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin sebebi, kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerinde geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1- Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıldır. Ancak, kurum dışında (Yani başka kurumlardan) atanan vekil memura işe başladığından bu yana vekalet aylığı, görevin kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 oranında ödenir.
2- Kıdem ve Taban Aylığı	Verilmez
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Kanuni izin, geçici görev (hizmetçi eğitimine katılma dahil) görevden uzaklaştırma halleriyle geçici boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden daha aşağı dereceli bir göreve vekalet edilmesinde ödenmez.
4- Lojman Tazminatı	Verilmez
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6- Emekli Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir

KURUM İÇİNDEN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin Sebebi; kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerindeki geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1- Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıldır. Ancak 3 aydan fazla devam süresi için, görevin kadro derecesinin ilk kademe göstergesinin (ek gösterge dahil) aylığının 1/3 tutarı verilir. İlkokul öğretmenliği ve veznedarlık görevine bağlandığı tarihten itibaren verilir. Diğer taraftan tedviren görevlendirmelerde vekalet aylığı ödenmez.
2- Kıdem Aylığı	Verilmeyecektir
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Mehil müddedi, yıllık izin, mazeret ve hastalık izni, geçici görev, görevden uzaklaştırma, hizmetiçi eğitime katılma halleriyle geçi boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden aşağı dereceli kadroya vekalet edilmesinde ödenmez. Ayrıca vekil 99 Seri No'lu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliğinde belirtildiği gibi asilde aranan şartlara haiz olması gerekmektedir.
4- Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez. Ancak, o kadroya aslen atanabilme şartlarına sahipse zam ve tazminatların farkı ödenir.
6- Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir
Boş Kadroya Vekalet	
Boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebilir. Ancak, saymanlık kadrolarının boşalması halinde işe başlama tarihten itibaren vekalet aylığı verilmek suretiyle vekaleten atama yapılabilir.	
1- Esas Aylık	Vekalet edilen kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 nispetinde verilir.
2- Kıdem Aylığı	Verilmez
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Yapılan her iki görevle ilgili aynı cins zam ve tazminatlardan fazla olarak farklı cinsteki zam ve tazminatlar 657 s. K. 175. maddesindeki oranlara bakılmaksızın vekalet görevine bağlandığı tarihten itibaren ödenir. Ancak kendi derecesinden daha aşağı derecelerdeki kadrolara vekalet ve tedviren görevlendirme halinde hiçbir ödeme yapılmaz.
4- Lojman Tazminatı	Verilmeyecek
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka yerlerdeki bir kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6- Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir

3194 SAYILI İMAR KANUNUNA GÖRE VERİLECEK İDARİ PARA CEZALARI (01/01/2019-31/12/2019 TARİHLERİ ARASI)

Ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere veya imar mevzuatına aykırı olarak yapılan yapının sahibine, yapı müteahhidine veya aykırılığı altı iş günü içinde idareye bildirmeyen ilgili fenni mesullere yapının mülkiyet durumuna, bulunduğu alanın özelliğine, durumuna, niteliğine ve sınıfına, yerleşmeye ve çevreye etkisine, can ve mal emniyetini tehdit edip etmediğine ve aykırılığın büyüklüğüne göre, **1.162,27 Türk Lirasından az olmamak üzere,**

Kanuni Dayanağı	Yapının Sınıfı	Yapının Grubu	İdari Para Cezası (TL) (her bir m ² içi)
42/a	I	A	6,97
		B	11,62
	II.	A	18,58
		B	25,55
	III	A	41,82
		B	46,49
	IV	A	53,45
		B	58,10
		C	72,05
	V	A	88,32
B		106,92	
C		120,86	
D		146,43	
42/b	Mevzuata aykırılığı yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanması mümkün olmayan, yapının cephelelerini ve diğer yapı elemanlarını değiştiren veya yapı malzemesi için öngörülen gereklere aykırı bulunan		Birim Fiyat Listesindeki Bedelin %20
42/c (42/a ve 42/b maddelerine göre cezalandırılması gereken yapılar)	Hisseli parselde diğer maliklerin muvafakati alınmaksızın yapılmış ise		% 30
	Kamuya veya başkasına ait bir parselde yapılmış ise		% 40
	Uygulama imar planında ¹ veya parselasyon planında “ <i>Kamu Tesisi Alanı veya Umumi Hizmet Alanı</i> ” olarak belirlenmiş bir alanda yapılmış ise		% 60
	Mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısında can ve mal emniyetini tehdit ediyor ise		% 100
	Uygulama imar planı bulunan bir alanda yapılmış ise		% 20
	Yapılaşmaya yasaklanmış bir alanda yapılmış ise		% 80
	Özel kanunlar ile belirlenmiş özel imar rejimine tabi bir alanda yapılmış ise		% 50
	Ruhsatsız ise		% 180

	Ruhsatı hükümsüz hale gelmesine rağmen inşaatı sürdürülüyor ise	% 50
	Yapı kullanma izin belgesi alınmış olmakla birlikte, ruhsat alınmaksızın yeni inşai faaliyete konu ise	% 100
	İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılmıyor ise	% 10
	İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılıyor ise	% 20
	Çevre ve görüntü kirliliğine sebebiyet veriyor ise	% 20
3194/18-42	3194 sayılı Kanununun 18/son fıkrasında belirtilen durumlar hariç, imar planı olmayan yerlerde her türlü yapılaşma amacıyla arsa ve parsellerin hisselerine ayıracak özel parselasyon planları, satış vaadi sözleşmeleri yapılması	4.649,12
3194/28-42	Müelliflik, fenni mesuliyet, şantiye şefliği ve yapı müteahhitliği hususundaki görev ve sorumlulukların yerine getirilmemesi	4.649,12
3194/32-42	Yapı sahibinin bir ay içerisinde yapısının ruhsata uygun hale getirmemesi veya ruhsat almaması	4.649,12
3194/33-42	İnşaat, tamirat ve bahçe tanzimi ile ilgili tedbirler alınmaması ve mükellefiyetlerin yerine getirilmemesi	4.649,12
3194/35-42	Binaların zemin seviyesi altında kat kazanmak maksadıyla, bina cephe hattından yola kadar olan kısımda, zeminin kazılarak yaya kaldırımının seviyesinin altına düşürülmesi; her ne sebeple olursa olsun evvelce ön bahçeleri yaya kaldırımı seviyesinden, 0,50 m. Daha aşağıda teşekkül etmiş bulunan binalarla gibi arsaların sahiplerinin emniyet tedbiri almaması	4.649,12
3194/36-42	Kapıcı dairesi ve sığınak ayrılması hususlarındaki mükellefiyetlerin yerine getirilmemesi	4.649,12
		4.649,12
3194/37-42	Otopark yerlerinin kullanma izni alındıktan sonra plana ve yönetmelik hükümlerine aykırı olarak başka maksatlara tahsis edilmesi	4.649,12
3194/39-42	Bir kısmı veya tamamının yakılacak derecede tehlikeli olduğu belediye veya valilik tarafından tespit edilen yapıların tamir edilmemesi veya yıkılmaması, Yapıldığı tarih itibarıyla plana ve mevzuata uygun olmakla beraber, mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısına can ve mal emineyitini tehdit ettiği veya edeceği ilgili idare veya mahkeme kararı ile tespit olunan yapıların ilgili idarenin yazılı ikazına rağmen idarece tanınan süre içinde takviye yapılmaması veya bu yapıların 39. madde uyarınca yıkılmaması halinde	2.3214,88

3194/41-42	Belirli yollar üzerinde bulunan mahzurlu binaların veya binasız arsaların yola bakan yüzlerinin ilgili idarece (belediye veya valilik) tayin edilen tazda kapatılmaması durumunda	4.649,12
3194/27-42	İl özel idaresince belirlenmiş köy yerleşme alanı sınırları içinde, köyün nüfusuna kayıtlı olan ve köyde sürekli oturanlar tarafından, projeleri il özel idaresince incelenerek, fen, sanat ve sağlık şartlarına uygun olmasına rağmen muhtarlık izni olmaksızın konut ve zati maksatlı tarım ve hayvancılık yapısı inşa edilmesi durumunda (Bu yapılardaki diğer aykırılıklar ve ruhsata tabi tarım ve hayvancılık maksatlı yapılardaki aykırılıklar için verilecek olan idari para cezası 632,67 TL den az olmamak üzere 42/2 fıkrasına göre hesaplanan toplam ceza miktarının beşte biri olarak uygulanır.)	697,32

Önemil Not:

- Yukarıdaki fıkralarda belirtilen fiil ve hallerin, yapının inşa edilmesi süreci içinde **tekrarı halinde, idari para cezaları bir kat artırılarak** uygulanır.

-Yukarıdaki fıkralar uyarınca tahsil olunan idari para cezaları, aynı fiil nedeniyle 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 184 üncü maddesine göre mahkûm olanlara faizsiz olarak iade edilir.

-Yapının bu Kanuna, ilgili diğer mevzuata, plana, ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere uygun hale getirilmesi için idarenin yazılı izni dahilinde yapılan iş ve işlemler mühür bozma suçu teşkil etmez.

- Müelliflerin, fenni mesul mimar ve mühendislerin, yapı müteahhitlerinin, şantiye şefi mimar ve mühendislerin, imar mevzuatına aykırı fiillerinden dolayı verilen cezaları ve haklarındaki kesinleşmiş mahkeme kararları, kendi kayıtlarına işlenmek ve ilgili mevzuata göre cezai işlem yapılmak üzere,

1) Üyesi buldukları meslek odasına 2) Bakanlığa ilgili idarece bildirilir.

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:62)

2019 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 29/12/2017 Tarih ve 30285 (Mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

I. Akitlerle ilgili kağıtlar	
A. Belli parayı ihtiva eden kağıtlar:	
1. Mukavelenameler, taahhütnameler ve temliknameler	(Binde 9,48)
2. Kira mukavelenameleri (Mukavele süresine göre kira bedeli üzerinden)	(Binde 1,89)
3. Kefalet, teminat ve rehin senetleri	(Binde 9,48)
4. Tahkimnameler ve sulhnameler	(Binde 9,48)
5. Fesihnameler (Belli parayı ihtiva eden bir kağıda taalluk edenler dahil)	(Binde 1,89)
6. Karayolları Trafik Kanunu uyarınca kayıt ve tescil edilmiş ikinci el araçların satış ve devrine ilişkin sözleşmeler	(Binde 1,89)
7. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 09/08/2016) Hazinesinin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazlara ilişkin ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni sözleşmeleri (yatırım taahhüdü bulunanlar dâhil ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni süresine göre bulunacak bedel üzerinden)	(Binde 9,48)
8. (Ek: 15/7/2016-6728/28 md.) (Yürürlük: 9/8/2016) Resmî şekilde düzenlenen gayrimenkul satış vaadi sözleşmeleri (3/2/2017 tarih ve 29968 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 31/1/2017 tarih ve 2017/9759 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Kararının 1 inci maddesiyle, bu bentlerde yer olan kağıtlar için uygulanan "binde 9,48" oranı "0" (sıfır) olarak uygulanacağı kararlaştırılmıştır.)	(Binde 0)
9. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 09/08/2016) Resmî dairelerin mal ve hizmet alımlarına ilişkin yaptıkları ihalelerde, ihaleyi yapan idare ile düzenlenen sözleşmeler	(Binde 9,48)
B. Belli parayı ihtiva etmeyen kağıtlar:	
1. Tahkimnameler	(72,70 TL)
2. Sulhnameler	(72,20 TL)
3. Turizm işletmeleri ile seyahat acentelerinin aralarında düzenledikleri kontenjan sözleşmeleri (Belli parayı ihtiva edenler dahil)	(408,60 TL)
II. Kararlar ve mazbatalar	
1. Meclislerden, resmi heyetlerden ve idari davalarla ilgili olmayarak Danıştaydan verilen mazbata, ilam ve kararlarla hakem kararları:	
a) Belli parayı ihtiva edenler	(Binde 9,48)
b) Belli parayı ihtiva etmeyenler	(72,70 TL)
2. İhale Kanunlarına tabi olan veya olmayan resmi daire ve kamu tüzel kişiliğini haiz kurumların her türlü ihale kararları (Ek.6728/28. md.-Yürürlük: (9/8/2016), (4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki kurum ve kuruluşlara şikâyet veya Kamu İhale Kurumuna itirazın şikâyet ya da yargı kararı üzerine ihalenin iptal edilmesi hâlinde, bu ihale kararının hükmünden yararlanılmayan kısmına isabet eden damga vergisi ret ve iade olunur. Sözleşmenin düzenlenmiş olması durumunda sözleşmeye ilişkin damga vergisi ret ve iade edilmez.)	(Binde 5,69)
III. Ticari işlemlerde kullanılan kağıtlar	
1. Ticari ve mütedavil senetler:	

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:62)

2019 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 29/12/2017 Tarih ve 30285 (Mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

a) Emtia senetleri:	
aa) Makbuz senedi (Resepise)	(25,10 TL)
ab) Rehin senedi (Varant)	(14,80 TL)
ac) İyda senedi	(2,40 TL)
ad) Taşıma senedi	(0,70 TL)
b) Konşimentolar	(14,80 TL)
c) Deniz ödöncü senedi	(Binde 9,48)
d) İpotekli borç senedi, irat senedi	(Binde 9,48)
2. Ticari belgeler:	
a) Menş ve Mahreç şahadetnameleri	(25,10 TL)
b) Resmi dairelere ve bankalara ibraz edilen bilançolar ve işletme hesabı özetleri:	
ba) Bilançolar	(56,10 TL)
bb) Gelir tabloları	(26,90 TL)
bc) İşletme hesabı özetleri	(26,90 TL)
c) Barnameler	(2,40 TL)
d) Tasdikli manifesto nüshaları	(11,00 TL)
e) Ordinolar	(0,70 TL)
f) Gümrük idarelerine verilen özet beyan formları	(11,00 TL)
IV. Makbuzlar ve diğer kağıtlar	
1. Makbuzlar:	
a) Resmi daireler tarafından yapılan mal ve hizmet alımlarına ilişkin ödemeler (avans olarak yapılanlar dahil) nedeniyle, kişiler tarafından resmi dairelere verilen ve belli parayı ihtiva eden makbuz ve ibra senetleri ile bu ödemelerin resmi daireler nam ve hesabına, kişiler adına açılmış veya açılacak hesaplara nakledilmesini veya emir ve havalelerine tediyesini temin eden kağıtlar	(Binde 9,48)
b) Maaş, ücret, gündelik, huzur hakkı, aidat, ihtisas zammı, ikramiye, yemek ve mesken bedeli, harcırah, tazminat ve benzeri her ne adla olursa olsun hizmet karşılığı alınan paralar (Ek: 5766/10-ç md.) (Yürürlük: 6/6/2008) (avans olarak ödenenler dahil) için verilen makbuzlar ile bu paraların nakden ödenmeyerek kişiler adına açılmış veya açılacak cari hesaplara nakledildiği veya emir ve havalelerine tediyeye olunduğu takdirde nakli veya tediyeyi temin eden kağıtlar	(Binde 7,59)
c) Ödünç alınan paralar için verilen makbuzlar veya bu mahiyetteki senetler	(Binde 7,59)
d) İcra dairelerince resmi daireler namına şahıslara ödenen paralar için düzenlenen makbuzlar	(Binde 7,59)
2. Beyannameler (Bu beyannamelerin sadece bir nüshası vergiye tabidir):	
a) Yabancı memleketlerden gelen posta gönderilerinin gümrüklenmesi için postanelerce gümrüklere verilen liste beyannamelerde yazılı her gönderi maddesi için	(0,70 TL)
b) Vergi beyannameleri:	
ba) Yıllık gelir vergisi beyannameleri	(72,70 TL)
bb) Kurumlar vergisi beyannameleri	(97,10 TL)

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:62)

2019 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 29/12/2017 Tarih ve 30285 (Mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

bc) Katma değer vergisi beyannameleri	(48,00 TL)
bd) Muhtasar beyannameler	(48,00 TL)
be) Diğer vergi beyannameleri (damga vergisi beyannameleri hariç)	(48,00 TL)
c) Gümrük idarelerine verilen beyannameler	(97,10 TL)
d) Belediye ve il özel idarelerine verilen beyannameler	(35,70 TL)
e) Sosyal güvenlik kurumlarına verilen sigorta prim bildireleri	(35,70 TL)
f) (Değişik:6728/28. Md. Yürürlük: 9/8/2016) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca verilmesi gereken aylık prim ve hizmet belgesi ile muhtasar beyannamenin birleştirilerek verilmesiyle oluşturulan beyannameler	(56,90 TL)
3. Tabloda yazılı kağıtlardan aslı 1,00 Yeni Türk Lirasından fazla maktu ve nispi vergiyi tabi olanların resmi dairelere ibraz edilecek özet, suret ve tercümelere.	(0,70 TL)

5846 SAYILI FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNU

5846	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2019 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		yasal olarak çoğaltılmış, bandrollü nüshaların yol, meydan, pazar,kaldırım iskele, köprü ve benzeri yerlerde satışı yasaktır.		
	23/01/2008 tarih ve 5728 S.K. 81 inci md.	Bu yasağa uymayanlara Kabahatler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	153 TL

5.12.1951 tarih ve 5846 sayılı Yasa'nın 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Yasa ile değişik 81 inci maddesinin yedinci fıkrasına göre, bu Yasa kapsamında korunan, yasal olarak çoğaltılmış, bandrollü nüshaların yol, meydan, pazar, kaldırım, iskele, köprü ve benzeri yerlerde satışı yasaktır. Bu yasağa aykırı hareket edenler, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.

İdari para cezasına itiraz : 5846 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idari para cezasına ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmaması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir.

7126 SİVİL SAVUNMA KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2019 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		Tatbiki ilan olunan sivil savunma tedbirlerine riayet etmeyen bütün vatandaşlarla resmi veya özel daire, müessese ve teşekküllerin mesul amirlerine, fiillerine suç oluşturmadığı takdirde,		
5728	47	Kabahatler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	320 TL

9.6.1958 tarih ve 7126 sayılı Yasa'nın 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Yasa ile değişik 47 nci maddesine göre, bu Yasa hükümlerine göre tatbiki ilan olunan sivil savunma tedbirlerine riayet etmeyen bütün vatandaşlarla resmi veya özel daire, müessese ve teşekküllerin mesul amirlerine, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.

İdari para cezasına itiraz : 7126 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idari para cezasına ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmaması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir.

VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 1/1/2019 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR

(Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği Seri No:504, 31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.)

Madde Konusu	İlanın şekli	Gösterge
MADDE 104-	1- İlanın vergi dairesinde yapılması	2.700
	3- İlanın; - Vergi dairesinin bulunduğu yerde yayımlanan bir veya daha fazla gazetede yapılması	2.700-270.000
	- Türkiye genelinde yayımlanan gazetelerden birinde ayrıca yapılması	270.000 ve üzeri
MADDE 115-	Tahakkuktan vazgeçme	33
MADDE 153/A-	Teminat tutarı	120.000
MADDE 177-	Bilanço hesabı esasına göre defter tutma hadleri	
	1- Yıllık; - Alış tutarı	230.000
	- Satış tutarı	320.000
	2- Yıllık gayrisafi iş hasılatı	120.000
	3- İş hasılatının beş katı ile yıllık satış tutarının toplamı	230.000
MADDE 232-	Fatura kullanma mecburiyeti	1.200
MADDE 252-	Muhtarların karne tasdikinde aldığı harç	3,30
MADDE 313-	Doğrudan gider yazılacak demirbaş ve peştemallıklar	1.200
MADDE 343-	En az ceza haddi	
	- Damga vergisinde	14,80
	- Diğer vergilerde	29
MADDE 352-	Usulsüzlük dereceleri ve cezaları (Kanuna bağlı cetvel)	
	<u>I inci derece usulsüzlükler</u>	
	1- Sermaye şirketleri	180
	2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	110
	3 - İkinci sınıf tüccarlar	55
	4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	25
	5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	14,80
	6- Gelir vergisinden muaf esnaf	7
	<u>II nci derece usulsüzlükler</u>	
	1- Sermaye şirketleri	98
	2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	55
	3 - İkinci sınıf tüccarlar	25
	4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	14,80
	5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	7
6- Gelir vergisinden muaf esnaf	3,90	
MADDE 353-	Fatura ve benzeri evrak verilmemesi ve alınmaması ile diğer şekil ve usul hükümlerine uyulmaması	

VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 01/01/2019 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR

MADDE 353-	1- Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dahil olmak üzere; fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu, serbest meslek makbuzu verilmemesi, alınmaması	290
	- Bir takvim yılı içinde her bir belge nevine ilişkin olarak kesilecek toplam ceza	148.000
	2- Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dahil olmak üzere; perakende satış fişi, ödeme kaydedici cihaz fişi, giriş ve yolcu taşıma bileti, sevk irsaliyesi, taşıma irsaliyesi, yolcu listesi, günlük müşteri listesi ile Maliye Bakanlığınca düzenleme zorunluluğu getirilen belgelerin düzenlenmemesi, kullanılmaması veya bulundurulmaması	290
	- Her bir belge nevine ilişkin olarak her bir tespit için toplam ceza	14.800
	- Her bir belge nevine ilişkin bir takvim yılı içinde kesilecek toplam ceza	148.000
	4- Hazine ve Maliye Bakanlığınca tutulma ve günü gününe kayıt edilme mecburiyeti getirilen defterlerin; bulundurulmaması, günü gününe kayıt yapılmaması, yetkililere ibraz edilmemesi ile levha bulundurma ve asma mecburiyetine uyulmaması	290
	6- Belirlenen muhasebe standartlarına, tek düzen hesap planına ve mali tablolara ilişkin usul ve esaslar ile muhasebeye yönelik bilgisayar programlarının üretilmesine ilişkin kural ve standartlara uymayanlara	7000
	7- Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce yapılacak işlemlerde kullanılma zorunluluğu getirilen vergi numarasını kullanmaksızın işlem yapanlara	350
	8- Belge basımı ile ilgili bildirim görevini tamamen veya kısmen yerine getirmeyen matbaa işletmecilerine	1.100
	- Bu bent uyarınca bir takvim yılı içinde kesilecek toplam özel usulsüzlük cezası	220.000
9- 4358 sayılı Kanun uyarınca vergi kimlik numarası kullanma zorunluluğu getirilen kuruluşlardan yaptıkları işlemlere ilişkin bildirimleri, belirlenen standartlarda ve zamanda yerine getirmeyenlere	1.480	
10-127 nci maddenin (d) bendi uyarınca Maliye Bakanlığının özel işaretili görevlisinin ikazına rağmen durmayan aracın sahibi adına	1.100	
MADDE 355-	b) Damga Vergisinde	
	- Her bir kağıt için kesilecek özel usulsüzlük cezası	2,40
MÜKERRER MADDE 355-	Bilgi vermekten çekinenler ile 107a, 256, 257 ve mükerrer 257 nci madde ve gelir vergisi kanununun 98/a maddesi hükmüne uymayanlar için ceza	
	86,148,149,150,256 ve 257 nci maddelerinde yer alan zorunluluklar ile mükerrer 257 nci madde ve Gelir Vergisi Kanununun 98/A mad. uyarınca getirilen zorunluluklara uymayanlar	
	1-Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	1.900
	2-İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	980
	3-Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	490
	107/A maddesi uyarınca getirilen zorunluluklara uymayanlar	
	1-Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	1.200
2-İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	600	
3-Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	300	
Tahsilat ve ödemelerini banka, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevsik etme zorunluluğuna uymayanlara bir takvim yılı içinde kesilecek toplam özel usulsüzlük cezası	1.480.000	
MADDE 370	İzaha davet	
	Kullanılan sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge tutarı	70.000

SULAR HAKKINDA KANUN

KANUN	MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2019 YILI İÇİN UYGULA- NACAK MİKTAR
		İçme suları kaynaklarına ve su yollarına zarar verecek ve sağlık şartlarını bozacak şekilde tarla açmak, hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclislerince yasak edilebilir		
831 Sayılı Kanun	28.4.1926 tarih ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanunun Ek-7 nci Maddesi		Belediye Encümeni	320 TL

28.4.1926 tarih ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanun'un Ek 7 nci maddesine göre; içme suları kaynaklarına ve su yollarına zarar verecek ve sağlık şartlarını bozacak şekilde tarla açmak, hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclisleri tarafından yasak edilebilir.

Belediye meclisleri, su kaynaklarının, su yollarının ve su depolarının korunması amacıyla çeşitli önlem ve kararlar alabilirler. Bu konuda çeşitli yasaklar koyabilirler. Bu yasaklara uyulmadığı takdirde, 1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesine göre, ceza uygulaması gerekmektedir.

1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesinde; "Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde itiraz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir." hükmü yer almaktadır.

Para cezası uygulamasında, belediye mücavir alanı ile sınırlı kalmayıp, su kaynaklarına kadar gidebilecektir. İçme ve kullanma suyu ihtiyacının mahalli idare birlikleri tarafından karşılanması halinde, belediyelere tanınan bütün yetki ve görevler, bu birlikler tarafından yerine getirilecektir

TAHSİLDARLARIN ÜZERİNDE TUTABİLECEKLERİ PARA LİMİTİ (01.01.2019-31.12.2019)

Kanuni Dayanağı	Nüfusu	Tutarı
Belediye Tahsilat Yönetmeliğinin 10 uncu maddesinde düzenlenmiş ve tahsilat tutarı son genel nüfus sayımına göre nüfusu 10.000'e kadar olan yerlerde, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 83 üncü maddesinin (A) bendinin (a) alt bendi uyarınca (1050 sayılı Kanun mülga olduğu için 5018 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrası) her yıl Bütçe Kanunu ile illerde ita amiri mutemeteri için belirlenen avans limitinin 2 katını, nüfusu 10.000'den fazla olan yerlerde ise, bu limitin 4 katını geçmesi halinde 15 fünürlük süre beklemeden vezneye veya bankaya yatırılması zorunludur.	10.000' e kadar olan belediyeler	3.100
	10.000' den fazla olan belediyeler	6.200

ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ

Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği (Seri No:51) 31.12.2018 tarih ve 30642 (3.Mükerrer) Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Bu Tebliğ ile 1/1/2019 tarihinden itibaren konutlar ile işyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi tutarlarının tespit ve ilan edilmiştir.

26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun mükerrer 44 üncü maddesinde, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu; konutlara ait çevre temizlik vergisinin, su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına büyükşehirlerde 15 kuruş, diğer yerlerde 12 kuruş olarak hesaplanacağı; işyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisinin maddede belirtilen tarifeye göre alınacağı ve büyükşehirlerde %25 artırımlı uygulanacağı; bu maddede yer alan tutarların her yıl yeniden değerlendirilmesinde artırılacağı ve bu tutarların belirlenmesinde, vergi tutarlarının yüzde beşini aşmayan kesirlerin dikkate alınmayacağı hüküm altına alınmıştır.

KONUTLARA AİT ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ

Konutlara ait çevre temizlik vergisi; su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına büyükşehir belediyelerinde 39 kuruş, diğer belediyelerde 29 kuruş olarak hesaplanacaktır.

Diğer taraftan, belediyenin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan ancak su ihtiyacını belediyece veya büyükşehir belediyelerine bağlı su ve kanalizasyon idarelerince tesis edilmiş su şebekesi haricinden karşılayan konutlara ilişkin çevre temizlik vergisi, aşağıda yer alan ilgili tarifelerin yedinci grubunun belediye meclislerince en son intibak ettirilen derecelere ait tutarlar üzerinden tahakkuk ettirilecektir.

İŞYERLERİ VE DİĞER ŞEKİLDE KULLANILAN BİNALARA AİT ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ

İşyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi, büyükşehir belediyeleri ve büyükşehir belediyeleri dışındaki belediyelerde aşağıdaki tarifelere göre uygulanacaktır.

(a) Büyükşehir belediyeleri dışındaki belediyelerde uygulanacak çevre temizlik vergisi tarifesi:

Büyükşehir belediyeleri dışındaki belediyelerde uygulanacak olan çevre temizlik vergisi tarifesi aşağıda yer almaktadır.

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1 Derece	1 Derece	1 Derece	1 Derece	1 Derece
1. Grup	3.500	2.700	2.200	1.900	1.690
2. Grup	2.200	1.690	1.300	1.100	980
3. Grup	1.690	1.100	980	700	550
4. Grup	700	550	400	350	270
5. Grup	400	350	240	230	190
6. Grup	230	190	120	110	84
7. Grup	84	65	45	39	29

(b) Büyükşehir belediyelerinde uygulanacak çevre temizlik vergisi tarifesi:

2464 sayılı Kanunun mükerrer 44 üncü maddesinin beşinci fıkrasına göre, büyükşehir belediyelerinde çevre temizlik vergisi, diğer belediyelerde uygulanan çevre temizlik vergisi tutarları %25 artırılarak hesaplanacaktır. Buna göre büyükşehir belediyelerinde uygulanacak olan çevre temizlik vergisi tarifesi aşağıda yer almaktadır.

ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ

Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği (Seri No:51) 31.12.2018 tarih ve 30642 (3.Mükerrer) Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Bu Tebliğ ile 1/1/2019 tarihinden itibaren konutlar ile işyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi tutarlarının tespit ve ilan edilmiştir.

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1 Derece	1 Derece	1 Derece	1 Derece	1 Derece
1. Grup	4.375	3.375	2.750	2.375	2.112
2. Grup	2.750	2.112	1.625	1.375	1.225
3. Grup	2.112	1.375	1.225	875	687
4. Grup	875	687	500	437	337
5. Grup	500	437	300	287	237
6. Grup	287	237	150	137	105
7. Grup	105	81	56	48	36

İNDİRİMLİ ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ UYGULAMASI

2464 sayılı Kanunun mükerrer 44 üncü maddesinin onikinci fıkrasında, "Cumhurbaşkanı; beşinci fıkradaki tarifede yer alan bina gruplarını belirlemeye ve bu maddenin dördüncü ve beşinci fıkralarında yer alan tutarları yöreler, belediyelerin nüfusları ve bina grupları itibarıyla ayrı ayrı dörtte birine kadar indirmeye veya yarısına kadar artırmaya yetkilidir." hükmü yer almaktadır.

Bu hükmün verdiği yetkiye dayanılarak yürürlüğe konulan 13/12/2005 tarihli ve 2005/9817 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının ekindeki Kararın 7 nci maddesine göre; konut, işyeri ve diğer şekilde kullanılan binalar için belirlenen tutarlar, büyükşehir belediye sınırları içinde bulunanlar hariç olmak üzere kalkınmada öncelikli yörelerdeki belediyeler ile nüfusu 5.000'den az olan belediyelerde %50 indirimli olarak uygulanacaktır.

Buna göre, kalkınmada öncelikli yörelerdeki belediyeler ile nüfusu 5.000'den az olan belediyelerde bulunan konutlara ait çevre temizlik vergisi su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına 14 kuruş olarak hesaplanacaktır; işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi tutarları ise aşağıdaki tarifeye göre hesaplanacaktır.

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1 Derece	1 Derece	1 Derece	1 Derece	1 Derece
1. Grup	1.750	1.350	1.100	950	845
2. Grup	1.100	845	650	550	490
3. Grup	845	550	490	350	275
4. Grup	350	275	200	175	135
5. Grup	200	175	120	115	95
6. Grup	115	95	60	55	42
7. Grup	42	32	22	19	14

2019 YILINA AİT EMLAK (BİNA, ARSA VE ARAZİ) VERGİ DEĞERLERİ

Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 74)31.12.2018 tarih ve 30642. (3.Mükerrer) Sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

2019 yılına ait emlak (bina, arsa ve arazi) vergi değerleri ile 2019 yılında mükellef olacakların emlak vergi değerlerinin hesabında dikkate alınacak asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değerlerinin tespiti hususunda açıklamalar yapılmıştır.

(2) 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 49 uncu maddesinin (b) fıkrasında, takdir komisyonlarının dört yılda bir arsalar ve araziye ait asgari ölçüde metrekare birim değerlerini takdir edecekleri hükmüne bağlanmıştır. Bu hüküm uyarınca 2017 yılında söz konusu takdirler yapılmıştır.

(3) 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde bina, 19 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde de arazi (arsa) vergisi mükellefiyetinin, dört yılda bir yapılan takdir işlemlerinde takdir işleminin yapıldığı tarihi takip eden bütçe yılından itibaren başlayacağı hükmüne bağlanmıştır. Asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değer takdirleri 2017 yılında yapıldığından, bu hükümler uyarınca bina ve arazi vergisi mükellefiyeti 2018 yılından itibaren başlamış bulunmaktadır.

(4) 1319 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin ikinci fıkrasında, vergi değerinin, mükellefiyetin başlangıç yılı takip eden yıldan itibaren her yıl, bir önceki yıla ait vergi değerinin Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca aynı yıl için tespit edilen yeniden değerlendirme oranının yarısı nispetinde artırılması suretiyle bulunacağı; üçüncü fıkrasında da 33 üncü maddede yer alan vergi değerini tadil eden sebeplerle (8 numaralı fıkra hariç) mükellefiyet tesisi gereken hallerde, Vergi Usul Kanununun mükerrer 49 uncu maddesinin (b) fıkrasına göre takdir komisyonlarınca belirlenen arsa ve arazi metrekare birim değerlerinin, takdir işleminin yapıldığı yılı takip eden ikinci yılın başından başlamak suretiyle her yıl, bir önceki yıl birim değerinin Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre aynı yıl için tespit edilmiş bulunan yeniden değerlendirme oranının yarısı nispetinde artırılması suretiyle dikkate alınacağı hükmüne bağlanmıştır.

(5) Ayrıca, 1319 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında, vergi değerinin hesabında bin liraya kadar olan kesirlerin dikkate alınmayacağı belirtilmiştir.

(6) 2018 yılında emlak vergisi mükellefi olanların 2019 yılına ait emlak vergisinin tarh ve tahakkukunda esas alınacak vergi değerinin (matrahın) hesabı ile bina, arsa veya araziye 2018 yılında malik olunması halinde mükellefiyetin başlangıç yılı olan 2019 yılı vergi değerinin hesabı bu Tebliğde belirtilen esaslar çerçevesinde yapılacaktır.

2017 YILINDA YAPILAN TAKDİRLER NEDENİYLE 2018 YILINDA MÜKELLEFİYETİ BAŞLAYANLARIN 2019 YILINA AİT EMLAK VERGİ DEĞERLERİNİN HESABI

(1) 2017 yılında yapılan takdirler nedeniyle bina ve arazi vergisi mükellefiyeti 2018 yılından itibaren yeniden başlamış bulunmaktadır.

(2) Bu mükelleflerin bina, arsa ve arazilerinin 2019 yılı vergi değerleri, 2018 yılı vergi değerlerinin, bu yıla ait yeniden değerlendirme oranının yarısı olan ($\%23,73/2=$) $\%11,865$ (on bir virgöl sekiz yüz altmış beş) oranında artırılması suretiyle bulunacak tutarlar olacaktır.

ÖRNEK 1: Mükellef (A) Yozgat ili, Aydıncık Belediyesi sınırları içinde yer alan meskeni 2010 yılında satın almıştır. 2018 yılı emlak vergi değeri 140.000,00 TL olan meskenin 2019 yılı emlak vergi değeri aşağıda belirtildiği şekilde hesaplanacaktır.

1	Meskenin 2018 yılına ait emlak değeri	140.000,00 TL
2	2018 yılına ait yeniden değerlendirme oranının yarısı ($\%23,73/2=$)	$\%11,865$
3	Meskenin 2019 yılı emlak vergi değeri [$1+(1 \times 2)$]	156.611,00 TL
4	Bin liraya kadar olan kesirler dikkate alınmayacağından verginin tahakkukunda esas alınacak emlak vergi değeri	156.000,00 TL

2019 YILINA AİT EMLAK (BİNA, ARSA VE ARAZİ) VERGİ DEĞERLERİ

Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 74)31.12.2018 tarih ve 30642. (3.Mükerrerr) Sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

2019 YILI İTİBARIYLA MÜKELLEF OLACAKLARIN EMLAK VERGİ DEĞERLERİNİN TESPİTİ

(1) Mükellefiyeti 2019 yılında başlayanların, mükellefiyetleri ile ilgili bina, arsa ve arazi vergisi tarhiyatına esas alınacak vergi değerleri; takdir komisyonlarınca 2017 yılında takdir edilen asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değerlerinin; 2018 yılına ait yeniden değerlendirme oranının yarısı nispetinde artırılması suretiyle bulunacak asgari ölçüde metrekare birim değeri dikkate alınarak hesaplanacaktır.

ÖRNEK 2: Mükellef (B) 2018 yılında Iğdır Belediyesi sınırları içinde yer alan 950 m2 büyüklüğünde bir arsa satın almış ve bu arsaya ilişkin emlak vergisi bildirimini ilgili belediyeye vermiştir. Arsanın bulunduğu cadde için takdir komisyonunca 2018 yılından itibaren uygulanmak üzere takdir edilen asgari ölçüde arsa metrekare birim değeri 35,00 TL’dir.

2018 yılına ait yeniden değerlendirme oranının yarısı %11,865 olarak tespit edilmiş olduğuna göre, mükellefiyeti 2019 yılında başlayacak bu mükellefin 2018 yılında satın aldığı arsanın 2019 yılı arazi (arsa) vergisine esas vergi değeri aşağıda belirtildiği şekilde hesaplanacaktır.

1	2018 yılından itibaren uygulanmak üzere takdir komisyonunca 2017 yılında takdir edilen asgari ölçüde arsa metrekare birim değeri	35,00 TL
2	2019 yılına ait asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değerlerinin hesabında uygulanacak artış oranı (%23,73/2=)	%11,865
3	2019 yılı emlak vergi değerine esas asgari ölçüde arsa metrekare birim değeri [1+[1x2)]	39,15 TL
4	Arsanın yüzölçümü	950 m ²
5	Arsanın 2019 yılı vergi değeri (3x4)	37.192,50 TL
6	Bin liraya kadar olan kesirler dikkate alınmayacağından verginin tahakkukunda esas alınacak emlak vergi değeri	37.000,00 TL

ÖRNEK 3: Mükellef (C) Antalya ili, Alanya Belediyesi sınırları içinde yer alan 400 m2 arsa üzerinde inşa edilen ve inşaatı 2011 yılında sona ermiş olan bir işyerini 2018 yılında satın almıştır. Betonarme karkas, 1 inci sınıf olan inşaatın dıştan dışa yüzölçümü 120 m2’dir. Bu işyeri için 2019 yılına ait uygulanacak bina metrekare normal inşaat maliyet bedeli 1.308,60 TL’dir. Arsanın bulunduğu cadde için 2018 yılında uygulanan asgari ölçüde arsa metrekare birim değeri 500,00 TL’dir.

2019 yılına ait asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değerlerinin hesabında uygulanacak artış oranı %11,865 olarak tespit edildiğine göre mükellefiyeti 2019 yılında başlayan bu mükellefin işyerinin 2019 yılı vergi değerinin tespitinde emlak (bina) vergi değeri aşağıdaki şekilde hesaplanacaktır. (Vergi değerinin hesabında asansör, klima veya kalorifer payı ilavesi ile aşınma payı indirimi ihmal edilmiştir.)

1	İnşaatın türü ve sınıfına göre 2019 yılına ait uygulanacak bina metrekare normal inşaat maliyet bedeli	1.308,60 TL
2	Binanın dıştan dışa yüzölçümü	120 m2
3	Binanın maliyet bedeli (1x2)	157.032,00 TL
4	2018 yılından itibaren uygulanmak üzere takdir komisyonunca 2017 yılında takdir edilen asgari ölçüde arsa metrekare birim değeri	500,00 TL
5	2019 yılına ait asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değerlerinin hesabında uygulanacak artış oranı (%23,73/2=)	% 11,865

2019 YILINA AİT EMLAK (BİNA, ARSA VE ARAZİ) VERGİ DEĞERLERİ

Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 74)31.12.2018 tarih ve 30642. (3.Mükerrer) Sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

6	2019 yılı emlak vergi değerine esas asgari ölçüde arsa metrekare birim değeri [4+[4x5]	559,32 TL
7	Arsanın yüzölçümü	400 m ²
8	Arsanın vergi değeri (6x7)	223.728,00 TL
9	Binanın 2019 yılı vergi değeri (3+8)	380.760,00 TL
10	Bin liraya kadar olan kesirler dikkate alınmayacağından verginin tahakkukunda esas alınacak emlak vergi değeri	380.000,00 TL

MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ

31 Aralık 2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

(Seri No: 51) 1/1/2019 tarihinden itibaren uygulanacak motorlu taşıtlar vergisi tutarlarının tespit ve ilan edilmiş ve 2019 yılı tutarları %15,9 (onbeş virgül dokuz) oranında artırılarak belirlenmiştir.

MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ TARİFELERİ

A. (I) Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Tarifesi

1/1/2018 tarihinden (bu tarih dahil) sonra kayıt ve tescil edilen otomobil, kaptıkaçtı, arazi taşıtları ve benzeri taşıtlar ile motosikletler aşağıdaki (I) sayılı tarifeye göre vergilendirilir.

(I) SAYILI TARİFE							
Motor Silindir hacmi (cm3)	Taşıt değeri (TL)	Sıra Numarası	Taşıtların Yaşları ile Ödenecek Yıllık Vergi Tutarı (TL)				
			1-3 yaş	4-6 yaş	7-11 yaş	12-15 yaş	16 ve yukarı yaş
1. Otomobil, kaptıkaçtı, arazi taşıtları ve benzerleri							
1300 cm3 ve aşağısı	46.300'ü aşmayanlar	1	861	600	336	254	90
	46.300'ü aşım 81.100'ü aşmayanlar	2	946	660	369	280	99
	81.100'ü aşanlar	3	1.033	720	403	305	108
1301-1600 cm3 e kadar	46.300'ü aşmayanlar	4	1.499	1.124	652	461	177
	46.300'ü aşım 81.100'ü aşmayanlar	5	1.649	1.236	717	506	194
	81.100'ü aşanlar	6	1.799	1.349	782	552	212
1601-1800 cm3 e kadar	115.900'ü aşmayanlar	7	2.911	2.276	1.339	817	317
	115.900'ü aşanlar	8	3.176	2.482	1.462	892	346
1801-2000 cm3 e kadar	115.900'ü aşmayanlar	9	4.586	3.532	2.076	1.236	487
	115.900'ü aşanlar	10	5.003	3.854	2.265	1.349	531
2001-2500 cm3 e kadar	144.800'ü aşmayanlar	11	6.879	4.994	3.120	1.864	738
	144.800'ü aşanlar	12	7.505	5.448	3.403	2.034	805

MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ

31 Aralık 2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

2501-3000 cm3 e kadar	289.700'ü aşmayanlar	13	9.591	8.344	5.213	2.804	1.029
	289.700'ü aşanlar	14	10.464	9.102	5.687	3.059	1.123
3001-3500 cm3 e kadar	289.700'ü aşmayanlar	15	14.606	13.143	7.917	3.952	1.449
	289.700'ü aşanlar	16	15.935	14.337	8.636	4.311	1.582
3501-4000 cm3 e kadar	463.600'ü aşmayanlar	17	22.965	19.831	11.679	5.213	2.076
	463.600'ü aşanlar	18	25.054	21.633	12.742	5.687	2.265
4001 cm3 ve yukarısı	550.500'ü aşmayanlar	19	37.587	28.186	16.693	7.503	2.911
	550.500'ü aşanlar	20	41.004	30.749	18.211	8.184	3.176
			Taşıtların Yaşları ile Ödenecek Yıllık Vergi Tutarı (TL)				
			1-3 yaş	4-6 yaş	7-11 yaş	12-15 yaş	16 ve yukarı yaş
2- Motorsikletler							
100-250 cm3 e kadar			161	121	89	56	22
251-650 cm3 e kadar			333	252	161	89	56
651-1200 cm3 e kadar			856	509	252	161	89
1201 cm3 ve yukarısı			2.075	1.372	856	680	333

21/3/2018 tarihli ve 7103 sayılı Vergi Kanunları İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 18 inci maddesiyle 197 sayılı Kanunun 5 inci maddesine eklenen fıkralar uyarınca;

- (I) sayılı tarifenin "1- Otomobil, kaptıkaçtı, arazi taşıtları ve benzerleri" başlıklı bölümünde yer alan ve sadece elektrik motoru olan taşıtlardan, motor gücü;

- 70 kW'ı geçmeyenler 1, 2, 3 satır numaralarında,
- 70 kW'ı geçen fakat 85 kW'ı geçmeyenler 4, 5, 6 satır numaralarında,
- 85 kW'ı geçen fakat 105 kW'ı geçmeyenler 7, 8 satır numaralarında,
- 105 kW'ı geçen fakat 120 kW'ı geçmeyenler 9, 10 satır numaralarında,
- 120 kW'ı geçen fakat 150 kW'ı geçmeyenler 11, 12 satır numaralarında,
- 150 kW'ı geçen fakat 180 kW'ı geçmeyenler 13, 14 satır numaralarında,
- 180 kW'ı geçen fakat 210 kW'ı geçmeyenler 15, 16 satır numaralarında,
- 210 kW'ı geçen fakat 240 kW'ı geçmeyenler 17, 18 satır numaralarında,
- 240 kW'ı geçenler 19, 20 satır numaralarında,

yer alan taşıt değerlerine ve yaşına isabet eden vergi tutarlarının %25'i oranında,

- (I) sayılı tarifenin "2- Motosikletler" başlıklı bölümünde yer alan ve sadece elektrik motoru olan taşıtlardan, motor gücü;

- 6 kW'ı geçen fakat 15 kW'ı geçmeyenler bu bölümün birinci satırında,
- 15 kW'ı geçen fakat 40 kW'ı geçmeyenler bu bölümün ikinci satırında,
- 40 kW'ı geçen fakat 60 kW'ı geçmeyenler bu bölümün üçüncü satırında,
- 60 kW'ı geçenler bu bölümün dördüncü satırında,

yaşları itibarıyla yer alan vergi tutarlarının %25'i oranında vergilendirilecektir.

MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ

31 Aralık 2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

B. (II) Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Tarifesi

(I) ve (I/A) sayılı tarifelerde yazılı otomobil, arazi taşıtı, kaptıkaçtı ve benzerleri ile motosikletler dışında kalan motorlu kara taşıtları, aşağıdaki (II) sayılı tarife göre vergilendirilir.

(2) SAYILI TARİFE			
Taşıt Cinsi ve Oturma Yeri/Azami Toplam Ağırlık	Taşıtların Yaşları ile Ödenecek Yıllık Vergi Tutarı (TL)		
	1-6 yaş	7-15 yaş	16 ve yukarı yaş
1) Minibüs	1.029	680	333
2) Panel van ve motorlu karavanlar (Motor Silindir Hacmi)			
1900 cm3 ve aşağısı	1.372	856	509
1901 cm3 ve yukarısı	2.075	1.372	856
3) Otobüs ve benzerleri (Oturma Yeri)			
25 kişiye kadar	2.597	1.551	680
26-35 kişiye kadar	3.114	2.597	1.029
36-45 kişiye kadar	3.466	2.940	1.372
46 kişi ve yukarısı	4.157	3.466	2.075
4) kamyonet, kamyon, çekici ve benzerleri (Azami Toplam Ağırlık)			
1.500 kg'a kadar	923	613	301
1.501-3.500 kg'a kadar	1.867	1.083	613
3.501-5.000 kg'a kadar	2.805	2.334	923
5.001-10.000 kg'a kadar	3.114	2.645	1.241
10.001-20.000 kg'a kadar	3.742	3.114	1.867
20.001 kg ve yukarısı	4.681	3.742	2.175

7103 sayılı Kanunun 17 nci maddesiyle 197 sayılı Kanunun 2 nci maddesinde yer alan minibüs tanımının değiştirilmesi neticesinde oturma yeri onyedici kişiye kadar olan ve insan taşımak amacıyla imal edilmiş taşıtlar da minibüs olarak vergilendirilecektir.

7103 sayılı Kanunun 19 uncu maddesiyle 197 sayılı Kanunun 6 ncı maddesine eklenen fıkralar uyarınca;
- (II) sayılı tarifenin "2) Panel van ve motorlu karavanlar (Motor Silindir hacmi)" başlıklı bölümünde yer alan ve sadece elektrik motoru olan taşıtlardan, motor gücü;

a) 115 kW'ı geçmeyenler bu bölümün birinci satırında,

b) 115 kW'ı geçenler bu bölümün ikinci satırında,

yaşları itibarıyla yer alan vergi tutarlarının %25'i oranında,

- (II) sayılı tarifedeki minibüs, otobüs, kamyonet, kamyon, çekici ve benzeri taşıtlardan sadece elektrik motoru olanlar, bu taşıtlara ilişkin tarifede yaşları itibarıyla yer alan vergi tutarlarının %25'i oranında vergilendirilecektir.

D. (I/A) Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Tarifesi

31/12/2017 tarihinden (bu tarih dahil) önce kayıt ve tescil edilen otomobil, kaptıkaçtı, arazi taşıtları ve benzeri taşıtlar, 197 sayılı Kanunun Geçici 8 inci maddesinde düzenlenen (I/A) sayılı tarife göre vergilendirilir.

MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ

31 Aralık 2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

(1/A) SAYILI TARİFE					
Motor Silindir hacmi (cm3)	Taşıtların Yaşları ile Ödenecek Yıllık Vergi Tutarı (TL)				
	1-3 yaş	4-6 yaş	7-11 yaş	12-15 yaş	16 ve yukarı yaş
Otomobil, kaptıkaçtı, arazi taşıtları ve benzerleri					
1300 cm3 ve aşağısı	861	600	336	254	90
1301-1600 cm3'e kadar	1.499	1.124	652	461	177
1601-1800 cm3'e kadar	2.647	2.068	1.218	742	288
1801-2000 cm3'e kadar	4.170	3.211	1.888	1.124	443
2001-2500 cm3'e kadar	6.253	4.540	2.837	1.695	671
2501-3000 cm3'e kadar	8.720	7.585	4.739	2.549	936
3001-3500 cm3'e kadar	13.279	11.948	7.197	3.592	1.318
3501-4000 cm3'e kadar	20.878	18.028	10.617	4.739	1.888
4001 cm3 ve yukarısı	24.170	25.624	15.175	6.820	2.647

7103 sayılı Kanununun 21 inci maddesiyle 197 sayılı Kanunun Geçici 8 inci maddesine eklenen fıkra uyarınca; (I/A) sayılı tarifede yer alan ve sadece elektrik motoru olan taşıtlardan, motor gücü;

- 70 kW'ı geçmeyenler birinci satırında,
- 70 kW'ı geçen fakat 85 kW'ı geçmeyenler ikinci satırında,
- 85 kW'ı geçen fakat 105 kW'ı geçmeyenler üçüncü satırında,
- 105 kW'ı geçen fakat 120 kW'ı geçmeyenler dördüncü satırında,
- 120 kW'ı geçen fakat 150 kW'ı geçmeyenler beşinci satırında,
- 150 kW'ı geçen fakat 180 kW'ı geçmeyenler altıncı satırında,
- 180 kW'ı geçen fakat 210 kW'ı geçmeyenler yedinci satırında,
- 210 kW'ı geçen fakat 240 kW'ı geçmeyenler sekizinci satırında,
- 240 kW'ı geçenler dokuzuncu satırında,

yaşları itibarıyla yer alan vergi tutarlarının %25'i oranında vergilendirilecektir.

KİK EŞİK DEĞERLER VE PARASAL LİMİTLER

(1.2.2019-31.01.2020 döneminde uygulanacak Eşik Değerler ile Parasal Limitler ve Tutarlar)

	Alımın Türü	Kanuni Dayanağı	KDV Hariç Tutarı (TL)
			2019 Yılı
Eşik Değerler	Mal ve Hizmet Alımları (Belediye, Özel İd. ve Birlik)	4734 sayılı Kanunun 8/b Md.	2.761.007
	Yapım İşleri (Belediye, Özel İd. ve Birlik)	4734 sayılı Kanunun 8/c Md.	60.742.537
Açık İhale Usulü Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 40 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-1 Md.	2.761.007
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-1 Md.	60.742.537

KİK EŞİK DEĞERLER VE PARASAL LİMİTLER

(1.2.2019-31.01.2020 döneminde uygulanacak Eşik Değerler ile Parasal Limitler ve Tutarlar)

Belli İstekliler Arasında İhale Usulü Kamu İhale Bülteni Ön Yeterlilik İlan Limiti (Son başvuru tarihinden en az 14 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanununun 13/a-2 Md.	2.761.007
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanununun 13/a-2 Md.	60.742.537
Pazarlık Usulü Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 25 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanununun 13/a-3 Md.	2.761.007
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanununun 13/a-3 Md.	60.742.537
Yerel Gazete İlan Limiti (İhale tarihinden en az 7 gün önce en az iki yerel gazetede)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanununun 13/b-1 Md.	180.732
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanununun 13/b-1 Md.	361.481
Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 14 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanununun 13/b-2 Md.	180.732 - 361.481
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanununun 13/b-2 Md.	361.481 - 3.012.502
Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 21 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanununun 13/b-3 Md.	361.481 - 2.761.007
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanununun 13/b-3 Md.	3.012.502 - 60.742.537
Doğrudan Temin Usulü ile Yapılacak Alımlar	Büyükşehir Sınır İçindeki İdareler	4734 sayılı Kanununun 22/d Md.	90.358
	Diğer İdareler	4734 sayılı Kanununun 22/d Md.	30.101
Belediye Şirketleri	Mal ve Hizmet alımları	4734 sayılı kanununun 3/g maddesi	13.857.591
Pazarlık Usulü ile Yapılacak Alımlar		4734 sayılı Kanununun 21/f Md.	301.228
İhalelerden Kesilecek Kamu İhale Kurumu Payı (Sözleşme bedelinin onbinde beşi)		4734 sayılı Kanununun 53/j-1 Md.	602.479
Mühendis ve mimarların diplomalarını ihalelerde benzer iş deneyimi olarak değerlendirilmesinde mezuniyet sonrası her yıl için dikkate alınacak tutar.		4734 Sayılı Kanununun 62/h Md.	334.368
Şikayette Bulunan İsteklilerin Kamu İhale Kurumuna Yatracakları Bedel	618.044-TL'ye kadar		5.719
	618.044-TL'den 2.472.180-TL'ye kadar		11.442
	2.472.180-TL'den 18.541.351-TL'ye kadar		17.163
	18.541.351-TL ve üzeri		22.887

6331 SAYILI İŞG KANUNUNA GÖRE 2019 YILINDA UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI İLGİLİ BİLGİLER

Kanun M.	Ceza M.	Fiil	01.01.2015 itibarıyla Ceza Miktarı	Tehlike Sınıfı	01.01.20189 itibarıyla Ceza Miktarı			Açıklama
					10'dan az çalışan	10-49 çalışan	50 ve daha fazla çalışan	
4/1-a	26-1/a	İş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili tedbir almamak, organizasyonu yapmamak, gerekli araç ve gereçleri sağlamamak, sağlık ve güvenlik tedbirlerini değişen şartlara uygun hale getirmek ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapmamak.	2466	Az Teh.	3,825	3,825	5,737	Türk Lirası / her yükümlülük için
				Tehlikeli	4,781	5,737	7,650	
				Çok Teh.	5,737	7,650	11,475	
4/1-b	26-1/a	İşyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini izlemek, denetlemek ve uygunsuzlukları gidermemek.	2466	Az Teh.	3,825	3,825	5,737	Türk Lirası / her yükümlülük için
				Tehlikeli	4,781	5,737	7,650	
				Çok Teh.	5,737	7,650	11,475	
6/1-a	26-1/b	İş güvenliği uzmanı çalıştırmamak.	6167	Az Teh.	9,574	9,574	14,361	TL / Her ay (Aykırlığın devamı halinde)
				Tehlikeli	11,967	14,361	19,148	
				Çok Teh.	14,361	19,148	28,722	
6/1-a	26-1/b	İşyeri hekimi çalıştırmamak.	6167	Az Teh.	9,574	9,574	14,361	TL / Her ay (Aykırlığın devamı halinde)
				Tehlikeli	11,967	14,361	19,148	
				Çok Teh.	14,361	19,148	28,722	
6/1-a	26-1/b	Diğer sağlık personeli çalıştırmamak.	3083	Az Teh.	-	-	-	TL / Her ay (Aykırlığın devamı halinde)
				Tehlikeli	-	-	-	
				Çok Teh.	-	9,568	14,352	
6/1-b	26-1/b	İŞG hizmetleri için görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşların görevlerini yerine getirmeleri amacıyla araç-gereç-mekân sağlamamak.	1849	Az Teh.	2,869	2,869	4,303	Türk Lirası
				Tehlikeli	3,586	4,303	5,738	
				Çok Teh.	4,303	5,738	8,607	
6/1-c	26-1/b	İŞG hizmetlerini yürütenler arasında koordinasyonu sağlamamak.	1849	Az Teh.	2,869	2,869	4,303	Türk Lirası
				Tehlikeli	3,586	4,303	5,738	
				Çok Teh.	4,303	5,738	8,607	
6/1-ç	26-1/b	Görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşlar tarafından iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili mevzuata uygun olan ve yazılı olarak bildirilen tedbirleri yerine getirmek.	1233	Az Teh.	1,911	1,911	2,866	TL / Her tedbir için
				Tehlikeli	2,388	2,866	3,822	
				Çok Teh.	2,866	3,822	5,733	
6/1-d	26-1/b	Görevlendirilen kişileri, hizmet alınan kuruluşları, başka işyerlerinden gelen çalışanları ve bunların işverenini İŞG riskleri konusunda bilgilendirmemek.	1849	Az Teh.	2,869	2,869	4,303	Türk Lirası
				Tehlikeli	3,586	4,303	5,738	
				Çok Teh.	4,303	5,738	8,607	
8/1	26-1/c	İşyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanının hak ve yetkilerini kısıtlamak.	1849	Az Teh.	2,869	2,869	4,303	Türk Lirası / uzman ve hekim için ayrı ayrı
				Tehlikeli	3,586	4,303	5,738	
				Çok Teh.	4,303	5,738	8,607	

6331 SAYILI İSG KANUNUNA GÖRE 2019 YILINDA UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI İLGİLİ BİLGİLER

8/6	26-1/c	Tam süreli görevlendirmelerde işyeri sağlık ve güvenlik birimini kurmamak.	1849	Az Teh. Tehlikeli Çok Teh.	2,869 3,586 4,303	2,869 4,303 5,738	4,303 5,738 8,607	Türk Lirası
10/1	26-1/ç	Risk değerlendirmesi yapmamak veya yaptırmamak.	3700	Az Teh. Tehlikeli Çok Teh.	5,742 7,177 8,613	5,742 8,613 11,484	8,613 11,484 17,226	Türk Lirası
		Risk değerlendirmesi yapmamaya veya yaptırmamaya devam etmek.	5550	Az Teh. Tehlikeli Çok Teh.	8,615 10,768 12,922	8,615 12,922 17,230	12,922 17,230 25,845	TL / Her ay (Aykırlığın devamı halinde)
10/4	26-1/ç	Risklerin belirlenmesine yönelik gerekli kontrol, ölçüm, inceleme ve araştırmaların yapılmasını sağlamamak	1849	Az Teh. Tehlikeli Çok Teh.	2,869 3,586 4,303	2,869 4,303 5,738	4,303 5,738 8,607	Türk Lirası
11	26-1/d	Acil durumları belirlememek, acil durum planlarını hazırlamamak, destek elemanı görevlendirmemek, araç gereç sağlamamak, acil durumlarda işyeri dışındaki kuruluşla irtibatı sağlayacak düzenlemeyi yapmamak.	1233	Az Teh. Tehlikeli	1,911 2,388	1,911 2,866	2,866 3,822	TL / Her yükümlülük için (aykırılığın devamı halinde her ay için aynı miktar)
				Çok Teh.	2,866	3,822	5,733	
12	26-1/d	Ciddi ve yakın tehlike durumunda; çalışanların işi bırakarak güvenli yere gitmelerini sağlamamak. Zorunluluk olmadıkça, gerekli donanıma sahip ve özel olarak görevlendirilenler dışındaki çalışanlardan işlerine devam etmelerini istemek. Müdahalede bulunan çalışanları yaptıkları müdahaleden dolayı sorumlu tutmak	1233	Az Teh. Tehlikeli	1,911 2,388	1,911 2,866	2,866 3,822	TL / Her yükümlülük için (aykırılığın devamı halinde her ay için aynı miktar)
				Çok Teh.	2,866	3,822	5,733	
14/1	26-1/e	İş kazalarının ve meslek hastalıklarının kaydını tutmamak, ramak kala olaylar ve iş kazaları ile ilgili incelemeler yaparak ilgili raporları düzenlememek.	1.849	Az Teh. Tehlikeli Çok Teh.	2,869 3,586 4,303	2,869 4,303 5,738	4,303 5,738 8,607	TL / Her yükümlülük için
14/2	26-1/e	İş kazalarını kazadan sonraki üç iş günü içinde, sağlık hizmeti sunucuları veya işyeri hekimi tarafından kendisine bildirilen meslek hastalıklarını, öğrendiği tarihten itibaren üç iş günü içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirmemek.	2.466	Az Teh. Tehlikeli	3,825 4,781	3,825 5,737	5,737 7,650	Türk Lirası
				Çok Teh.	5,737	7,650	11,475	
14/4	26-1/e	Sağlık hizmeti sunucularının iş kazalarını, yetkili sağlık hizmet sunucularının meslek hastalıklarını en geç 10 gün içinde SGK'ya bildirmemesi.	2.466	-	-	3,825	-	Türk Lirası
15/1	26-1/f	Çalışanlara sağlık gözetimi yaptırmamak	1.233	-	-	1,911	-	TL / Her çalışan için
15/2	26-1/f	Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde çalışacaklar için yapacakları işe uygun olduklarını belirten sağlık raporu almama	1.233	-	-	1,911	-	

6331 SAYILI İSG KANUNUNA GÖRE 2019 YILINDA UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI İLGİLİ BİLGİLER

16	26-1/g	Çalışanları, karşılaşılabilecek sağlık ve güvenlik riskleri, koruyucu ve önleyici tedbirler, yasal hak ve sorumlulukları hakkında, ilk yardım, yangınla mücadele ve tahliye işleri konusunda görevlendirilen kişiler hakkında bilgilendirmemek	1.233	-	1,911				TL / Her çalışan için
17	26-1/ğ	Çalışanlara eğitim verme yükümlülüğüne uymamak (İSG eğitimi, çalışan temsilcisine özel eğitim, mesleki eğitim, iş kazası geçirene ilave eğitim, yenileme eğitimi, başka işyerinden çalışmak için gelenlere eğitim, geçici iş ilişkisiyle gelenlere eğitim vermemek, eğitim maliyetini çalışanlara yansıtmak, eğitimlerde geçen süreyi çalışma süresinden saymamak.)	1.233	-	774				
18	26-1/h	Çalışanların görüşlerini alma ve katılmalarını sağlama yükümlülüklerine uymamak.	1.233	Az Teh. Tehlikeli Çok Teh.	1,911 2,388 2,866	1,911 2,866 3,822	2,866 3,822 5,733		TL / Her çalışan için
20/1	26-1/ı	Uygun sayıda çalışan temsilcisi görevlendirmemek. (2-50 çalışana 1, 51-100 çalışana 2, 101-500 çalışana 3, 501-1000 çalışana 4, 1001-2000 çalışana 5, 2001 ve üzeri çalışanı bulunan işyerine 6)	1.233	Az Teh. Tehlikeli Çok Teh.	1,911 2,388 2,866	1,911 2,866 3,822	2,866 3,822 5,733		Türk Lirası
20/3	26-1/i	Tehlike kaynağının yok edilmesi veya tehlikeden kaynaklanan riskin azaltılması için, öneride bulunan ve gerekli tedbirlerin alınmasını isteyen çalışan temsilcilerinin isteklerini yerine getirmemek.	1.849	Az Teh. Tehlikeli Çok Teh.	2,869 3,586 4,303	2,869 4,303 5,738	4,303 5,738 8,607		Türk Lirası
20/4	26-1/ı	Çalışan temsilcilerinin ve destek elemanlarının haklarını kısıtlamak ve gerekli imkanları sağlamamak	1.233	Az Teh. Tehlikeli Çok Teh.	1,911 2,388 2,866	1,911 2,866 3,822	2,866 3,822 5,733		Türk Lirası / hakları kısıtlanan her birey için
22	26-1/i	İş sağlığı ve güvenliği kurulu ile ilgili yükümlülükleri yerine getirmemek	2.466	Az Teh. Tehlikeli Çok Teh.	3,825 4,781 5,737	3,825 5,737 7,650	5,737 7,650 11,475		TL / Her aykırılık için
23/2	26-1/j	Birden çok işyerinin bulunduğu iş hanları, sanayi bölgeleri vb. yerlerde diğer işyerlerini etkileyecek tehlikeler konusunda işverenleri uyarmayan, uyarılara uymayan işverenleri Bakanlığa bildirmeyen yönetimlere	6.167	Az Teh. Tehlikeli Çok Teh.	9,574 11,967 14,361	9,574 14,361 19,148	14,361 19,148 28,722		Türk Lirası

6331 SAYILI İSG KANUNUNA GÖRE 2019 YILINDA UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI İLGİLİ BİLGİLER

24/2	26-1/k	İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konularda ölçüm, inceleme ve araştırma yapılmasına, numune alınmasına veya eğitim kurumları ile ortak sağlık ve güvenlik birimlerinin kontrol ve denetiminin yapılmasına engel olmak	6.167	Az Teh.	9,574	9,574	14,361	Türk Lirası
				Tehlikeli	11,967	14,361	19,148	
				Çok Teh.	14,361	19,148	28,722	
25/6	26-1/l	İşin durdurulması sebebiyle işsiz kalan çalışanlara ücretlerini ödememek veya ücretlerinde bir düşüklük olmamak üzere meslek veya durumlarına göre başka bir iş vermemek	1.233	-		1,550		Türk Lirası / ihlale uğrayan her çalışan için (aykırılığın devam ettiği her ay için aynı miktar)
29	26-1/m	Büyük endüstriyel kaza olabilecek işyerlerinde büyük kaza önleme politika belgesi hazırlamamak	61681	Az Teh.	95,767	95,767	143,650	Türk Lirası
				Tehlikeli	119,708	143,650	191,534	
				Çok Teh.	143,650	191,534	287,301	
29	26-1/m	Güvenlik raporunu hazırlayarak Bakanlığa sunmadan işyerini faaliyete geçirmek.	98690	Az Teh.	153,227	153,227	229,840	Türk Lirası
				Tehlikeli	191,533	229,840	306,454	
				Çok Teh.	229,840	306,454	459,681	
30	26-1/n	30 uncu maddede öngörülen yönetmeliklerdeki hükümlere aykırı hareket etmek	1233	Az Teh.	1,911	1,911	2,866	TL / Her hüküm için (aykırılığın devamı halinde her ay için aynı miktar)
				Tehlikeli	2,388	2,866	3,822	
				Çok Teh.	2,866	3,822	5,733	
	26-1/o	Çalışanlarına, standartlara uygun ve CE işaretli kişisel koruyucu donanım temin etmemek	-			774		TL / Her çalışan için
	26-1/ö	Yer altı maden işletmelerinde çalışanların buldukları yeri ve giriş çıkışlarını gösteren takip sistemini kurmamak	-			774		

*) 01.06.2005 tarihinde türürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 17 nci maddesinin yedinci fıkrasında "İdari para cezaları her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirme oranında (YDO) artırılarak uygulanır. Bu suretle idari para cezasının hesabında bir Türk Lirasının kusura dikkate alınmaz. Bu fıkra hükmü, nispi nitelikteki idari para cezaları açısından uygulanmaz.

**4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK
PARA CEZALARI 01/01/2019-31/12/2019**

Kanun Mad.	Ceza Mad.	Cezayı Gerektiren Fiil	(TL)	
3	98	İşyerini muvazaalı olarak bildirmek	26.027	İşyerini muvazaalı olarak bildiren asıl işveren ile alt işveren vekillerine ayrı ayrı.
5	99/1-a	İşçilere eşit davranma ilkesine aykırı davranmak	219	Bu durumdaki her işçi için
7	99/1-b	Madde de öngörülen ilke ve yükümlülükler aykırı olarak geçici işçi çalıştırmak	366	Bu durumdaki her işçi için
7/2 (f) bendi	99/2	7. maddenin 2 fıkrasının f bendine aykırı davranmak	1.464	
8	99/1-c	İş sözleşmesinin içeriğini belirtir yazılı belgeyi vermemek	219	Bu durumdaki her işçi için
14	99/1-c	Çağrı üzerine ve uzaktan çalışma hükümlerine aykırı davranmak	219	Bu durumdaki her işçi için
28	99/1-d	İşten ayrılan işçiye Çalışma Belgesi vermemek, belgeye gerçeğe aykırı bilgi yazmak	219	Bu durumdaki her işçi için
29	100	Madde hükmüne aykırı olarak işçi çıkartmak (toplu işçi çıkarma)	857	Bu durumdaki her işçi için
30	101	Engelli ve Eski Hükümlü Çalıştırmamak	3.250	Çalıştırılmayan her engelli ve eski hükümlü ve çalıştırılmayan her ay için
32	102/a	Ücret ile bu kanundan doğan veya TİS'den yada iş sözleşmesinden doğan ücreti kasten ödememek veya eksik ödemek	236	Bu durumda olan her işçi ve her ay için
32	102/a	Ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakını zorunlu tutulduğu halde özel olarak açılan banka hesabına ödememek	236	Bu durumda olan her işçi ve her ay için
37	102/b	Ücret hesap pusulası düzenlememek	857	
38	102/b	Yasaya aykırı ücret kesme cezası vermek veya kesintinin sebep ve hesabını bildirmemek	857	
39	102/a	Asgari ücreti ödememek veya eksik ödemek	236	Bu durumdaki her işçi ve her ay için
41	102/c	Fazla çalışmalara ilişkin ücreti ödememek, işçiye hak ettiği serbest zamanı altı ay zarfında kullandırmamak, fazla saatlerde yapılacak çalışmalar için işçinin onayını almamak.	416	Bu durumdaki her işçi için
52	102/b	Yüzde ile ilgili belgeyi temsilciye vermemek	857	
56	103	Yıllık ücretli izni yasaya aykırı şekilde bölmek,	416	Bu durumdaki her işçi için

4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK PARA CEZALARI 01/01/2019-31/12/2019

57	103	İzin ücretini yasaya aykırı şekilde ödemek veya eksik ödemek	416	Bu durumdaki her işçi için
59	103	Sözleşmesi fesh edilen işçiye yıllık izin ücreti ödememek	416	Bu durumdaki her işçi için
60	103	Yıllık izin yönetmeliğinin esas usullerine aykırı olarak izni kullandırmamak veya eksik kullandırmak	416	Bu durumdaki her işçi için
63	104	Çalışma sürelerine ve buna dair yönetmelik hükümlerine uymamak	2.292	
64	104	Telafi çalışması usullerine uymamak	416	Bu durumdaki her işçi için
68	104	Ara dinlenmesini uygulamamak	2.292	
69	104	İşçileri geceleri 7.5 saatten fazla çalıştırmak, gece ve gündüz postalarını değiştirmemek	2.292	
71	104	Çocukları çalıştırma yaşına ve çalıştırma yasağına aykırı davranmak	2.292	
72	104	Yer ve sualtında çalıştırma yasağına uymamak	2.292	
73	104	Çocuk ve genç işleri gece çalıştırmak veya ilgili yönetmelik hükümlerine aykırı hareket etmek	2.292	
74	104	Doğum öncesi - sonrası sürelerde kadın işçiye çalıştırmak veya ücretsiz izin vermemek	2.292	
75	104	İşçi Özlük dosyasını düzenlememek	2.292	
76	104	Çalışma sürelerine ilişkin yönetmeliklere muhalefet etmek	2.292	
92/2	107/1-a	Çağrıldıkları zaman gelmemek, ifade ve bilgi vermemek, gerekli olan belge ve delilleri getirip göstermemek, İş Müfettişlerinin 92/1.fıkra yazılı görevlerini yapmak için kendilerine her çeşit kolaylığı göstermemek ve bu yoldaki emir ve isteklerini geciktirmeksizin yerine getirmemek.	20.822	
96/1	107/1-b	İfade ve bilgilerine başvuru işçilere işverenlerce telkinlerde bulunma, gerçeği saklamaya yahut değiştirmeye zorlama veyahut ilgili makamlara ifade vermeleri üzerine onlara karşı kötü davranışlarda bulunmak	20.822	
107/2		İş Müfettişlerinin teftiş ve denetim görevlerinin yapılmasını ve sonuçlandırılmasını engellemek.	20.822	

'Not:5083 sayılı T.C. Devletin Para Birimi Hakkında Kanunun 2. maddesine 21/04/2005 tarihli 5335 sayılı Kanunun 22. maddesi ile eklenen fıkra uyarınca 1 YTL'nin altında kalan tutarlar dikkate alınmamıştır.

4925 SAYILI KARAYOLU TAŞIMA KANUNU

<p>Terminallerdeki belediye zabıta birimleri, 10.7.2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu ve Karayolu Taşıma Yönetmeliği'nin kendilerine yüklediği görev ve yetkileri doğrudan yerine getirir ve kullanırlar.</p> <p>Uygulanacak idari para cezaları, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununun 2.8.2013 tarihinde yürürlüğe giren 6495 sayılı Kanun'la değişik 26 ncı maddesinde belirtilmiştir.</p>		
c) Taşıma hizmetlerini kabul edilebilir bir neden olmaksızın veya zorunlu haller dışında yapmaktan kaçınan taşımacılara (m.5/6):	884 TL	
ç) Bir taşımacının diğer bir taşımacının taşıma faaliyetini engellemesi hâlinde (m.5/7)	884 TL	
d) Yolcu ve eşya taşımaları, kanunlara ve taşımacı ile yolcu ve gönderen arasındaki sözleşmelere uygun olarak yapılır. Yolcu taşımaları biletsiz veya taşıma sözleşmesiz, eşya taşımaları taşıma senetsiz yapılamaz (m.6/1). Buna aykırı davranan taşımacılara	884 TL	
Taşımacı, yolcu ve eşyanın güvenlik içinde taşınmasından sorumludur. Yolcu ve gönderenler de taşımacının güvenlik yönünden almış olduğu tedbirlere uymak zorundadırlar (m.6/3). - Taşımacı, çevre kirliliğini önleme, çevre ve insan sağlığını koruma amacıyla yürürlüğe konulan mevzuat hükümlerine uymak zorundadır (m.6/4).	529 TL	
e) Taşımacı, yolcuların sağlıklı, rahat ve güvenli bir yolculuk yapmasını sağlayacak tedbirleri almak, yolcu ve eşyayı taahhüt ettiği yere kadar götürmekle yükümlüdür (m.7/1). Buna aykırı davranan yolcu taşımacılarına	1.774 TL	
f) Acentelik ve taşıma işleri komisyonculuğu yetki belgesine sahip olanlar taşımacı yetki belgesi almadan kendi ad ve hesaplarına taşıma yapamaz ve yaptırılmazlar. Taşıma işleri komisyoncularının, kendi namlarına eşya taşıtılmaları için bu taşımaları bir müvekkil hesabına yapmaları zorunludur. Yolcu taşımacılığında komisyonculuk yapılamaz (m.10). Bu hükümlere aykırı davranan acente ve taşıma işleri komisyoncularına	2.660 TL	
g)	Ücret ve zaman tarifesi düzenlemeyenlere veya ücret ve zaman tarifelerine uymayanlara veya değişik ücret ve zaman tarifeleri uygulayanlara (m.11)	15 TL
	Ücret ve zaman tarifelerini görülebilecek şekilde iş yeri, terminal ve bilet satış yerlerinde bulundurmayanlara (m.11)	83 TL
	(Aynı kabahat için 48 saat geçmeden ikinci bir ceza verilmez)	
j) Terminal ve ara durak dışında yolcu indirip bindiren taşımacılara (m.32/1)	529 TL	
Bu kapsamda idarî para cezaları terminallerde, belediye zabıta görevlilerince verilir.		
4925 sayılı Kanun'a göre verilen idari para cezaları tebliğinden itibaren bir ay içinde ödenir.		

6301 SAYILI ÖĞLE DİNLENMESİ KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2019 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		İşçilerine öğle tatili vermeyen veya dinlenme devresinde işyerlerini kapatmayan işveren veya vekillerine (İş Kanununa tabi işyerleri hariç)		
6301 Sayılı Kanun	m.7/1		Belediye Encümeni	320 TL

2.3.1954 tarih ve 6301 sayılı Öğle Dinlenmesi Kanunu'nun 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la değişik 7 nci maddesine göre, bu Kanun hükümlerine aykırı olarak müstahdem ve işçilere öğle dinlenmesi yaptırılmaması halinde işveren veya işveren vekillerine, belediye encümenince 100.- TL idari para cezası verilmesi hükme bağlanmıştır. Söz konusu para cezası 8.2.2008 tarihinden itibaren 100 TL, 2018 yılında ise 204 TL olarak uygulanmıştır.

2019 yılında en az ve en fazla..... 204 x 1,2373 = 252 TL

Ayrıca, bu Kanun'un 5 inci maddesindeki, bu Kanun hükümlerinin uygulanması sebebiyle müstahdem veya işçi kazançlarını veya bu kimselere ait diğer hakları daha aşağı hadlere indiren işveren veya işveren vekiline, belediye encümenince müstahdem veya işçilerin uğradıkları zararın iki katı kadar idari para cezası verilecektir.

1593 SAYILI UMUMİ HIFZISSIHHHA KANUNU

AÇIKLAMA	CEZAYI VERECEK MAKAM	2019
a) 24.4.1930 tarih ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la değişik 283 üncü maddesine göre; bu Kanunda yazılı belediye vazifelerine ilişkin olup, 266 ncı maddede gösterilen sıhhi zabıta nizamnamesinde belirtilen yasaklara (Her şehir ve kasaba belediyesi bu kanunun mer'iyeti tarihinden itibaren bir sene zarfında o şehir veya kasabanın ihtiyaçlarına göre bu kanunun gösterdiği sıhhi hususlara ait bu zabıta talimatnamesi tertip eder. Bu nizamname, meskenlerin ihtiva etmeleri lazım gelen asgari müstemilatı, umumi ve müşterek ikametgahlardaki ikamet şeraitini, gıda maddeleri satılan veya sair temizliğe mütaallik işlerle iştigal edilen mahallerin, han, otel, misafirhane, eğlence mahalleriyle bütün umumi yerlerin sıhhi şartlarını ve umumiyetle şehrin sıhhat ve temizliğine taallük eden hususlara ait riayetleri lazım gelen kaideleri ihtiva eder.) aykırı hareket edenlerle mecburiyetlere riayet etmeyenler, 1608 sayılı Yasa gereğince cezalandırılır. Sağlık zabıta yönetmeliğinde yazılı yasaklara aykırı hareket edenlerle yapılması gerekenlere uymayanlar hakkında 1608 sayılı Yasa'ya istinaden belediye encümenince verilir.	Belediye Encümeni	320 TL
b) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 299 uncu maddesi uyarınca; defin ruhsatı olmadan cenaze defneden mezar bekçileri veya ölü sahipleri Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	320 TL
c) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 301 inci maddesi uyarınca; müsaadesiz olarak bir şehir ve kasabadan diğerine ölü nakledenler, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır. İdarî para cezasına itiraz : 1593 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idarî para cezasına ilişkin idarî yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.	Belediye Encümeni	320 TL

PARASAL SINIRLAR

13 Ocak 2018 tarih ve 30300 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

	TL
A- MERKEZİ YÖNETİM MUHASEBE YÖNETMELİĞİ	
1. Kasa işlemleri:	
1.1. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 nci maddesi gereğince, muhasebe birimlerince kasadan yapılacak ödeme tutarı:	
1.1.1. Merkez muhasebe birimleri, büyükşehir belediyesi kurulu bulunan illerdeki defterdarlık muhasebe birimleri ile T.C. Ziraat Bankası Şubesi bulunmayan ilçelerindeki muhasebe birimlerinde	2.100
1.1.2. Diğer muhasebe birimlerinde,	1.200
1.1.3. Yukarıda belirtilen sınırlar, mahkeme harç ödemeleri ile asker alma bölge askerlik şube başkanlıklarınca genel sevk ve firari erlerin sevklerine ilişkin ödemelerde 10 kat olarak uygulanır. Yabancı ülke vatandaşlarına yapılacak ikamet tezkeresi bedellerinin iadesinde 1.1.1'de belirtilen sınırlar geçerlidir, teminat iadeleri ise sınırlamaya tabi değildir.	
1.2. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 ve 27nci maddeleri gereğince ertesi gün yapılacak ödemeleri karşılamak üzere ve kişi malı emanet dövizlerden kasada bulundurulacak miktarlar ile T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerde gerekli güvenlik önlemleri alınmak şartıyla veznedede bulundurulacak azami TL tutarı:	
1.2.1. Vergi dairesi görev ve yetkilerini haiz vergi dairesi başkanlıkları ve bunların şubeleri ile vergi dairelerinde.	3.200
1.2.2. T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerdeki muhasebe birimlerinde,	21.000
1.2.3. Diğer muhasebe birimlerinde (Vergi daireleri hariç).	12.000
2. Kaybedilen alıncılar için ilan:	
İlgilileri tarafından kaybedilen alıncılarda Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 552 nci maddesine göre ilan gerektirmeyen parasal Sınırlar,	1.200
B- MUHASEBE YETKİLİSİ MUTEMETLERİNİN GÖREVLENDİRİLMELERİ, YETKİLERİ, DENETİMİ VE ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK	
1. Muhasebe yetkilisi mutemedi işlemleri:	
1.1. Muhasebe Yetkilisi Mutemetlerinin Görevlendirilmeleri, Yetkileri, Denetimi ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 7 nci maddesi uyarınca, muhasebe birimleri dışında görev yapan muhasebe yetkilisi mutemetleri tarafından yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	4.000
1.2. Mahkeme başkanlıkları, icra ve iflas daireleri ve izale-i şüyu memurluklarındaki muhasebe yetkilisi mutemetlerince, 492 sayılı Harçlar Kanununun eki (1) ve (3) sayılı tarifelere göre makbuz mukabili tahsil edilip, yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	12.750
2. Yetkili memurlarla ilgili işlemler:	
Pul ve Değerli Kağıtları Bayiler ve Yetkili Memurlar Vasıtası ile Satılmasına ve Bayilere Satış Aidatı Verilmesine Dair Yönetmelik hükümlerine göre yetkili memurlarca 15 günlük süre beklenmeden muhasebe biriminin veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	5.000
C- MUHASEBE YETKİLİSİ ADAYLARININ EĞİTİMİ, SERTİFİKA VERİLMESİ İLE MUHASEBE YETKİLİLERİNİN ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK	

PARASAL SINIRLAR

13 Ocak 2018 tarih ve 30300 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

I. Muhasebe yetkililerinin, kendilerine 5018 sayılı Kanun ve diğer mevduatla verilen görev ve yetkilerinden, yardımcılarına devredebilecekleri görev ve yetkilere ilişkin vergi daireleri hariç muhasebe birimlerinde uygulanacak limitler (vergi ve sair kesintile düşülmeden önceki tutar)	
1.1. Yıllık yevmiye sayısı kırk bine kadar olan muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeliştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)	4.000
1.2. Yıllık yevmiye sayısı kırk bini geçen muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeliştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)	5.600
1.3. Banka teminat mektubu veya menkul değerlerin kayıtlara alınması ile kısmen veya tamamen ilgisine iadesine ilişkin işlemlerde	21.000
4. Merkezi yönetim kapsamı dışındaki idareler limitlerini kendileri belirleyebilirler	
Ç- MERKEZİ YÖNETİM HARCAMA BELGELERİ YÖNETMELİĞİ	
1. Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliğinin 5 inci maddesi ve konuya ilişkin Tebliğde yapılan açıklamalara göre, özel kişiler tarafından düzenlenen faturaların kaybedilmesi halinde, noter onaylı fatura örneklerinin kabul edileceği parasal alt sınırdır.	78.000
D- TAŞINIR MALLARIN KAYITLARDAN ÇIKARILMASI	
1. Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine göre harcama yetkilisinin onayı ile kayıtlardan çıkarılacak taşınırlar için uygulanacak limirler,	
1.1. Taşınırların kamu idareleri arasından bedelsiz devri ve satışında	6.200
1.3. Taşınırların aynı kamu idaresine bağlı harcama birimleri arasındaki devrinde	30.000
2. Yukarıda velirilen limitler, kuruluş merkezleri Ankara, İstanbul ve İzmir illerinde 3 kat olarak uygulanır.	
ÖN ÖDEME İŞLEMLERİ	
A- HARCAMA YETKİLİSİ MUTEMEDİ AVANS SINIRLARI	
1. Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için;	
1.1. İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediyesi sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50.000'i geçen illerde	1.550
1.2. Diğer İlçelerde	800
6. Doğal afetler nedeniyle oluşacak ihtiyaçlar için	81.300
7. İl dışına yapılacak seyahatte kullanılacak akaryakıt giderleri için	8.000
B- ÖZEL BÜTÇELİ İDARELER AVANS SINIRLARI	
10. Diğer Özel Bütçeli idarelerin mutemetleri için	1.550
MUHASEBE KAYITLARINDAN ÇIKARILACAK ALACAKLAR	
1. 6183 sayılı Amme Alacaklarının tahsil Usulü hakkında Kanununun 106 ncı maddesi gereğince	TL
1.1. 213 sayılı vergi Usul kanunu kapsamına giren amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	10
1.2. Diğer amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	20
2. 5018 sayılı Kanununun 79 uncu maddesi hükmü gereğince, özel mevzuatındaki hükümler saklı kalmak üzere, idare hesaplarından kayıtlı olup 6183 sayılı Kanun kapsamında izlenen kamu alacaklarının dışından kalan;	
2.1. Zaruri veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkanı kalmayan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	20.000
2.2. Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	20

PARASAL SINIRLAR

13 Ocak 2018 tarih ve 30300 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

ESKİ YILLARA AİT TEMİNAT MEKTUPLARININ TASFİYESİ

6728 sayılı Kanunun 75 inci maddesi uyarınca genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ve özel bütçeli idareler tarafından ilgili mevzuatı gereğince alınmış olup, düzenlenme tarihi itibarıyla on yılı geçen ve çeşitli nedenlerle iadesi sağlanmayan veya gelir kaydedilemeyen teminat mektuplarından muhasebe birimince kayıtlarından çıkarılarak ilgili bankalara iade edilecek tutar.	734
--	-----

KANUNİ FAİZ VE TEMERRÜT FAİZ ORANLARI

3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanuna göre, yılları itibariyle uygulanması gereken faiz ve temerrüt faizi oranları; (Temerrüt faizi miktarının sözleşme ile kararlaştırılmamış olduğu hallerde, akdi faiz miktarı aşağıda belirtilen oranların üstünde ise temerrüt faizi, akdi faiz miktarından az olamaz.	Yıllık Oran (%)
1. 01.07.2018 tarihinden itibaren:	
1.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
1.2. Temerrüt faiz oranı	
1.2.1.Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
1.2.2. Ticari işlerde (29/6/2018 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	19,50
2. 01.01.2017 - 30.06.2019 dönemi için	
2.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
2.2. Temerrüt faiz oranı	
2.2.1.Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
2.2.2. Ticari işlerde (31.12.2016 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Tebliği ile)	9,75
3. 01.01.2015 - 31.12.2016 dönemi için	
3.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
3.2. Temerrüt faiz oranı	
3.2.1.Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
3.2.2. Ticari işlerde (27/12/2013 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Tebliği ile)	11,75
4. 01.01.2014 - 31.12.2014 dönemi için	
4.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
4.2. Temerrüt faiz oranı	
4.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
4.2.2. Ticari işlerde (27.12.2013 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	11,75

ALINDI BİRİM FİYATLARI

Örnek No	Belgenin Adı	Ölçü Birimi	Birim Fiyatı (TL)
6	Alındı Belgesi (Manuel)	Cilt	19
	Alındı Belgesi (Otokopili)	Takım	0,5
8	Mahsup Alındısı	Cilt	24
10	Tahsildar Alındısı	Cilt	24
11	Muhasebe Yetkilisi Mutemedi Alındısı	Cilt	24
	Bilgisayarlı Muhasebe Yetkilisi Mutemedi Alındısı	Takım	0,5
12	Teslimat Müzekkeresi	Cilt	32
14	Gönderme Emri	Cilt	24
15	Döviz Gönderme Emri	Cilt	24

Yukarıda tablo halinde birim fiyatı belirlenen alındılar ve diğer belgeler, talepte bulunan döner sermaye saymanlıkları ile genel bütçe dışındaki diğer kamu idarelerine hizmet veren muhasebe birimlerine satılabilir. Takım kelimesi 2 veya 3 nüsha halindeki tek bir alındıyı ifade etmektedir.